

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ

ЗВІТ РЕКТОРА
ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ
ХОДАКОВСЬКОГО ВОЛОДИМИРА ФЕДОРОВИЧА
ПРО РОБОТУ У 2013–2017 РОКАХ

Затверджено
конференцією трудового колективу
Херсонської державної морської
академії «15» грудня 2017 року
протокол № 11

Херсон – 2017

ЗМІСТ

	Біографічна довідка ректора Херсонської державної морської академії В.Ф. Ходаковського	5
Розділ 1	Загальна характеристика Херсонської державної морської академії.....	15
1.1.	Правові підстави діяльності академії.....	22
1.2.	Система менеджменту якості (ISO).....	23
1.3.	Дотримання законодавства та запобігання корупції у Херсонській державній морській академії.....	26
1.4.	Діяльність вченої ради ХДМА	32
Розділ 2	Організація освітньої та навчально-методичної діяльності	
2.1.	Профорієнтаційна робота	38
2.2.	Прийом на навчання	46
2.3.	Діяльність освітнього центру «Крим – Україна»	60
2.4.	Формування контингенту	65
2.5.	Оцінка якості підготовки фахівців	72
2.6.	Випуск та підсумкова атестація здобувачів вищої освіти.....	764
2.7.	Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.....	78
2.8.	Упровадження компетентнісного підходу в організацію освітнього процесу ХДМА та її структурних підрозділів	87
2.9.	Реалізація проекту «Комунікативне навчання англійської мови за професійним спрямуванням» в умовах упровадження компетентнісного підходу	104
2.10.	Підготовка іноземних громадян.....	121
Розділ 3	Система організації практичної підготовки курсантів	
3.1.	Підсумки проходження практики	126
3.2.	Діяльність навчально-методичної лабораторії на судні «WARNOW JUPITER»	135
Розділ 4	Робота тренажерного центру Херсонської державної морської академії	139

Розділ 5	Розробка і впровадження інноваційного проекту «ХДМА – судно віртуальної реальності»	148
Розділ 6	Кадрове забезпечення освітнього процесу	
6.1.	Якісні та кількісні показники професорсько-викладацького складу	161
6.2.	Підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу.....	164
Розділ 7	Наукова та науково-технічна діяльність ХДМА	
7.1.	Розвиток наукової роботи кафедр Херсонської державної морської академії	166
7.2.	Науково-дослідна робота курсантів.....	178
7.3.	Діяльність відділу аспірантури та докторантури.....	184
Розділ 8	Організація виховної роботи в Херсонській державній морській академії	
8.1.	Розвиток студентського самоврядування.....	187
8.2.	Організація культурно-масової, спортивної та виховної роботи.....	197
8.3.	Заходи спрямовані на захист прав дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.....	225
8.4.	Стан забезпечення належних умов проживання курсантів, студентів та учнів Херсонської державної морської академії.....	229
Розділ 9	Міжнародні зв'язки та діяльність Міжнародного морського кластера «ПАЛАТА ІТ-ОПМ» при Херсонській державній морській академії	232
Розділ 10	Робота бібліотеки Херсонської державної морської академії	245
Розділ 11	Робота підготовчого відділення ХДМА	254
Розділ 12	Діяльність редакційно-видавничого відділу	259
Розділ 13	Робота центру післядипломної освіти та підвищення кваліфікації	269
Розділ 14	Фінансове забезпечення діяльності Херсонської державної морської академії	271

Розділ 15	Господарська діяльність Херсонської державної морської академії	276
Розділ 16	Соціальний захист учасників навчально-виховного процесу	
16.1.	Робота профспілкового комітету	280
16.2.	Робота з медичного забезпечення курсантського, студентського та учнівського складу Херсонської державної морської академії	281
Розділ 17	Виставкова діяльність Херсонської державної морської академії	288
Розділ 18	Офіційні та робочі візити до Херсонської державної морської академії	299
Розділ 19	Реалізація положень Концепції розвитку Херсонської державної морської академії до 2020 року	313

Ректор Херсонської державної морської академії професор Ходаковський Володимир Федорович

Біографічна довідка

Ходаковський В.Ф. народився 21 лютого 1947 року в селі Бургунка Бериславського району Херсонської області, зростав і виховувався у навчальному закладі інтернатного типу.

Трудову діяльність розпочав у 18 років учителем біології та хімії загальноосвітньої школи, має 45 років неперервного стажу керівної роботи у виробничій, соціальній, політичній та освітній галузях діяльності на посадах від районного в області до загальнодержавного рівнів управління.

Ходаковський В.Ф. має науковий ступінь кандидата історичних наук та вчене звання професора.

У період розбудови незалежної України Ходаковський В.Ф. працював у галузі освіти, місцевих органах влади Херсонщини, на ниві морської освіти – викладачем, начальником відділу та начальником Херсонського морехідного училища I-го рівня, начальником морського коледжу II рівня, ректором державного морського інституту III рівня, ректором морської академії IV рівня акредитації.

Ходаковський В.Ф. очолював вищі органи місцевої влади Херсонської області. Виконував обов'язки заступника і голови обласної державної адміністрації, голови обласної ради.

У 2013 р. Ходаковському В.Ф. було присвоєно звання «Почесний громадянин міста Херсона».

За значні заслуги в розвитку вітчизняної морської освіти у вересні 2008 року Ходаковського В.Ф. обрано дійсним членом академії Міжнародної академії холоду, а у грудні 2010 року – дійсним членом Академії наук вищої освіти України.

Під керівництвом Ходаковського В.Ф. в академії було створено привабливий інвестиційний клімат для іноземних компаній світової морської індустрії.

За підтримки Уряду України, Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України та Херсонської обласної державної адміністрації до співпраці з академією залучені найбільші у світі круїзні та судноплавні компанії. За наслідками сприяння компанії «Marlow Navigation» і Комітету роботодавців моряків ІМЕС академією опікується більше ніж 300 судноплавних компаній світу. Протягом останніх десяти років у розвиток навчально-тренажерної бази академії ними було вкладено понад 30 млн доларів США і на її базі засновано найкращий у Чорноморському басейні лабораторно-тренажерний комплекс.

У 2016 році на базі ХДМА створено унікальний Міжнародний морський кластер «Палата ІТ-ОПМ» (Палата інноваційних технологій освіти і підготовки моряків), у якому ХДМА стала об'єктом опіки компаній світової морської галузі та національних органів влади України, а ректора академії, професора Ходаковського В.Ф. обрано головою-координатором визначеного об'єднання.

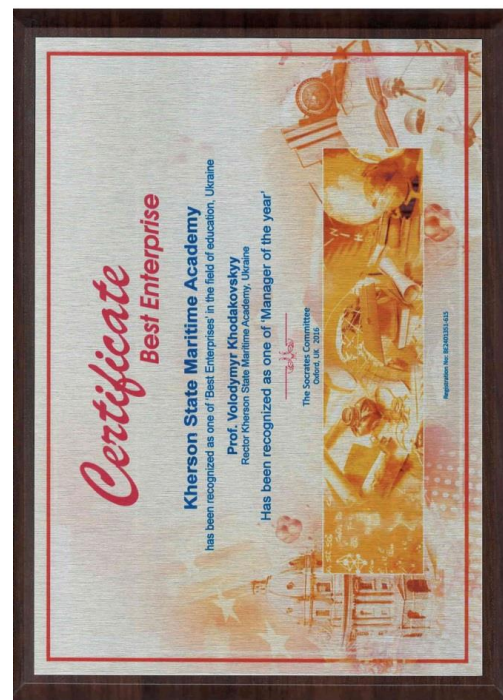
До професійної підготовки курсантів ХДМА запроваджуються новітні інноваційні технології. Так, з 2014 року в академії проводиться експеримент по запровадженню в освітній простір компетентнісного підходу. Унаслідок чого ХДМА отримала визнання міжнародної морської спільноти.

У 2016 році комітетом Socrates (Оксфорд) Херсонська державна морська академія визнана «Найкращим підприємством» у сфері освіти, а її ректор, професор Ходаковський В.Ф. отримав звання «Керівник року» та був прийнятий у члени Міжнародного Клубу лідерів (Оксфорд, Великобританія, Південна Ірландія).

У 2017 році професора Ходаковського В.Ф. обрано дійсним членом Клубу ректорів Європи.

Цього ж року Сократівським комітетом Європейської асамблеї бізнесу ректорові професору Ходаковському В.Ф. присвоєно звання Почесного процесора Академічного союзу (Оксфорд), саміт якого відбудеться у Великобританії у грудні поточного року.

За роки незалежності України Ходаковський В.Ф. відзначений вищими державними нагородами: Міжнародним орденом «Кирила і Мефодія»; орденами «За заслуги» III, II і I ступенів; має почесні звання «Заслужений працівник освіти України» та «Почесний працівник транспорту України».

Ходаковський В.Ф. успішно поєднує наукову, професійну та управлінську діяльність. Має більше 40 наукових праць в одноосібному та колективному виконанні. Далі 1 – таблиця Наукові та навчально-методичні праці Ходаковського В.Ф.

Таблиця 1

**Наукові та навчально-методичні праці
Ходаковського Володимира Федоровича**

№ п/п	Назва	Характер роботи	Вихідні дані	Обсяг стор.	Співавтори
1.	О практике организации контроля и проверки исполнения решения в комитетах комсомола области	стаття	«Молодь». В сб. «Совершенствовать стиль комсомольской работы». – Киев, 1979. – С. 130-134	5	-
2.	Рекомендации по социологическим аспектам профессиональной ориентации учащихся сельских школ на работу в сельское хозяйство	метод. посібник	Отделы пропаганды и агитации, науки и учебных заведений Херсонского обкома компартии Украины, Херсонского областного института усовершенствования учителей, Херсонского педагогического института им. Н.К. Крупской. – Херсон, 1986. – 26 с.	26	Коробов В.К.
3.	Ориентир – результативность	стаття	Педагогіка. Народное образование. – № 12, 1987. – С. 20-24	5	-
4.	История профессиональных учебных заведений в городе Москве в начале XX века	навч. посібник	Учебное пособие. – М.: Педагогіка, 1993. - 112 с.	112	-
5.	Виховання у студентів інтересу до професії вчителя-історика	метод. посібник	Методичний посібник. – К. : Вища школа, 1994. – 36 с.	36	-
6.	Історико-педагогічна підготовка студентів в процесі самостійної роботи з історії	метод. посібник	Методичний посібник. – К. : Вища школа, 1994. – 76 с.	76	-
7.	Професійна орієнтація сільської молоді з метою закріплення її на селі	навч. посібник	Навчальний посібник. – К. : Вища школа, 1995. – 78 с.	78	-
8.	Історія розвитку професійної освіти Херсонщини в XIX с.	навч. посібник	Навчальний посібник. – К. : Либідь, 1995. – 88 с.	88	-

№ п/п	Назва	Характер роботи	Вихідні дані	Обсяг стор.	Співавтори
9.	Формування професійної освіти в умовах незалежної України	навч. посібник	Навчальний посібник. – К. : Вища школа, 1995. – 56 с.	56	-
10.	Вивчення питання формування державності в Україні в програмі історії України для учнів середніх спеціальних навчальних закладів	навч. посібник	Навчальний посібник. – К. : Либідь, 1995. – 94 с.	94	-
11.	Освітня політика в Україні: її новітня історія і перспективи	стаття	Константи. – № 1(7), Херсон, 1998. – С. 6.	6	-
12.	Історія України. Курс лекцій	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХМІ, 2004. – 222 с.	222	Безлуцька О.П
13.	Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять з дисципліни Історія України	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХМІ, 2004. – 126 с.	126	Безлуцька О.П.
14.	Україна в міжнародних зв'язках	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХМІ, 2004. – 39 с.	39	Безлуцька О.П.
15.	Довідник з історії України	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХМІ, 2004. – 74 с.	74	Безлуцька О.П.
16.	Історія української філософської думки	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХНТУ, 2004. – 143с.	143	Кругла Н.А.
17.	Методичні вказівки до самостійної роботи курсантів з дисципліни «Історія України»	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХМІ, 2005. – 102 с.	102	Безлуцька О.П.
18.	Історія філософської думки України. Навчальний посібник для студентів заочної форми навчання	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХНТУ, 2005. – 90 с.	90	Кругла Н.А.
19.	Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Історія України» для курсантів заочної форми навчання	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХМІ, 2006. – 77 с.	77	Безлуцька О.П.
20.	«Історія України»: методичні рекомендації для написання рефератів	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХМІ, 2006. – 10 с.	10	Безлуцька О.П.
21.	Методичні рекомендації до проведення семінарських занять з дисципліни «Релігієзнавство»	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХНТУ, 2007. – 153 с.	153	Кругла Н.А., Владімирова Л.А.

№ п/п	Назва	Характер роботи	Вихідні дані	Обсяг стор.	Співавтори
22.	Релігієзнавство. Курс лекцій	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХНТУ, 2007. – 93 с.	93	Кругла Н.А.
23.	Методичні вказівки з релігієзнавства для студентів заочної форми навчання	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : ХНТУ, 2006. – 98 с.	98	Кругла Н.А.
24.	Філософія українського державотворення. Політологічний аналіз історії	навч. посібник	Навчальний посібник – Херсон : Олді плюс, 2007. – 546 с.	546	-
25.	Морской англо-русский иллюстративно-информационный словарь т.1	навч. посібник	Навчальний посібник: Херсон : Олді плюс, 2007. – 384 с.	384	Ильницкий Е.Г., Орлов В.А., Кулак Е.А., Плющ В.Н.
26.	Історія морської освіти в Україні. Херсонський державний морський інститут від училища торговельного мореплавання у 1834 – до державного інституту у 2007 рр.	навч. посібник	Навчальний посібник: Херсон : Олді плюс, 2007. – 320 с.	320	-
27.	Морской англо-русский иллюстративно-информационный словарь т.2	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон : СТАР, 2009. – 672 с.	672	Ильницкий Е.Г., Ильницкая И.А., Кулак Е.А., Орлов В.А., Плющ В.Н.
28.	Перспективи розвитку заочної морської освіти в Україні // Матеріали другої Міжнародної науково-практичної конференції	тези	Міжнародна конференція «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті (MINTT – 2010)» (м. Херсон, 25-27 травня 2010 року). – Том 2. – Херсон: Вид-во ХДМІ, 2010. - С. 150-155.	6.	
29.	К юбилею морской энциклопедии XV века	тези	Матеріали другої Міжнародної науково-практичної конференції [Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті (MINTT – 2010)] (м. Херсон, 25-27 травня 2010 року). – Том 2. – Херсон: Вид-во ХДМІ, 2010. - С. 155-157	3	Молчанов А.О., Казанчан А.К.
30.	Международная морская организация и квалификационные общества в	навч. посібник	Навчальний посібник. –Севастополь, 2010. – 120 с.	120	Новиков А.И.

№ п/п	Назва	Характер роботи	Вихідні дані	Обсяг стор.	Співавтори
	обеспечении безопасности мореплавания				
31.	Основы экологии и охрана окружающей среды	монографія	Монографія. – Херсон : ХДМІ, 2010. – 352 с.	352	Куликова Л.Б., Леонов В.Е.
32.	Морський літопис (1834-2011): від училища торговельного мореплавання до Херсонської державної морської академії: нариси з історії.	монографія	Херсон : ВНЗ «ХДМІ», 2011. – 256 с.	256	-
33.	Менеджмент морських ресурсів	навч. посібник	Навчальний посібник. – Херсон, ВНЗ «ХДМІ», 2011. – 92 с.	92	Кулікова Л.Б., Безлуцька О.П., Бень А.П., Колегаєв М.О., Кошелик Л.А., Лещенко О.М., Нестеренко В.Б., Перепада К.В., Тригуб С.М., Цимбал М.М.
34.	Обеспечение безопасности плавания судов и предотвращение загрязнения окружающей среды	монографія	Монография / Под ред. В.И. Дмитриева, В.Е. Леонова. – Херсон: ХГМА, 2012. – 397 с.	397	Дмитриев В.И., Леонов В.Е., Химич П.Г., Куликова Л.Б.
35.	Належний рівень професійної підготовки командного складу суден – запорука безпеки мореплавства	тези	Матеріали II Всеукраїнської студентської наукової конференції [Сучасні проблеми морського транспорту та безпека мореплавства], (м. Херсон, 22 листопада 2012 року). – Херсон : Видавництво ХДМА, 2012. – С.4-6.	3	
36.	Морський літопис (1834-2011): від училища торговельного мореплавання до Херсонської державної морської академії: нариси з історії	монографія	2-е видання. – Херсон: ХДМА, 2012 р. – 438 с. – рос. та англ. мовами	438	-
37.	Крок до майбутнього морської освіти	стаття	Вища освіта України. Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технологія». – Т. 1, №3 (додаток 1). – Київ, 2012. – С. 119-	8	Тригуб С.М

№ п/п	Назва	Характер роботи	Вихідні дані	Обсяг стор.	Співавтори
			127.		
38.	Радионавигационные приборы: Учебное пособие.	навч. посібник	Учебное пособие. – Херсон : Гринь Д.С., 2012. – 378 с.	378	М.С. Литвак, В.Б. Костюк, А.В. Вершина
39.	Теорія і практика самоменеджменту психофізичних станів моряка з активізації людського ресурсу та подолання проблеми аварійності на флоті	монографія	Херсон : ХДМА, 2012. – 136 с.	136	Т.Г. Зайцева
40.	Самоменеджмент психофізичних станів морських фахівців у контексті посилення людського ресурсу та попередження аварійності на флоті. Навчальний посібник	монографія	Херсон : ХДМА, 2013. – 152 с.	152	Т.Г. Зайцева
41.	Історія стародавнього мореплавства	монографія	Херсон : ХДМА, 2014. – 292 с.	292	Молчанов А. О., Кулікова Л. Б., Казанчан А.К., Ходаковський О.В.
42.	Современные информационные технологии обеспечения безопасности судоходства и их комплексное использование	монографія	Херсон : ХГМА, 2014. – 324 с.	324	Леонов В.Е., Дмитриев В.И., Безбах О.М., Гуров А.А., Сыс В.Б.
43.	Морський літопис (1834-2014) : від училища торговельного флоту до Херсонської державної морської академії : нариси з історії (2-ге видання, перероблене і доповнене)	монографія	Херсон : ХДМА, 2014. – 304 с.	304	-
44.	Основы обеспечения безопасности плавания судов и предотвращение загрязнения окружающей среды	монографія	М. : МОРКНИГА, 2014. – 407 с.	407	Дмитриев В. И., Леонов В.Е., Химич П.Г., Куликова Л.Б.; под ред. Леонова В.Е., Дмитриева В.И.
45.	Компетентнісний підхід у системі сучасної морської освіти	монографія	Херсон : ХДМА, 2014. – 376 с.	376	Кулікова Л.Б., Бень А.П., Білоусов Є.В., Чернявський В.В.
46.	Херсонська державна морська академія на шляху реалізації європейських	стаття	Работник моря. – Одеса, 27 березня 2015. – № 06 (70). – С.3.	1	-

№ п/п	Назва	Характер роботи	Вихідні дані	Обсяг стор.	Співавтори
	стандартів освіти				
47.	Компетентнісний підхід до змістової складової підготовки фахівців морської галузі	монографія	Херсон : ХДМА, 2015. – 176 с.	176	Кулікова Л.Б., Бень А.П., Білоусов Є.В., Чернявський В.В.
48.	Впровадження компетентнісного підходу в освітньому процесі	монографія	Херсон : ХДМА, 2016. – 322 с.	153	Букетов А.В.

РОЗДІЛ 1.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Херсонська державна морська академія (далі – ХДМА, академія) є одним із провідних морських навчальних закладів України, де зусиллями багатьох поколінь педагогів, науковців, практиків підготовлено понад п'ятдесят тисяч кваліфікованих фахівців для морської галузі.

ХДМА утворена на базі ВНЗ «Херсонський державний морський інститут» у 2011 році та є правонаступницею Херсонського училища торговельного мореплавства, першого і найстарішого морського навчального закладу України, заснованого у 1834 році. Історія його створення і розвитку невід'ємно пов'язана з історією розбудови міста Херсона як центру кораблебудування.

До складу ХДМА як структурні підрозділи входять Морський коледж, Професійно-морський ліцей і Херсонський морський спеціалізований тренажерний центр.

За звітний період (2013-2017 рр.) колектив академії виконав усі вимоги щодо створення потужного навчального закладу IV рівня акредитації та впевнено посів провідне місце в системі підготовки морських фахівців як в Україні, так і у світі.

Колектив академії системно дотримується вимог Конституції України, законів України, інших нормативно-правових актів з питань освіти. Відповідно до законодавчої бази в академії розроблена й успішно реалізовується «Концепція розвитку Херсонської державної морської академії до 2020 року», схвалену Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України та Херсонською обласною державною адміністрацією у 2011 році.

ХДМА сьогодні – це навчально-виховні комплекси, лабораторії, бібліотеки, сучасна друкарня, обсерваторія, центр післядипломної освіти та

підвищення кваліфікації, підготовче відділення, тренажерний центр, їдальні, буфети та гуртожитки.

У ХДМА постійно забезпечуються сталі показники фінансового стану за рахунок ефективного цільового використання коштів загального та спеціального фондів державного бюджету за всіма видами діяльності.

Навчальний заклад здійснює підготовку морських фахівців від кваліфікованого робітника на базі Професійно-морського ліцею, молодшого спеціаліста на базі Морського коледжу, до бакалавра і магістра безпосередньо в академії, що повністю відповідає вимогам ступеневої підготовки фахівців.

В академії діє перевірений часом принцип взаємодії структурних підрозділів, кожен з яких є самостійним у питаннях організації освітнього процесу, вирішенні основних завдань щодо підготовки курсантів, студентів та учнів (Рис. 1: копія Структури ХДМА, Рис. 2: копія Системи управління ХДМА).

Проведений аналіз системи управління ХДМА засвідчує, що ректорат і вчена рада у повній відповідності до статуту навчального закладу забезпечують взаємодію структурних підрозділів (факультетів, кафедр, наукових підрозділів, коледжу, ліцею) і здійснюють керівництво ними.

Тридцяти двом суднам світового флоту присвоєно імена випускників Херсонської державної морської академії. Традиції лідерства в академії не лише зберігаються, а й примножуються. За останні п'ять років ХДМА на всеукраїнських і міжнародних виставках двічі отримувала Гран-Прі «Лідер міжнародної діяльності»; 10 Гран-Прі та 4 Золоті медалі в інших номінаціях; 4 Дипломи I ступеня за досягнення у сфері вищої освіти. П'ять років поспіль академії присвоюється Почесне звання «Лідер вищої освіти».

У складі ХДМА функціонують два факультети, що готують морських фахівців за трьома спеціальностями, підготовче відділення, а також центр післядипломної освіти та підвищення кваліфікації для перепідготовки кадрів.

На п'ятнадцяти кафедрах академії та в інших її структурних підрозділах працюють 440 науково-педагогічних і педагогічних працівників, із них: 1 – заслужений працівник народної освіти України, 1 – заслужений

працівник освіти, 1 – заслужений діяч науки і техніки, 2 – заслужених тренери, 5 – почесних працівників морської галузі; 15 – відмінників освіти України; 1 – лауреат премії Кабінету Міністрів України. Загальна кількість персоналу ХДМА становить 936 осіб.

У ХДМА здійснюється підготовка докторів технічних наук зі спеціальності 132«Матеріалознавство» через докторантуру (3 докторанти) та кандидатів технічних наук за спеціальностями 132«Матеріалознавство», 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології, 275 Транспортні технології (29 аспірантів). Функціонує спеціалізована вчена рада К 67.111.01 зі спеціальності 132 «Матеріалознавство».

Результати наукових пошуків висвітлюються у «Науковому віснику Херсонської державної морської академії», який має статус фахового видання з технічних наук.

Навчальний заклад співпрацює з найбільшими у світі міжнародними компаніями та організаціями, є членом Асоціації «Всеукраїнське об'єднання круїнгових компаній», асоціації «Український морський союз» тощо.

ХДМА сертифікована Регістром судноплавства України на відповідність міжнародному стандарту ISO 9001 Системи Менеджменту Якості.

У Херсонській державній морській академії та її структурних підрозділах підготовка фахівців здійснюється за такими спеціальностями:

Шифр і назва галузі знань	Код і назва спеціальності	Ліцензований обсяг
Підготовка кваліфікованих робітників		
8340	Моторист Матрос	90
8340 7212	Матрос Електрозварник	30
5123	Офіціант Бармен Буфетник	60
5123 4222	Офіціант Адміністратор	30
5122 7412	Кухар Пекар	120
5122	Кухар-матрос	30

Шифр і назва галузі знань	Код і назва спеціальності	Ліцензований обсяг
Підготовка молодших спеціалістів		
13 Механічна інженерія	135 Суднобудування	150
	131 Прикладна механіка	125
27 Транспорт	271 Річковий та морський транспорт	900
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти		
27 Транспорт	271 Річковий та морський транспорт	1000
Другий (магістерський) рівень вищої освіти		
27 Транспорт	271 Річковий та морський транспорт	400
Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти		
13 Механічна інженерія	132 Матеріалознавство	5
15 Автоматизація та приладобудування	151 Автоматизація та комп'ютерно–інтегровані технології	5
27 Транспорт	275 Транспортні технології	15

Херсонська державна морська академія має сучасну матеріально-технічну базу:

- шість навчально-лабораторних корпусів;
- виробничі та столярні майстерні;
- водноспортивна база на березі р. Дніпро;
- їдальня;
- медичний центр;
- три спортивні зали;
- спортивний майданчик;
- три гуртожитки;
- навчально-виробниче судно «ОМ-106»;
- лабораторно-тренажерний комплекс;
- інші будівлі та споруди.

ХДМА постійно оновлює й удосконалює сучасну навчально-тренажерну базу міжнародного рівня.

На сьогодні в академії створені всі умови для виконання її статутних завдань.

Завдяки якісному освоєнню іноземних і національних інвестицій в ХДМА, за оцінкою іноземних компаній, навчально-тренажерна база нині є найкращою в Європі.

Системна плідна робота науково-педагогічного та педагогічного колективів академії та рівень наявної навчально-тренажерної бази забезпечують високі стандарти освіти і підготовки конкурентноспоможних фахівців на національному й міжнародному ринках праці, що сприяє подальшому розвитку та розширенню партнерських відносин із судноплавними компаніями, залученню до навчання нових абітурієнтів з усіх регіонів України та інших країн світу.

Рис. 1

«ПОГОДЖЕНО»
на засіданні
Вченої ради ХДМА
«19» січня 2017 року
протокол № 10

Структура Херсонської державної морської академії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор ХДМА
професор В.Ф. Ходаковський

2017 року

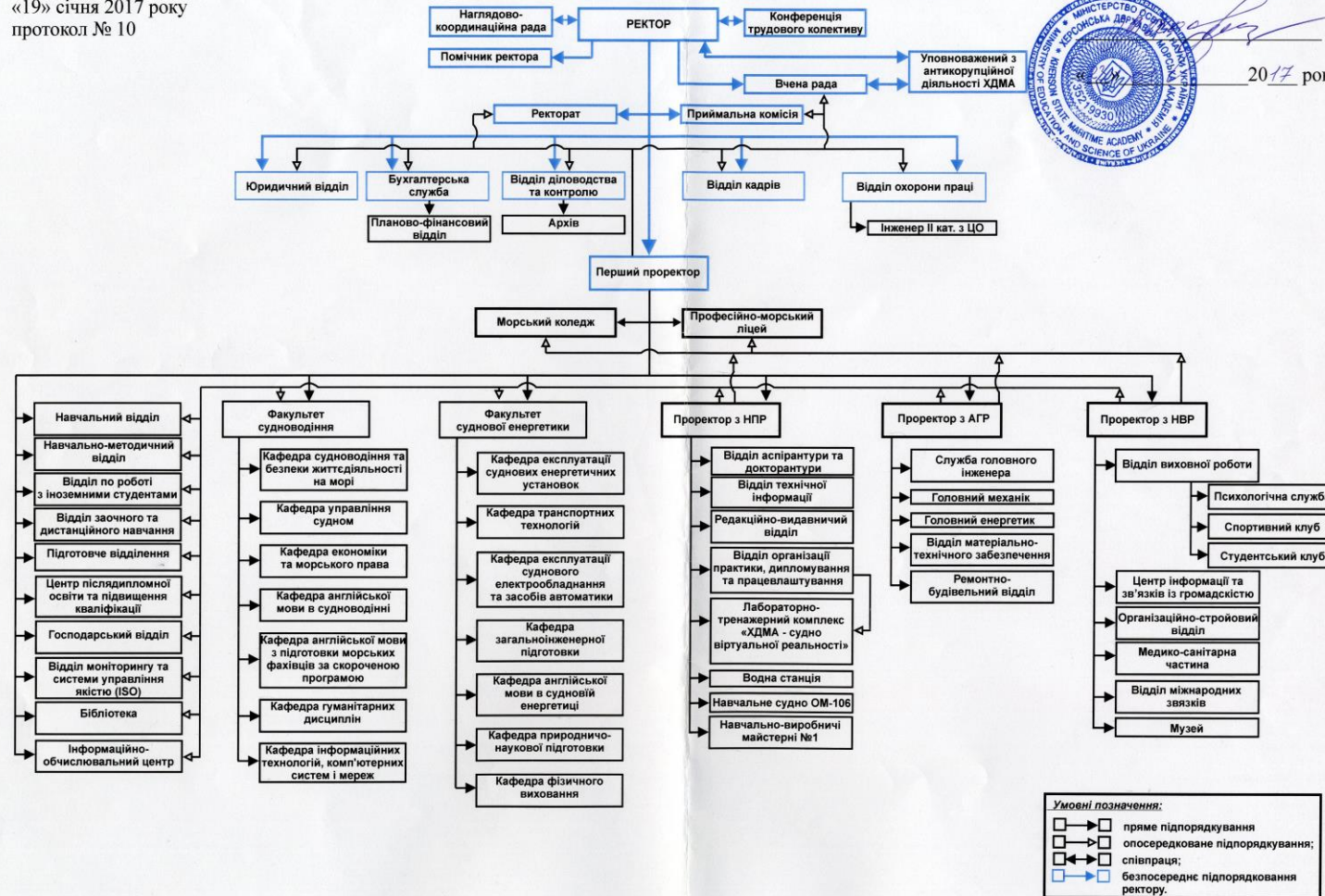
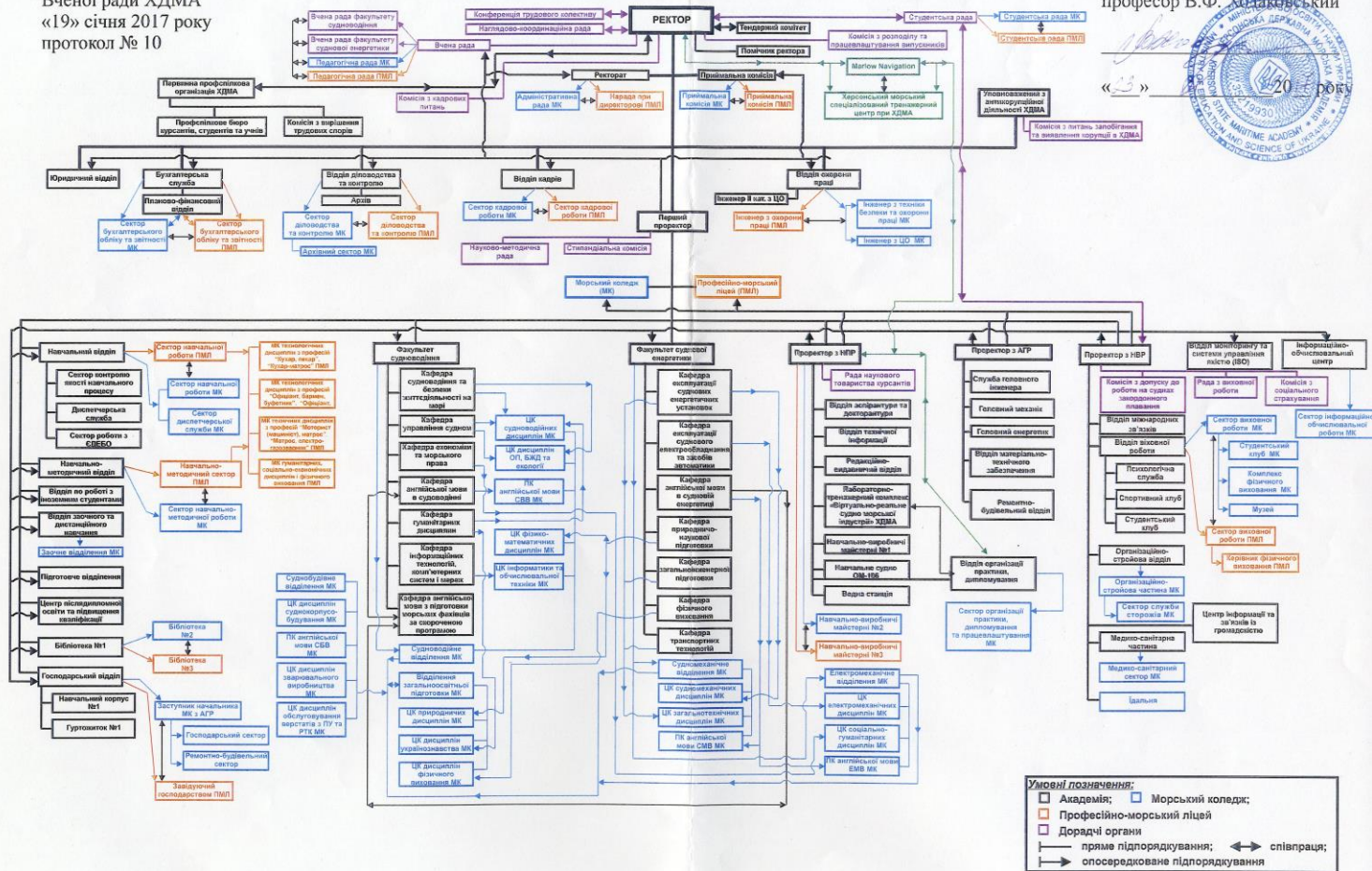

Рис. 2

«ПОГОДЖЕНО»
на засіданні
Вченої ради ХДМА
«19» січня 2017 року
протокол № 10

Система управління Херсонської державної морської академії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор ХДМА
професор В.Ф. Ходяковский

1.1. Правові підстави діяльності академії

Херсонська державна морська академія створена згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про утворення Херсонської державної морської академії» від 15 червня 2011 року № 540 р. та наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про утворення Херсонської державної морської академії» від 23.06.2011 р. № 646.

ХДМА визнана правонаступником Вищого навчального закладу «Херсонський державний морський інститут» та Херсонського морського коледжу.

ХДМА зареєстрована як юридична особа у встановленому чинним законодавством України порядку (дата та номер запису у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб підприємців: 05.07.2007 р. № 1499145000013930).

ХДМА здійснює освітню діяльність на підставі таких дозвільних документів:

– Наказ МОН від 01.12.2016 р. № 1503-л «Про ліцензування освітньої діяльності» щодо підготовки фахівців першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів зІ спеціальності 271 «Річковий та морський транспорт»;

– Наказ МОН від 07.07.2017 р. № 146-л «Про переоформлення ліцензії» та включення ХДМА до Відомостей про право здійснення освітньої діяльності ВНЗ та науковими установами.

Складовими ХДМА є такі структурні підрозділи:

– Професійно-морський ліцей з окремими правами юридичної особи здійснює підготовку фахівців з робочих спеціальностей та діє на підставі ліцензії (Серія АЕ № 636583, видана рішенням Акредитаційної комісії від 31.03.2015 р., протокол № 115) та свідоцтва про атестацію (Серія РД № 040267, виданого рішенням Акредитаційної комісії від 03.06.2014 р., протокол № 109);

– Морський коледж готує фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» та діє на підставі Наказу МОН від 07.07.2017 р. № 146-л «Про переоформлення ліцензії» та включення ХДМА до Відомостей про право здійснення освітньої діяльності ВНЗ та науковими установами.

1.2. Система менеджменту якості (ISO)

Систему менеджменту якості освіти в Херсонській державній морській академії було запроваджено в 2007 році. У 2008 році вперше підтверджено її відповідність міжнародному стандарту ISO 9001-2000, сертифікатом ISO 9001:2008 Регістра судноплавства України.

Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 09.12.2011 р. за № 1411 керівникам навчальних закладів, підпорядкованих Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України, які здійснюють підготовку фахівців для роботи у складах екіпажів морських суден, визначено забезпечити:

- запровадження в навчальних закладах системи стандартів якості відповідно до вимог правила 1/8 Міжнародної конвенції про підготовку й дипломування моряків та несення вахти 1978 року;

- системний контроль діяльності навчальних закладів, пов'язаних з підготовкою, оцінюванням компетенції та дипломування (сертифікацією), через запроваджену систему стандартів якості відповідно до вимог розділів А-I/8 та В-I/8 Кодексу з підготовки дипломування моряків та несення вахти.

З метою вдосконалення освітнього процесу та на виконання вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2009, а також запровадження системи стандартів якості, відповідно до вимог правила 1/8 Міжнародної конвенції про підготовку й дипломування моряків та несення вахти 1978 року, в ХДМА постійно проводиться відповідна політика у сфері забезпечення якості.

Відповідно до вимог законодавчих і нормативно-правових актів та з метою забезпечення якісних освітніх послуг в академії розроблена,

впроваджена, постійно підтримується та вдосконалюється Система менеджменту якості згідно з вимогами ISO 9001:2009 «Система менеджменту якості. Вимоги». Чинна Система менеджменту якості є сукупністю взаємопов'язаних та взаємодіючих елементів загальної структури, документованих процедур, процесів та ресурсів, необхідних для розробки здійснення керівництва і керування академією та з метою реалізації політики і цілей у сфері якості.

В основу побудови і функціонування Системи менеджменту якості в ХДМА покладено такі принципи:

- орієнтація на замовника;
- лідерство;
- залучення всього персоналу;
- процесний підхід;
- системний підхід до управління;
- вдосконалення усіх процесів діяльності;
- взаємовідносини з постачальниками.

ХДМА демонструє свої зобов'язання щодо впровадження Системи менеджменту якості шляхом:

- моніторингу потреб та очікувань своїх замовників;
- дотримання законодавчих та нормативно-правових вимог у процесах Системи менеджменту якості;
- встановлення в усіх структурних підрозділах єдиної цілі в досягненні якості послуг, що надаються академією;
- формулювання, інформування та роз'яснення співробітникам академії політики у сфері якості;
- забезпечення узгодження цілей освітнього процесу з політикою у сфері якості та вимогами замовників;
- періодичного аналізу Системи менеджменту якості з метою оцінювання її результативності та дієвості щодо дотримання політики та виконання цілей у сфері якості;

– своєчасного забезпечення відповідними ресурсами, необхідними для досягнення окресленої мети.

Щорічний аналіз Системи менеджменту якості здійснюється за результатами:

- внутрішніх і зовнішніх аудитів Системи менеджменту якості;
- сесій, ректорських контрольних робіт, атестації здобувачів вищої освіти;
- корегувальних дій;
- рейтингу професорсько-викладацького складу академії;
- перегляду документації СМЯ;
- виконання затверджених планів робіт;
- попередніх даних аналізування з боку керівництва
- моніторингу зворотного зв'язку із замовниками (скарги та пропозиції громадян і співробітників академії);
- фактичних показників досягнення цілей та реалізації політики у сфері якості.

З метою оптимізації структури ХДМА, відділ моніторингу якості та менеджменту освіти та відділ системи менеджменту якості реорганізовано у відділ моніторингу та системи управління якістю.

За підсумками аналізу керівництво академії визначає результативність запровадження системи менеджменту якості та вживає заходів щодо її вдосконалення, зокрема актуалізації документообігу, підвищення рівня забезпечення ресурсами, удосконалення процесів надання послуг згідно з вимогами та очікуваннями замовників.

Упродовж п'яти років Регістром судноплавства України з метою встановлення відповідності Системи управління якістю освіти стандарту ISO 9001:2009 та спроможності гарантувати відповідність законодавчим та нормативним вимогам у ХДМА проводив аудити. За результатами аудитів Система управління якістю у академії визнана такою, що відповідає стандарту ISO 9001:2009 щодо:

– підготовки та навчання висококваліфікованих спеціалістів на рівні кваліфікованого працівника, молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста та магістра для всіх напрямків морської галузі, а також для інших галузей народного господарства;

– підготовки та навчання морських спеціалістів для роботи в екіпажах українських і іноземних морських суден у відповідності до вимог, визначених національними і міжнародними стандартами.

У зв'язку з втратою чинності стандарту ISO 9001:2009 Система управління якістю приводиться у відповідність до вимог стандарту ISO 9001:2015. Відповідно до вимог SIC-Academy до аудиторів QMS ISO 19011/15-02, у жовтні 2017 року, співробітники академії пройшли курси та отримали сертифікати на підтвердження кваліфікації внутрішніх аудиторів системи менеджменту якості Міжнародного стандарту ISO 9001:2015 «Система менеджменту якості. Вимоги» у відповідності.

1.3. Дотримання законодавства та запобігання корупції у Херсонській державній морській академії

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» ректор у межах наданих йому повноважень протягом 2013-2017 років забезпечив неухильне дотримання законності та порядку під час навчально-виховного процесу й господарської діяльності в академії.

Ураховуючи зміни у чинному законодавстві, керівництво ХДМА забезпечує належне правове регулювання господарських відносин та освітнього процесу за участі ВНЗ, з огляду на специфіку правового статусу академії як безпосереднього учасника господарських відносин та освітнього простору.

Протягом звітної періоду ректор ХДМА координував роботу ректорату, юридичного відділу з іншими структурними підрозділами академії, адміністративно-управлінським персоналом, спрямовував їхню

діяльність на забезпечення законності, дисципліни й правопорядку, використання прав й правових засобів при виконанні ХДМА своїх цілей та основних завдань, з метою неухильного дотримання вимог чинного законодавства України.

Дотримання норм законодавства забезпечено дієвим механізмом управління, що складаються з декількох взаємопов'язаних компонентів, а саме: належної організаційної структури та системи правління, чіткого визначення повноважень та посадових обов'язків, відповідальності співробітників; оновлення фонду законодавчих і нормативних документів у сфері діяльності академії; наявності документованих процедур, функціонування дієвої локальної нормотворчості.

Окреслений механізм управління має підґрунтям єдність політики у сфері управління якістю і поставлених задач, дотримання вимог законодавства України, державних стандартів вищої освіти в освітньому процесі та господарській діяльності, персональну відповідальність співробітників за виконання своїх посадових обов'язків.

Підвищення кваліфікації наукового, науково-педагогічного та педагогічного складу, адміністративного і обслуговуючого персоналу академії та її структурних підрозділів, участь працівників у загальнодержавних, регіональних та академічних правових заходах не лише закріпило їхню громадянську позицію, а й сприяло усвідомленню важливості власної особи як складової частини трудового колективу недопущення порушень положень та норм Закону.

З цією ж метою в академії систематично проводяться відповідні заходи правового та виховного характеру, до участі в яких залучаються як курсанти, так і працівники ХДМА, а також компанії-партнери академії.

Традиційними для ХДМА стали участь працівників відділу кадрів, бухгалтерії, юридичного відділу, відділу охорони праці у всеукраїнських семінарах, пов'язаних з адміністративно-господарською діяльністю академії, запрошення представників правоохоронних та контролюючих органів для

роз'яснювальної і профілактичної роботи серед трудового та курсантського колективів у стінах навчального закладу.

Відповідно до останніх змін в антикорупційному законодавстві України, керівництво ХДМА корегує роботу, спрямовану на протидію проявам корупції та хабарництва. Здійснення належних заходів відбувається виключно на засадах норм чинного законодавства України та затвердженого Вченою радою ХДМА Плану протидії проявам корупції та хабарництва у ХДМА на календарний рік та Антикорупційної програми навчального закладу.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 04.09.2013 року № 706 «Питання запобігання та виявлення корупції», наказу Міністерства освіти і науки України від 14.10.2013 року № 1432 «Про утворення (визначення) підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції» в ХДМА запроваджено посаду уповноваженого з питань запобігання та виявлення корупції. За погодженням з МОН України на цю посаду було призначено Синька В.А.

Синько В.А. очолив постійнодіючу комісію з питань запобігання та виявлення корупції у ХДМА, згідно з рішенням вченої ради академії від 04.02.2016 року та наказом ректора Херсонської державної морської академії від 12.06.2016 року № 57 «Про утворення постійно-діючої комісії з питань запобігання та виявлення корупції». Зазначена комісія складається з 11 осіб, серед яких керівники академії та її структурних підрозділів, начальники відділів, представники профкому та ради студентського самоврядування академії.

Ректор ХДМА створив умови для унеможливлення проявів корупції в академії шляхом дотримання наступних принципів:

- визнання, забезпечення і захисту основних прав і свобод працівника;
- законності;
- публічності і відкритості діяльності;

– невідворотності відповідальності за вчинення корупційних правопорушень;

– комплексного використання організаційних, інформаційно-виховних, соціально-економічних, правових заходів;

– пріоритетного застосування заходів щодо попередження корупції;

– співпраці ХДМА з державними органами, інститутами громадянського суспільства та фізичними особами.

Академією розроблено та впроваджено комплекс заходів, які є необхідними та достатніми для запобігання, виявлення і протидії корупції у своїй діяльності:

1. Антикорупційні заходи, що включають:

- періодичну оцінку корупційних ризиків у діяльності ХДМА;

- антикорупційні стандарти і процедури у діяльності ХДМА.

2. Основні антикорупційні стандарти і процедури ХДМА, що передбачають:

- ознайомлення нових працівників зі змістом Антикорупційної програми, проведення навчальних заходів з питань запобігання і протидії корупції, штатний розпис на поточний рік;

- антикорупційну перевірку ділових партнерів;

- положення щодо обов'язкового дотримання Антикорупційної програми;

- критерії обрання ділових партнерів ХДМА;

- обмеження щодо підтримки ХДМА політичних партій, здійснення благодійної діяльності;

- механізм повідомлення про виявлення ознак порушення Антикорупційної програми, ознак вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, а також конфіденційність таких повідомлень та захист викривачів;

- здійснення Уповноваженим та працівниками функцій щодо запобігання корупції;

- розгляд повідомлень викривачів, включаючи внутрішнє розслідування і накладення дисциплінарних стягнень;

- норми професійної етики та обов'язки і заборони для працівників;
- механізми запобігання і врегулювання конфлікту інтересів;
- обмеження щодо подарунків;
- нагляд і контроль за дотриманням вимог Антикорупційної програми.

Здійснення антикорупційних заходів відбувалось виключно на засадах норм чинного законодавства.

Члени постійнодіючої антикорупційної комісії взяли участь в аудитних перевірках:

- студентських гуртожитків;
- студентської їдальні;
- капітальних і поточних робіт, виконаних у навчальних та житлових приміщеннях академії;
- розробки структури та системи управління ХДМА;
- тендерних закупівель академії;
- роботи апеляційної комісії на вступних екзаменах в академію.

Зазначена комісія була залучена до розгляду звернень громадян, із дотриманням порядку розгляду заяв громадян у рамках Закону України «Про звернення громадян» та Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Відповідно до вимог статуту ХДМА та за виробничої необхідності проводилися службові розслідування у встановлені законодавством терміни, заявникам вчасно надавалась відповідна інформація або повідомлялося про результати розгляду їх звернень.

Так, комісією було проведено 7 службових перевірок можливе порушень у діяльності ХДМА. У результаті однієї із таких перевірок було встановлено можливе кримінальне правопорушення вчинення одним із працівників академії. Ректором ХДМА матеріали службової перевірки були передані до правоохоронних органів.

Також до постійнодіючої комісії з питань протидії проявам корупції та хабарництва надійшло 12 анонімних скарг на факти хабарництва співробітниками академії. Матеріали анонімних звернень були частково перевірені, розглянуті на засіданні комісії та обговорені в навчальних колективах академії та її структурних підрозділах.

З метою запобігання можливого конфлікту інтересів комісією спільно з відділом кадрів систематично здійснюється контроль при прийнятті працівників на роботу.

Залучення курсантів та працівників академії до боротьби з проявами корупції та хабарництва здійснювалось за допомогою соціального контролю.

Було враховано громадську позицію через призму громадського контролю профспілковою організацією, врахування думки студентського самоврядування, роботи «скриньок довіри» та телефонів довіри, особистий прийом працівників керівництвом академії, проведення анонімного анкетування тощо.

З метою недопущення вчинення корупційних дій серед працівників та осіб, що навчаються постійно проводилась профілактична робота виховного і роз'яснювального характеру. Виконання цього завдання передбачало низку заходів, а саме:

- проведення семінарів за участю курсантів та працівників;
- систематичне проведення зборів, оперативних нарад серед працівників та курсантів (студентів, учнів) з роз'яснення норм чинного законодавства та необхідності суворого дотримання вимог нормативних актів, що регламентують порядок діяльності академії та її структурних підрозділів;
- розміщення агітаційних матеріалів щодо упередження хабарництва та корупції тощо.

Отже, результатом створеної ректором дієвої системи забезпечення дотримання законності стала відсутність будь-яких фактів вчинення правопорушень вищим командним складом ХДМА.

У результаті неодноразових перевірок правоохоронними та контролюючими органами діяльності ХДМА у діях ректора Ходаковського В.Ф. не виявлено жодних порушень чинного законодавства. Тож за період з 2013 по 2017 роки Ходаковський В.Ф. не притягувався до дисциплінарної, адміністративної, кримінальної відповідальності, пов'язаної з виконанням своїх посадових обов'язків.

1.4. Діяльність вченої ради ХДМА

Вчена рада Херсонської державної морської академії є колегіальним органом вищого навчального закладу, який сприяє розв'язанню основних питань діяльності академії. Вчена рада ХДМА діє на підставі Положення про вчену раду, Статуту Херсонської державної морської академії, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та інших документів, що регламентують професійну діяльність структурного підрозділу.

Головою вченої ради у звітний період обирався ректор академії, кандидат історичних наук, професор Ходаковський Володимир Федорович, заступником голови вченої ради – перший проректор академії, доктор педагогічних наук, професор Куликова Лілія Борисівна, ученим секретарем призначалася кандидат філологічних наук, доцент Соловей Ганна Сергіївна.

У 2013-2015 роках до складу вченої ради ХДМА входило 40 осіб. Згідно зі статтею 34 Закону України «Про вищу освіту» № 2984-III вчену раду за посадою очолював ректор академії.

У 2015 році на конференції трудового колективу (протокол № 6 від 18.05.2015 р.) склад вченої ради ХДМА було приведено у відповідність до нового Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, змін у Статуті ХДМА, затверджених на конференції трудового колективу (протокол № 5 від 18.11.2014 р.) та вимогам «Положення про вчену раду Херсонської державної морської академії» (СМЯ 04-168-2015, (схвалено вченою радою ХДМА від 02.02.2015 р. протокол № 6).

На теперішній час вчена рада складається з 50 осіб. До її складу входять:

- за посадами: ректор, перший проректор, проректори, вчений секретар секретаріату вченої ради, декани факультетів, директор бібліотеки, головний бухгалтер, голова профспілкового комітету академії;

- виборні представники, які представляють наукових, науково-педагогічних працівників і обираються з числа завідувачів кафедр, професорів, докторів філософії (кандидатів наук), докторів наук;

- виборні представники, які представляють інших працівників ХДМА і які працюють у ньому на постійній основі;

- виборні представники аспірантів;

- керівники виборних органів первинних профспілкових організацій студентів та аспірантів;

- керівники органів студентського самоврядування академії відповідно до квот, визначених статутом ХДМА.

Виборні представники наукових, науково-педагогічних та інших працівників ХДМА були обрані до складу вченої ради на конференції трудового колективу ХДМА (протокол № 6 від 18.05.2015 р.) за поданням загальних зборів або конференцій трудових колективів факультетів та основних структурних підрозділів, у яких вони працюють. При цьому 75% загальної кількості складу вченої ради становлять науково-педагогічні працівники академії.

Виборні представники з числа курсантів (студентів) були обрані на зборах студентського самоврядування. До складу вченої ради ХДМА входять в.о. голови студентської ради академії, в.о. голови профбюро курсантів, студентів та учнів ХДМА, голова студентської ради факультету суднової енергетики, голова наукового товариства курсантів та представник аспірантів ХДМА (10% від загальної кількості членів вченої ради ХДМА).

Склад вченої ради ХДМА на 2015-2020 рр. затверджений наказом ректора № 178 від 18.05.2015 р. на засіданні вченої ради ХДМА 16.06.2015 р.,

головою вченої ради обрано ректора ХДМА, проф. Ходаковського В.Ф.

Зміни в складі вченої ради здійснювались згідно з пунктом 5.2. «Положення про вчену раду ХДМА», що дозволяє щорічне оновлення складу вченої ради на 25 %, та закріплені відповідними наказами ректора ХДМА.

Згідно з регламентом та планом роботи ХДМА засідання вченої ради проводилися здебільшого один раз на місяць, кожного останнього четверга.

Усього протягом звітного періоду відбулося 80 засідань вченої ради, на яких розглядалося широке коло питань, окреслених планом роботи вченої ради.

Виконання плану роботи вченої ради за 2013-2017 р.р.

Навчальний рік	Кількість запланованих засідань	Кількість проведених засідань	Кількість запланованих питань	Кількість додаткових питань	Загальна кількість розглянутих питань
2013-2014	11	15	37	71	108
2014-2015	11	12	70	62	132
2015-2016	11	15	81	55	136
2016-2017	12	21	82	60	142
2017-2018	12	4	27	-	26

У зв'язку з виробничою необхідністю, було проведено 21 позапланове засідання вченої ради, ініційовані головою та іншими членами вченої ради й присвячені:

– скликанню конференції трудового колективу академії та організації проведення виборів делегатів до складу конференції трудового колективу ХДМА);

– затвердженню презентації діяльності колективу ХДМА в Академії наук вищої освіти України;

– затвердженню концептуальних засад упровадження компетентісного підходу організації навчально-виховного процесу в ХДМА та її структурних підрозділах;

– затвердженню плану заходів щодо впровадження в навчально-виховний процес ХДМА системи компетентісного підходу в процесі

навчальної, практичної та тренажерної підготовки морських фахівців у період 2014-2018 рр.;

- виборам голови вченої ради ХДМА;
- підведенню підсумків спільної діяльності компанії Марлоу Навігейшн Україна і Херсонської державної морської академії;
- розгляду звернення директора Департаменту кадрового забезпечення щодо можливих фактів протиправної діяльності ректора Ходаковського В.Ф., викладених у листі народного депутата Капліна С.М., адресованого Міністерству освіти і науки України, а також іншим правоохоронним органам, та питанню щодо стану орендних відносин з ПЗ «Морський інститут післядипломної освіти імені контр-адмірала Ф.Ф.Ушакова» та ТОВ «Херсонський тренажерний центр, ЛТД»;
- рекомендації кандидатур зі складу курсантів ХДМА для призначення стипендій Президента України та Кабінету Міністрів України на другий семестр 2016-2017 навчального року;
- реакції Херсонської державної морської академії на зміст інформації журналіста Кирила Стремоусова «Народний депутат Спиваковский захищає корупцію в Херсонской морской академии», викладеної у мережі YouTube;
- підготовці до спільної прес-конференції ХДМА та крьюінгової компанії Марлоу Навігейшн Україна у зв'язку зі спробою рейдерського захвату навчально-тренажерної бази ХДМА та ХМСТЦ (протокол № 21 від 07.08.2017 р.) та іншим питанням.

Вчена рада приділяла значну увагу діяльності структурних підрозділів академії. Керівники інформували членів вченої ради про результати виконаної роботи та перспективи подальшої роботи, а також щодо моніторингу якості освіти в ХДМА. Регулярно заслуховувалися їхні звіти про хід упровадження компетентнісного підходу до навчання на кафедрах та факультетах ХДМА, заслуховувалися доповіді про результати проведення

заліково-екзаменаційних сесій і визначалися пріоритети подальшої діяльності ХДМА та її структурних підрозділів.

Також регулярно заслуховувалися та затверджувалися звіти аспірантів і співробітників академії, які навчаються в аспірантурі інших ВНЗ за цільовим призначенням для ХДМА.

На засіданнях вченої ради було затверджено низку локальних нормативних актів: положень, процедур, покрокових планів, зокрема:

- «Положення про ректорат Херсонської державної морської академії»;
- зміни до документованої Системи управління ХДМА та Структури ХДМА;
- «Положення про організацію освітнього процесу в Херсонській державній морській академії» ;
- покрокові плани впровадження компетентнісного підходу з елементами комунікативної форми навчання в освітній процес ХДМА та її структурні підрозділи;
- зразки та порядок виготовлення власних дипломів про вищу освіту для кожного рівня та додатків до них європейського зразка, положення про процедуру і підстави для їх видачі випускникам ХДМА та Морського коледжу ХДМА, а також «Положення про порядок замовлення, видачі та обліку документів про вищу освіту державного зразка та додатку до них європейського зразка (DIPLOMA SUPPLEMENT) у Херсонській державній морській академії»;
- пакет документів щодо впровадження пілотного проекту ХДМА про організацію підготовки іноземних громадян у групах з англійською мовою навчання у 2016-2017 навчальному році, зокрема «Положення про підготовку іноземних громадян у ХДМА» та «Положення про відбіркову комісію з прийому іноземних громадян для навчання в ХДМА»;
- «Антикорупційну програму ХДМА»;

- «Правила внутрішнього розпорядку і організації служби в Херсонській державній морській академії та її структурних підрозділах (для курсантського складу)»;
- «Положення про студентське самоврядування Херсонської державної морської академії»;
- «Положення про лабораторний комплекс Херсонської державної морської академії»,
- «Положення про організацію та проведення практики курсантів та студентів Херсонської державної морської академії»,
- «Положення про навчально-методичну лабораторію на судні «Warnaw Jupiter»;
- «Положення про Центр довузівської підготовки Херсонської державної морської академії»;
- «Положення про відділ аспірантури та докторантури»,
- «Положення про надання платних послуг Херсонською державною морською академією»;
- «Положення про сайт дистанційного навчання MOODLE» тощо.

На засіданнях вченої ради розглядалися питання щодо обрання за конкурсом науково-педагогічних працівників та атестації у вченому званні доцента та професора. За звітний період в академії присвоєно вчені звання: доцента (кандидатам наук) – 16 особам, професора (доктору наук) – 1 особі.

Протягом звітного періоду на засіданнях вченої ради надано згоду на друк 104 науково-методичних робіт, які підготовлені професорсько-викладацьким складом академії: монографій – 15; підручників – 1; навчальних посібників – 34; словників (глосаріїв) – 2; методичних рекомендацій до різних видів робіт – 52.

РОЗДІЛ 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1 Профорієнтаційна робота

Складовою сталою розвитку ХДМА є системна робота з освітніми навчальними закладами в частині профорієнтації юнаків на морські професії. З метою забезпечення єдності підходу, скоординованості діяльності та ефективності організації профорієнтаційної роботи в ХДМА розроблено та затверджено:

- план з організації профорієнтаційної роботи академії;
- положення про профорієнтаційну роботу ХДМА;
- положення про комісію з питань організації профорієнтаційної роботи академії;
- склад комісії з питань організації профорієнтаційної роботи.

З метою організації інформування населення щодо перспективності для молоді отримання морської спеціальності щороку проводиться:

- аналіз динаміки контингенту юнаків-випускників мережі загальноосвітніх навчальних закладів міста Херсона та області. Так, встановлено, що у 2013-2014 навчальному році кількість випускників (учнів 9,11 класів) у порівнянні з минулим роком зменшилась на 25%, у 2014-2015 – на 30%, у 2015-2016 – на 32%, у 2016-2017 – на 34%, 2017-2018 – на 28%;
- моніторинг поданих заяв та вступу абітурієнтів з міста, області та інших регіонів до академії та її структурних підрозділів.

Варто наголосити, що переважна кількість абітурієнтів була з Херсонської, Миколаївської, Одеської, Донецької, Дніпропетровської та Запорізької областей. Окрім того зазначимо, що істотно збільшилась (на 47%) кількість вступників із Вінницької, Житомирської, Київської,

Сумської, Черкаської, Харківської областей, проте на низькому рівні залишається кількість вступників з Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Луганської, Львівської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької та Чернівецької областей;

- тиражування й поширення оновлених інформаційних матеріалів «Абітурієнт» щодо умов прийому до Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів;

- з метою підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді, забезпечення організації і координації науково-дослідницької діяльності учнів, створення умов для їх інтелектуального, духовного, творчого розвитку та професійного самовизначення, сприяння нарощуванню наукового потенціалу країни на базі Херсонської державної морської академії щорічно проходило урочисте відкриття міського відділення Малої академії наук України та щорічно на базі академії проводяться I і II етапи Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Протягом шести років викладачі Херсонської державної морської академії долучаються до консультативної допомоги загальноосвітнім навчальним закладам міста та області щодо підготовки науково-

дослідницьких робіт, беруть активну участь у роботі оргкомітету та у складі журі I і II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

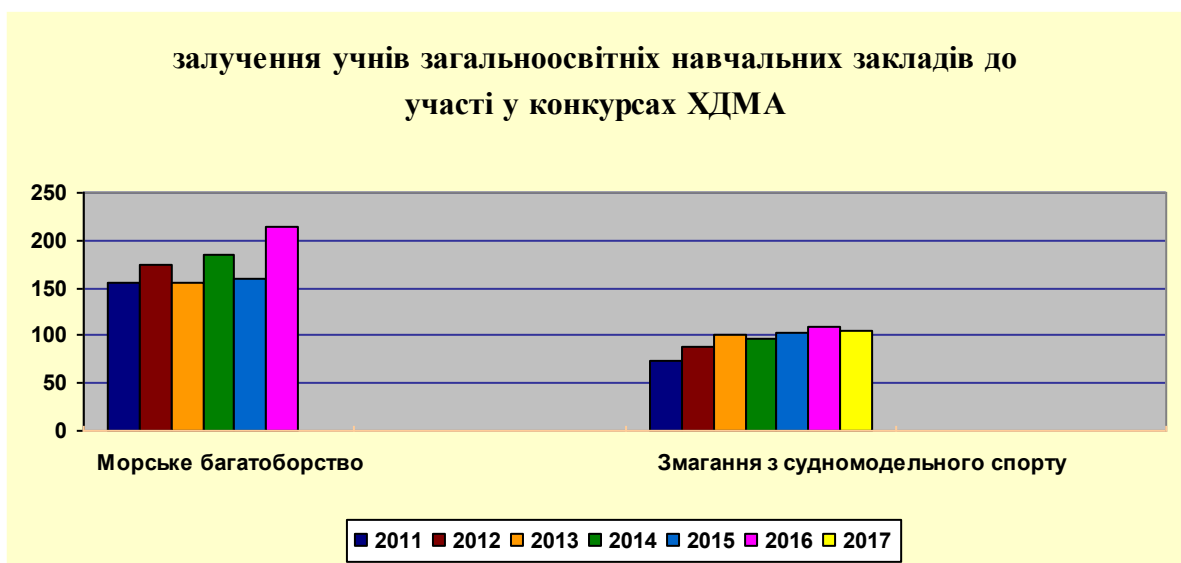
Укладено угоду про співпрацю між Херсонською державною морською академією з Херсонським дитячим-юнацьким клубом моряків і річковиків та флотилією Херсонської міської ради.

З метою профорієнтації, збагачення духовності підростаючого покоління, виховання учнівської молоді на славетних традиціях флоту та формування здорового способу життя організовано проведення творчих дитячих конкурсів та участь у роботі суддівської колегії:

- міські змагання з морського багатоборства (з 08 по 11 листопад 2016 р.);

- обласні змагання учнівської молоді з судномодельного спорту на базі комунального закладу «Центр науково-технічної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради за підтримки ХДМА (червень 2017 р.);

- участь у роботі суддівської колегії Селіверстової С.Р., кандидата технічних наук, доцента кафедри експлуатації суднового електрообладнання і засобів автоматики III етап Всеукраїнських відкритих змагань учнівської молоді з авіамоделного спорту, ракетомодельного спорту та повітряних змій (червень 2017 р.).

Змагання з морського багатоборства

Змагання з судномодельного спорту

Змагання з авіамоделного спорту, ракетомодельного спорту та повітряних зміїв

Щорічно протягом листопада–квітня в загальноосвітніх навчальних закладах міста Херсона проводяться профорієнтаційні бесіди.

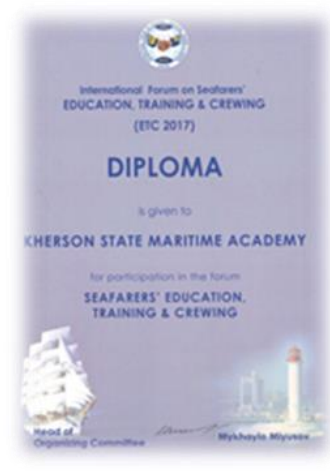

Профорієнтаційні бесіди в загальноосвітніх навчальних закладах

Окрім того, до загальноосвітніх навчальних закладів Херсонщини та обласних центрів України: Вінниці, Луцька, Дніпра, Житомира, Івано-Франківська, Запоріжжя, Львова, Миколаїва, Полтави, Тернопілля, Хмельницького та ін. міст щорічно направлялися профорієнтаційні матеріали.

У межах формування в Україні єдиного освітнього простору, привернення суспільної уваги до морської освіти та презентації інноваційних досягнень ХДМА в освітній сфері, колектив академії брав участь у таких міжнародних виставках:

№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
1.	Міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти - 2017»	16-18 березня 2017 року м. Київ, Палац дітей та юнацтва	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та компанія «Виставковий світ»	Гран-Прі «Лідер вищої освіти», Золота медаль у номінації «Партнерство як стратегічний ресурс інноваційного розвитку навчальних закладів»
2.	Міжнародна виставка «Освіта та кар'єра»	06-08 квітня 2017 року, м. Київ, Український дім	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та товариство «Знання» України	Почесне звання «Лідер вищої освіти України», Гран-Прі у номінації «Інноваційний розвиток освіти та сучасні педагогічні технології»
3.	Міжнародний форум «Освіта, підготовка та працевлаштування моряків»	20-21 квітня 2017 року, Морський вокзал Одеського морського торг. порту	Одеська національна морська академія і виставковий центр «Одеський дім»	Диплом
4.	Міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті»	24–26 жовтня 2017 року, м. Київ, Палац дітей та юнацтва	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та компанія «Виставковий світ»	Золота медаль у номінації «Інтеграція змісту освіти як світова тенденція розвитку освітніх технологій»
5.	Міжнародна виставка «Освіта та кар'єра»	16-19 листопада 2017 року, м. Київ, Український дім	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та товариство «Знання» України	Почесне звання «Лідер вищої освіти України», Гран-Прі у номінації «Інноваційний розвиток освіти та сучасні педагогічні технології»

Інформацію про навчальний заклад розміщено на сайтах «Освіта в Україні»

ОСВІТА.ЦА та на освітньому порталі

parta.ua

**ОСВІТА ТА
КАР'ЄРА**

На офіційному сайті ХДМА постійно оновлюється інформація щодо Правил прийому, проведення Днів відкритих дверей та іншої інформації пов'язаної зі вступною кампанією. В рекреації приймальної комісії ХДМА оформлено стенд з інформаційними матеріалами для абітурієнтів.

З метою інформування населення на сторінках місцевих газет, а також у газетах Миколаївської, Одеської, Вінницької областей розміщено інформацію про ХДМА та її структурні підрозділи, подано матеріали до газетних випусків довідника «Абітурієнт», розміщено оголошення про проведення Дня відкритих дверей.

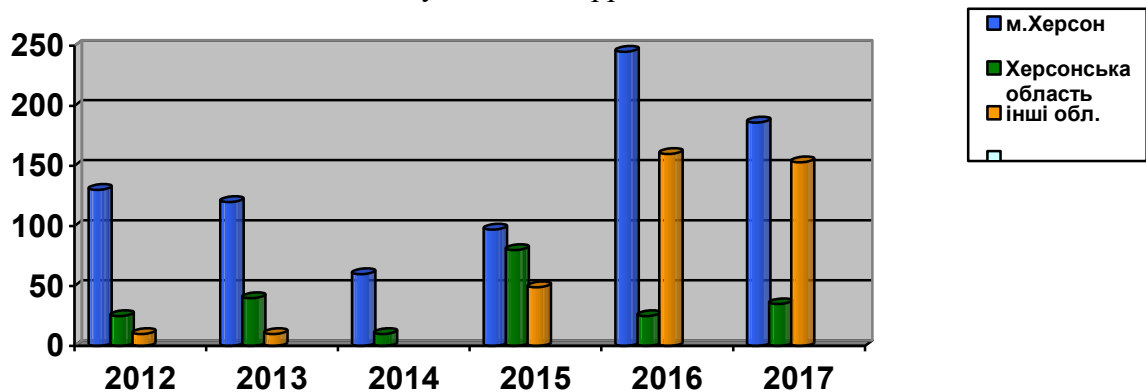
Протягом 2013-2017рр. інформація розміщається також на сайті та в журналі «Довідник абітурієнта України», на сторінках видання Асоціації вищих та професійних навчальних закладів України, у Довіднику вищих навчальних закладів України, щорічного тематичного довідника «Куда пойти учиться?», рекламно-інформаційного видання «Аспект», у Всеукраїнській газеті «Работник моря».

Рекламні ролики щодо вступної кампанії демонструються у міському транспорті (охоплено 36 одиниць міського транспорту: 22 маршрутних автобуса та 16 тролейбусів).

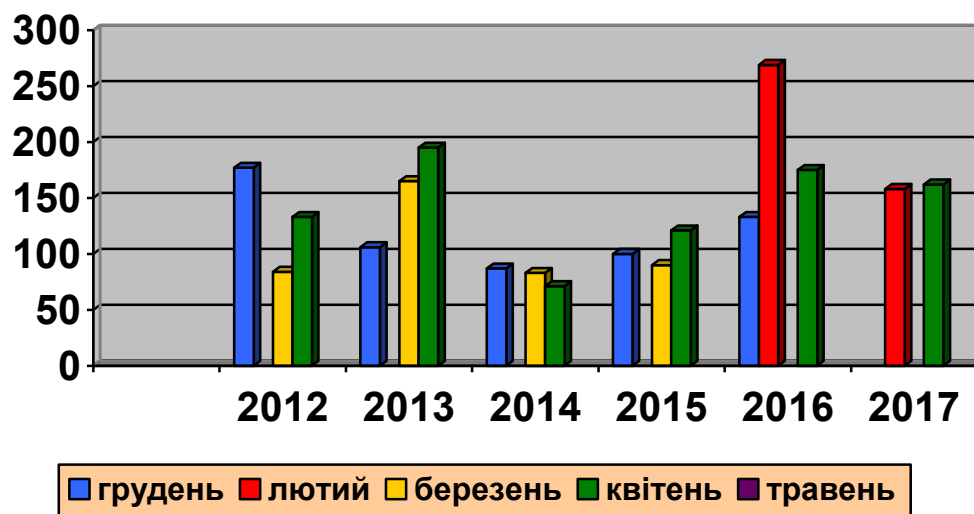
Для учнів загальноосвітніх навчальних закладів міста Херсона, Херсонської та інших областей проводяться екскурсії до музею історії ХДМА:

Моніторинг
відвідування музею історії ХДМА
у 2012-2017 рр.

Відповідно до плану-регламенту роботи ХДМА в академії щорічно проводяться Дні відкритих дверей:

Діаграма
проведення Днів відкритих дверей
та участі в них абітурієнтів

Під час проведення «Дня відкритих дверей»

У рамках Днів відкритих дверей працює психологічна служба ХДМА. Психологи академії Соцька М.В., морського коледжу Матвєєва Н.М., професійно-морського ліцею Баліна Л.І., надають консультації абітурієнтам та їх батькам щодо шляхів формування професійного самовизначення особистостей стосовно майбутньої морської спеціальності.

2.2. Прийом на навчання

Прийом на навчання до ХДМА та її структурних підрозділів здійснювався відповідно до Умов прийому, затверджених Міністерством освіти і науки України та в межах ліцензованого обсягу за спеціальностями (спеціалізаціями) відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266. Прийом на навчання на другий (третій) та наступні курси здійснювався в межах вакантних місць ліцензованого обсягу за спеціальностями (напрямами підготовки) відповідно до переліку спеціальностей, напрямів підготовки, за якими здійснювався прийом на перший курс відповідного року набору.

Для організації прийому і формування контингенту курсантів (студентів) Херсонської державної морської академії наказом ректора щорічно затверджується склад Приймальної комісії.

У своїй діяльності приймальна комісія керується Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році» та «Про затвердження Примірного положення про приймальну комісію вищого навчального закладу», Правилами прийому до Херсонської державної морської академії, затвердженими вченою радою від 27.12.2016 р. протокол № 8, з внесеними змінами від 22.06.2017 р. протокол № 18 та від 04.07.2017 р. протокол № 19.

Наказами ректора створювалися фахові атестаційні і предметні екзаменаційні комісії, призначалися апеляційні комісії та персональний склад технічного секретаріату приймальної комісії.

Приймальні комісії здійснювали свою роботу відповідно до: Правил прийому до Херсонської державної морської академії; Положення про приймальну комісію; Положення про апеляційну комісію, а також за Процедурами прийому документів; проведення вступних випробувань; розгляду апеляцій.

Відповідними групами були розроблені критерії оцінювання знань та загальних вимог до організації і проведення вступних випробувань для зарахування на навчання за ступенем вищої освіти:

- «бакалавр» за скороченою програмою підготовки (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»);
- «магістр» (на базі ступеня вищої освіти «бакалавр»).

У ХДМА своєчасно розроблялися: програми вступних випробувань з української мови та літератури, математики, фізики, англійської мови, співбесіди з математики, вступних випробувань з фахової підготовки та англійської мови.

Під час вступної кампанії приймальна комісія працювала на засадах демократичності й гласності, керувалась принципами прозорості та відкритості відповідно до чинного законодавства України. На інформаційних стендах традиційно розміщувалися нормативно-правові документи, які регламентують роботу приймальної комісії, телефони гарячої лінії, своєчасно оприлюднювалися рейтингові списки, результати вступних випробувань, рекомендації та накази щодо зарахування абітурієнтів.

Вступна кампанія 2017 року, порівняно з попередніми роками, мала декілька суттєвих відмінностей, серед яких:

- орієнтація на Міжнародну стандартну класифікацію освіти й універсальність для всіх рівнів вищої освіти;

- подання заяв для вступників на базі повної загальної середньої освіти на денну і заочну форми навчання тільки в електронній формі (за винятком абітурієнтів, які мали спеціальні умови вступу: діти-сироти, ветерани АТО та інші категорії осіб, визначені Правилами прийому);

- право подати до 9 заяв на 4 спеціальності;
- подання окремих заяв на денну і заочну форми навчання;
- установлення пріоритетності кожної заяви абітурієнта;
- надання абітурієнту рекомендації на місця державного замовлення тільки один раз;

- вступ за сертифікатами зовнішнього незалежного оцінювання тільки 2016 та 2017 років;

- нове програмне забезпечення для єдиної державної бази з питань світи;

- завчасне створення електронних кабінетів з 29 червня 2017 року;
- нові коефіцієнти для розрахунку конкурсного бала, введення регіонального та сільського коефіцієнту;

- спрощена система вступу для вступників з Криму.

За період вступної кампанії з 12.07.17 р. по 04.08.17 р., до приймальної комісії було подано 2721 заява, а саме: на денну форму навчання – 1589 заяви, на заочну форму навчання – 1132 заяв.

Динаміка вступу до ХДМА засвідчує збільшення кількості поданих заяв: у порівнянні з 2012 роком на 47,6%, 2013 роком – 27,7%, 2014 роком – 41,6%, 2015 роком – 32,9%, 2016 роком – 7,6%.

Прийом до академії громадян України на денну і заочну форму навчання на базі повної загальної середньої освіти здійснювався тільки в електронній формі на основі сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) 2016 та 2017 років, що для академії є продовженням позитивної тенденції на забезпечення об'єктивності і прозорості вступної кампанії та конституційних прав на рівний доступ до вищої освіти. Всі сертифікати, надані до приймальної комісії, були перевірені за допомогою

інформаційної системи Єдиної державної електронної бази з питань освіти. У приймальній комісії працював консультаційний пункт, у якому оператор ЄДЕБО допомагав створити електронний кабінет і зареєструвати електронну заяву абітурієнтам, які не мають достатніх навичок чи можливостей зробити це самостійно. У разі необхідності вступникам також допомагали завантажити скан- чи фотокопію додатка до документа про повну загальну середню освіту, що відтепер є обов'язковим компонентом пакета документів в електронній формі.

У цього року застосовано алгоритм «широкого конкурсу за спеціальностями» на зарахування за державним замовленням. Поріг для зарахування за держзамовленням на всі спеціальності профільних вузів України за галуззю знань 27 Транспорт спеціальність 271 Річковий та морський транспорт: Судноводіння – 167,6 балів; Експлуатація суднових енергетичних установок – 166 балів; Експлуатація суднового електрообладнання і засобів автоматики – 169,4 балів.

Розподіл заяв за пріоритетами

Спеціалізація	Пріоритет		
	1	2	3
Судноводіння	176	94	70
Експлуатація суднових енергетичних установок	63	75	48
Експлуатація суднового електрообладнання і засобів автоматики	22	44	38

Конкурсна ситуація на місця за державним замовленням денної форми навчання:

Курс	спеціалізація		
	СВ	СМ	ЕМ
I	9,86	8,33	9,67
I-сп*	5,92	4,44	4,1
Магістр	5	2,57	2

* скорочена програма навчання

Конкурсна ситуація на місця державного замовлення заочної форми навчання:

Курс	Спеціалізація		
	СВ	СМ	ЕМ
Магістр	2,1	1,39	1ЮЗ
	Державне замовлення не надано, конкурсна ситуація на місця за кошти фізичних або юридичних осіб:		
І-сп	державне замовлення не надано, конкурсна ситуація на місця за кошти фізичних або юридичних осіб:		
	1,4	1,4	2,2

Під час проведення вступних випробувань

Відповідно до Правил прийому до Херсонської державної морської академії вступники, на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст вступали на навчання для здобуття ступеня бакалавра, як і в минулі роки, за результатами вступних випробувань з фахової підготовки на конкурсній основі.

Кількість поданих заяв до ХДМА, на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст

Навчальний заклад	Всього подано заяв	СВ		СМ		ЕМ		Зараховано	СВ		СМ		ЕМ	
		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
МК ХДМА		1125	138	94	95	40	35		58	84	70	56	32	11

ХМУРП		18	72	9	48	-	-		9	53	3	41	-	1
Одеса		4	69	8	59	1	9		1	58	3	43	-	8
Всього		147	279	111	202	41	44		68	195	76	140	32	20

Прохідні бали по денній та заочній формам навчання:

Курс	Форма навчання	Форма оплати	Спеціальність	Мінімальний бал	Максимальний бал
І-сп	Денна	Бюджет	СВ	21	29
			СМ	19	26
			ЕМ	28	29
		Контракт	СВ	12	21
			СМ	10	19
			ЕМ	10	29
	Заочна	Бюджет	СВ	-	-
			СМ	-	-
			ЕМ	-	-
		Контракт	СВ	10	24
			СМ	11	25
			ЕМ	10	29

Для здобуття ступеня вищої освіти магістр вступали тільки особи на базі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр на конкурсній основі, за результатами вступних випробувань з фахової підготовки та іноземної мови.

Вступні випробування проходили відповідно до Процедури проведення вступних випробувань та п. IV. Організація та проведення вступних випробувань Положення про приймальну комісію ХДМА.

Для вирішення спірних питань, які виникли під час проведення вступних випробувань і розгляду апеляцій абітурієнтів була створена апеляційна комісія. У 2017 році до апеляційної комісії надійшло 30 заяв від вступників. Після ознайомлення вступників із роботами, претензій щодо об'єктивності оцінювання робіт не висувалося.

Відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», особам визначеної категорії надаються квоти у встановленому порядку.

Назва вищого навчального закладу, на базі якого працює ОЦ	Звернулося до ОЦ за консультацією, осіб	Направлено для проходження ДПА до школи	Подано документів для вступу		Вступ	
			тимчасова довідка	атестат (або свідоцтво) за вступними іспитами	квота	за держ замовленням
Херсонська державна морська академія	420	9	9	13	22	21
Морський коледж Херсонської державної морської академії		2	2	1	57	3
Всього	420	11	11	14	-	24

Також позитивним нововведенням є долучення ХДМА до реалізації обласної програми «Розвиток людського капіталу Херсонської області» на 2017-2021 роки, завдяки якій особи з числа демобілізованих військовослужбовців, що проходили службу в зоні проведення антитерористичній операції та які виявили бажання навчатися у ХДМА мали право брати участь у конкурсі за результатами вступних іспитів з конкурсних предметів у Херсонській державній морській академії за кошти обласного та місцевих бюджетів.

Моніторинг вступу осіб з числа демобілізованих військовослужбовців

У 2017 році на підставі спеціальних умов щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти до ХДМА звернулося 40 осіб, 37 з яких зараховані:

Назва показника		Подано заяв		Зараховано (осіб)			
		денна форма	заочна форма	За кошти державного бюджету		За кошти фізичних та юридичних осіб	
				денна	заочна	денна	заочна
1.	Діти сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, а також особи з їх числа, віком до 23 років	15	-	6	-	7	-
2.	Особи, яким Законом України «Про підвищення престижності шахтарської праці» надано право на вступ до ВНЗ поза конкурсом	2	-	-	-	-	-
3.	Особи, яким Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (АТО)	1	14	1	15	-	-
4.	Діти учасників бойових дій із числа осіб, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України та брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення	8	-	8	-	-	-
Всього		26	14	15	15	7	-

Згідно з додатком 4 Правил прийому до ХДМА на 2017 рік щодо особливостей прийому та навчання іноземців та осіб без громадянства у Херсонській державній морській академії та для виконання покладених на Приймальну комісію завдань і здійснення нею своїх функцій, відповідно до наказу ректора Херсонської державної морської академії утворено окремий підрозділ Приймальної комісії – відбіркова комісія з прийому іноземців. Прийом документів на навчання від іноземців та осіб без громадянства проводився з 12 липня 2017 р. по 01 листопада 2017 р.

Станом на 01 жовтня 2017 р. до Херсонської державної морської академії прийнято 33 іноземних громадян:

I курс	СВ	СМ	ЕМ
Денна форма	13	2	-
Заочна форма	7	5	-
Всього	20	7	-

I СП курс	СВ	СМ	ЕМ
Денна форма		-	-
Заочна форма	2	2	-
Всього	2	2	-

Магістр	СВ	СМ	ЕМ
Денна форма	-	-	-
Заочна форма	2	-	-
Всього	2	-	-

Ці студенти представляють: Азербайджан – 16, Бангладеш – 1, Гана – 3, Грузія – 1, Індія – 1, Казахстан – 1, Марокко – 1, Молдова – 2, Нігерія – 4, Туркменістан – 2, Турція – 1.

Зарахування до Херсонської державної морської академії проводилось відповідно до наказів про зарахування на навчання. Скарг щодо роботи приймальної комісії академії не надходило.

Відповідно до Закону України від 22.02.2017 р. № 6116 «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» та наказів Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку прийому для здобуття вищої та професійно-технічної освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України» від 24.05.2016 р. № 560, зареєстрованого у Міністерстві юстиції 31 травня 2016 року № 795/28925 та «Про затвердження Переліку уповноважених вищих навчальних закладів», від 14.06.2016 р. № 667 на базі Херсонської державної морської академії другий рік працює освітній центр «Крим-Україна», який:

– забезпечує консультування та допомогу в оформленні декларації Заявника;

– сприяє проведенню річного оцінювання та державної підсумкової атестації Заявника з української мови та історії України, та видачі йому документів державного зразка про базову або повну загальну середню освіту;

– допомагає в оформленні документів Заявника як вступника, проведення вступного випробування до вищого навчального закладу;

– сприяє поселенню Заявника на час проходження річного оцінювання, державної підсумкової атестації та проведення вступного випробування до гуртожитку вищого навчального закладу;

– сприяє отриманню Заявником документів, що посвідчують особу.

ПОКАЗНИКИ ПРИЙОМУ КУРСАНТІВ/СТУДЕНТІВ
Спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт»
спеціалізація «Судноводіння»
ступінь вищої освіти «БАКАЛАВР»

№ п/п	Показник	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
1	План набору	927	836	851	622	868
	Ліцензований обсяг підготовки	450	450	468	498	540
	Кількість вакантних місць	477	386	383	124	328
2	Місця для іноземних громадян	5	10	10	25	40
3	Прийнято на навчання, всього (осіб)	394	379	450	508	536
	• денна форма	190	217	209	300	253
	в т.ч. за держзамовленням:	70	75	60	83	79
	• заочна форма	204	162	241	208	283
	в т.ч. за держзамовленням	5	5	0	0	5
	Іноземних громадян	2	6	6	20	16
4	Подано заяв на одне місце за формами навчання	0,92	1,3	1,4	2,06	2,3
	• денна					
	• заочна форма	0,79	0,5	0,9	1,81	0,7
5	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення	6,7	6,2	7,7	9,3	8,3
	• денна форма					
	• заочна форма	66,6	44,4	-	-	81
6	Кількість випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання на	67	109	108	134	69
	• денну форму					
	• заочна форма	100	91	142	96	195

ПОКАЗНИКИ ПРИЙОМУ КУРСАНТІВ/СТУДЕНТІВ
Спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт»
спеціалізація «Експлуатація суднових енергетичних установок»
ступінь вищої освіти «БАКАЛАВР»

№ п/п	Показник	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
1	План набору	558	489	549	478	616
	Ліцензований обсяг підготовки	250	250	260	280	360
	Кількість вакантних місць	308	239	289	198	256
2	Місця для іноземних громадян	5	10	10	25	40
3	Прийнято на навчання, всього (осіб)	210	224	273	258	320
	• денна форма	91	133	133	131	130
	в т.ч. за держзамовленням:	50	50	40	33	37
	• заочна форма	119	91	140	127	190
	в т.ч. за держзамовленням	5	5	0	0	3
	Іноземних громадян	3	7	2	23	5
4	Подано заяв на одне місце за формами навчання	1,2	1,7	1,58	2,4	2,4
	• денна					
	• заочна форма	0,8	0,7	0,7	0,9	0,7
5	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення	6,96	6,8	8,15	15,36	12,1
	• денна форма					
	• заочна форма	41,2	34	-	-	92
6	Кількість випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання на	37	71	81	69	76
	• денну форму					
	• заочна форма	70	60	101	49	140

ПОКАЗНИКИ ПРИЙОМУ КУРСАНТІВ/СТУДЕНТІВ
Спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт»
спеціалізація «Експлуатація суднового електрообладнання і засобів
автоматики»
ступінь вищої освіти «БАКАЛАВР»

№ п/п	Показник	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
1	План набору	370	296	279	203	169
	Ліцензований обсяг підготовки	150	150	150	100	100
	Кількість вакантних місць	220	146	129	103	69
2	Місця для іноземних громадян	0	0	0	0	3
3	Прийнято на навчання, всього (осіб)	76	87	106	108	93
	• денна форма	26	49	58	61	49
	в т.ч. за держзамовленням:	20	25	20	12	13
	• заочна форма	50	38	48	47	44
	в т.ч. за держзамовленням	5	5	0	0	1
	Іноземних громадян	0	0	0	0	0
4	Подано заяв на одне місце за формами навчання	0,95	1,48	1,53	3,07	2,9
	• денна					
	• заочна форма	0,4	0,3	0,44	0,79	1,01
5	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення	9,5	7,9	9,45	26,3	22,6
	• денна форма					

	• заочна форма	13,6	9,6	-	-	88
6	Кількість випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання на	10	23	37	41	32
	• денну форму					
	• заочна форма	34	19	23	20	20

ПОКАЗНИКИ ПРИЙОМУ КУРСАНТІВ/СТУДЕНТІВ
Спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт»
спеціалізація «Судноводіння»
ступінь вищої освіти «МАГІСТР»

№ п/п	Показник	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
1	Ліцензований обсяг підготовки	10	10	10	10	175
2	Місця для іноземних громадян	-	-	-	-	4
3	Прийнято на навчання, всього (осіб)	10	9	7	10	171
	• денна форма	10	9	7	10	74
	в т.ч. за держзамовленням:	5	5	5	6	30
	• заочна форма	-	-	-	-	97
	в т.ч. за держзамовленням	-	-	-	-	-
	Іноземних громадян	-	-	-	-	-
4	Подано заяв на одне місце за формами навчання	4,9	2,9	1,6	3,6	2,1
	• денна					
	• заочна форма	-	-	-	-	2,1
5	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення	9,8	5,8	3,2	6	5,03
	• денна форма					
	• заочна форма	-	-	-	-	-

ПОКАЗНИКИ ПРИЙОМУ КУРСАНТІВ/СТУДЕНТІВ
Спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт»
спеціалізація «Експлуатація суднових енергетичних установок»
ступінь вищої освіти «МАГІСТР»

№ п/п	Показник	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
1	Ліцензований обсяг підготовки	10	10	10	10	175
2	Місця для іноземних громадян	-	-	-	-	2
3	Прийнято на навчання, всього (осіб)	9	9	10	10	154
	• денна форма	9	9	10	10	54
	в т.ч. за держзамовленням:	3	4	3	3	28
	• заочна форма	-	-	-	-	100
	в т.ч. за держзамовленням	-	-	-	-	-
	Іноземних громадян	-	-	-	-	-
4	Подано заяв на одне місце за формами навчання	2,9	1,3	2,1	3,3	0,99
	• денна					
	• заочна форма	-	-	-	-	1,39
5	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення	9,7	3,3	7	11	2,6
	• денна форма					
	• заочна форма	-	-	-	-	-

ПОКАЗНИКИ ПРИЙОМУ КУРСАНТІВ/СТУДЕНТІВ
Спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт»
спеціалізація «Експлуатація суднового електрообладнання і засобів
автоматики»
ступінь вищої освіти «МАГІСТР»

№ п/п	Показник	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
1	Ліцензований обсяг підготовки	5	5	5	5	50
2	Місця для іноземних громадян	-	-	-	-	-
3	Прийнято на навчання, всього (осіб)	4	5	5	5	35
	• денна форма	4	5	5	5	20
	в т.ч. за держзамовленням:	2	3	2	2	10
	• заочна форма	-	-	-	-	15
	в т.ч. за держзамовленням	-	-	-	-	-
	Іноземних громадян	-	-	-	-	-
4	Подано заяв на одне місце за формами навчання	3	4,4	2	4,8	0,8
	• денна					
	• заочна форма	-	-	-	-	0,8
5	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення	6	7,3	5	12	2
	• денна форма					
	• заочна форма	-	-	-	-	-

ПОКАЗНИКИ ПРИЙОМУ КУРСАНТІВ/СТУДЕНТІВ
Морського коледжу Херсонської державної морської академії
у 2013-2017 роках
Спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт»
освітньо-кваліфікаційний рівень «МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ»

№ п/п	Показник	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
освітня програма «Судноводіння на морських шляхах»						
1	Ліцензований обсяг підготовки, денна форма заочна форма	200/ 200	200/ 200	200/ 200	200/ 200	200/ 200
2	Прийнято на навчання, всього (осіб)	234	241	419	399	316
	• денна форма	191	176	245	200	198
	в т.ч. за держзамовленням:	75	75	75	75	77
	• заочна форма	43	65	174	199	118
	в т.ч. за держзамовленням	15	15	14	15	15
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання:					
	• денна	1,5	1,3	1,8	1,6	1,6
	• заочна форма	0,3	0,3	0,9	1,0	0,6
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення:					
	• денна форма	5,5	4,8	6,5	4,3	4,1
	• заочна форма	2,8	2,4	1,8	2,4	5,4
освітня програма «Експлуатація суднових енергетичних установок»						
1	Ліцензований обсяг підготовки, денна форма заочна форма	150/ 150	150/ 150	150/ 150	150/ 150	150/ 150
2	Прийнято на навчання, всього (осіб)	184	200	307	329	219
	• денна форма	143	115	180	167	143
	в т.ч. за держзамовленням:	50	50	50	50	52

№ n/n	Показник	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
	• заочна форма	41	85	127	162	76
	в т.ч. за держзамовленням	10	10	9	10	11
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання:					
	• денна	1,8	1,4	1,8	2,8	2,1
	• заочна форма	0,3	0,6	0,8	0,8	0,5
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення:					
	• денна форма	6,0	5,5	8,9	8,7	6,2
	• заочна форма	4,2	2,4	1,2	1,8	3,4
освітня програма «Експлуатація електрообладнання і автоматики суден»						
1	Ліцензований обсяг підготовки, денна форма заочна форма	100/ 100	100/ 100	100/ 100	100/ 100	100/ 100
2	Прийнято на навчання, всього (осіб)	86	101	155	177	137
	• денна форма	75	69	95	116	95
	в т.ч. за держзамовленням:	50	50	50	50	43
	• заочна форма	11	32	60	61	42
	в т.ч. за держзамовленням	5	3	5	4	4
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання:					
	• денна	1,3	1,2	1,9	2,5	2,2
	• заочна форма	0,2	0,3	0,6	0,6	0,4
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення:					
	• денна форма	3,9	3,6	6,5	6,5	5,2
	• заочна форма	2,7	2,0	1,7	1,3	2,3

**Спеціальність 131 «Прикладна механіка»
освітньо-кваліфікаційний рівень «МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ»**

№ n/n	Показник	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
освітня програма «Обслуговування верстатів з програмним управлінням і робототехнічних комплексів»						
1	Ліцензований обсяг підготовки, денна форма заочна форма	50/ 0	50/ 0	50/ 0	50/ 0	50/ 0
2	Прийнято на навчання, всього (осіб)	23	20	20	22	20
	• денна форма	23	20	20	22	20
	в т.ч. за держзамовленням:	21	20	20	21	15
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання: • денна					
		0,7	0,7	0,9	0,8	0,6
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення: • денна форма					
		1,8	1,9	2,2	2,0	1,8
освітня програма «Зварювальне виробництво»						
1	Ліцензований обсяг підготовки, денна форма заочна форма	75/ 0	75/ 0	75/ 0	75/ 0	75/ 0
2	Прийнято на навчання, всього (осіб)	29	24	26	18	18
	• денна форма	29	24	26	18	18
	в т.ч. за держзамовленням:	21	23	25	18	14
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання: • денна					
		0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення: • денна форма					
		1,8	2,0	1,8	1,8	1,5

Спеціальність 135 «Суднобудування»
освітньо-кваліфікаційний рівень «МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ»

№ п/п	Показник	Роки				
		2013	2014	2015	2016	2017
освітня програма «Суднокорпусобудування»						
1	Ліцензований обсяг підготовки, денна форма заочна форма	60/ 0	60/ 0	50/ 0	50/ 0	50/ 0
2	Прийнято на навчання, всього (осіб)	27	20	22	23	23
	• денна форма	27	20	22	23	23
	в т.ч. за держзамовленням:	24	20	22	21	18
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання: • денна	0,5	0,6	0,7	0,8	0,6
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення: • денна форма	1,6	1,8	1,9	2,1	1,5
освітня програма «Монтаж і проектування суднових машин і механізмів»						
1	Ліцензований обсяг підготовки, денна форма заочна форма	50/ 0	50/ 0	50/ 0	50/ 0	50/ 0
2	Прийнято на навчання, всього (осіб)	22	19	22	24	17
	• денна форма	22	19	22	24	17
	в т.ч. за держзамовленням:	22	19	21	20	17
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання: • денна	0,7	0,8	1,4	1,1	1,0
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення: • денна форма	1,7	2,0	3,5	2,8	2,5
освітня програма «Монтаж і обслуговування електроустаткування суднового електрообладнання»						
1	Ліцензований обсяг підготовки, денна форма заочна форма	50/ 0	50/ 0	50/ 0	50/ 0	50/ 0
2	Прийнято на навчання, всього (осіб)	22	19	20	22	17
	• денна форма	22	19	20	22	17
	в т.ч. за держзамовленням:	21	19	20	21	17
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання: • денна	0,7	0,6	0,8	1,0	0,8
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення: • денна форма	1,9	1,5	1,9	2,6	1,9

2.3. Діяльність освітнього центру «Крим – Україна»

Відповідно до Закону України від 22.02.2017 р. № 6116 «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» та наказів Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку прийому для здобуття вищої та професійно-технічної освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України», від 24.05.2016 р. № 560, зареєстрованого у Міністерстві

юстиції 31 травня 2016 р. № 795/28925 та «Про затвердження Переліку уповноважених вищих навчальних закладів», від 14.06.2016 р. № 667 на базі Херсонської державної морської академії другий рік поспіль працює освітній центр «Крим-Україна».

- забезпечує консультування та допомогу в оформленні декларації
- - сприяє проведенню річного оцінювання та для Заявника та видачу йому документів державного зразка про базову або повну загальну середню освіту;
- сприяє отриманню Заявником документів, що посвідчують особу
- оформлення документів Заявника як вступника, проведення вступного випробування до вищого навчального закладу та надання рекомендації для вступу до ХДМА та його структурних підрозділів.

За два роки існування до освітнього центру за консультаціями звернулося майже 800 осіб:

Звернення до освітнього центра	2016 рік	2017 рік
	81	103
	40	81
	216	167

	30	69
Всього	367	420

На сайті для зручності абітурієнтів створено сторінку «Освітній центр «Крим-Україна» де розміщено інформацію про центр, контакти, детальну інструкцію, доступно описано кожен крок, що має зробити випускник з Криму аби вступити до ХДМА та її структурних підрозділів.

Також розміщено додаткову інформацію:

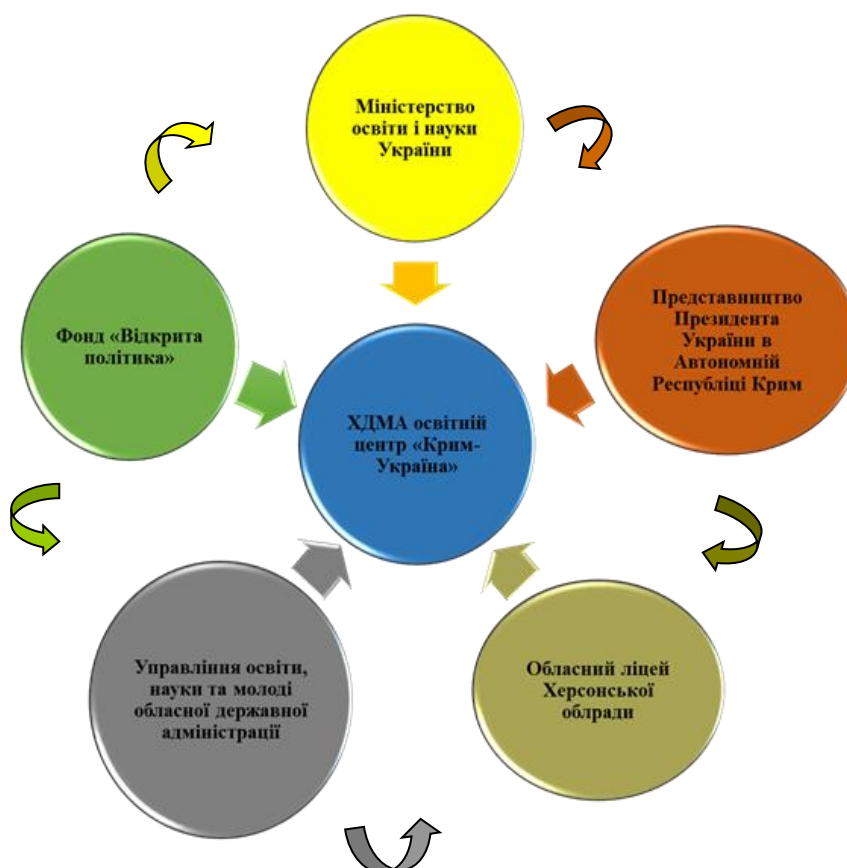
- **фонд
ВІДКРИТА
ПОЛІТИКА** консультативна телефонна лінія Фонду «Відкрита політика» для школярів, абітурієнтів та студентів Криму з питань здобуття української освіти, яка діє за підтримки Міністерства освіти і науки України;

- **ДОСТУПНА ОСВІТА - КОЖНОМУ!** інтернет-платформа «Доступна освіта», на якій розміщено відеоуроки для підготовки до ДПА, ЗНО з української мови і літератури та історії України;
- покрокова інструкція щодо можливості дистанційного здобуття середньої освіти тощо.

Виготовлено інформаційні матеріали щодо вступу на навчання за спрощеною процедурою через освітній центр «Крим-Україна» до Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів.

Розміщено білборди на контрольно-пропускних пунктах Херсонської області: Каланчак, Чаплинка, Чонгар.

Херсонська державна морська академія є членом регіонального оперативного штабу з питань вступу в 2017 році абітурієнтів з Криму.

Відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», та Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.10.2016 р. № 1236 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23.11.2016 р. за № 1515/29645. особам визначеної категорії надаються квоти у встановленому порядку.

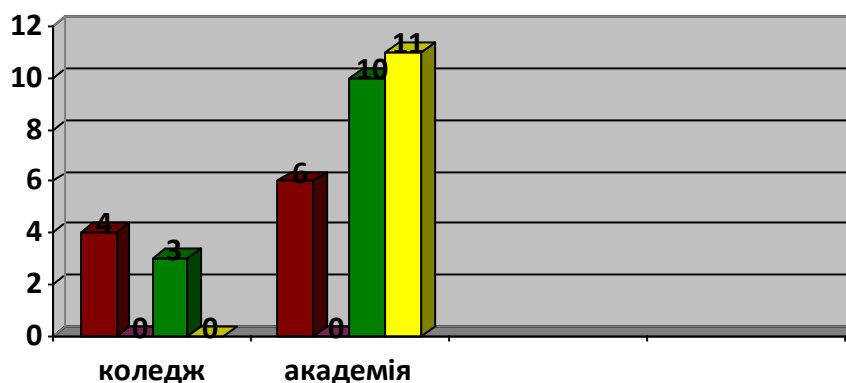
Квота-2 – визначена частина максимального (для відкритих конкурсних пропозицій) або загального обсягу місць державного або регіонального замовлення (для закритих конкурсних пропозицій) в уповноважених вищих навчальних закладах, яка може бути використана для прийому вступників, що мають право на вступ на основі вступних іспитів відповідно до Порядку прийому для здобуття вищої та професійно-технічної освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 560 від 24

травня 2016 року, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31 травня 2016 року за № 795/28925.

Структурний підрозділ	Направлено для проходження ДПА до обласного ліцею	Подано документів для вступу		ВСТУП	
		тимчасова довідка	атестат (або свідоцтво) за вступними іспитами	квота	за державним замовленням
Херсонська державна морська академія	9	9	13	22	21
Морський коледж Херсонської державної морської академії	2	2	1	57	3
Всього	11	11	14	-	24
1 вступник на вступні випробування не з'явився					

Моніторинг вступу до Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів засвідчив зростання уваги абітурієнтів до нашого навчального закладу.

Моніторинг вступу абітурієнтів через освітній центр "Крим-Україна"

■ 2016 денна ■ 2016 заочна ■ 2017 денна ■ 2017 заочна

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 19.05.2016 р. № 537 «Про затвердження Порядку проходження атестації для визнання

здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року» на базі академії створено атестаційні комісії. На підставі поданих освітніх декларацій Заявників, атестаційні комісії ХДМА розглянули 30 особових справ. Підтверджено кваліфікації та поновлено на навчання до ХДМА – 18 Заявників, до МК ХДМА – 2.

Форма навчання		II курс	III курс	IV курс	II сп курс	VI курс
Херсонська державна морська академія						
денна	СВ	1	2	1		
	СМ			3		
	ЕМ					
заочна	СВ	2			1	1
	СМ	3		1	1	
	ЕМ					
Морський коледж Херсонської державної морської академії						
заочна	СВ		1			
	СМ					
	ЕМ		1			

Станом на 10.10.2017 р. за консультацією до академії звернулося 78 Заявників.

2.4. Формування контингенту

Формування контингенту ХДМА відбувається відповідно до «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.07.1996 р. № 245 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.08.1996 за № 427/1452) та документованої процедури системи менеджменту якості «Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти в Херсонській державній морській академії» (СМЯ 02-15-2014).

У звітний період на формування контингенту академії позитивно вплинуло збільшення ліцензійного обсягу на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня магістр денною форми навчання, запровадження підготовки

магістрів заочною форми навчання, початок провадження освітньої діяльності з підготовки іноземних громадян у групах з викладанням англійською мовою.

Одним із чинників зростання контингенту стало переведення та поновлення на навчання до академії у 2014 році 62 осіб, які навчались у вищих навчальних закладах Автономної Республіки Крим, відповідно до «Тимчасового Порядку переведення на навчання студентів, аспірантів, і докторантів з вищих навчальних закладів та наукових установ, розташованих на тимчасово окупованій території України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.05.2014 р. № 556.

У 2016 році академія долучилась до програми визнання результатів навчання громадян України, які навчались у вищих навчальних закладах Автономної Республіки Крим за освітніми деклараціями. За результатами атестації до складу курсантів/студентів поновлено 18 осіб.

Таким чином, станом на 01.11.2017 року в ХДМА загалом навчається 4133 курсанти/ студенти, з них на денній формі – 1905 осіб, на заочній формі – 2228 осіб. За кошти державного бюджету здобувають вищу освіту 772 курсантм/студентм. На умовах контракту (за кошти фізичних та юридичних осіб) навчаються 3361 курсант/студент, з них 98 – іноземні громадяни (таблиця 1).

Таблиця 1

Контингент курсантів/студентів
Херсонської державної морської академії станом на 01.11.2017 р.

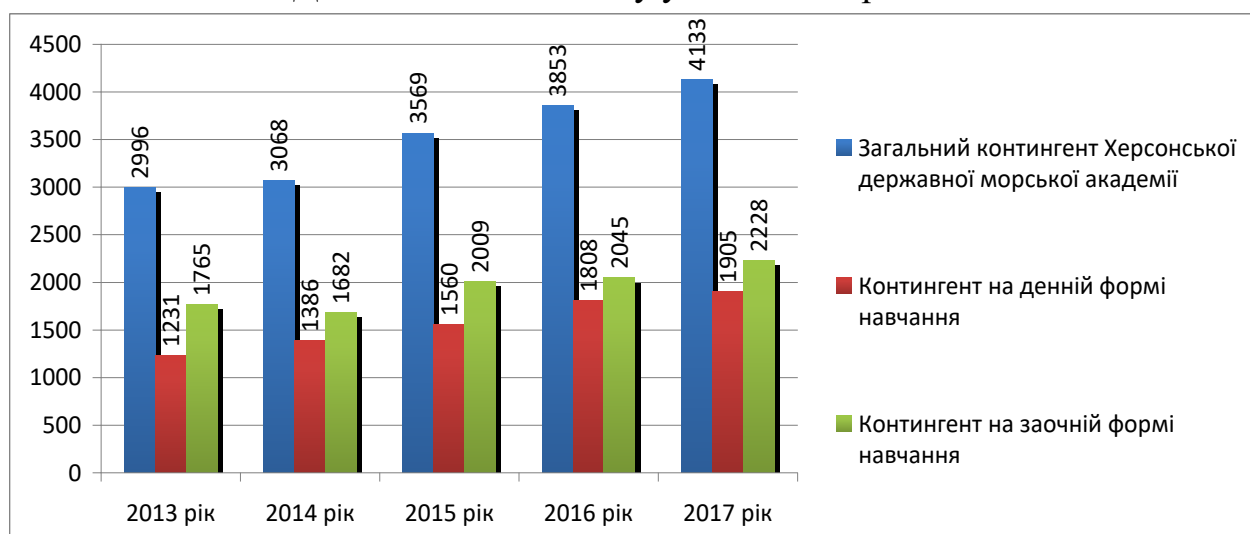
Спеціалізація	Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
	бюджет	контракт	бюджет	контракт
ОС «БАКАЛАВР»				
Судноводіння	285	595	15	923
Експлуатація суднових енергетичних установок	151	304	14	555
Експлуатація суднового електро-обладнання і засобів автоматики	66	120	11	158
Усього	502	1019	40	1636
Загалом	3197			
ОКР «СПЕЦІАЛІСТ»				
Судноводіння	69	59	8	179
Експлуатація суднових енергетичних установок	42	16	4	126

Експлуатація суднового електро-обладнання і засобів автоматики	22	3	3	18
Усього	133	78	15	323
Загалом	549			
ОС «МАГІСТР»				
Судноводіння	37	46	1	98
Експлуатація суднових енергетичних установок	32	33	0	100
Експлуатація суднового електро-обладнання і засобів автоматики	12	13	0	15
Усього	81	92	1	213
Загалом	387			
Усього по академії	716	1189	56	2172
	1905		2228	
	4133			

Аналіз динаміки контингенту за звітний період засвідчив збільшення кількості курсантів/студентів академії у порівнянні з 2013 роком на 1138 осіб. Причому тенденція збільшення контингенту спостерігається як на денній так і на заочній формах навчання (таблиця 2).

Таблиця 2

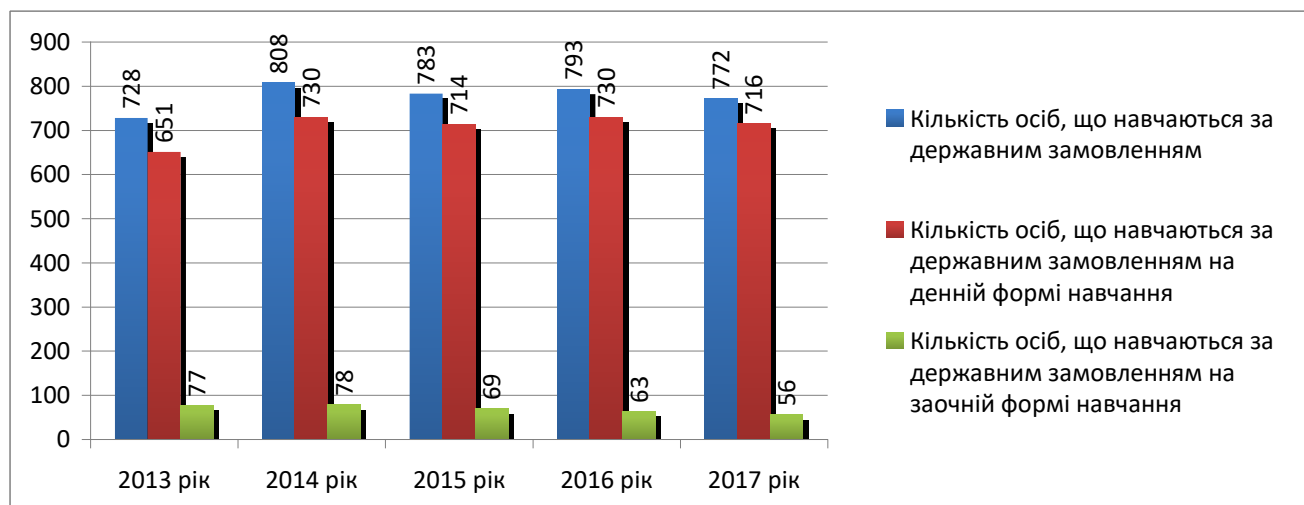
Динаміка контингенту у 2013-2017 роках

Майже незмінним залишається показник щодо кількості осіб, які навчаються за державним замовленням у Херсонській державній морській академії (середній показник становить 777 осіб) (таблиця 3).

Таблиця 3

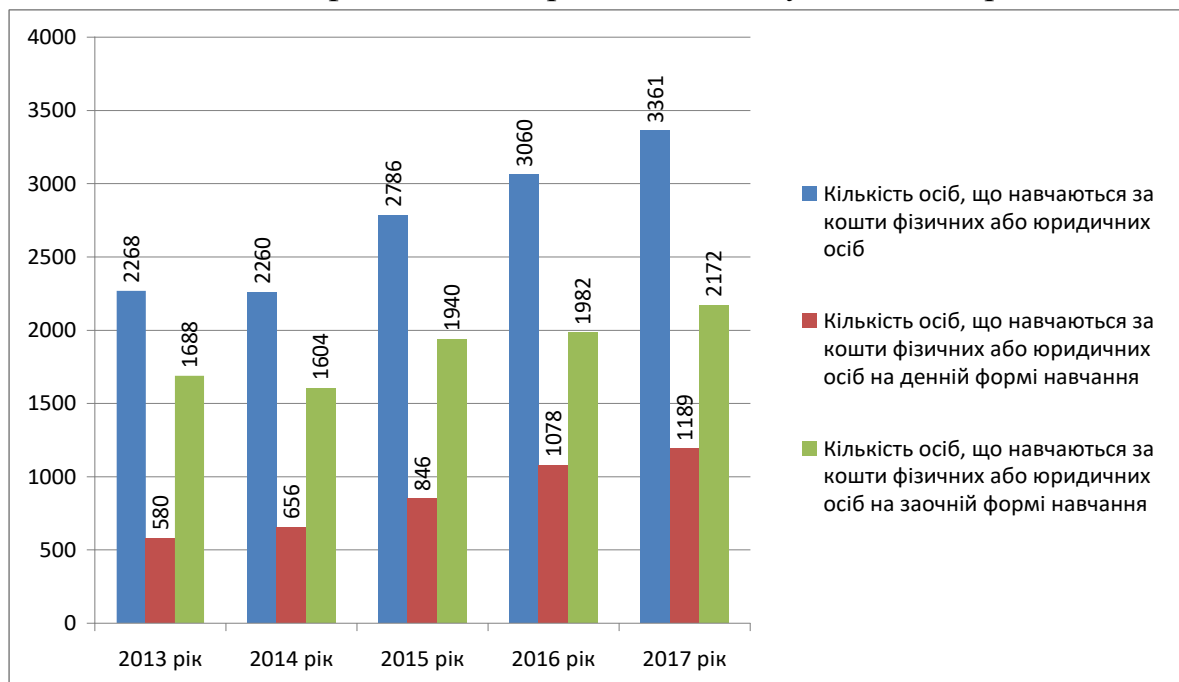
Динаміка контингенту осіб, які навчались за рахунок
державного бюджету у 2013-2017 роках

У період з 2013 р. по 2017 р. спостерігається тенденція зростання кількості осіб, які навчаються за кошти фізичних та юридичних осіб. У порівнянні з 2013 роком показник збільшився на 1093 особи (таблиця 4).

Таблиця 4

Динаміка контингенту осіб, які навчались
за кошти фізичних та юридичних осіб у 2013-2017 роках

Формування контингенту

Морського коледжу Херсонської державної морської академії

Формування контингенту Морського коледжу Херсонської державної морської академії відбувається відповідно до «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 245 від 15.07.1996 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 07.08.1996 за № 427/1452) та документованої процедури системи менеджменту якості «Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти в Херсонській державній морській академії» (СМЯ 02-15-2014).

У звітний період на формування контингенту Морського коледжу Херсонської державної морської академії позитивно вплинуло збільшення зацікавленості вступників до заочної форми навчання для отримання ними другої вищої освіти морського профілю.

У 2016 році Морський коледж ХДМА долучився до програми визнання результатів навчання громадян України, які навчалися у вищих навчальних закладах Автономної Республіки Крим за освітніми деклараціями. За результатами атестації до складу курсантів/студентів поновлено 3 особи.

Таким чином, станом на 01.10.2017 р. у Морському коледжі ХДМА навчається 2618 курсантів/ студентів, із них на денній формі навчання – 1961 соба (з яких 974 особи – за кошти державного бюджету), на заочній формі навчання – 657 осіб (з яких 66 осіб – за кошти державного бюджету). На умовах контракту (за кошти фізичних та юридичних осіб) навчаються 1578 осіб (*Таблиця 5*).

Таблиця 5

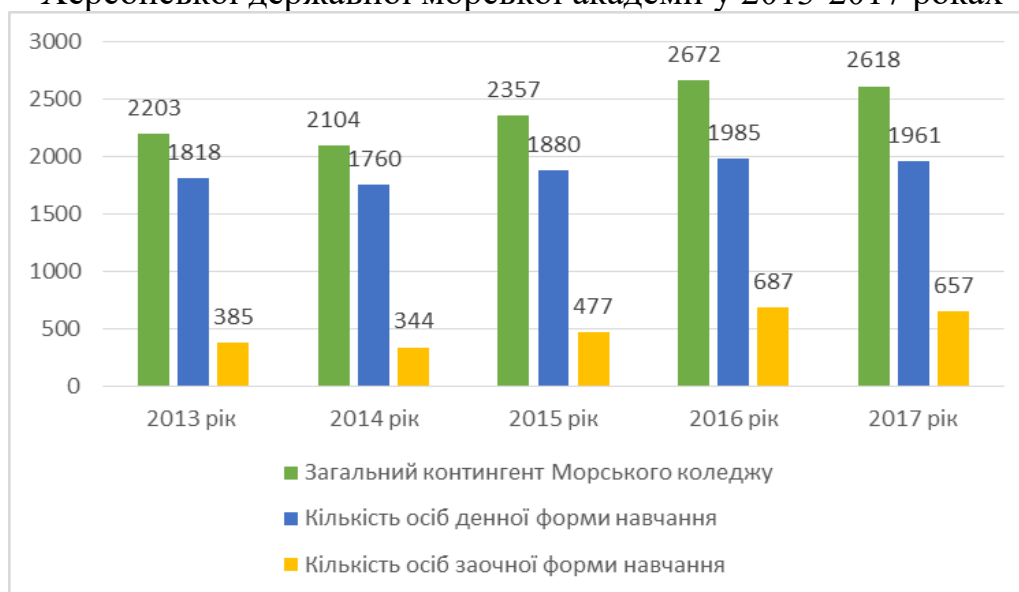
Контингент курсантів/студентів Морського коледжу
Херсонської державної морської академії станом на 01.10.2017 р.

Спеціальність	Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
	бюджет	контракт	бюджет	контракт
Освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст»				
Судноводійне відділення	287	457	33	301
Судномеханічне відділення	257	350	25	193
Електромеханічне відділення	236	172	8	97
Суднобудівне відділення	194	8		
Усього:	974	987	66	591

Динаміка контингенту за звітний період, засвідчує зростання кількості курсантів/студентів Морського коледжу ХДМА у порівнянні з 2013 роком зріс на 415 осіб. Спостерігається тенденція збільшення контингенту як на денній так і ні заочній формах навчання (таблиця 6).

Таблиця 6

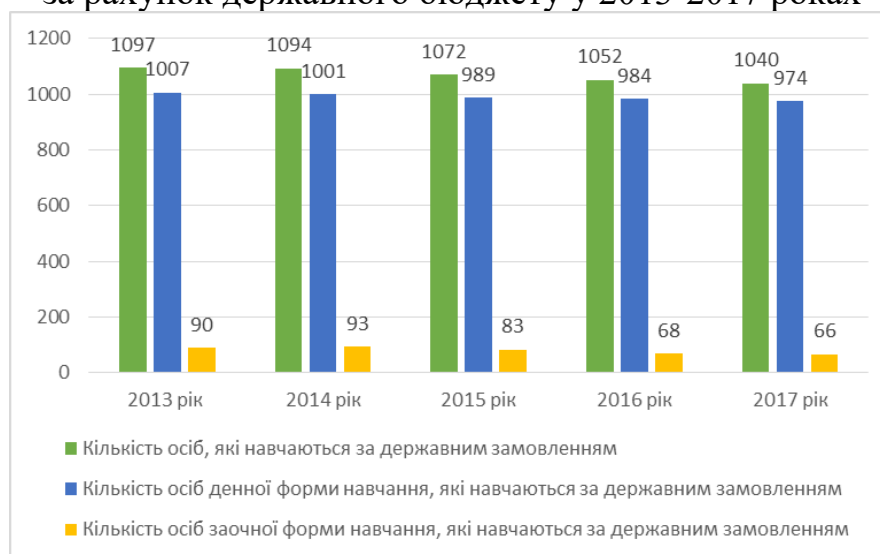
Динаміка контингенту Морського коледжу
Херсонської державної морської академії у 2013-2017 роках

Майже незмінним залишається показник щодо кількості осіб, які навчаються за державним замовленням у Морському коледжі ХДМА (середній показник становить **1071** особу) (таблиця 7).

Таблиця 7

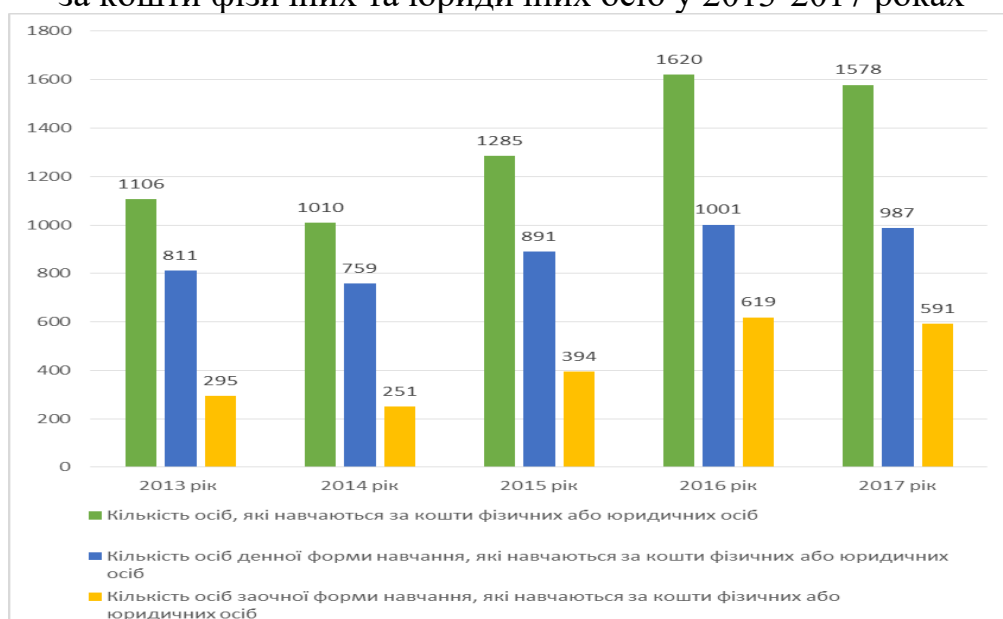
Динаміка контингенту осіб, які навчалися у Морському коледжі
Херсонської державної морської академії
за рахунок державного бюджету у 2013-2017 роках

У період з 2013 р. по 2017 р. спостерігається тенденція зростання кількості осіб, які навчаються за кошти фізичних та юридичних осіб. У порівнянні з 2013 роком цей показник збільшився на **472** особи (таблиця 8).

Таблиця 8

Динаміка контингенту осіб, які навчалися в Морському коледжі
Херсонської державної морської академії
за кошти фізичних та юридичних осіб у 2013-2017 роках

2.5. Оцінка якості підготовки фахівців

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє отриманню нових знань.

Закон вимагає побудови внутрішньої системи підвищення якості освіти, яка має відповідати, насамперед, вимогам стандарту ISO 9001 та внутрішнім потребам академії. Її основними завданнями є аналіз та перевірка результатів навчання, вдосконалення освітніх програм, підвищення рівня викладання.

Основні завдання системи управління якістю освіти – це аналіз та перевірка результатів навчання, аналіз оцінок, зароблених курсантами, поліпшення освітніх програм, мотивація співробітників, підвищення рівня викладання.

Контроль і оцінювання знань курсантів є важливою складовою освітнього процесу. Від правильної організації контролю і оцінювання знань залежить ефективність управління освітнім процесом і в кінцевому результаті – якість підготовки фахівців.

Протягом звітного періоду в академії традиційно проводили оцінювання та контроль, а саме:

- вхідний контроль з англійської мови та дисциплін природничо-наукового циклу курсантів I курсу;
- поточне та семестрове оцінювання знань курсантів;
- ректорські контрольні роботи;
- підсумкове оцінювання випускників на екзаменах і захисті випускних робіт.

Особлива увага в академії приділяється проведенню ректорських контрольних робіт, що дає змогу перевіряти залишкові знання курсантів після екзаменаційних сесій.

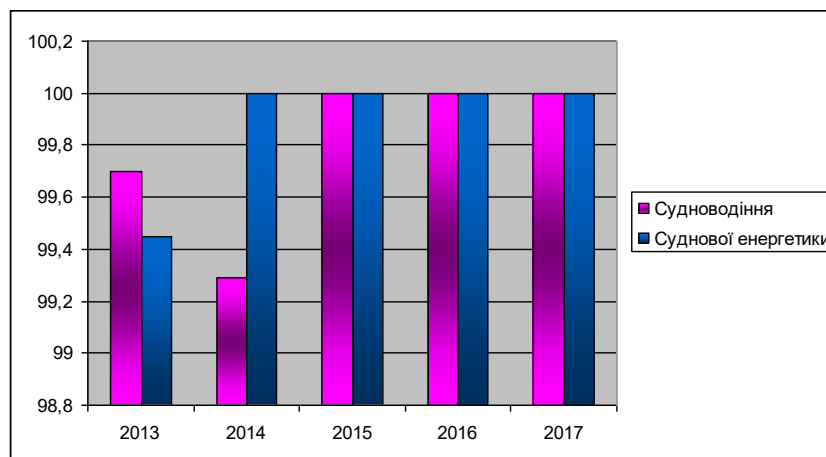
Аналіз результатів ректорських контрольних робіт виявив розбіжність між екзаменаційною оцінкою і ректорськими контрольними роботами в межах допустимих норм – 2-3%.

Результати заліково-екзаменаційних сесій обговорюються на засіданнях вченої ради академії та факультетів, розглядаються на засіданнях кафедр.

Як показують результати сесій, абсолютна успішність та якість знань укладаються в межі ліцензованих вимог (Таблиці 9, 10).

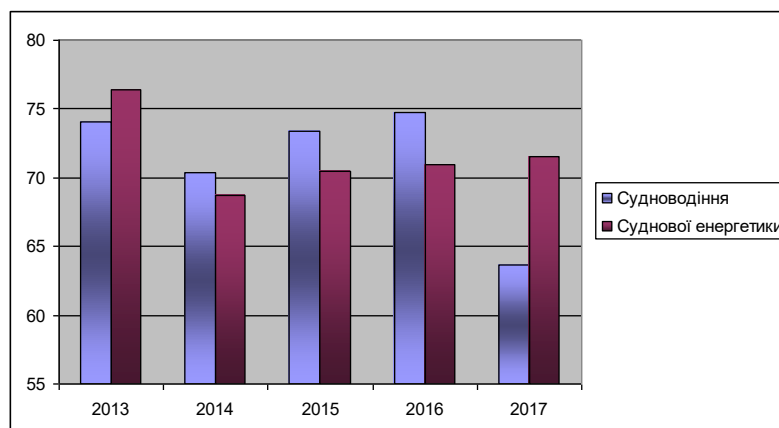
Таблиця 9

Порівняльний аналіз абсолютної успішності по факультетах ХДМА

Таблиця 10

Порівняльний аналіз показників якості знань по факультетах ХДМА

Однією зі складових успішності курсантів та рівня викладання є проведення контрольних замірів знань курсантів. Пакет завдань для проведення замірів залишкових знань курсантів є компонентом навчально-

методичного комплексу дисципліни і його якість суттєво впливає на рівень підготовки фахівців.

До основних форм, які використовуються для оцінки компетентностей курсантів належить тестування. Ефективним засобом оцінювання сформованості компетенцій є технологічний інструментарій Moodle.

У грудні 2016 року згідно з графіком проведення атестації курсантів відбулося пробне електронне тестування. Це засвідчило готовність системи дистанційного навчання Moodle до проведення зимової сесії в режимі комп'ютерного тестування.

Попередня робота включала в себе реєстрацію та контроль доступу користувачів до навчального контенту, навчання можливості складання звітності та керування курсами викладачів.

2.6. Випуск та підсумкова атестація здобувачів вищої освіти

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556 та згідно з «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Херсонській державній морській академії» (СМЯ 04-157-2015), схваленим Вченою радою ХДМА (протокол № 6 від 02.02.2015 р.), атестація здобувачів вищої освіти у Херсонській державній морській академії здійснювалась екзаменаційними комісіями з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики після завершення навчання на відповідному освітньому рівні.

За звітний період було сформовано 60 екзаменаційних комісій. До головування в екзаменаційних комісіях залучались фахівці галузевих вищих навчальних закладів України, капітани далекого плавання, механіки І розряду, члени Державних кваліфікаційних комісій Миколаївської, Маріупольської та Херсонської філій Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків.

Для виконання обов'язків членів екзаменаційних комісій було залучено 180 науково-педагогічних працівників академії. Серед них 8 професорів, 25 доцентів, 10 капітанів далекого плавання, 6 механіків I розряду

З 2015 року у роботі екзаменаційних комісій пберуть участь ректор ХДМА, перший проректор, декани факультетів, завідувачі випускових кафедр.

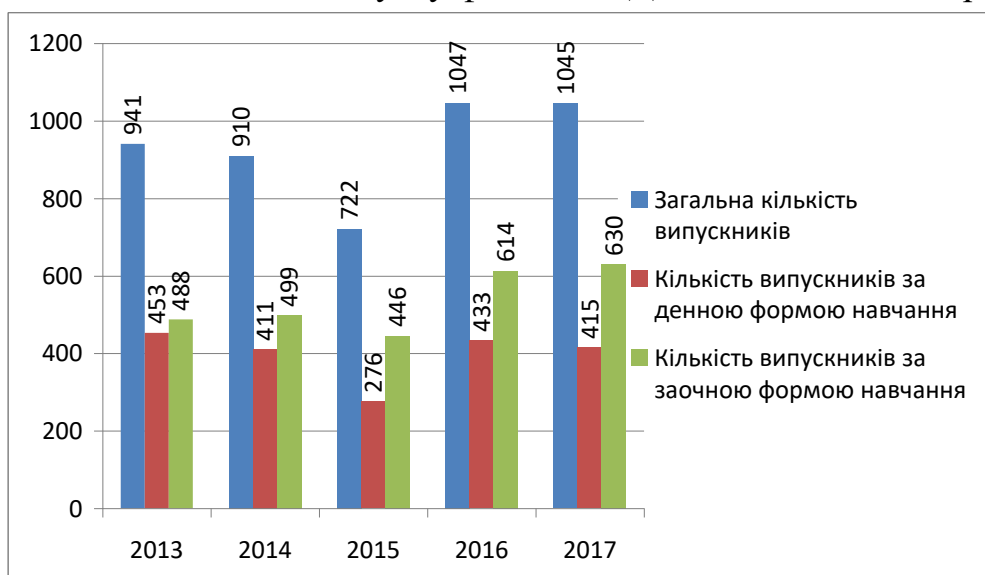
З 2013 року по 2017 рік здобули вищу освіту за відповідними рівнями та отримали дипломи встановленого зразка **4665** курсантів/студентів Херсонської державної морської академії (з них 103 диплома з відзнакою) а саме:

- ступінь вищої освіти бакалавр – 3000 випускників,
- освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст – 1569 випускників,
- ступінь вищої освіти магістр – 95 випускників.

Як видно з таблиці 11 «Динаміка показників випуску фахівців ХДМА з 2013 року по 2017 рік» за останні п'ять років кількість здобувачів вищої освіти ХДМА за заочною формою навчання зросла на 142 особи.

Таблиця 11

Динаміка показників випуску фахівців ХДМА з 2013 по 2017 рік

За висновками екзаменаційних комісій навчальні здобутки випускників ХДМА традиційно утримуються на досить високому рівні.

Загалом якісна та абсолютна успішність становить відповідно:

- на денній формі навчання: 70% і 100%;
- на заочній формі навчання: 61% і 100%.

Треба відзначити, що 100% якості знань протягом п'яти років демонструють здобувачі ступеня вищої освіти «магістр» з усіх спеціальностей та здобувачі кваліфікації за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» зі спеціальності «Експлуатація суднового електрообладнання і засобів автоматики».

**Випуск фахівців,
підсумкова атестація здобувачів вищої освіти
освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст
Морського коледжу
Херсонської державної морської академії**

Атестація здобувачів вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст у Морському коледжі Херсонської державної морської академії здійснювалася екзаменаційними комісіями після завершення навчання на відповідному освітньому рівні з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики.

У звітний період було сформовано 23 екзаменаційні комісії. До головування в екзаменаційних комісіях залучались фахівці галузевих вищих навчальних закладів України, капітани далекого плавання, механіки та електромеханіки І розряду, члени Державних кваліфікаційних комісій Херсонської, Миколаївської та Маріупольської філій Інспекцій з питань підготовки та дипломування моряків.

Для виконання обов'язків членів екзаменаційних комісій було залучено 7 кандидатів наук, 65 педагогічних працівників Морського коледжу ХДМА, 17 капітанів далекого плавання, 6 механіків та 5 електромеханіків І розряду.

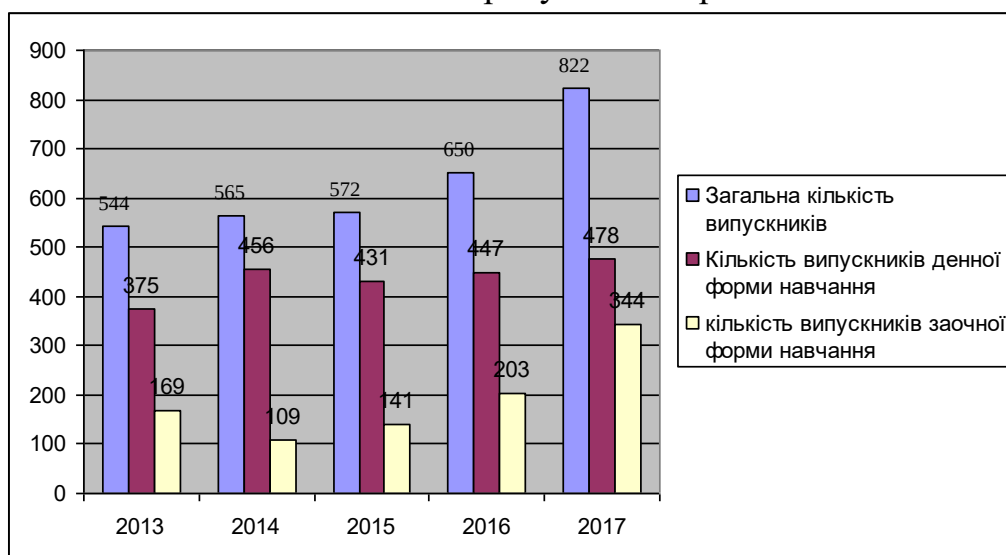
З 2015 року в роботі екзаменаційних комісій брали участь декани факультетів Херсонської державної морської академії та завідувачі відділеннями Морського коледжу ХДМА.

З 2013 року по 2017 рік здобули вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодший спеціаліст та отримали дипломи встановленого зразка **3153** курсанти/студенти Морського коледжу Херсонської державної морської академії (з них 271 – дипломи з відзнакою):

Як видно з таблиці 12 «Динаміка показників випуску фахівців Морського коледжу ХДМА з 2013 року по 2017 рік» за останні п'ять років кількість здобувачів вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст Морського коледжу ХДМА денної форми навчання зросла на 278 осіб, заочної форми навчання – на 175 осіб.

Таблиця 12

Динаміка показників випуску фахівців Морського коледжу
Херсонської державної морської академії
з 2013 року по 2017 рік

За висновками екзаменаційних комісій навчальні здобутки випускників Морського коледжу ХДМА традиційно утримуються на досить високому рівні.

Загалом якісна та абсолютна успішність курсантів Морського коледжу ХДМА становить відповідно:

- денної форми навчання: 86,5% і 100%;
- заочної форми навчання: 92,8% і 100%.

Треба відзначити, що 100% якість знань протягом п'яти років демонструють здобувачі вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня

молодший спеціаліст усіх спеціальностей Морського коледжу Херсонської державної морської академії.

2.7. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Навчально-методична робота завжди була і є одним із пріоритетних напрямів діяльності колективу Херсонської державної морської академії.

Однією із важливих її складових є методичне забезпечення ступеневої підготовки фахівців, упровадження в освітній процес новітніх інформаційних технологій, видання навчально-методичної літератури тощо.

Визначальною у забезпеченні якості підготовки фахівців, підвищенні рівня викладання дисциплін в академії є чинна система навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Цю систему сформували: вчена рада ХДМА, навчально-методичні комісії, науково-методичні семінари кафедр.

Їх головною метою є забезпечення освітнього процесу методичними матеріалами відповідно до вимог ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти. Окреслена мета досягається за допомогою:

- використання сучасних інформаційних технологій;
- розробки навчальної документації для забезпечення освітнього процесу, видання викладацьким складом академії необхідної науково-методичної літератури з використанням своєї поліграфічної бази.

Навчально-методичне забезпечення дисциплін розробляється провідними фахівцями кафедр відповідно до наказу про закріплення дисциплін. Рукописи розглядаються і рекомендуються до друку науково-методичною радою, вченими радами факультетів та вченою радою академії.

Методичні рекомендації для виконання дипломних проектів (робіт), курсових проектів (робіт), методичні рекомендації для виконання програм

практичної підготовки, методичні рекомендації для виконання лабораторних робіт (практичних, семінарських занять), методичні рекомендації для виконання розрахунково-графічних, контрольних робіт, рекомендації з організації самостійної роботи курсантів (студентів) розглядаються і затверджуються на засіданнях кафедр та вчених рад факультетів.

В академії навчально-методична робота, як і всі інші напрями навчально-виховної роботи, спрямована на кінцевий результат – якісну підготовку морських фахівців, відповідність їх знань, умінь та навичок вимогам міжнародних стандартів, а також забезпечення їх захищеності й конкурентоспроможності на міжнародному ринку праці.

На засіданнях вченої та науково-методичної рад постійно розглядаються плани видання навчально-методичної літератури, підготовлені на основі пропозицій кафедр. Корегування цих планів проводиться з урахуванням змін внесених до навчальних планів і програм.

До практики роботи ректорату введено заслуховування завідувачів кафедр, деканів факультетів, заступника начальника коледжу з навчально-методичної роботи про стан навчально-методичного забезпечення дисциплін. Загалом методичну роботу академії координує науково-методична рада, яку очолює перший проректор.

Окремі питання методичного характеру розглядаються на кафедральних методичних семінарах, де також аналізуються навчальні програми на предмет їх удосконалення, доповнення з урахуванням вимог сучасного виробництва, головних замовників та фахівців.

Ефективному впровадженню сучасних технологій навчання на кафедрах, сприяє обговорення викладачами та обмін досвідом на щорічних наукових та науково-методичних конференціях, які проводяться в академії.

Підвищенню ефективності освітнього процесу сприяє використання пакетів прикладних комп'ютерних програм, інформаційно-обчислювальних

та інформаційно-довідкових систем.

У зв'язку з уведенням у дію нових галузевих стандартів, які враховують Манільські поправки 2010 року в академії були розроблені навчальні плани підготовки фахівців за ступенем вищої освіти «бакалавр» на базі повної загальної середньої освіти та на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст, які запроваджені з 2013-2014 н.р.

Нові галузеві стандарти підготовки морських фахівців розроблені на основі міжнародних стандартів, які за своєю суттю є цілком орієнтованими на компетентісний підхід до підготовки фахівців.

Для створення компетентісної моделі системи професійної підготовки фахівців морської галузі організаційна та методична робота в академії спрямована на:

- виявлення складу компетенцій випускника, як загальних (універсальних), надпрофесійних, так і предметно-спеціалізованих (професійних) компетенцій, які б дозволили їм реалізувати свій інтелектуальний потенціал, формували б потребу «на навчання впродовж життя»;

- розробку складових галузевих стандартів вищої освіти на основі компетентісного підходу до організації освітнього процесу з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341;

- переформування програми кожної навчальної дисципліни відповідно до кодексу ПДМНВ 78/95 та чинних модельних курсів Міжнародної морської організації (ІМО), вони повинні передбачати широке впровадження інтерактивного підходу до процесу навчання;

- професійну підготовку фахівців, яка базується на чіткій системі міжпредметних зв'язків, що органічно поєднують теоретичну та практичну складові;

– активне впровадження в освітній процес інформаційно-комунікаційних технологій.

На підготовку курсантів до виживання в екстремальних ситуаціях суттєво впливає пошук ефективних методик набуття курсантами практичних навичок командної роботи у боротьбі за порятунок судна, вантажу, здоров'я та життя екіпажу. Викладання досвідченими морськими фахівцями навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» та курсу «Менеджмент морських ресурсів», розробленого у 2014 році на базі наявних в академії навчальних тренажерів, забезпечують необхідну професійну підготовку курсантів з безпеки мореплавства.

Одним з основних завдань сьогодення для колективу академії є підготовка такого фахівця, який має бути компетентним не лише в професійній галузі, але й матиме активну життєву позицію, високий рівень громадської свідомості, буде компетентним у вирішенні будь-яких завдань (задач), що ставить перед ним життя.

Спільно з Національною академією педагогічних наук України, нами розпочато проведення дослідно-експериментальної роботи з теми «Теоретико-методичні засади реалізації компетентнісного підходу в системі ступеневої підготовки фахівців морської галузі».

Основною метою дослідження є розробка, теоретичне обґрунтування й експериментальна перевірка методичної системи запровадження компетентнісного підходу до організації освітнього процесу в системі ступеневої підготовки майбутніх фахівців морської галузі через поєднання національних позитивних традицій морської освіти та світових досягнень у навчанні відповідним компетенціям майбутнього командного складу суден.

У контексті визнаної необхідності поліпшення якості підготовки фахівців для морської галузі, колектив академії запроваджує в освітній процес компетентнісний підхід на підґрунті системної взаємодії викладачів

спеціальних і загальних дисциплін, працівників виховного комплексу, фахівців вищої кваліфікації морської галузі залучених до освітнього процесу та тренажерної підготовки.

Реалізація дослідно-експериментальної роботи за темою: «Теоретико-методичні засади реалізації компетентнісного підходу в системі ступеневої підготовки фахівців морської галузі» невід’ємно пов’язана з удосконаленням методики викладання та методичного забезпечення освітнього процесу.

Першими кроками на виконання програми реалізації експерименту стали проведення навчально-методичних семінарів на кафедрах, загально-факультетських конференцій та конференцій у структурних підрозділах.

Головними на цих заходах були питання, пов’язані з кадровим забезпеченням, переходом на компетентнісну модель організації освітнього процесу. Цей перехід неможливо здійснити без упровадження новітніх інноваційних технологій у методику викладання та діагностику результатів навчання.

Вагомим результатом роботи професорсько-викладацького складу академії та її структурних підрозділів за три роки проведення експерименту в напрямку методичного забезпечення навчального процесу є видання двадцяти п’яти монографій та навчальних посібників присвячених актуальним теоретичним і практичним питанням впровадження компетентнісного підходу, етапам набуття фахових компетентностей у розрізі спеціальностей та дисциплін, значенню лабораторно-тренажерної бази та практичної підготовки, досвіду та результатам комунікативного підходу у вивченні англійської мови за професійним спрямуванням, визначенню ролі і місця курсу «Менеджмент морських ресурсів», удосконаленню змістовної складової підготовки морських фахівців з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту» та Національної рамки кваліфікацій, а також з імплементацією в національну систему підготовки і дипломування моряків

вимог Міжнародної конвенції про підготовку, дипломування моряків і несення вахти 1978 року з Манільськими поправками 2010 року.

Матеріали, присвячені впровадженню компетентнісного підходу

Підготовка в академії для отримання ступеня вищої освіти бакалавр здійснюється за трьома спеціалізаціями. Для кожної з них сформовано перелік дисциплін з анотаціями, у яких визначено актуальність, мету та завдання, перелік компетентностей зі змістом знань, умінь та отриманих навичок, посиланнями на міжнародні нормативні документи, місце дисципліни в структурі освітньо-професійної програми та використання лабораторно-тренажерної бази.

Майбутні фахівці повинні ефективно поєднувати теоретичні знання і практичні навички відповідно до стандартів підготовки та потреб роботодавця. Це питання є слушним для нашого навчального закладу. Саме з метою координації змісту теоретичного навчання в академії, вимог щодо практичних навиків курсантів безпосередньо на судні, компанією «Marlow Navigation» разом з навчальним закладом на базі сучасного судна «WARNOW JUPITER» створено спільну навчально-методичну лабораторію, яка є унікальною і єдиною в світі.

На даному етапі викладачами розроблено методичне забезпечення дисциплін з урахуванням нових вимог до змісту та оформлення, розроблених навчально-методичним відділом академії. В кожній навчальній програмі відображено мету та завдання дисципліни, наведено перелік компетентностей та зміст знань, вмінь і навичок, які отримає курсант у результаті вивчення дисципліни. Також значна увага постійно приділяється міжпредметній інтеграції.

Конспект лекційного курсу складається з теми, плану, зазначення компетентностей, теоретичної складової та питань для самоконтролю знань до кожної окремої лекції.

**Узагальнена інформація щодо розробки та видання методичних матеріалів з питань забезпечення освітнього процесу
Херсонської державної морської академії
за 2013-2017 н.р.**

№	Назва кафедри	Роки					Загальна кількість (за 5 років)
		<u>2013р.</u>	<u>2014р.</u>	<u>2015р.</u>	<u>2016р.</u>	<u>2017р.</u>	
1	Англійської мови в судновій енергетиці	-	17	23	33	56	129
2	Англійської мови в судноводінні	2	-	18	8	55	83
3	Англійської мови з підготовки морських фахівців за скороченою програмою*	-	-	-	-	6	6
4	Гуманітарних дисциплін	5	80	54	54	7	200
5	Економіки морського права	-	17	77	30	13	137
6	Експлуатації суднових енергетичних установок	3	48	109	204	8	372
7	Експлуатація суднового електрообладнання та засобів автоматики	32	91	219	45	55	442
8	Загальноінженерної підготовки	1	18	48	35	12	114
9	Інформаційних технологій, комп'ютерних систем і мереж	1	18	20	109	58	206
10	Природничо-наукової підготовки	6	9	32	87	11	145
11	Судноводіння та безпеки життєдіяльності на морі	15	49	249	185	43	541

№	Назва кафедри	Роки					Загальна кількість (за 5 років)
		<u>2013р.</u>	<u>2014р.</u>	<u>2015р.</u>	<u>2016р.</u>	<u>2017р.</u>	
12	Транспортних технологій*	-	-	-	133	3	136
13	Управління судном	4	23	62	9	12	110
14	Фізичного виховання	1	7	7	7	-	22
Загальна кількість (за 1 рік)		70	377	918	939	339	<u>2643</u>

* Кафедри створено у 2016 році

Починаючи з 2016 року, в академії запроваджено проект з підготовки іноземних громадян у навчальних групах з англійською мовою викладання. При деканатах факультетів затверджені списки викладачів для викладання дисциплін у названих групах. З метою підвищення рівня знань з англійської мови, для цих викладачів організовано навчання англійської мови з викладачами англomовних кафедр академії.

Також були розроблені навчально-методичні комплекси дисциплін відповідно до навчальних планів підготовки іноземних громадян.

Значна увага ректорату направлена на вирішення питань добору, розстановки та роботи науково-педагогічних кадрів.

З цих же причин на всіх кафедрах академії проводиться відповідна робота щодо формування резерву викладацьких кадрів.

Найбільш поширеними формами створення такого резерву є підготовка кадрів безпосередньо в академії на відповідних випускових кафедрах.

З цією метою кращі випускники академії ступеня вищої освіти «магістр» залишаються для подальшої викладацької та наукової роботи на кафедрах, рекомендуються і вступають до аспірантури, готують та захищають кандидатські дисертації. Поширеною є й практика закріплення за провідними лекторами, професорами та доцентами молодих викладачів, які проводять практичні, семінарські та лабораторні заняття.

Таким шляхом, перспективні молоді викладацькі кадри освоюють відповідні навчальні курси, набувають необхідних професійних навичок роботи з курсантами і студентами.

На теперішній час 74 випускника академії та її структурних підрозділів працюють у навчальному закладі на керівних та викладацьких посадах.

Обмін досвідом, пошук нових форм і методів викладання дисциплін реалізується в процесі проведення відкритих занять та майстер-класів з укладеними графіками.

Матеріали презентацій та майстер-класів

В академії створена достатньо ефективна система розгляду кадрових питань, важливе місце в якій займає відповідна діюча конкурсна комісія при вченій раді.

Для підготовки випускників академії залучаються висококваліфіковані кадри морської галузі – капітани далекого плавання, старші механіки, електромеханіки I розряду.

Відповідно до «Положення про рейтинг науково-педагогічних працівників Херсонської державної морської академії», щорічно проводиться обчислення рейтингу науково-педагогічних працівників академії, результати якого заслуховуються на засіданні вченої ради та доводяться до відома всього колективу академії.

2.8. Упровадження компетентнісного підходу в організацію навчального процесу ХДМА та структурних підрозділів

Робота професорсько-викладацького складу академії та її структурних підрозділів із запровадження компетентнісного підходу в ХДМА відповідно до наказу МОН України № 1148 від 07.10.2014 р. «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі Херсонської державної морської академії» за темою «Теоретико-методичні засади реалізації компетентнісного підходу в системі ступеневої підготовки фахівців морської галузі» спрямована на підвищення якості підготовки морських фахівців, а також якісне покращення системи організації освітнього процесу в цілому і проводилась протягом 2014-2017 років на основі «Покрокового плану впровадження компетентнісного підходу в освітній процес в Херсонській державній морській академії».

Об'єктом дослідження визначено освітній процес морських навчальних закладів, що включає навчальну, практичну та тренажерну підготовки морських фахівців.

Предметом дослідження – цілі та завдання, зміст, форми, методи і засоби навчання курсантів та студентів морських навчальних закладів в умовах запровадження компетентнісного підходу до організації освітнього процесу.

Основною метою дослідження є розробка, теоретичне обґрунтування й експериментальна перевірка власної авторської методичної системи запровадження компетентнісного підходу до організації освітнього процесу в системі ступеневої підготовки майбутніх фахівців морської галузі і нових стандартів морської освіти з урахуванням сучасних вимог світової морської індустрії та роботодавців.

Робочою групою по запровадженню компетентнісного підходу було визначено провідну наукову гіпотезу дослідження: істотне поліпшення професійної підготовки майбутніх фахівців річкового та морського транспорту можливе за умови розробки сучасних теоретичних і методичних

підходів до навчання на основі компетентнісного підходу, а також упровадження в освітній процес вищих морських навчальних закладів методичної системи, в основу якої будуть покладені принципи інтеграції загальної та професійної підготовки майбутнього морського фахівця відповідно до його цілісної компетентнісної моделі. Однією з найважливіших переваг компетентнісного підходу до організації навчання визначено те, що він дозволить привести зміст підготовки майбутніх фахівців річкового та морського транспорту у відповідність до сучасних вимог Міжнародної морської організації, а також забезпечить всебічний розвиток особистості, що сьогодні є важливою складовою освітнього процесу вищої школи.

Комплекс досліджень, проведених у ХДМА та її структурних підрозділах – морському коледжі та професійно-морському ліцеї – дозволив вирішити важливі проблеми на шляху впровадження компетентнісного підходу в процес підготовки морських фахівців, а саме:

- проведено аналіз становлення та розвитку морської освіти у вищих морських навчальних закладах з метою визначення теоретико-змістовних основ професійної підготовки майбутніх фахівців морської галузі;

- досліджено стан вирішення проблеми підвищення ефективності підготовки фахівців морської галузі шляхом впровадження компетентнісного підходу до організації освітнього процесу;

- теоретично обґрунтовано концепцію та розроблено модель освітнього процесу на основі компетентнісного підходу з використанням взаємозв'язку принципів фундаментальності та професійної спрямованості навчання;

- розроблено вимоги до змісту та структури професійної підготовки для судноводійної, судномеханічної та електромеханічної спеціальностей морських навчальних закладів за ступенями вищої освіти «молодший спеціаліст», «бакалавр» та «магістр» з урахуванням цілей та завдань навчання на основі компетентнісного підходу;

– розроблено та затверджено тимчасове положення про організацію освітнього процесу з урахуванням вимог Закону «Про вищу освіту» та вимог компетентнісного підходу;

– запропоновано компетентнісну модель морського фахівця та структурно-логічні схеми підготовки фахівців усіх спеціальностей та рівнів з урахуванням міжпредметних зав'язків навчальних дисциплін різних циклів.

На основі аналізу національної та європейської науково-педагогічної літератури конкретизовано можливості компетентнісного підходу у підвищенні рівня сформованості професійних компетентностей курсантів. Визначено, що успішне впровадження компетентнісного підходу можливе лише за умови поєднання традиційних та інноваційних методів і засобів навчання, що дозволить розширити можливості освітнього процесу в напрямі його оптимізації та результативності, а також створити умови для активізації пізнавальної діяльності курсантів, розвитку їх творчої активності, підвищення рівня засвоєння інформаційного змісту дисциплін, наукових понять, концепцій, теорій, прикладних знань, а також осмислення їх зв'язків і співвідношень.

Проведена в цьому напрямі робота дозволила створити найбільш сприятливі умови для реалізації принципів індивідуалізації та диференціації освітньої діяльності, посилення у курсантів мотивації до отримання якісних і глибинних знань, оволодіння ними професійними компетентностями, що, у підсумку, забезпечує впровадження особистісно орієнтованих схем в освітній процес ХДМА. При цьому серед найбільш важливих умов підвищення якості підготовки майбутніх фахівців річкового і морського транспорту науково-педагогічний колектив ХДМА визначив залучення курсантів до науково-дослідної діяльності, що сприяє не тільки розширенню теоретичної бази отриманих ними фундаментальних і професійних знань, але й дозволяє виявляти вже на початку фахової підготовки майбутніх моряків творчий потенціал особистості кожного курсанта. Відповідно, це супроводжується

модернізацією та оптимізацією форм і методів залучення курсантів до навчальної та науково-пізнавальної діяльності.

Обґрунтовано підтверджується, що ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців річкового та морського транспорту на сучасному етапі розвитку української освіти визначається, насамперед, вибором адекватних цілей і завдань, організаційних форм, методів і засобів навчання і їх раціональним поєднанням. При цьому орієнтація на інноваційні технології, які передбачають компетентнісний підхід у навчанні, забезпечує запровадження суттєвих змін змістової та процесуальної складових навчально-виховного процесу, модернізацію традиційної системи навчання, розробку та реалізацію сучасної методичної системи освітнього процесу. При розробці таких технологій науково-педагогічний колектив враховує, що обов'язковими умовами їх ефективності є стандартизація навчання, його системність і безперервність, всебічна комп'ютеризація та опора на діяльнісний підхід. Лише при виконанні цих умов можна говорити про створення у вищій морській школі єдиного освітнього простору, в якому підготовка майбутніх фахівців річкового та морського транспорту буде здійснюватися найбільш продуктивно.

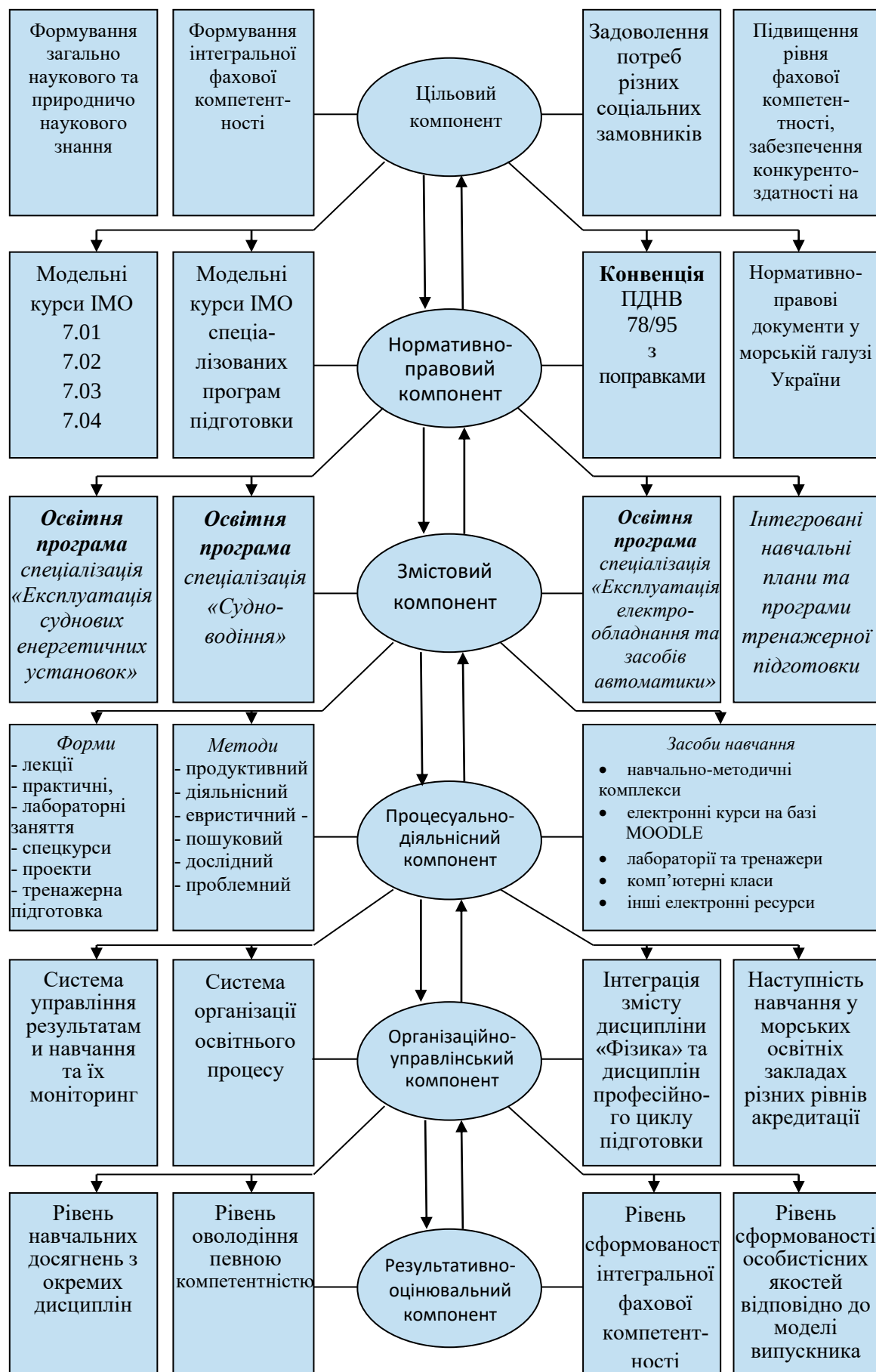
Основним принципом, на якому будується методична система професійної підготовки морських фахівців визначено принцип інтеграції фундаментальності та професійної спрямованості змісту, форм, методів і засобів навчання. У контексті досягнення таких цілей розробляється та впроваджується в усі види підготовки курсантів професійно орієнтовані знання, які забезпечують формування компетентностей майбутнього фахівця. З цією метою навчально-виховний процес зорієнтовано на педагогічно доцільне й ефективне поєднання пояснювально-ілюстративних, експериментально-пошукових, проблемних, активних та інтерактивних методик навчання у рамках дисциплін як загального, так і професійного циклів підготовки.

Процес організації компетентнісно орієнтованої навчально-пізнавальної діяльності курсантів у ХДМА визначається методологією системно-діяльнісного і комплексного підходів у навчанні, що дозволяє створити динамічну модель освітнього процесу, визначити її якісну сутність у єдності всіх складових, а також умов реалізації та функціонування. На особливу увагу при цьому заслуговує поглиблення інтеграції і міжпредметних зв'язків дисциплін загального і професійного циклів підготовки, що дозволяє підвищувати рівень професійної компетентності майбутніх фахівців річкового і морського транспорту. У ХДМА системно переглядаються співвідношення теоретичної, практичної та тренажерної підготовки в академії та на судах морського флоту.

Отже, впровадження компетентнісного підходу в систему освіти майбутніх фахівців річкового і морського транспорту в ХДМА здійснюється в умовах широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій, застосування модульно-рейтингової системи організації освітнього процесу, підвищення ролі самостійного навчання. У цьому контексті особливого значення набули дистанційні технології навчання, інтегративний підхід до використання віртуальних комп'ютерних моделей, мультимедійних посібників, у тому числі, традиційних засобів навчання. У ХДМА для цього створені всі умови віртуально-реального судна на суші.

Вищезазначені концептуальні положення запровадження компетентнісного підходу в освітній процес академії послужили основою створення методичної системи підготовки майбутніх фахівців річкового та морського транспорту. На основі напрацьованої методичної системи, зокрема, обґрунтовуються і розробляються найбільш ефективні методики підготовки морських фахівців за рівнями від професії матроса-моториста до старшого механіка, капітана, які поєднують у собі найбільш інноваційні освітні напрями, національні традиції морської освіти, а також світові досягнення у навчанні майбутнього командного складу суден.

Модель структури методичної системи навчання фахівців річкового та морського транспорту

Запроваджена у ХДМА методична система навчання фахівців річкового та морського транспорту є впорядкованою сукупністю взаємопов'язаних та взаємозумовлених компонентів, а саме: цілей і мотивів навчання, нормативно-правових документів, змістового наповнення навчальних дисциплін, форм і засобів планування і реалізації освітнього процесу, методів його контролю, аналізу, коригування.

Напрацьована методична система є цілісним педагогічним утворенням, а тому розташування її компонентів відповідає логіці навчально-виховного процесу та діяльності курсантів і викладачів, які здійснюють керування педагогічним процесом у його функціональних елементах та цілісності. Така методична система орієнтована на формування у курсантів системи фахових знань та наукового світогляду на основі сучасних фізико-технічних теорій, оволодіння ними методологією природничонаукового пізнання, розвиток експериментаторських умінь та досягнення рівня навчальних досягнень, достатнього для забезпечення становлення спеціальних (фахових) компетентностей відповідно до вимог Міжнародної морської організації (ІМО). Запроваджена система передбачає співвіднесеність результатів навчання з їх цілями, що визначаються вимогами морської індустрії на сучасному етапі.

Характерними особливостями запропонованої системи навчання майбутніх фахівців у ХДМА є такі:

- функціонування в умовах стандартизації підготовки фахівців на основі галузевого Стандарту вищої освіти;
- науково-обґрунтоване планування освітнього процесу;
- єдність і взаємопроникність теоретичної, діяльнісної і професійної складових навчання;
- високий рівень науковості з адаптацією до освітніх можливостей та інтелектуального рівня кожного курсанта;

- забезпечення паперовими і електронними навчальними ресурсами, базами даних, електронними курсами, лабораторіями і тренажерами, комп'ютерними класами.

Таким чином, вище описана методична система у ХДМА представляє собою орієнтовну основу способів дій і є функціональним засобом керування процесом навчання майбутніх фахівців морської індустрії. Вона забезпечує орієнтацію у виборі цілей, у визначенні форм і методів навчання, а, отже, й типу діяльності курсантів, а також використанні засобів навчання, моделюванні діяльності та цілісному розвитку значущих структур особистості. Очевидно, що проектування способів дій в умовах функціонування методичної системи є багаторівневим і багатоаспектним та відбувається на рівнях:

- стандартизації освітнього процесу;
- нормативного регулювання освітньої моделі фахівця;
- формування структур навчальної діяльності і навчальних дій;
- регуляції навчального процесу та керування ним в окремих елементах та в цілісності;
- визначених цілей навчання та психолого-педагогічних умов;
- формування особистості і розвитку якостей майбутнього фахівця;
- інтенсифікації, адаптації і персоніфікації навчальних і виховних завдань змісту галузевого Стандарту вищої освіти.

Використання цієї системи забезпечує усвідомлене освоєння курсантами складу їх можливих професійно визначених дій, яке на наступному етапі переходить у системне засвоєння, що забезпечує активну навчально-пізнавальну діяльність, успішну реалізацію навчальних завдань і активізацію внутрішніх процесів самореалізації. Фактично відбувається циклічний процес взаємодії внутрішніх і зовнішніх дій, в результаті якого курсанти достатньою мірою оволодівають методами і засобами навчальної діяльності.

Використана методична система у ХДМА дозволяє оптимізувати й удосконалювати освітній процес і створювати умови для перетворення пізнавальної діяльності кожного курсанта на індивідуальну систему навчання на основі узгодженості та взаємної відповідності всіх її складових, а також інтеграції різнорівневих структур діяльності. Формування системи відображає функціональний склад дій викладачів та курсантів у логіці побудови освітнього процесу, яка вимагає цілепокладання, інформаційного синтезу, проектування освітніх траєкторій і аналізу методичних умов, здійснення виконавських дій та контрольно-оцінювальних процедур для оцінки стану педагогічного процесу. Умовами ефективного функціонування методичної системи є стандартизація освітнього процесу, структурування навчання відповідно до логіки навчального матеріалу та логіки наукового пізнання, її адекватність до завдань навчання і виховання, а також забезпечення максимальної наближеності навчально-пізнавальної діяльності курсантів до творчої та евристичної зі збереженням її окремих репродуктивних видів. Відповідно, використанню методичної системи у освітньому процесі передувало розроблення спеціальних прийомів і методів формування повного циклу навчального пізнання та створення умов для активізації внутрішньої пізнавальної активності курсантів. Принцип фундаменталізації при використанні методичної системи підготовки фахівців річкового та морського транспорту реалізується шляхом концентрації навчальної інформації навколо наукових теорій і проблем, її узагальнення та систематизації з використанням міждисциплінарних зв'язків, гармонічного узгодження знань загальних та професійно орієнтованих знань.

Методична система академії забезпечує широкий спектр дій як викладачів, так і курсантів, свободу застосування і збагачення знань, розширення педагогічного простору для формування фахової компетентності. Важливою перевагою системи є те, що в умовах її функціонування забезпечується адаптація педагогічного впливу до індивідуальних особливостей кожного курсанта, відбувається його

моделювання відповідно до цілей і завдань освітнього процесу та вимог морської індустрії, визначених нормативно-правовим компонентом системи.

Працюючи над виконанням поставлених завдань у відповідності до визначеної гіпотези дослідження, а також на основі розробленої методичної системи навчання фахівців річкового та морського транспорту, колективом Херсонської державної морської академії протягом 2014-2017 років було здійснено такі заходи:

1. За всіма професійними спрямуваннями та рівнями підготовки розроблено перелік компетентностей, якими має опанувати курсант / студент протягом усього періоду навчання в академії. При формуванні даного переліку професійні компетентності визначалися, виходячи з базових вимог Конвенції та Кодексу з підготовки дипломування моряків та несенню вахти з поправками (ПДНВ 78/95 з поправками), Модельних курсів та інших нормативних документів Міжнародної морської організації (International Maritime Organization, IMO). В основу загальних компетентностей, було покладено вимоги національних нормативних документів вищої школи, а також європейський досвід у цій галузі, зокрема акумулюваний у проєкті «Тьюнінг» (Tuning).

2. Відповідно до переліку компетентностей було визначено методи формування їх у курсантів під час академічної, тренажерної та практичної підготовки, а також у рамках виховного процесу. Крім того було визначено кінцеві результати навчання та методи демонстрації ступеня оволодіння курсантами відповідними компетентностями.

3. Випусковими кафедрами ХДМА, цикловими комісіями Морського коледжу, методичною комісією Професійно-морського ліцею було чітко визначено міжпредметні зв'язки на всіх рівнях підготовки – від загальнонаукової, гуманітарної до загальноінженерної та професійної. З кожної дисципліни циклу професійної підготовки було визначено кінцеві результати навчання та вимоги до набуття загальних та загально-професійних компетентностей, з якими курсант має приступати до вивчення

кожної з дисциплін циклу професійної підготовки. З урахуванням цих вимог було визначено міжпредметні зв'язки між окремими дисциплінами, що дозволило більш раціонально використати навчальний час та уникнути непродуктивного дублювання матеріалу в рамках вивчення окремих дисциплін. Таким чином було структуровано підготовку за кожною спеціальністю з урахуванням міжпредметних зв'язків та очікуваних результатів навчання на кожному етапі підготовки. З урахування наведених вище вимог було розроблено робочі програми та навчально-методичні комплекси з дисциплін професійної, загальноінженерної, фундаментальної, гуманітарної підготовки та практик.

4. Розроблено освітні програми підготовки за рівнями вищої освіти «Бакалавр» і «Магістр» спеціальності 271 «Річковий та морський транспорт» відповідно до компетентнісного підходу та нових Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187.

5. Розроблено нові навчальні плани для ступенів вищої освіти «Бакалавр» і «Магістр» спеціальності 271 «Річковий та морський транспорт» інтегровані для всіх трьох спеціалізацій «Судноводіння», «Експлуатація суднових енергетичних установок» та «Експлуатація електрообладнання і засобів автоматики». При розробці навчальних планів ураховано результати, напрацьовані навчально-методичною лабораторією на борту судна «Warnow Jupiter».

6. Внесено до навчальних планів та запроваджено в освітній процес окремі курси тренажерної підготовки по відпрацюванню навичок роботи зі складним судновим обладнанням (електронні картографічні системи, радіо та електронавігаційне обладнання суден тощо) та навичок, пов'язаних із безпекою на морі (робота з пожежним обладнанням, рятувальними засобами, перша медична допомога на борту судна, вантажні операції з великоваговими вантажами та контейнерами, робота зі швартовним та якірним устроями, тощо). Кожен із таких курсів викладається у спеціалізованих лабораторіях,

обладнаних необхідним тренажерним устаткуванням відповідно до міжнародних вимог із підготовки морських фахівців та вимог роботодавців. Систематизовано проведення цих курсів і узгоджено між різними структурними підрозділами академії.

7. При розробці структури підготовки та навчальних планів з усіх спеціалізацій особливу увагу було приділено ефективному поєднанню теоретичної, практичної та тренажерної підготовки курсантів. Було розроблено нові навчальні плани, в яких частину тренажерних курсів було інтегровано в структуру академічних дисциплін, які передують практичній підготовці курсантів, а також їхньому працевлаштуванню. У першу чергу це стосувалося підготовки з дисциплін, пов'язаних із забезпеченням безпеки моряків під час виконання ними службових обов'язків, а також дисциплін, пов'язаних із роботою складного суднового обладнання.

8. Для ефективного поєднання академічної та тренажерної підготовки було розроблено інтегровані навчальні плани між академією та тренажерним центром ХДМА, який здійснює сертифіковану підготовку за спеціальними курсами, оволодіння якими потребує підтвердження наявністю спеціальних сертифікатів встановленого зразка відповідно до вимог ІМО. Таким чином реалізовано вимогу, коли курсанти академії до виходу на першу плавальну практику, проходять повний курс сертифікованої підготовки з питань безпеки на борту судна, а протягом повного курсу навчання проходять у повному обсязі всю сертифіковану підготовку, передбачену вимогами ІМО для кожного напрямку підготовки.

9. Переглянуто методику вивчення навчальних дисциплін усіх циклів та системи формування загальних і фахових компетентностей з урахуванням необхідності переходу від традиційних монологічних методів навчання в межах однієї навчальної дисципліни до суб'єкт-суб'єктних, комунікативних методик. Це стосується навчальних дисциплін як гуманітарного, фундаментального циклів, так і професійно-орієнтованих

дисциплін. Наразі кафедри працюють над відображенням комунікативної методики у навчально-методичних комплексах, навчальних посібниках тощо.

10. Кафедрою інформаційних технологій розпочато реалізацію проекту системи дистанційного навчання (СДН) ХДМА. За планом проекту на базі платформи MOODLE створено структуру сайту та його методичну базу. На даний момент зібрано, відредаговано та викладено на СДН більше ніж 3000 одиниць інформації (робочі програми, лекції, методичні рекомендації до проведення лабораторних, семінарських занять, тести контролю знань), та створено майже 2000 облікових записів викладачів та курсантів ХДМА. Сьогодні продовжується процес інформаційного наповнення сайту, а процес подачі необхідних матеріалів на сайт є одним із пріоритетних завдань усіх кафедр академії.

11. На виконання розпорядження ректора, щодо переходу з 2016 року на проведення незалежного оцінювання навчальних досягнень курсантів викладачами кафедр розроблено тести більшості навчальних дисциплін і фахівцями кафедри інформаційних технологій їх реалізовано на базі платформи MOODLE. Наразі ці тести пройшли апробацію на всіх курсах академії і використовуються під час заліково-екзаменаційних сесій для проведення незалежного оцінювання навчальних досягнень курсантів. Усі контрольні заходи під час семестрового контролю здійснюються у формі незалежного комп'ютерного тестування, що унеможливорює втручання суб'єктивних факторів у процес оцінки знань та робить його більш об'єктивним.

12. У 2017 році створено науково-методичну лабораторію інноваційних технологій в освітньому процесі ХДМА. Основною функцією лабораторії є запровадження інноваційних технологій в освітній процес академії, надання консультативної та дорадчої допомоги викладачам усіх кафедр академії та циклових комісій коледжу. При лабораторії створено центр незалежного оцінювання навчальних досягнень курсантів.

13. Доопрацьовано методичне забезпечення, яке дозволить курсантам продемонструвати ступінь оволодіння відповідними компетентностями у блоках дисциплін циклу професійної підготовки (розрахунково-графічні роботи, курсові роботи, курсові проекти, звіти з практик, дипломні роботи).

14. За звітний період було значно посилено та розширено матеріально-технічну та тренажерну базу, що дозволило підвищити якість теоретичної підготовки та формування у курсантів професійних навичок роботи на ходовому містку (тренажер судна з системою динамічного позиціонування, лабораторія ГМСЗЛБ, швартовна станція) та у машинному відділенні судна (тренажер віртуальне машинне відділення), а також роботи з високовольтним судновим обладнанням (тренажер високовольтного обладнання).

15. У 2015-16 н.р. було розпочато підготовку проекту «ХДМА – судно віртуальної реальності». З 2016-17 н.р. лабораторія «ХДМА – судно віртуальної реальності» працює в штатному режимі. На сьогодні фахові кафедри академії та коледжу працюють над розробкою та впровадженням навчального курсу «Відпрацювання фахових компетентностей командної роботи при несенні ваhti курсантами на тренажерній базі ХДМА». Наразі запропоновано структуру та принципи майбутнього курсу, і ведеться розробка сценаріїв роботи штурманів, суднових механіків та електромеханіків, сценаріїв роботи суднового екіпажу в екстремальних умовах.

16. У жовтні 2016 року за ініціативи ХДМА та іноземних компаній-партнерів, а також Міністерства освіти і науки України та Херсонської обласної державної адміністрації було створено Міжнародний морський кластер «Палата ІТ-ОПМ» («Палата ІТ-освіти і підготовки моряків») при Херсонській державній морській академії. Метою створення кластера є задоволення потреб національної та міжнародної морської індустрії в якісно підготовлених фахівцях та забезпечення здатності цих фахівців системно та

послідовно реалізовувати отримані в ХДМА за сукупністю знання, уміння, навички і компетентності в практичній виробничій діяльності на судах торговельного флоту.

17. Підготовлено 26 навчальних посібників з методикою викладання на засадах компетентнісного підходу, зокрема: «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці на морі», «Остійність для початківців-штурманів», «Інформаційні технології Ms Excel 2016» для курсантів морських навчальних закладів», «Методичні рекомендації для користувачів сайту дистанційного навчання ХДМА», «Матеріалознавство та технологія матеріалів: Основи теорії, лабораторний практикум, індивідуальні завдання», «Паливні системи сучасних судових дизелів», «Watch Out», «Get It Done» «Full Ahead», «Ship's Heart», «Smart Control», «Shipshape Operation», «Power the Ship», «Increase the Power», «Control the Power», «Історія стародавнього мореплавства», «Классическая греко-римская мифология в современной школе», «Исторический опыт и традиции изучения античности в отечественном образовании», «Компетентнісний підхід до змістової складової підготовки фахівців морської галузі (Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр». Галузь знань 0701 – Транспорт і транспортна інфраструктура. Напрямок підготовки 6.070104 – Морський та річковий транспорт) Частина I. Гуманітарні дисципліни», «Компетентнісний підхід до змістової складової підготовки фахівців морської галузі (Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр». Галузь знань 0701 – Транспорт і транспортна інфраструктура. Напрямок підготовки 6.070104 – Морський та річковий транспорт) Частина II. Технічні дисципліни», словник-довідник з історії мореплавства, «Історія мореплавства», «Мировая культура в шедеврах живописи. Эпоха античности» (у 2 частинах), тлумачний словник морської термінології.

18. Значна увага приділяється виданню публікацій у фахових та іноземних виданнях, участі у всеукраїнських, міжнародних конференціях, отриманню патентів, підготовці до друку навчальних посібників, монографій тощо. За 2014-17 рр. опубліковано наукових та науково-методичних робіт з

реалізації компетентнісного підходу більше 300 праць, 80 – у зарубіжних виданнях.

19. Систематично проводяться науково-практичні конференції: «Сучасні енергетичні установки на транспорті і технології та обладнання для їх обслуговування», «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті», «Безпека життєдіяльності на транспорті та виробництві – освіта, наука, практика».

20. Розпочато роботу з модернізації бібліотеки ХДМА, зокрема створення електронної бібліотеки. На сьогодні вирішується питання апаратного та програмного забезпечення, а також кафедри працюють над інформаційним забезпеченням роботи бібліотеки.

Етап апробації та вдосконалення запроваджених нововведень у систему фахової підготовки курсантів відбувається паралельно з етапом впровадження компетентнісного підходу в навчально-виховний процес академії. Так, частину запропонованих у рамках впровадження компетентнісного підходу технологій навчання було випробувано шляхом їх запровадження на старших курсах, які навчалися за старою програмою. Для цього було внесено зміни у робочі навчальні плани та програми окремих дисциплін. Така апробація дозволила виявити шляхи вдосконалення підготовки морських фахівців ще до того, як ці технології набудуть повномасштабного впровадження.

Враховуючи вищевикладене та спираючись на план реалізації дослідно-експериментальної роботи з упровадження компетентнісного підходу у 2017-2018 н.р. колектив академії продовжує працювати над реалізацією таких завдань:

- колективам факультетів ХДМА, Морського коледжу та Професійно-морського ліцею спрямовувати всі зусилля на впровадження компетентнісного підходу з елементами комунікативної форми навчання та реалізацію принципів ступеневої морської підготовки згідно з Кодексом

ПДМНВ для оволодіння курсантами професійними компетентностями, відповідно до вимог щодо претендентів на зайняття відповідної посади на суднах світового торговельного флоту;

- забезпечити внесення пропозицій щодо змін до освітніх програм на основі результатів дослідно-експериментальної роботи, передового досвіду міжнародної морської освіти та сучасних вимог роботодавців;

- продовжити роботу по утриманню, забезпеченню ефективної роботи та модернізації навчально-тренажерної бази ХДМА;

- продовжити запровадження та вдосконалення викладання навчальних дисциплін англійською мовою для груп іноземних студентів, а також окремих навчальних дисциплін для всіх курсантів та студентів;

- забезпечувати з 2017-2018 н.р. повний перехід на незалежне оцінювання навчальних досягнень усіх курсантів за допомогою комп'ютерного тестування у тісному зв'язку з комунікацією курсантів з викладачами у поточні семестрові періоди;

- продовжити роботу з інформаційного наповнення сайту дистанційного навчання;

- системно вести пошук ефективних форм роботи, що сприяють наступності між середньою і професійною освітою, для посилення мотивування потенційних абітурієнтів до вибору морських професій;

- вдосконалювати форми організації освітнього процесу в ХДМА, які б раціонально поєднували академічну, практичну та тренажерну підготовку майбутніх фахівців морської галузі;

- забезпечувати проходження усіма курсантами необхідної тренажерної підготовки за інтегрованими навчальними планами ХДМА та спеціалізованого морського тренажерного центру;

- продовжувати роботу з аналізу та адаптації в освітній процес ХДМА передового досвіду установ і педагогів системи морської освіти (через

педагогічний експеримент, проведення науково-методичних семінарів та конференцій, підготовки публікації у фахових виданнях, участь у професійних конкурсах тощо);

- посилити науково-дослідну роботу з розробки теоретичних засад щодо впровадження компетентнісного підходу в освітній процес морських навчальних закладів України на рівні підготовки низки кандидатських та докторських дисертаційних робіт за результатами теоретичних та експериментальних досліджень, що виконуються в ХДМА в рамках науково-дослідного експерименту;

- співпрацювати з представниками провідних світових судноплавних та круїзних компаній з метою оперативного реагування на зміни, що відбуваються в морській галузі та потребують швидкого реагування щодо модернізації і підвищення якості освітнього процесу.

2.9. Реалізація проекту «Комунікативне навчання англійської мови за професійним спрямуванням» в умовах упровадження компетентнісного підходу

З 2008-2009 навчального року за ініціативи круїзної компанії Марлоу Навігейшн, яка є базовим індустріальним партнером академії, у Херсонській державній морській академії розпочалося впровадження комунікативного підходу в навчання англійської мови на основі Модельного курсу 3.17 «Морська англійська мова», схваленого Міжнародною морською організацією та рекомендованого нею для використання у морських навчальних закладах світу.

Першими учасниками пілотного проекту стали 14 викладачів англійської мови і 186 студентів 2-го курсу морської академії та її структурного підрозділу – морського коледжу. З початку вересня 2009 року за наказом ректора і по цей час усі викладачі англійської мови

використовують комунікативний підхід як базовий методичний інструмент для навчання студентів необхідному комплексу комунікативних компетенцій.

У 2017 році в ХДМА та її структурних підрозділах працюють 74 викладачі англійської мови, з яких 15 кандидатів наук.

Щорічно викладачі кафедр англійської мови (кафедри англійської мови в судноводінні, кафедри англійської мови в судновій енергетиці, кафедри англійської мови з підготовки морських фахівців за скороченою програмою навчання) підводять підсумки п'ятирічної роботи над упровадженням комунікативного підходу до навчання англійської мови за професійним спрямуванням.

У звітний період було організовано і проведено таку методичну роботу:

- внесено та затверджено зміни до робочих навчальних програм для II-VI курсів з урахуванням вимог компетентнісного підходу;
- розроблені і подані до друку навчальні посібники для курсантів 1-5 курсів кафедри англійської мови в судноводінні;

Навчальні посібники кафедри англійської мови в судноводінні

- розроблені і подані до друку навчальні посібники для курсантів 3-4 курсів кафедри англійської мови в судновій енергетиці;

- отримано авторське право на навчальний посібник кафедри «Welcome Aboard» для другого семестру (автори Кудрявцева В.Ф., Мороз О.Л., Петровська Ю.В., Фролова О.О.);

- розроблені електронні книги для вчителя до навчальних посібників 1-6 курсів, розроблених кафедрою;

Навчальні посібники кафедри англійської мови в судновій енергетиці

- оновлено зміст білетів для екзаменів на 1-му і 4-му курсах;
- розроблені тестові завдання до оновлених контрольних робіт для заочної форми навчання;
- впроваджено нові формати комунікативного заняття – ‘EASA’ на третьому-четвертому курсах та ‘Patchwork’ на 5-6 курсах.

Авторські посібники для вивчення англійської мови за професійним спрямуванням, розроблені викладачами кафедри були представлені на XXIV Міжнародній спеціалізованій виставці «Освіта та кар'єра» – 2014. У номінації «Інноваційний розвиток освіти та сучасні педагогічні технології» ХДМА отримала Гран-Прі за впровадження комунікативного підходу у вивченні англійської мови за професійним спрямуванням; на V виставці-презентації «Інноватика в сучасній освіті» у жовтні 2013 року у номінації «Розробка та активне просування інноваційних комплексних рішень для освіти і науки» – диплом лауреата конкурсу I ступеня.

У зв'язку з завершенням роботи над науково-методичною темою «Комунікативний підхід до навчання англійської мови за професійним

спрямуванням» і початком упровадження в академії компетентнісного підходу до навчання всіх дисциплін, 24 квітня 2014 р. проведено міжкафедральний науково-методичний семінар «Реалізація компетентнісного підходу в умовах комунікативного навчання англійської мови за професійним спрямуванням».

Доповіді викладачів кафедри були присвячені досвіду та результатам впровадження комунікативного підходу, аналізу переваг та недоліків використання різних моделей проведення занять з англійської мови на основі комунікативного підходу зі студентами 1–4 років навчання.

За результатами семінару було запропоновано на наступні 5 років обрати науково-методичну тему «Різнорівневе комунікативне навчання англійської мови за професійним спрямуванням в умовах компетентнісного підходу», на підставі чого вдосконалити зміст програм і навчальних посібників з англійської мови з урахуванням різнорівневого навчання та подальшою орієнтацією на оновлений ІМО Модельний курс 3.17 з метою якісного впровадження компетентнісного навчання.

У 2014-2015 навчальному році викладачами кафедри розпочато роботу над впровадженням компетентнісного підходу до організації навчально-виховного процесу в рамках участі в експерименті «Теоретико-методичні засади реалізації компетентнісного підходу в системі ступеневої підготовки фахівців морської галузі». Протягом року викладачі кафедри досліджували можливості впровадження компетентнісного підходу в умовах різнорівневого комунікативного навчання англійської мови. В основу доопрацювання курсу вивчення морської англійської мови з урахуванням компетентнісного підходу, орієнтованого на досягнення курсантами професійних компетенцій нами покладені наступні загальновідомі фактори: 1) чіткі й вимірювані цілі навчання; 2) практичні завдання на основі реальних ситуацій; 3) здатність викладача надавати курсанту термінову і диференційовану підтримку; 4) модульне навчання, завдяки якому необхідні для курсанта компетенції поділені на частини з набором професійних

навичок, які необхідно засвоїти; 5) регулярне оцінювання досягнутих результатів, тобто перевірка рівня володіння компетенціями, що складаються з певного набору професійних навичок. Творча група викладачів кафедри визначила завдання поетапного впровадження компетентнісного підходу до навчання курсантів англомовного професійного спілкування, а саме:

- визначити рівні комунікативної компетенції відповідно до міжнародних класифікацій;
- оновити робочі програми з урахуванням вимог компетентнісного підходу;
- сформулювати комунікативні компетенції й критерії їх оцінювання;
- переробити навчально-методичні посібники з урахуванням вимог компетентнісного підходу та рівневого навчання.

Протягом навчального року складено перелік компетенцій згідно з вимогами робочих програм та оновленого модельного курсу ІМО 3.17 «Maritime English»; приведено у відповідність до рівнів навчання тестові завдання; розроблено рейтингову систему оцінювання письмових та усних компетенцій.

У ХДМА оновлено змістову складову робочих програм з дисциплін «Англійська мова (за професійним спрямуванням)», «Ділова англійська мова» з урахуванням вимог компетентнісного підходу й відповідності навчальну плану та галузевим стандартам вищої освіти підготовки бакалаврів, спеціалістів й магістрів за галуззю знань 0701 «Транспорт і транспортна інфраструктура», напрямом підготовки 6.070104 «Морський та річковий транспорт», професійним спрямуванням «Судноводіння».

Методична робота здійснювалася у таких напрямках:

- внесення та затвердження змін до робочих навчальних програм для 4-11 семестрів з урахуванням вимог компетентнісного підходу;
- доопрацювання й подання до друку навчальних посібників для студентів 1-5 курсів та курсів 1-2 курсів скороченої програми навчання;

- подання на отримання авторського права на навчальний посібник кафедри “Seven Seas Ahead” (автори Бобришева Н.М., Бойко К.Л., Кудрявцева В.Ф., Мороз О.Л.);

- розробка і складання електронних ресурсних посібників для викладачів;

- розробка та затвердження тестових завдань для оновлених модульних та ректорських контрольних робіт;

- робота з підвищення педагогічної майстерності викладачів, організація і проведення методичних семінарів-практикумів та науково-методичних семінарів з метою впровадження нових форм, методів і технологій навчання: «Європейські рекомендації до оцінювання компетенцій з іноземної мови», «Робота з технічними текстами: вправи на розвиток комунікативних компетенцій», «Критерії оцінювання письмової та усної компетенцій», «Організація дебатів на комунікативно спрямованому занятті з іноземної мови».

**Науково-методичний семінар-практикум
«Критерії оцінювання письмової та усної компетенцій»**

На VI Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2015» у березні 2015 року в номінації «Сучасний навчальний заклад як соціокультурний осередок громадянського патріотичного виховання дітей та студентської молоді» презентація ХДМА «Формування соціокультурної компетентності майбутніх судноводіїв», присвячена досвіду роботи та змісту майбутньої

кандидатської дисертації старшого викладача кафедри англійської мови в судноводінні Ліпшиць Л.В. була нагороджена Золотою медаллю.

У травні 2015 року проведено III Всеукраїнську науково-практичну заочну конференцію «Новітні тенденції навчання іноземної мови за професійним спрямуванням», у якій узяли участь 49 представників з 23 регіонів України.

Пленарне засідання III Всеукраїнської науково-практичної конференції

З метою підвищення ефективності та результативності професійної діяльності науково-педагогічних працівників кафедри у 2015-2016 н. р. методичну роботу було скеровано на розробку критеріїв оцінювання рівнів володіння англійською мовою морського спрямування і провадженню різнорівневого комунікативного навчання англійської мови у рамках участі в експерименті «Теоретико-методичні засади реалізації компетентнісного підходу в системі ступеневої підготовки фахівців морської галузі».

Для забезпечення прозорості й об'єктивності оцінювання комунікативної компетенції курсантів, підвищення їх мотивації до навчання, забезпечення відповідності до міжнародних стандартів володіння англійською мовою за професійним спрямуванням викладачами кафедри було проведено таку роботу:

- визначено рівні сформованості комунікативної компетенції відповідно до вимог міжнародних морських стандартів (STCW Code, IMO Model Course 3.17, IMET, Yardstick);

- оновлено робочі програми з урахуванням вимог компетентнісного підходу;
- розроблено й використано єдиний комплекс критеріїв для оцінювання й контролю рівня сформованості комунікативної компетенції;
- оновлено тестові матеріали з метою досягнення об'єктивності й прозорості в оцінюванні успішності володіння комунікативною компетенцією;
- оновлено навчально-методичні посібники з урахуванням вимог компетентнісного підходу та рівневого навчання;
- отримані сертифікати на авторське право до навчальних посібників «Lucky Voyage» (автори Т.Я.Богодист, К.Л.Бойко, В.Ф.Кудрявцева, Л.В.Ліпшиць, О.О.Фролова), «Across the Ocean» (автори В.Ф.Кудрявцева, Л.В.Ліпшиць, Ю.В.Петровська, О.В.Петрушенко, О.О.Фролова, Ю.С.Шапар), «Sail Safe» (автори С.Л.Барсук, К.Л.Бойко, В.Ф.Кудрявцева, М.П.Степанюк);
- проведено низку науково-методичних семінарів: «Комунікативне навчання документів типу checklists/SMCP», «Особливості навчання студентів із початковим рівнем володіння мовою», «Складання завдань для оцінювання комунікативних компетенцій», «Вправи на розвиток письмової компетенції студентів старших курсів», «Рівні володіння англійською мовою професійного спрямування».

У вересні 2015 року з метою обміну досвідом викладачі кафедри приймали координатора з упровадження комунікативного підходу до навчання англійської мови від компанії Bernard Shulte Ship Management, викладача англійської мови Interlead Foreign Language Centre Мері Енглбергер.

У рамках візиту викладачі кафедри Т. Богодист, С. Барсук, О. Мороз та Ю. Петровська провели відкриті заняття, демонструючи впровадження принципів комунікативного та компетентнісного підходів до навчання англійської мови за професійним спрямуванням. Зав. кафедри, професор В. Кудрявцева та старший викладач кафедри К. Бойко ознайомили гостю з

навчальними посібниками, розробленими викладачами. Мері Енглбергер взяла участь у семінарі-практикумі “Комунікативне вивчення інструкцій та стандартних фраз ІМО для спілкування», який був організований і проведений викладачами Н. Бобришевою та К.Бойко. Гостя високо оцінила якість навчальних посібників та методичну підготовку викладачів кафедри. Заключним етапом роботи було проведення круглого столу «Комунікативний підхід до навчання англійської мови: досвід та результати впровадження у ХДМА» спільно з кафедрою англійської мови в судновій енергетиці.

Викладачі кафедри проводять консультацію для М.Енглбергер (ліворуч), координатора з упровадження комунікативного підходу до навчання англійської мови від компанії Bernard Shulte Ship Management

На круглому столі обговорені оригінальні методи вивчення англійської мови з урахуванням досвіду навчальних закладів сторін дискусії і визначені завдання поетапного впровадження компетентнісного підходу до навчання курсантів англomовного професійного спілкування, визначено тему для опрацювання у наступному навчальному році: «Рівні формування англomовної професійно орієнтованої комунікативної компетенції».

У березні 2016 було здійснено візит до академії представників «Київської державної академії водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного» у складі завідувача кафедри англійської мови за професійним спрямуванням, кандидата педагогічних наук, доцента Корешкової С. П. та кандидата педагогічних наук, доцента кафедри Бондаренко В.Ф.. Викладачі кафедри, під керівництвом завідувача кафедри

ХДМА Кудрявцевої В. ділилися з колегами досвідом поетапного впровадження в освітній простір морських навчальних закладів компетентнісного підходу.

Відкрите заняття з англійської мови проводить старший викладач Л.Ліпшиць

Обговорено принципи укладання робочих навчальних програм з урахуванням вимог компетентнісного підходу, розглянуто організацію навчального процесу в академії. Викладачі кафедри ознайомили колег з організацією системної роботи над удосконаленням професійної підготовки педагогічних кадрів, поділилися досвідом створення наукових посібників за принципами комунікативного та компетентнісного підходів, варіативними структурами організації комунікативного заняття. Викладач Ліпшиць Л. провела відкрите заняття, організоване за структурою PPP і принципами комунікативного підходу до навчання. Також було розглянуто питання підготовки курсантів до інтерв'ю з крюїнговими компаніями та розробки методів діагностики, що дозволяють оцінити ступінь володіння курсантами професійними мовленнєвими компетенціями.

У квітні 2016 р. кафедра приймала на стажування викладача англійської мови Дж. Бродерсена. Викладачі під керівництвом завідувача кафедри, професора В. Кудрявцевої поділилися з колегою досвідом навчання англomовного професійного спілкування за принципами комунікативного та компетентнісного підходів. Дж. Бродерсен відвідав заняття, що проводилися

викладачами С. Барсук та Л. Ліпшиць. Гість мав можливість спілкуватися з курсантами й самостійно проводити заняття на першому курсі за темою «Типи суден та їх функції», шліфуючи свою майстерність та поглиблюючи свої знання з морської справи.

Заняття з англійської мови проводить Дж. Бродерсен

Після кожного заняття було організовано обговорення результатів, ефективність запропонованих вправ та форм взаємодії курсантів; разом планувалось наступне заняття. Стажування Дж. Бродерсена на кафедрі стало прикладом вдалої співпраці сторін, та поєднало в собі досвід роботи викладачів кафедри з досвідом англійської школи з новаторськими прийомами молодого викладача та підвищенням мотивації з боку курсантів.

У 2015-2016 н.р. викладачами кафедри розпочато консультаційну роботу з науковими педагогами інших дисциплін щодо надання методичної та мовної допомоги в рамках підготовки до навчання зарубіжних студентів, а саме переклад навчальних програм та лекційних навчальних матеріалів.

У 2016-2017 навчальному році викладачі англійської мови продовжували послідовне дослідження, розробку і впровадження науково-методичної теми «Різнорівневе комунікативне навчання англійської мови за професійним спрямуванням в умовах компетентнісного підходу», що апробується у навчальному процесі і висвітлено у 32 наукових статтях.

Кафедра англійської мови у судноводінні та кафедра англійської мови з підготовки морських фахівців за скороченою програмою практично

завершили процес інтегрування компетентнісного підходу в комунікативне навчання англійської мови за професійним спрямуванням, який успішно впроваджується упродовж 8 останніх років.

Цьому значною мірою сприяла діяльність координаційної науково-методичної ради з упровадження комунікативно-компетентнісного підходу до навчання англійської мови за професійним спрямуванням, яку створено наказом ректора у Херсонській державній морській академії на початку 2016-2017 навчального року. Членами координаційної ради є 15 осіб: завідувачі кафедр англійської мови ХДМА, їхні заступники з наукової та методичної роботи, завідувач відділу по роботі з іноземними студентами ХДМА, методист та голови предметних комісій морського коледжу ХДМА. Координаційна рада є колективним дорадчим (експертно-консультативним) органом академії, основним завданням якого є планування та координація науково-методичної роботи в академії з метою впровадження комунікативно-компетентнісного підходу до навчання англійської мови за професійним спрямуванням у ХДМА та МК ХДМА для забезпечення якості підготовки фахівців морської галузі у відповідності до вимог Модельного курсу 3.17 «Морська англійська мова» Міжнародної морської організації.

Успішність упровадження комунікативного підходу підтверджується:

1) результатами попереднього інтерв'ювання курсантів другого курсу, що традиційно проводиться у грудні, у тому числі у грудні 2016 року, за результатами якого 73% курсантів рекомендовано для подальшого інтерв'ювання;

2) результатами офіційного відбору курсантів представниками компанії Марлоу Навігейшн (лютий 2017 року) та Коламбія Шипменеджмент (квітень 2017 року), які відзначають, що більшість курсантів мають розвинені уміння спілкування англійською мовою;

3) щорічними звітами тренінг-офіцерів про рівень знань і умінь студентів під час практики на навчальному судні «Warnow Jupiter»: «Усі

курсанти мають хороший рівень англійської, який значно перевищує вимоги до знання мови для роботи на посаді вахтового помічника»;

4) оцінками високоповажних гостей від компаній Марлоу Навігейшн, Колумбія Шипменеджмент, Бернальд Шульте Шипменеджмент, Міжнародного комітету з працевлаштування моряків, які відвідували заняття з англійської мови у ХДМА.

Впровадження компетентнісного підходу до навчання англійської мови великою мірою забезпечено досягненнями у реалізації комунікативного навчання:

- на початку навчання у ХДМА курсанти поділяються на групи і підгрупи за результатами вхідного письмового контролю, що надає можливість об'єднувати курсантів у підгрупи за рівнем володіння англійською мовою для більш ефективного розвитку комунікативних компетенцій наступного оцінювання якості їх знань;

- у робочих навчальних програмах визначено компетенції, якими мають оволодіти курсанти у результаті вивчення кожного тематичного модуля;

- у кожному модулі навчальних посібників, розроблених викладачами кафедр ХДМА, презентовано перелік комунікативних компетенцій та базові елементи мовної системи – лексичні одиниці та граматичні структури, якими мають оволодіти курсанти для розвитку зазначених комунікативних компетенцій, а також запитання, які разом складають зміст підсумкової компетенції у межах тематичного модуля;

- вивчення тематичного модуля завершується письмовим тестом 'Stop&Check', у якому перевіряються уміння розуміти тексти професійного спрямування, уміння правильно використовувати тематичну лексику і граматичні структури, та складанням усного тесту, що являє собою спілкування у форматі «курсант – викладач» на основі тематичної комунікативної компетенції;

- викладачі використовують одну з трьох структур проведення занять з англійської мови залежно від мовного та професійного досвіду курсантів: PPP (Presentation, Practice, Production) для 1-2 курсів, EASA (Engage, Study, activate) для 3-4 курсів та 1-3 курсів за скороченою програмою навчання, Patchwork для 5-6 курсів. Незалежно від структури заняття на його початку курсантам подається чітка комунікативна мета заняття, яка визначає нове вміння, а на останньому етапі заняття курсанти виконують завдання, яке дозволяє визначити рівень оволодіння цим умінням;

- обов'язковою вимогою в межах кожного навчального модуля є проведення підсумкового заняття, на якому курсантам даються симулятивні завдання (рольові ігри, розробка проектів тощо), коли курсанти поставлені в умовно реальні ситуації, де мають застосувати набуті комунікативні компетенції.

З метою інтеграції комунікативного і компетентнісного підходів:

1. Проведено тематичні семінари-практикуми: у першому семестрі 2016-2017 навчального року – «Ways of teaching and learning checklists» / (Комунікативне навчання документів типу checklists); «How to work with low language proficiency students» / «Особливості навчання студентів з початковим рівнем володіння мовою»; «Designing tasks for assessing communicative competencies» / «Складання завдань для оцінювання комунікативних компетенцій»; у другому семестрі – «How to develop writing skills at senior courses» / «Вправи на розвиток письмової компетенції студентів старших курсів»; «Levels of language proficiency» / «Рівні володіння мовою»; «Case-based lesson design» / «Розробка заняття, побудованого на кейсі», «Content and Language Integrated learning (CLIL)» / «Інтегроване вивчення змісту і мови».

2. Чітко визначено мовну комунікативну компетенцію кожної підтеми та підсумкову компетенцію кожної навчальної теми (essential competency).

3. Розділ «Перевір свою компетентність» у кінці кожної навчальної теми складається із запитань, які детально розкривають зміст підсумкової компетенції.

4. Підсумкову компетенцію кожної навчальної теми курсанти здають у продуктивному усному або письмовому варіанті після вивчення кожної теми (на додаток до тестів).

5. Визначено рівні володіння компетенціями на кожному курсі на основі вивчення вимог Yardstick (Компетенції володіння морською англійською мовою) та IMETS та (Міжнародної системи тестування морської англійської мови).

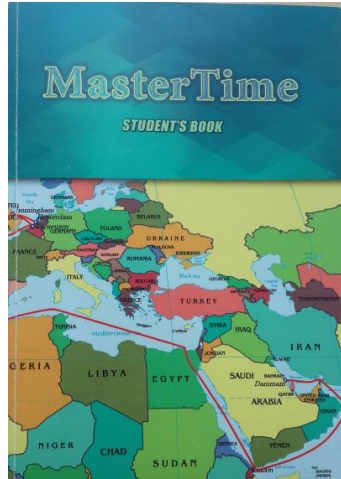
6. Розроблена детальна система оцінювання відповідно до визначених критеріїв та рівнів володіння усними комунікативними компетенціями.

7. Розроблені завдання для комп'ютерних екзаменів на 4, 5, 5-3 та 5-мз курсах.

8. На основі другого видання Модельного курсу 3.17 «Морська англійська мова» (2014 рік), яке більш детально визначає мовні професійні компетенції для вахтових офіцерів, внесено поправки до робочих навчальних програм.

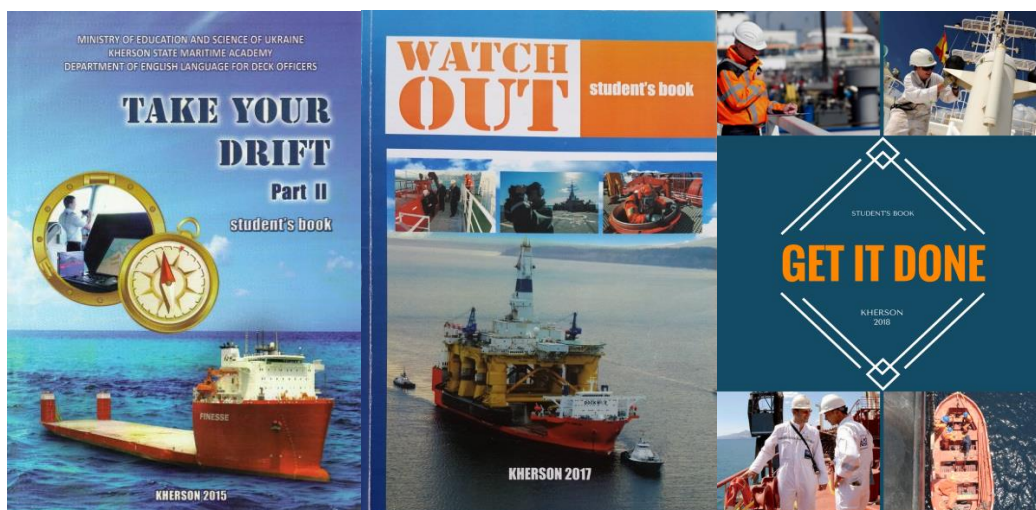
9. Для кожного семестру розроблені навчальні посібники, які повністю відповідають робочим навчальним програмам, побудованим на комунікативно-компетентнісній основі. У 2016-2017 навчальному році чотири з п'яти навчальних посібників для класичної форми навчання на рівень бакалавра, розроблені викладачами кафедри англійської мови у судноводінні отримали сертифікати на авторське право. Крім комунікативних вправ, у навчальних посібниках наявні в них морські історії, звіти про реальні аварії, уривки з конвенцій. Особливістю навчальних посібників є значна увага до вивчення морських конвенцій, кодексів, публікацій, у яких відображені базові принципи, правила для неухильного виконання членами екіпажів. Серед них ПДНВ 78/95, MARPOL, SOLAS, COLREG і т.п. Належне місце у посібниках посідають Стандартні фрази

морського спілкування. Останнім доробком є навчальний посібник «MasterTime» для 5 курсу факультету «Судноводіння» (автори С.Л. Барсук, Н.М. Бобришева, І.В.Вербій, М.П.Іщенко, В.Ф.Кудрявцева, Л.В.Ліпшиць, І.Ю.Литвиненко, О.Л.Мороз).

Навчальний посібник з англійської мови для магістерської програми

10. Доопрацьовано робочі навчальні програми для курсантів за скороченою програмою навчання, які побудовані з урахуванням комунікативно-компетентнісного підходу. На їхній основі для курсантів скороченої форми навчання за професійним спрямуванням «Судноводіння» за результатами апробації у 2016-2017 навчальному році доопрацьовано навчальний посібник «Take Your Drift» для третього семестру (автори Т.Я.Богодист, Л.В.Ліпшиць, Т.С.Піндосова, В.Б.Смелікова), розроблено нові навчальні посібники – «Watch Out» для четвертого семестру (автори Н.М.Бобришева, О.Д.Козачек, В.Ф.Кудрявцева, Т.С.Піндосова), «Get It Done» для п'ятого семестру (автори О.Федорова, Н.Шевельова-Гаркуша, О.Циганенко).

Навчальні посібники для студентів скороченої програми навчання

У цих навчальних посібниках, як і в усіх інших (разом їх 15), систематизовано компетентності вимоги до комунікативних умінь студентів на операційному рівні.

11. Успішно проведено IV Всеукраїнську (з міжнародною участю) науково-практичну конференцію «Новітні тенденції навчання англійської мови за професійним спрямуванням», у якій взяли участь 74 науковці з 11 регіонів України.

Пленарне засідання IV Всеукраїнської науково-практичної конференції

Зміст конференції був зосереджений переважно на питаннях інтеграції комунікативного і компетентнісного підходів, про що свідчить тематика доповідей: «Компетентнісний підхід до навчання як процес розвитку професійної компетентності моряка», «Педагогічні умови формування

професійної іншомовної комунікативної компетенції майбутніх судноводіїв», «Особливості моделі формування соціокультурної компетенції судноводіїв», «Компоненти готовності майбутніх судноводіїв до іншомовного професійно-орієнтованого спілкування» і т.д.

Під час конференції також проведено круглий стіл «Магістерська програма з англійської мови: сучасний стан і виклики» та семінар-практикум «Різні стратегії навчання та їх використання на заняттях з англійської мови».

З метою впровадження змішаного навчання:

1. У березні та червні 2017 року проведено семінари-практикуми для навчання викладачів принципам змішаного навчання, особливостей розробки власних навчальних курсів на платформі Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment/ модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище).

Семінар-практикум з питань упровадження змішаного навчання

2. Створено робочі групи, першим завданням яких є розробка підсумкових письмових тестів для кожного модулю робочих навчальних програм для їхнього подальшого використання на платформі Moodle.

Використання електронного навчального середовища надасть змогу додаткової взаємодії між викладачем та студентами для організації реальної самостійної роботи студентів, що є обов'язковою складовою навчальних робочих програм, а також необхідною умовою розвитку професійних комунікативних компетенцій.

2.10. Підготовка іноземних громадян

Херсонська державна морська академія отримала право готувати іноземних громадян за базовими акредитованими напрямками (спеціальностями) морської галузі 30 червня 2010 року. З метою реалізації цього права в академії було створено відділ по роботі з іноземними студентами, який розпочав діяльність відповідно до вимог нормативно-правових актів щодо навчання іноземних громадян в Україні.

Таблиця 13

Динаміки прийому іноземних громадян до ХДМА

	РОКИ					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Контингент	3	5	13	9	46	35

Станом на 1.11.2017 року у Херсонській державній морській академії навчається 98 іноземних громадян із таких країн: Азербайджан, Ангола, Бангладеш, Білорусь, Вірменія, Гана, Грузія, Єгипет, Йорданія, Індія, Ірак, Казахстан, Камерун, Латвія, Ліван, Лівія, Молдова, Марокко, Нігерія, Пакистан, Португалія, Росія, Сирія, Туреччина, Туніс, Туркменістан.

У 2015 році академія отримала дозвіл на підготовку іноземців та осіб без громадянства до вступу у вищі навчальні заклади. З 2016 року в академії діє підготовче відділення, яке готує іноземних слухачів до вступу в академію або інші вищі навчальні заклади.

У період 2013-2017 р. закінчили навчання та отримали дипломи бакалавра 19 іноземних студентів.

З 1 жовтня 2016 року в ХДМА приступили до навчання 2 групи іноземних студентів з англійською мовою навчання. Викладання всіх дисциплін навчального плану в цих групах ведеться англійською мовою.

Зараз у ХДМА навчається чотири групи англійськомовних студентів: дві на першому та дві на другому курсах академії.

Протягом 2012-2017 н. р. у відділі по роботі з іноземними студентами здійснювалася робота за наступними напрямками:

I. Організаційно-правове та діагностичне забезпечення роботи відділу:

– забезпечення правильного та своєчасного виконання актів законодавства, інших нормативних документів, а також подання керівництву пропозицій щодо навчання в Херсонській державній морській академії іноземних студентів;

Курсанти-іноземці під час проведення тренажерних занять

– систематичне оновлення відомостей про рух контингенту іноземних студентів в академії, регулярне внесення змін до бази даних іноземних студентів;

– забезпечення ведення та збереження особових справ іноземних студентів, які навчаються в академії;

– забезпечення контролю за медичними сертифікатами іноземних студентів, а також страхових полісів на надання невідкладної медичної допомоги.

II. Навчально-виховна робота з іноземними студентами:

– оформлення реєстраційних документів для іноземних громадян, які прибули на навчання до Херсонської державної морської академії, контроль за правомірністю їх перебування в Україні та терміном дії їх віз і посвідок на тимчасове місце проживання;

– систематичне проведення інструктажів для іноземних курсантів щодо дотримання правил та академічних вимог Херсонської державної морської академії, правил перебування у студентському гуртожитку або в орендованому помешканні;

– попередження порушення іноземними студентами громадського порядку та правил перебування в Україні, протидія проявам нелегальної міграції і забезпечення своєчасної реєстрації; інструктаж щодо особистої безпеки та безпеки особистого майна, зберігання особистих документів;

– контроль за відвідуванням іноземними студентами усіх навчальних та виховних заходів для якісної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» («спеціаліст», «магістр») для зарубіжних країн;

– відвідування підрозділами Херсонської державної морської академії гуртожитку, в якому проживають іноземні студенти, для перевірки дотримання ними правил проживання;

– надання факультетам та кафедрам допомоги щодо організації навчального процесу для іноземних студентів, виконання інших разових доручень керівництва академії; участь у роботі засідань, оперативних нарад за участю керівництва Херсонської державної морської академії;

– забезпечення англомовних груп двомовною навчальною документацією: журналами обліку роботи академічної групи, навчальними картками, заліковими книжками українською та англійською мовами;

– прийняття участі іноземними студентами у виховних заходах ХДМА та міста Херсона;

– проведення процедури визнання іноземних документів про освіту.

III. Рекламно-інформаційна робота:

– розміщення інформації про діяльність відділу по роботі з іноземними студентами та правила прийому іноземних громадян до ХДМА на сайті Херсонської державної морської академії;

- надання інформації про вступ іноземних громадян до Херсонської державної морської академії у телефонному режимі та через засоби електронного зв'язку у мережі Інтернет.

IV. Робота з суспільно-громадськими організаціями:

- забезпечення взаємодії з відділами УМВС України в Херсонській області, управлінням Державної міграційної служби України в Херсонській області щодо питань реєстрації та правомірності перебування іноземних студентів на території України, також з Херсонським прикордонним загonom Державної прикордонної служби України;

- налагодження контактів із організаціями, які мають ліцензію на надання інформаційних послуг щодо вищих навчальних закладів України, і безпосередньо займаються набором студентів з іноземних держав на навчання в українських вузах;

- укладено договір із Державним підприємством «Український державний центр міжнародної освіти» Міністерства освіти і науки України стосовно набору іноземних студентів на навчання в Херсонській державній морській академії.

V. Робота з фірмами-агентами з набору іноземців на навчання:

- підписано договір про співпрацю з набору іноземних громадян з країн Південної Азії та африканського континенту на навчання в ХДМА англійською мовою з ТОВ «Українське міжнародне об'єднання абітурієнтів»;

- забезпечено фірму-контрактера необхідними інформаційно-рекламними матеріалами для профорієнтаційної діяльності у зарубіжних країнах;

- видано понад 100 запрошень на навчання ТОВ «Українське міжнародне об'єднання абітурієнтів» для іноземних абітурієнтів.

**Під час підписання договору про співпрацю
з набору іноземних громадян з країн Південної Азії**

На сьогодні викладачі академії підвищують рівень володіння англійською мовою для отримання в 2017 році сертифікатів рівня B2 відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти.

РОЗДІЛ 3.

СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ

ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ

Діяльність колективу академії в напрямі забезпечення курсантів практичною підготовкою здійснюється на підставі вимог Міжнародної Конвенції щодо підготовки та дипломування моряків і несення вахти 1978 року, з поправками (далі – Конвенція ПДНВ, з поправками), «Положення про порядок присвоєння звань особам командного складу морських суден», затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України 07.08.2013 р., № 567, стандартів морської освіти України, «Положення про організацію та проведення практики курсантів та студентів ХДМА», «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 08.04.1993 р. № 93.

3.1. Підсумки проходження практики

В умовах упровадження в ХДМА та її структурних підрозділах компетентнісного підходу в освітній процес відділом організації практики, дипломування та працевлаштування (далі – відділ практики) проводилася робота щодо забезпечення курсантів практичною підготовкою. У звітний період колективом академії проведені комплексні заходи, направлені на інтеграцію в освітній процес системи планування та контролю під час практичної підготовки освоєння курсантами компетентностей, які є обов'язковими відповідно до вимог Конвенції ПДНВ з поправками.

Відділом здійснюється системний контроль ведення курсантами основного звітного документу міжнародного зразка – Книги реєстрації практичної підготовки курсанта (Record Training Book), яка була складена на основі рішення Міжнародної морської організації (ІМО) Морською

адміністрацією України і є невід'ємною частиною програми підготовки фахівців. Книга укладена відповідно до вимог Міжнародної Конвенції ПДНВ.

Ця Книга визначає точний рівень мінімальної практичної підготовки і водночас слугує керівництвом для практичної підготовки курсантів під час проходження ними практики, а також засвідчує задовільне завершення такої підготовки.

У 2013 році відділом практики та кваліфікованими спеціалістами випускових кафедр було переглянуто і внесено зміни до Книги реєстрації практичної підготовки курсанта (для кандидатів на присвоєння звань штурмана, механіка третього розряду й електромеханіка третього розряду) та приведенню їх у відповідність до типових згідно з вимогами підкомісії з морського та річкового транспорту науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України.

Завдання, що містяться в цій Книзі є вичерпними й обґрунтованими, чим забезпечують документальне підтвердження того, що практичні навички курсантів відповідають вимогам до їх дипломування, окреслених галуззю компетентності, і що контроль та оцінювання результатів навчання, здійснюється за Таблицями А-II/1, А-III/1, А-III/6 Кодексу ПДНВ.

Програми практик є основним навчально-методичним документом для курсантів та керівників практик від академії.

У зв'язку із внесенням змін до Книги реєстрації практичної підготовки курсанта, відділом практики разом з випусковими кафедрами були розроблені й оновлені наскрізні та робочі програми з усіх видів практик для кожного освітнього рівня на основі компетентнісного підходу. Мета і завдання нових програм практики формуються на основі змістовного аналізу дисциплін навчального плану та відповідних компетенцій, яких курсант має набути на певному етапі навчання.

Усі компетентності з Книги реєстрації практичної підготовки курсанта розподілені за програмами практики згідно з навчальним планом та

диференціація сприяє створенню умов для підтвердження своєї кваліфікації та отримує надає йому право на отримання першого звання особи командного складу морських суден.

Відділом практики була розроблена та впроваджена у навчальний процес «Книга звітів з практичної підготовки». Книга звітів з практичної підготовки, як і Книга реєстрації практичної підготовки, є документальним підтвердженням виконання курсантом програми практики і є одним із обов'язкових звітних документів курсанта. Книга звітів розрахована на всі види практики, що дає змогу простежити якість та обсяг навчальної роботи курсанта, яку він виконує під час проходження практичної підготовки. Невід'ємною складовою Книги звітів з практичної підготовки є щомісячний звіт курсанта, що містить відомості про виконані завдання з необхідного обсягу компетентностей відповідно до Книги реєстрації практичної підготовки курсанта.

Книга звітів заповнюється курсантом на судні й завіряється підписами капітана, офіцером-керівником практики та скріплюється судновою печаткою щомісячно. Заповнена Книга звітів разом з Книгою реєстрації практичної підготовки є звітним документом, що підтверджують виконання курсантом програми практик і надаються ним в академію до складання заліку. До початку 2015-2016 навчального року курсанти всіх спеціальностей були забезпечені книгами звітів.

Академія здійснює організацію навчальної допідготовки на отримання робітничої професії матроса, моториста 2-го класу для курсантів академії та морського коледжу в Професійно-морському ліцеї при ХДМА. Допідготовка курсантів проходить у місячний термін відповідно до інтегрованих навчальних планів розроблених академією та погоджених Департаментом професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України.

Отримавши документи матроса або моториста 2-го класу міжнародного зразка, курсанти мають можливість проходити другу плавальну практику на морських судах уже на посадах рядового складу.

Протягом звітнього періоду відділом практики проводилася системна робота щодо перевірки та комплектації особових справ випускників академії рівня «бакалавр» для Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків Міністерства інфраструктури України з метою отримання ними першого робочого диплому. На постійному контролі перебуває питання щодо отримання випускниками 4-го курсу академії та морського коледжу перших робочих дипломів міжнародного зразка (вахтовий помічник капітана, вахтовий механік та електромеханік 3-го розряду).

Ураховуючи важливість забезпечення практикою курсантів та їхнього подальшого працевлаштування, керівництво академії приділяє значну увагу налагодженню зв'язків та співробітництву з судноплавними та кріюінговими компаніями, пошуку вакансій як для проходження практики курсантів і студентів, так і для їх працевлаштування.

Керівництво академії вживає чимало різноманітних заходів, спрямованих на залучення нових судноплавних та кріюінгових компаній, які надають можливість курсантам академії проходити плавальну практику з подальшим працевлаштуванням. З цією метою відділ практики проводить зустрічі з роботодавцями (судноплавними та кріюінговими компаніями) щодо сприяння працевлаштуванню випускників ХДМА та МК ХДМА. Найбільш активно в цьому напрямі академія співпрацює з «Марлоу Навігейшн», ТОВ «Коламбія Шипменеджмент Україна», ТОВ «Єврокріюінг», ДП «В.Шипс» та інші.

Найтіснішою є співпраця академії з компанією «Марлоу Навігейшн», яка відбирає курсантів II курсу ХДМА та курсантів III курсу МК ХДМА для проходження практики. Відповідно організація проходження практики курсантами на судах, якими опікується ця компанія вимагає більшої уваги, ретельнішої підготовки та відповіданішого ставлення як з боку керівництва, так і з боку самих практикантів.

Відбір курсантів здійснює комісія компанії «Марлоу Навігейшн», яка традиційно складається з 3–4 отренінг-офіцерів компанії. Конкурсний відбір

проводиться у форматі вільного спілкування (інтерв'ю) англійською мовою між представником компанії та курсантом.

Щорічно представники компанії «Марлоу Навігейшн» відбирають до 100 курсантів судноводійної, судномеханічної, електромеханічної спеціальностей ХДМА та Морського коледжу ХДМА для кадетської програми, яка передбачає проходження плавальної практики на сучасних суднах (перша практика на посаді практиканта, друга – на посаді матроса/моториста 2-го класу, третя – на посаді молодшого офіцера (Junior Officer)).

Кадетська програма в компанії «Марлоу Навігейшн», яка також носить назву спонсорської програми, передбачає укладання унікальних в Україні трьохсторонніх спонсорських угод (компанія «Марлоу Навігейшн» – ХДМА – курсант) щодо проходження практики та подальшого працевлаштування в компанії відібраних курсантів.

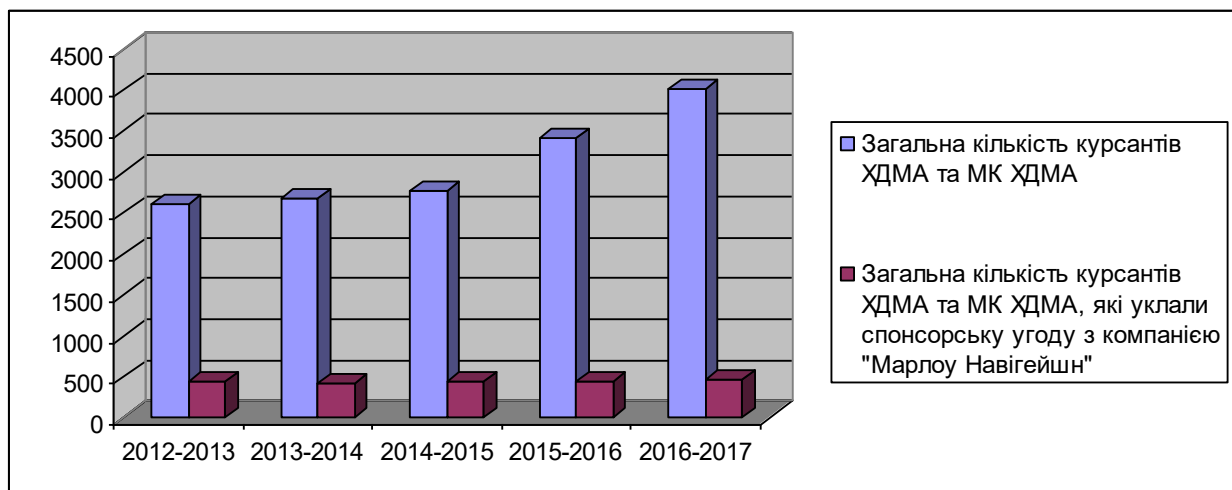
Слід зауважити, що з 2010-2011 навчального року курсанти 2 курсу, які витримали кокурсне випробування за домовленістю з компанією спонсорську допомогу отримують у вигляді нетбуків із необхідним програмним забезпеченням та методичними матеріалами з профільної підготовки. Окрім того, компанія «Марлоу Навігейшн» опікується соціально незахищеними курсантами, узявши на себе витрати на навчання малозабезпечених курсантів, які уклали з нею спонсорську угоду.

Таблиця 14

Інформація про кількість курсантів, які уклали спонсорську угоду з компанією «Марлоу Навігейшн»

Навчальний рік	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Загальна кількість курсантів ХДМА та МК ХДМА	2607	2675	2773	3421	4017
Кількість курсантів ХДМА та МК ХДМА, які уклали спонсорську угоду з компанією "Марлоу Навігейшн"	438	418*	433	450	457

*Примітка: відбір курсантів Морського коледжу ХДМА в 2014 р. не проводився, у зв'язку із переходом на нові навчальні плани та переносом відбору на 3-й курс.

Наразі система відбору «Марлоу Навігейшн» вийшла на якісно новий рівень, коли інтерв'юери беруть до уваги не лише ступінь володіння англійською мовою, але й компетенції з профільних дисциплін: математики, фізики, астрономії, теорії та будови судна тощо. Також інтерв'юери враховують особистісний потенціал курсанта, а саме: його цілеспрямованість, мотивацію до навчання, комунікабельність, лідерські якості, здатність працювати в команді.

Окрім компанії «Марлоу Навігейшн» академія співпрацює з іншими відомими у світі судноплавними та кріюінговими компаніями, серед яких можна виділити: «Коламбія Шипменеджмент Україна», «Seaspan», «BSM Crew Service Centre Ltd». Зазначені компанії теж сприяють проходженню плавальної практики з імовірним подальшим працевласштуванням курсантів академії та морського коледжу. Конкурсне випробування претендентів на проходження практики в цих компаніях відбувається упродовж навчального року у формі комп'ютерного тестування чи усної співбесіди.

Відділом практики відпрацьована чітка система надання представникам компаній усебічної ґрунтовної інформації щодо якості знань курсантів та рівня володіння ними англійською мовою.

Щороку кількість кріюінгових компаній, з якими співпрацює академія щодо проходження практичної підготовки курсантів та їх подальшого працевласштування незмінно зростає. Незаперечною запорукою ефективної

підготовки висококваліфікованих, конкуретоспроможних на національному і міжнародному ринках праці фахівців у нашому навчальному закладі є ефективне використання найкращої в Європі навчально-тренажерної бази, яка створює всі необхідні умови для всебічної ґрунтовної підготовки фахівців найвищого професійного рівня.

На сьогодні академія укладено договори з такими потенційними роботодавцями, а саме: «Марлоу Навігейшн», ТОВ «Коламбія Шипменеджмент Україна», ТОВ «Єврокрюїнг», ТОВ «Унівіс», «Tsakos Columbia Shipmanagement», ТОВ «Л-СТРІМ», ТОВ «Marine Agency Kherson», СК «Vroon Offshore Services S.r.l.», ДП «В.Шипс», ТОВ «Унітрейн», ДП «Херсонський морський торговельний порт», ТОВ «Маріупольський морський центр підготовки плавскладу», ТОВ «Фоліо Марін», ПрАТ «Українське Дунайське пароплавство», ТОВ МА «Воланс», ТОВ «Бетельгейзе», дочірнім підприємством АСК «Укррічфлот» «Херсонський річковий порт», ВАТ «Херсонський суднобудівний завод», ВАТ «Херсонський завод карданних валів», ХДЗ «Палада», ТОВ «Стелла Марін», «W. Bockstiegel Maritime Service GmbH & Co. KG», «Harren & Partner Ship Management GmbH & Co. KG».

Крім вищезазначених судноплавних компаній, морських агенцій, установ та організацій курсанти проходять плавальну практику та працевлаштовуються в інших судноплавних та крьюінгових компаніях, загальною кількістю до 150 одиниць, найпоширенішими серед яких є: ТОВ «Мінерва Менінг Ейдженсі», ТОВ «MSC Crewing Services», ТОВ «Сплітхофф Груп Україна», ТОВ «Джерела Мерітайм Сервісез», ТОВ «Сі-Стар-1», ТОВ «Альфа Навігейшн», ТОВ «Альянс Навігейшн», МА «Марін Ман», МА «Марінброк», МПП «Марін Про Сервіс», ТОВ «Світова Лінія», ТОВ «Акварель», ТОВ «Мурена», СК «Арго» та багато інших.

Зростання уваги іноземних судноплавних та крьюінгових компаній до нашого вишу засвідчує той факт, що за останні п'ять років ХДМА відвідали представники майже 30 компаній, серед яких «Марлоу Навігейшн» (Кіпр),

«SAFER» (Англія), «Bockstiegel» (Німеччина), «BBC Chartering» (Німеччина), «OPITO» (Шотландія), «SIA «LAPA» (Латвія), «Bourbon Offshore Ukraine» (Франція), «Allseas Maritime Personnel» (Нідерланди), «Spliethoff Beheer B.V.» (Голландія), «Wagenborg Shipping BV» (Німеччина), «ALP Maritime Services B.V.» (Голландія), «International Maritime Employers' Council» (IMEC) (Англія), «Wijnne & Barends B.V.» (Голландія), «Wallem Shipmanagement» (Гонконг), «Eurocrew Ltd» (Україна), «Wave Education» (Індія), «MSC Crewing Services» (Україна), «UNIVIS LTD» (Україна), «Tsakos Columbia Shipmanagement» (Греція), «Коламбія Шипменеджмент» (Кіпр), «Reliance Defense Systems Private Ltd» (Індія), «СМА Шипс» (Україна), «Unicom Management Services Ltd» (Кіпр), «Vroon Offshore» (Італія), «Briese Crewing» (Німеччина), «Study Action Inc.» (Канада), «Seaspan» (Канада).

Неабияк сприяє співпраці ХДМА з потенційними роботодавцями і вступ до складу асоціації «Всеукраїнського об'єднання кріюінгових компаній», що безперечно налаштовує роботу академії на розвиток мореплавства, якісну підготовку морських фахівців та працевлаштування своїх випускників.

На базі академії 25 вересня 2015 року проведено одне з чергових засідань асоціації «Всеукраїнське об'єднання кріюінгових компаній».

З метою всебічного дотримання вимог роботодавця програми навчальних дисциплін постійно й ретельно вдосконалюються та доповнюються провідними фахівцями академії. З метою підготовки курсантів до плавальної практики у викладанні фахових дисциплін використовується суднова термінологія англійською мовою, введено спеціальну дисципліну «Оглядовий курс комплексної тренажерної підготовки до морської практики та державної атестації».

В академії впроваджено комунікативний підхід до навчання англійської мови, заснований на Модельному курсі 3.17 «Maritime English» Міжнародної морської організації. Ця методика передбачає максимальне заглиблення курсанта в мовний процес, що досягається за допомогою постійної комунікації англійською мовою. Як результат, за останні п'ять років не було жодної рекламації щодо знань англійської мови курсантами.

Перед початком проходження першої плавальної практики всі курсанти ХДМА та МК ХДМА проходять тренажерну підготовку на базі лабораторно-тренажерного комплексу «ХДМА – судно віртуальної реальності». Кожен курсант обов'язково отримує необхідну підготовку з питань безпеки життєдіяльності на борту судна та використання рятувальних засобів, що в подальшому засвідчується сертифікатом міжнародного зразка.

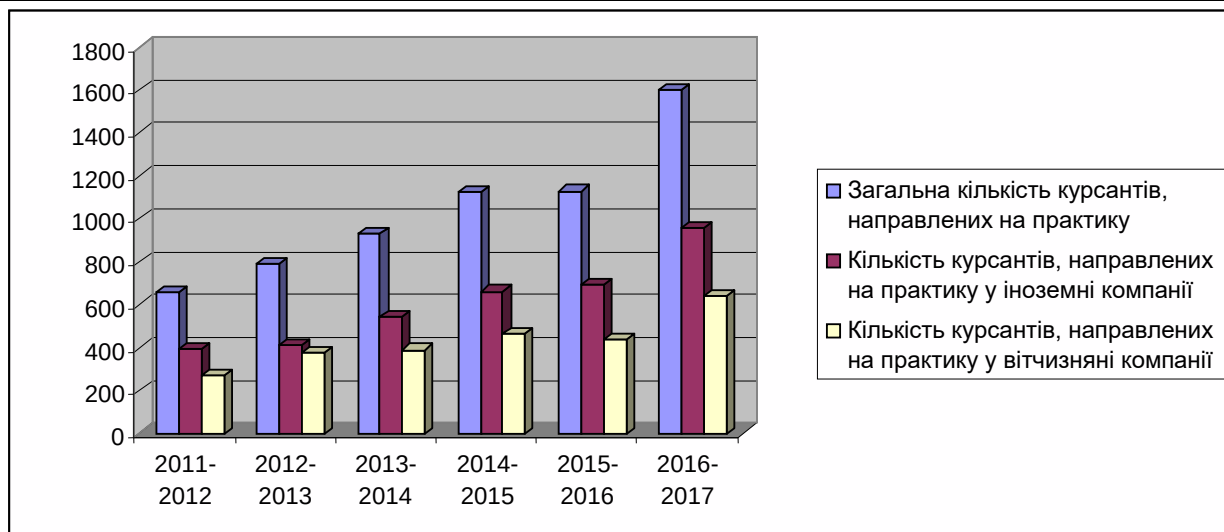
Щорічно курсанти академії проходять практичну підготовку як за графіком освітнього процесу, так і за індивідуальним графіком. Місця для проходження практики нашим курсантам надають різноманітні крюїнгові та судноплавні компанії.

Таблиця 15

**Інформація про кількість курсантів академії,
направлених на практику**

	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015	2015- 2016	2016- 2017
Загальна кількість курсантів, направлених на практику	660	786	932	1122	1129	1602
Кількість курсантів,	390	414	543	662	690	958

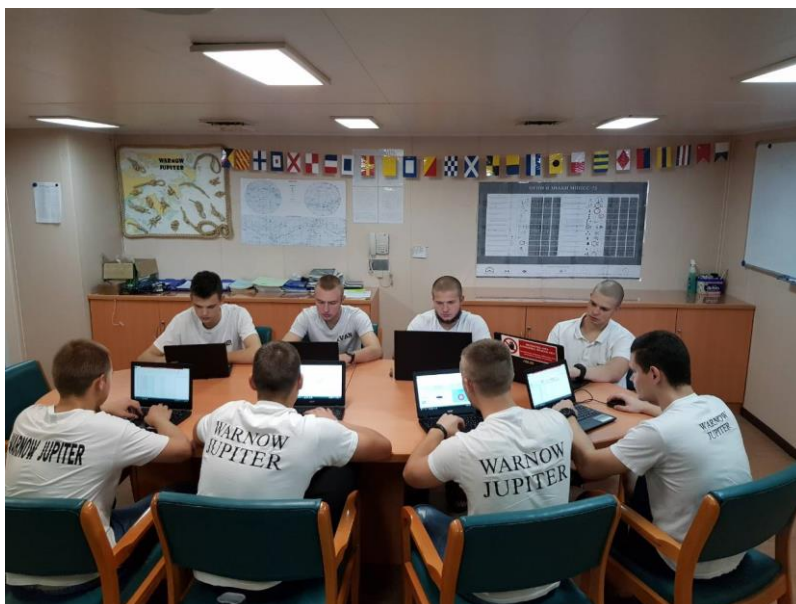
направлених на практику в іноземні компанії						
Кількість курсантів, направлених на практику у відчизняні компанії	270	372	389	460	439	644

3.1. Діяльність навчально-методичної лабораторії на судні «WARNOW JUPITER»

З метою координації змісту теоретичного навчання в ХДМА, вимог щодо практичних навичок курсантів безпосередньо на судні й оволодіння на практиці певними компетенціями, компанією «Марлоу Навігейшн» разом із ХДМА на базі сучасного судна «WARNOW JUPITER» (далі – лабораторія «WARNOW JUPITER») створено спільну навчально-методичну лабораторію, де проходять практику лише курсанти академії.

Лабораторія створена для накопичення методичного, практичного та дослідницького досвіду при проходженні курсантами практичної підготовки на навчально-виробничому судні «WARNOW JUPITER» з подальшим його впровадженням у освітній процес академії. Ця лабораторія надає можливість курсантам якісно проходити виробничу практику та виконувати експериментальні дослідження у межах виконуваних науково-дослідних робіт.

Під час навчальних занять на навчально-виробничому судні «WARNO JUPITER»

Діяльність лабораторії спрямована на виведення у систему координації зусиль професорсько-викладацького складу академії та працівників компанії «Марлоу Навігейшн» – базового підприємства академії, удосконалення порядку проходження виробничої практики та виконання експериментальних досліджень у межах виконання науково-дослідних робіт, створення умов для отримання курсантами знань, умінь та навичок при роботі з найсучаснішим судновим обладнанням.

Графік роботи лабораторії «WARNO JUPITER» і, відповідно, терміни проходження плавальної практики (як правило, 6 місяців) ураховують ротацію двічі на рік складів груп практикантів таким чином, що групу курсантів ХДМА змінює група курсантів морського коледжу ХДМА.

Практика і досвід проведення підготовки курсантів на навчально-виробничому судні під керівництвом тренінг-офіцера є унікальними. На підставі детального аналізу результатів і узагальнення досвіду такої практичної підготовки вченою радою ХДМА спільно із керівництвом компанії «Марлоу Навігейшн» розробляється система заходів, націлених на подальшу оптимізацію освітнього процесу в академії та морському коледжі. Двічі на рік керівник плавальної практики курсантів на судні надає звіт про

роботу лабораторії «WARNOW JUPITER» під час проходження курсантами практики. Капітан судна «WARNOW JUPITER» також направляє звіт щодо якості знань практикантів до головного офісу компанії «Марлоу Навігейшн» на Кіпрі.

Протягом звітнього періоду в рамках реалізації експерименту щодо впровадження компетентнісного підходу, відділом практики було розроблено та впроваджено у навчальну діяльність лабораторії «WARNOW JUPITER» оновлену форму звіту лабораторії «WARNOW JUPITER».

Мета цього звіту полягає у тому, щоб максимально підвищити рівень і якість підготовки курсантів ХДМА та МК ХДМА судноводійної спеціальності до першої плавальної практики на суднах компанії «Марлоу Навігейшн» із доповненням робочих навчальних планів, змісту дисциплін та внесенням рекомендацій у робочий процес академії та морського коледжу. Форма звіту розроблена з урахуванням змісту Книги реєстрації практичної підготовки курсанта, у якій зазначені всі компетентності, яких має набути курсант-судноводій по завершенні плавальної практики. Книга та звіт про роботу навчально-методичної лабораторії на судні «WARNOW JUPITER» розроблені відповідно до вимог Конвенції ПДНВ з поправками та ІМО-Модельного курсу 7.03 «Officer in Charge of Navigational Watch» / «Вахтовий помічник капітана».

Звіт складається за повний період практичної підготовки на навчально-виробничому судні «WARNOW JUPITER» одного потоку курсантів ХДМА або МК ХДМА (8 осіб). До звіту також подаються зауваження та пропозиції щодо поліпшення якості теоретичної підготовки курсантів ХДМА і МК ХДМА. Керівник практики на судні (тренінг-офіцер) додає до звіту методичні рекомендації, щодо розвитку й удосконалення певних умінь і навичок, ураховуючи компетентнісний підхід до підготовки морських фахівців.

Форма звіту передбачає характеристику проблемних аспектів трьох компетентнісних функцій у формі таблиці, де номер і зміст компетентності зазначається відповідно до Книги реєстрації практичної підготовки.

До того ж у звіті подаються відомості про рівень володіння курсантами-практикантами англійською мовою, хід і якість виконання проєктів, організацію та проведення теоретичних занять у навчальному класі.

Прикінцевою складовою звіту є загальна оцінка діяльності курсантів-практикантів на судні та зауваження і пропозиції, не висвітлені у в попередніх пунктах. Висновки керівник практики подає у рейтинговій таблиці, оцінюючи результати за окремими видами діяльності курсантів на навчально-виробничому судні.

Оформлений звіт передається капітану судна для ознайомлення та внесення висновків і зауважень. Після чого завіряється підписами керівника практики, капітана судна та скріплюється печаткою. Звіт надається до ХДМА та МК ХДМА для подальшого аналізу та укладання підсумкового звіту практичної підготовки курсантів на судні «WARNOW JUPITER». Оформлені навчальні документи передаються у ХДМА для подальшого розгляду на засіданні вченої ради та використання його рішень в освітньому процесі.

РОЗДІЛ 4.

РОБОТА ТРЕНАЖЕРНОГО ЦЕНТРУ

ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Херсонський морський спеціалізований тренажерний центр при Херсонській державній морській академії (далі – ХМСТЦ ХДМА, центр) було створено відповідно до Договору від 08.10.2011 «Про співробітництво між Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, компанією «Марлоу Навігейшн», Херсонською обласною державною адміністрацією та Херсонською державною морською академією в питаннях поліпшення якості морської освіти в Україні.

Концепція взаємовідносин викладена у 5-ти сторонньому Договорі від 15.10.2012 р. «Про співробітництво в питаннях організації навчальної та тренажерної підготовки курсантів Академії та моряків між компанією «Марлоу Навігейшн» (Кіпр), компанією «Марлоу Навігейшн Україна», Херсонською державною морською академією, Херсонським міським благодійним фондом «Морське братство» та ТОВ «Херсонський морський спеціалізований тренажерний центр при Херсонській державній морській академії».

Згідно з вищевказаним договором навчально-лабораторна (включаючи аудиторний фонд) і тренажерна база Херсонської державної морської академії спільно використовується центром та академією відповідно до чинного законодавства України для забезпечення якісної підготовки курсантів морських навчальних закладів, морських фахівців на рівні світових стандартів, створення навчально-тренажерної бази для навчання і тренажерної підготовки курсантів академії, їх перепідготовки та пільгового навчання курсантів із малозабезпечених сімей та сиріт на благодійній основі.

Незважаючи на те, що Центр функціонує лише з 2012 року, він уже отримав визнання в національних та міжнародних організаціях морської індустрії з питань якісної навчально-тренажерної підготовки моряків.

У січні 2016 року Центр пройшов сертифікацію системи менеджменту якості ISO 9001:2008 Бюро Верітас Україна, яка визнана й акредитована провідними національними та міжнародними організаціями. Крім цього, у лютому 2017 року проведено перший наглядний аудит Системи Менеджменту Якості на відповідність вимогам стандартів ISO 9001:2008. Зауважень з боку перевіряючої організації (Бюро Верітас Україна) не було.

Необхідно підкреслити, що у серпні 2017 року Центр також успішно пройшов щорічний аудит міжнародної організації OPITO, чим підтвердив високий рівень професіоналізму та відмінну якість проведення тренажерних курсів з питань безпеки для фахівців морської нафтогазової промисловості (BOSIET, FOET, HUET).

Стандарти OPITO стали базисом формування якісного тренінгу для курсантів. На сьогоднішній день представники індустрії нафти і газу та торговельного флоту висувують підвищені вимоги до підготовки фахівців, і особливу увагу приділяють базовим тренінгам, які є обов'язковими у зв'язку з небезпекою роботи і потребою в забезпеченні найвищого рівня підготовки.

З цією метою було розроблено інтегровані плани і програми, які сприяють організації якісної тренажерної підготовки курсантів перед початком плавальної практики.

Інтеграція навчальних планів ХМСТЦ з навчально-тренажерної підготовки у навчальні дисципліни ХДМА та МК ХДМА дає можливість тренажерному центру проводити допідготовку курсантів ХДМА та МК ХДМА за інтегрованими планами для отримання свідоцтв (сертифікатів): «Оператор ГМЗЛБ із загальним дипломом», «Використання електронних картографічних та навігаційно-інформаційних систем (ЕКНІС)», «Судноводіння з використанням радіолокатора, радіолокаційна прокладка та використання ЗАРП (рівень експлуатації)», «Фахівець з рятувальних

шлюпок, рятувальних плотів та чергових шлюпок, що не є швидкісними черговими шлюпками», «Боротьба з пожежею за розширеною програмою», «Надання першої медичної допомоги», «Виконання обов'язків членів екіпажу з охорони судна», «Підготовка та інструктаж з питань охорони для усіх моряків», «Ознайомлення, початкова підготовка та інструктаж з питань безпеки для всіх моряків».

Тренажерна підготовка курсантів академії є складовою навчального процесу і включена до сітки годин теоретичної і практичної підготовки.

Центр отримав протокол про відповідність Державної служби України з безпеки на транспорті, виданий на підставі положень Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року з поправками та національних вимог:

листопад 2016 року з напрямів підготовки:

- надання першої медичної допомоги (VI/4, п. 1, А-VI/4, п.п. 1-3);
- особа командного складу відповідальна за охорону судна (офіцер з охорони судна) (VI/5, п. 1, А- VI/5);
- підготовка та інструктаж з питань охорони для всіх моряків (VI/6, п.п. 1, 2, А-VI/6, п.п. 1-4);
- виконання обов'язків членів екіпажу з охорони судна (VI/6, п.п. 4, 5, А-VI/6, п.п. 6-8);

травень 2017 року з напрямів підготовки:

- оператор ГМЗЛБ з загальним дипломом (отримання або підтвердження диплому) (1V/2, А-1V/2, В-1V-2 п.п. 29-36);
- Управління складом вахти машинного відділення (А-III/2, А-VIII/2 , ч. 3, ч. 4, ч. 4-2, В-I/12, пункт 73, В-VIII/2, ч. 4-2);

вересень 2017 підтвердив протокол про відповідність за напрямками підготовки:

- ознайомлення, початкова підготовка та інструктаж з питань безпеки для всіх моряків (VI/1, А-VI/1, пункти 1,2);

- підготовка з боротьби з пожежею за розширеною програмою (VI/3, А-VI/3, пункти 1-4);
- підготовка з використання електронних картографічних та навігаційно-інформаційних систем (А-II/1, А-II/2, А-II/3, А-I/12, В-I/12, пункти 36-66);
- підготовка фахівців з рятувальних шлюпок, рятувальних плотів та чергових шлюпок, що не є швидкісними черговими шлюпками (VI/2, пункт 1, А-VI/2, пункти 1-4);
- підготовка з судноводіння з використанням радіолокатора, радіолокаційна прокладка, використання ЗАРП, робота в колективі на містку, пошук і рятування на рівні управління (А-II/2, А-1/12, пункти 4,5, В-1/12, пункти 2-35);
- підготовка з судноводіння з використанням радіолокатора, радіолокаційної прокладки та ЗАРП на рівні експлуатації (А-II/1, А-1/12, пункти 4,5, В-1/12, пункти 2-35);
- підготовка з управління складом навігаційної вахти на містку (А-II/1, А-VIII/2, ч. 3, ч. 4, ч. 4-1, В-I/12, пункти 68,69, В-VIII/2, ч. 4-1).

Таблиця 16

Статистика кількості курсантів академії, які пройшли сертифікацію в центрі за період 2013-2017 рр.

Напрямок підготовки	2013-2014 н.р.	2014-2015 н.р.	2015-2016 н.р.	2016-2017 н.р.	Всього за напрямами підготовки
Ознайомлення, початкова підготовка та інструктаж з питань безпеки для всіх моряків	-	240	549	758	1547
Підготовка з боротьби з пожежею за розширеною програмою	44	-	-	328	372
Підготовка з надання першої медичної допомоги	-	-	-	343	343
Підготовка з управління складом навігаційної вахти на містку	-	-	-	24	24
Підготовка фахівців з рятувальних шлюпок, рятувальних плотів та чергових шлюпок, що не є швидкісними черговими шлюпками	-	69	195	399	663
Підготовка осіб командного складу, відповідальних за охорону судна (офіцер з охорони судна)	-	-	-	27	27

Напрямок підготовки	2013-2014 н.р.	2014-2015 н.р.	2015-2016 н.р.	2016-2017 н.р.	Всього за напрямами підготовки
Підготовка з судноводіння з використанням радіолокатора, радіолокаційної прокладки та використанням засобів автоматичної радіолокаційної прокладки (ЗАРП) на рівні експлуатації	-	-	-	75	75
Підготовка з використання електронних картографічних та навігаційно-інформаційних систем	-	-	-	62	62
Підготовка та інструктаж з питань охорони для всіх моряків	-	-	-	524	524
Курс підготовки або поновлення знань на тренажері ГМЗЛБ за програмою підготовки відповідно до диплома загального оператора ГМЗЛБ	-	-	-	62	62
Виконання обов'язків членів екіпажу з охорони судна	-	-	-	524	524
Всього	44	309	744	3126	4223
Загалом за весь період підготовки	4223				

Таблиця 17

Кількість фахівців нафтогазової промисловості та торговельного флоту, які пройшли підготовку в ХМСТЦ ХДМА

Назва курсу	Періодичність (роки)					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
HL Course (вантажні операції з великоваговими вантажами)	93	106	119	129	109	93
CH Course (курс з управління судновим краном)	88	110	150	111	95	64
DS course (курс «Оцінка завантаження судна включаючи огляд щодо безпеки на балкерах»)	0	0	100	136	156	80
BOSIET Course (введення в основи безпеки в морі та підготовка на випадок аварійних ситуацій)	0	77	289	148	136	76
FOET Course (перепідготовка офшорних робітників до дій у аварійних ситуаціях)	0	4	40	43	124	143
HUET Course (підготовка до евакуації з вертольоту під водою)	0	29	81	27	47	65
MACS (курс «Морські інтегровані автоматизовані системи»)	0	0	0	56	207	0
ACL Course (Комерція морських суден, морське право)	0	0	0	0	145	116

ХМСТЦ ХДМА спільно з академією системно працює над розробкою та впровадженням у навчальний процес нових тренажерних курсів для курсантів та моряків:

1. Safe Mooring Operation (Підготовка осіб командного складу із безпечного проведення швартовних операцій);
2. Working aloft (Підготовка фахівців із проведення висотних робіт);
3. H2S (OPITO) (Підготовка членів екіпажу із аварійного реагування при викиді сірководню);
4. BOSIET CA-EBS (OPITO) (уведення в основи безпеки в морі та підготовка на випадок аварійних ситуацій із використанням дихального обладнання на стиснутому повітрі);
5. STCW Hazardous Materials (Підготовка осіб командного та рядового складу, які відповідають за вантажні операції на суднах, що перевозять небезпечні речовини навалом та в упаковці);
6. STCW Ships Handling and Maneuvering (Підготовка осіб командного складу за програмою управління та маневрування судном);

7. STCW Medical Care (Підготовка з медичного догляду на борту судна);

8. STCW Fast Rescue Boat (Підготовка фахівців зі швидкісних чергових шлюпок).

У взаємодії з партнерами ХДМА в галузі освіти, науки й нафтогазової промисловості ХМСТЦ акцентує увагу на вироблені й утвердженні нових і цікавих концепцій, спрямованих на ефективну підготовку курсантів.

Тренажерний комплекс по відпрацюванню навичок безпеки на воді

Навчальна лабораторія «Повнофункціональний тренажер машинного відділення»

Тренажер «Швартовна станція»

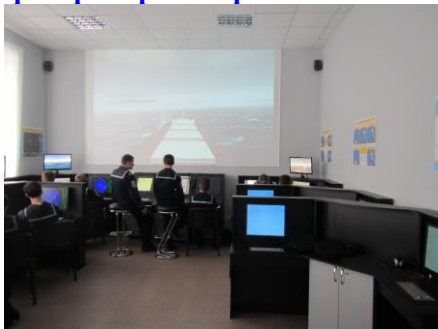
Лабораторія-тренажер з експлуатації суднового високовольтного електрообладнання

Лабораторія-тренажер «Вантажні операції з великогаговими вантажами»

Лабораторія-тренажер «Шлюпка вільного падіння» та «Швидкісна рятувальна шлюпка»

Навчальна лабораторія «Навігаційний ходовий місток»

Лабораторія-тренажер «Обслуговування та кріплення морських контейнерів»

Лабораторія-тренажер «Пожежний полігон»

Херсонський морський спеціалізований тренажерний центр при Херсонській державній морській академії взяв участь у щорічному міжнародному конкурсі «OPITO Award» в номінації «Нове покоління», який проходить у рамках конференції «Safety & Competence Conference 2017». На конкурсі було представлено понад 100 тренажерних центрів світу. Фінал відбувся 08 листопада 2017 року в місті Куало-Лумпур (Малайзія). До фіналу дійшли провідні тренажерні центри світу: Emirates Technical & Safety Development Centre, Kherson Maritime Specialized Training Center (KMSTC) at KSMA, Wood Group Training. ХМСТЦ ХДМА теж став фіналістом конкурсу. Це є свідченням визнання організації, яка може найкращим чином продемонструвати свою прихильність розвитку наступного покоління, надійної та компетентної робочої сили нафтогазової промисловості.

РОЗДІЛ 5.

РОЗРОБКА І ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ «ХДМА –СУДНО ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ»

Однією з основних умов підвищення кваліфікації суднового персоналу є тренажерна підготовка. Стрімкий розвиток комп'ютерних та інформаційних технологій у кінці XX – початку XXI ст. сприяв росту спеціалізованих тренажерних центрів, які здійснюють практичну підготовку рядового та командного складу морських суден. ХДМА не стала винятком і за звітний період завдяки сприянню компаній-партнерів розширила можливості тренажерної підготовки до найкращої бази в Чорноморському регіоні. Можливість адекватного моделювання навігаційної та метеорологічної обстановки, аварійних ситуацій, відпрацювання взаємодії екіпажу судна з береговими службами, іншими суднами розширили застосування морських тренажерів як у рамках освітніх стандартів при підготовці спеціалістів у ХДМА, так і в системі професійної перепідготовки моряків. Більш того, Міжнародна морська організація (ІМО) дала визначення тренажерної підготовки і ввела її в Міжнародну конвенцію і відповідний Кодекс про підготовку й дипломування моряків та несення вахти (ПДМВ-78). Поправки, внесені ІМО в Конвенцію 1995 року, визначили експлуатаційні вимоги до ряду тренажерів і вперше в міжнародній нормативній практиці ввели підготовку й оцінку компетентності за допомогою тренажерів «для підтримання професіоналізму, що вимагається частиною А Кодексу ПДНВ».

На сьогодні незаперечним фактом є те, що ефективна та якісна тренажерна підготовка є важливим та діючим інструментом підвищення безпеки мореплавства.

Як відомо, на управління морським судном впливають як зовнішні, так і внутрішні дестабілізуючі фактори. До внутрішніх належить людський фактор, уплив якого на безпеку дуже великий. Так, за інформацією

страховиків на помилки офіцерів судноводіїв припадає 21% аварій, палубної команди – 16%, берегового персоналу – 11%, лоцмана – 4%, механіка – 2%.

Моделювання аварійних ситуацій у освітньому процесі становить особливу складність. Аварійна ситуація, здебільшого, характеризується несподіваністю виникнення, незвичністю умов, дефіцитом інформації, необхідністю швидкого прийняття рішень, загрозою катастрофічних наслідків. Навчання в аварійних умовах можливе завдяки використанню спеціальних тренажерів з відповідним програмним забезпеченням, які значно розширюють сферу тренінгу, включаючи в неї формування тих професійних навичок, які пов'язані з роботою в ускладнених умовах, передбачають подолання несправностей, аварій, виправлення допущених помилок. Необхідність застосування тренажерів зумовлена також тим, що аварійні ситуації виникають порівняльно рідко, і тому відповідні навички і вміння не автоматизуються у повсякденній професійній діяльності.

Міжнародна конвенція про підготовку моряків та несення вахти чітко визначає компетентність спеціалістів як сплав знань, умінь та практичних навичок. Вимоги Конвенції до компетентності моряків сформульовані у розділах А-II – А-IV Кодексу ПДНВ. При цьому Кодекс у таблицях компетентності прямо вказує на використання тренажерів і як інструмента для засвоєння практичних навичок у підготовці моряка, і як засобу оцінювання отриманих у навчанні навичок.

Колектив ХДМА постійно вдосконалює навчально-методичну роботу шляхом упровадження в систему підготовки морських фахівців передових інноваційних технологій України та Європи.

З ініціативи базового підприємства академії «Марлоу Навігейшн» і за дорученням Міністерства освіти і науки України колектив ХДМА розробив і використовує в навчальному процесі курс «Менеджмент морських ресурсів», упровадив інноваційну технологію навчання курсантів англійської мови на комунікативній основі.

Досягнуті результати свідчать про сформований у ХДМА творчий, прагматично-цілеспрямований колектив, який забезпечує виконання вимог Міжнародної морської організації (ІМО), Міжнародної Конвенції про підготовку й дипломування моряків та несення ваhti (ПДМНВ) 78/95, з поправками Манільської конференції від 2010 р.

Разом з тим, у морській індустрії постійно зростають вимоги до готовності моряків якісно виконувати виробничі завдання в екстремальних умовах. Це спонукає колектив ХДМА ініціювати розробку й реалізацію проекту організації і проведення курсантами суднової ваhti на якісно новій основі використання створеної навчальної, практичної, і тренажерної бази академії. Сучасна база ХДМА за обсягом і змістовою частиною відповідає всім складовим віртуально-реального навчально-виробничого судна.

Здійснення цього проекту передбачає розширення можливостей і більш якісне проведення в ХДМА експерименту з упровадження в освітній процес компетентнісного підходу (2014-2018 рр.)

Основними завданнями проекту є використання в повному обсязі створений комплекс навчальної, практичної, тренажерної та виробничої бази. Необхідне для цього програмно-методичне забезпечення наразі в процесі розробки. Задля якісного виконання проекту до його реалізації були залучені відповідно підготовлені наукові кадри, професійні моряки-фахівці вищої кваліфікації і представники менеджменту морської індустрії. Для моделювання надзвичайних ситуацій на морі і для кваліфікованої оцінки дій курсантів під час та після тренінгу було створено «Клуб професійних моряків».

Залучення для участі в проекті досвідчених морських фахівців-практиків дозволяє моделювати наближені до реальності екстремальні умови несення ваhti курсантами на спеціалізованій навчальній базі ХДМА, структурно об'єднаній у судно віртуальної реальності.

Курсанти вже під час теоретичних занять і практичного несення ваhti на віртуально-реальній тренажерній базі навчального закладу якісно

освоюють професійні знання і комунікативні вміння, а в подальшому застосовують їх під час роботи на судах індустрії у складі інтернаціональних екіпажів.

Реалізація цього проекту передбачає вирішення наступних завдань:

- здійснення в ХДМА підготовки морських фахівців шляхом системного впровадження в навчальний процес ІТ-технологій;

- інформування професорсько-викладацького складу зі сторони компаній-партнерів про зміни в ІТ-технологіях організації роботи їх транспортних засобів, новітніх методик досягнення узгоджених дій екіпажів суден у екстремальних умовах, і на цій основі вдосконалення менеджменту управління судновими командами інтернаціонального складу;

- продовження реалізації інвестиційних проектів, спрямованих на якісну підготовку морських кадрів на рівні робочих професій, молодших спеціалістів, бакалаврів і магістрів;

- підвищення якості підготовки морських фахівців на підставі використання національного і міжнародного досвіду ІТ-технологій в освітньому процесі ХДМА;

- системне здійснення подальшого розвитку навчально-тренажерної бази ХДМА до рівня світових стандартів;

- удосконалення виховання у курсантів почуття товариства, взаємоповаги, колективної відповідальності за екіпаж, судно і вантаж, що перевозиться;

- виховання майбутніх морських фахівців у кращих морських традиціях; підготовка високоерудованих, дисциплінованих молодих людей, з навиками ділового мислення та вмінням чітко виконувати і віддавати команди.

Ідея проекту – на основі об'єднання зусиль учасників Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ» при ХДМА створити умови для підготовки конкурентоспроможних морських спеціалістів шляхом:

- наближення освітнього простору ХДМА до реальних умов та вимог морської індустрії;
- системного вдосконалення та ефективного використання навчально-тренажерної бази ХДМА;
- підвищення майстерності науково-педагогічних кадрів та тренінг-офіцерів;
- запровадження в освітній простір фахової підготовки моряків новітніх технологій.

Мета проекту – реформувати чинний у ХДМА освітній простір із підготовки морських фахівців шляхом щільної інтеграції теоретичної, практичної та тренажерної діяльності відповідно до вимог ПДМНВ 78/95 із Манільськими поправками 2010 року, стандартів морської освіти України та сучасного рівня запитів роботодавців світової морської індустрії.

Учасники проекту – учасники Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ» при ХДМА; компанія «Транзас».

Терміни реалізації проекту 2017-2021 роки (протягом повного курсу фахової підготовки морських фахівців за рівнем навчання).

Місце реалізації проекту – Херсонська державна морська академія та її структурні підрозділи (Морський коледж і Професійно-морський ліцей), Херсонський морський спеціалізований тренажерний центр при ХДМА, навчально-виробниче судно «Варноу Юпітер».

Забезпечення ефективної освітньо-професійної діяльності колективу ХДМА з підготовки компетентних морських фахівців на базі сучасного навчально-тренажерного комплексу «ХДМА – судно віртуальної реальності».

Реалізація проекту передбачає планування і програмне забезпечення освітнього простору ХДМА та її структурних підрозділів відповідно до рівня навчання і фаху підготовки моряків.

Планування освітнього простору ХДМА буде враховувати необхідний обсяг компетенцій, якими курсанти повинні оволодіти в період підготовки до першої та другої плавальних практик, а також перед працевлаштуванням.

Відповідно до рівня та фаху підготовки будуть сплановані тижні практичного несення вахти курсантів у складі повноцінних суднових команд.

Вахти будуть плануватися по тижнях і розподілятися на 2 періоди:

- тиждень практичної роботи в умовах несення вахти;
- тиждень обговорення та аналізу якості несення вахти.

Організацію несення вахт і планування змісту вахтових завдань будуть здійснювати викладачі фахових дисциплін, інструктори ХМСТЦ, морські фахівці-професіонали з числа членів «Клубу моряків-професіоналів» та представники компаній-учасників кластера.

Вахти курсантів будуть здійснюватися за спеціальними планами їх несення з урахуванням отриманого обсягу знань, умінь і навичок у попередній термін навчання, практичної підготовки та тренінгу.

Курсанти повинні особисто пройти тижневу тренінг-вахту за окремим планом і графіком протягом першого тижня. Протягом другого тижня курсанти виступатимуть у ролі спостерігачів під час проведення показової заключної вахти. Цей тиждень буде періодом дискусій та аналізу.

Вахти будуть сплановані таким чином, що кожен курсант до відправки на плавальну практику матиме можливість пройти тренінг та сертифікацію на базі ХМСТЦ. Цей тренінг буде проходити за відповідним графіком, інкорпорованим у сітку навчальних годин.

Тренінг-вахти будуть проводитися з використанням кабінетів, лабораторій і тренажерної бази ХДМА. Проектом передбачається створення єдиної системи комунікації.

Планується створити 3 центри управління «судном віртуальної реальності»:

- центр палубної команди (навігаційний місток під управлінням капітана);
- центр команди машинного відділення (ЦПУ під управлінням старшого механіка);
- центр капітана-наставника та механіка-наставника.

Усі приміщення, які входитимуть до сфери інтересів відповідного центру, будуть об'єднані в єдину систему комунікації, що дозволить за допомогою аудіо-, відеотехніки, транслявати процедуру несення вахти на ці центри.

На робочих місцях керівників центрів будуть установлені великі екрани для спостереження. Інформація щодо практичних дій керівників центрів та безпосередньо курсантів, які несуть вахту, буде подаватися на великі екрани в зали спостережень. Фахівці-наставники відповідного професійного спрямування будуть коментувати дії вахтової команди. Капітан-наставник команди буде коментувати загальний хід несення вахти.

Приблизна програма виконання тренінгу на судноводійній спеціальності:

День перший:

Проведення загально-суднової тривоги «Боротьба з пожежею»;

Керівні документи:

SOLAS-74/78, Ch II-2, Part E, Reg.15:

SOLAS-74/78, Ch III, Part B, Reg.19:

STCW – 78/95, tab.A-II/1, A-II/2, A-VI/1-2

IMO Model courses 1.20, 2.03;

Bridge Procedures Guide, 4th ed. C5

Seagull film “Fire Fighting”

проведення загально-суднової тривоги «Шлюпочна тривога»;

Керівні документи:

SOLAS-74/78, Ch III, Part B, Reg. 8, 11, 19:

STCW – 78/95, tab.A-II/1, A-II/2, A-VI/1-1.

IMO Model courses 1.19, 1.21, 1.23;

Bridge Procedures Guide, 4th ed. C8

Seagull film “Personal Survival”

Небезпечний вантаж на борту.

Керівні документи:

“Code of Safe Working Practices for Merchant Seaman”

Ch.4 Personal Protective Equipment;

Ch.15.2 Working Aloft and Outboard;

Ch.17 Entering Enclosed Spaces;

Ch.23 Hot Work;

Ch.25 Anchoring, Mooring and Towing Ops;

Ch.27 Hazardous Substances

Підсумки першого дня:

Керівні документи:

SEAGULL Computer Based Training Tests:

0087 Personal Survival;

0160 Fire Fighting;

0127 Enclosed Space Entry;

0125 Hot Work;

0310 Working at Height;

0063 Mooring.

Місток, проробка рейсу, відхід з порту.

Знайомство з засобами управління на містку;

Проробка маршруту;

Підготовка судна до відходу;

Відхід з порту;

Робота команди містка з лоцманом.

Керівні документи

1. IMO Model Courses:

1.08 – Radar Navigation at Management level

1.22 – Ship Simulator & Bridge Teamwork

1.25 – General Operator's Certificate for GMDSS

1.27 – Operational use of ECDIS

1.32 – Operational Use of Integrated Bridge Systems

1.39 – Leadership and Teamwork

2. «Bridge Procedures Guide» 4th ed.

Ch.1 – Bridge Organisation;

Ch.2 – Passage Planning;

Ch.3 – Duties of the Officer of the Watch (OOW);

Ch.4 – Operation of Bridge Equipment;

Checklists: B1, B2, B4, B5, B6.

Місток - технічні засоби судноводіння

Знайомство з засобами управління на містку:

Авторульовий, гірокомпас, GPS, лаг

РЛС/САРП (Bridge Master E, Nucleus 6000)

ЭКДІС (Transas 5000)

Радіостанція

Система «Динамічного позиціонування»

День другий:

РАЙОНИ ПЛАВАННЯ:

➤ АНГЛІЙСЬКИЙ КАНАЛ (ЛА-МАНШ);

➤ ПОРТ НЬЮ-ЙОРК З ПІДХОДАМИ;

➤ СІНГАПУРСЬКА ПРОТОКА;

➤ ПРОТОКА БОСФОР, ПОРТ СТАМБУЛ;

➤ ПОРТ ГОНКОНГ З ПІДХОДАМИ;

➤ ДНІПРО-БУГСЬКИЙ КАНАЛ;

➤ РАЙОНИ НАФТОДОБУВАННЯ: МЕКСИКАНСЬКА ЗАТОКА, ПІВНІЧНЕ

МОРЕ, ГВІНЕЙСЬКИЙ ЗАТОКА.

ТИПИ СУДЕН:

➤ БАЛКЕРИ – 3 ТИПИ

➤ КОНТЕЙНЕРОВОЗИ – 2 ТИПИ

➤ ТАНКЕРИ – 2 ТИПИ

➤ АВТОМОБІЛЕВОЗ – 1

➤ «РІКА-МОРЕ» – 1

➤ СУДНО-ПОСТАЧАЛЬНИК -1

➤ ОФШОРНІ СУДНА – 3 ТИПИ

SEAGULL Computer Based Training Tests:

➤ **0049** – Radar Observation and Plotting

➤ **0066** – Basic Ship Handling

➤ **0103** – Integrated Navigation System

- **0211** – ECDIS System and Chart Types
- **0213** – Passage Planning with ECDIS
- **0215** – Voyage Planning – pre-departure
- **0217** – Voyage Planning – Pilotage and Berthing

День третій:

Управління судном у різних умовах плавання.

1. Проробка майбутнього другого переходу;
2. Постановка судна на якор на зовнішньому рейді;
3. Знімання з якоря;
4. Слідування судна на підходах до порту. Прийом лоцмана з вертольота;
5. Швартовні операції.

Керівні документи:

1. **STCW – 78/95**
- *Part A-II/1, A-II/2, tab. A-II/1, A-II/2.*
2. *Bridge Procedures Guide” 4th ed.*
- Ch. 2.6 – Passage planning and pilotage;
- Ch. 2.8 – Passage planning and ship reporting systems;
- Ch. 2.9 – Passage planning and vessel traffic services;
- Ch. 3.3.3 Navigation with a pilot on board;
- Ch. 3.7.4 Helicopter operations;
- Checklists: A5, B3, B4, B8.

Перевірка компетентностей:

SEAGULL Computer Based Training Tests:

- **0063** – Mooring
- **0066** – Basic Ship Handling
- **0172** – International Collision Regulations
- **0217** – Pilotage and Berthing
- **0247** – Anchor-mooring Procedures
- **Проробка майбутнього переходу;**
- **Вихід судна з порту в нічний час;**
- **Плавання судна за обмеженої видимості;**
- **Плавання судна у штормових умовах;**

День четвертий:

Управління судном у складних умовах

1. *Проробка майбутнього третього переходу;*
2. *Вихід судна з порту в нічний час;*
3. *Плавання судна за обмеженої видимості;*
4. *Плавання судна у штормових умовах;*

Керівні документи:

1. **STCW – 78/95,**
- *Part A-II/1, A-II/2, tab. A-II/1, A-II/2.*
2. **SOLAS – 74/78**
- *Ch. V Reg. 5 – Meteo Services and Warnings*
- *Ch. V Reg. 6 – Ice Patrol Service*
- *Ch. V Reg. 34 – Safe Navigation and Avoidance of Dangerous Situations.*

IMO Model Courses

- *7.01 Master and Chief Mate;*
- *7.03 Officer in Charge of a Navigational Watch;*
- 4. *Bridge Procedures Guide, 4th ed.*
- *B6 – Navigation in Coastal waters;*
- *B9 – Navigation in Restricted Visibility;*
- *B10 – Navigation in Heavy Weather or in Tropical Storm.*

Перевірка компетентностей:

SEAGULL Computer Based Training Tests:

- 0111 – Heavy Weather Damage
- 0242 – Heavy Weather Navigation

День п'ятий

Екстремальні ситуації

- 1. Аварійне управління рульовою машиною;**
- 2. Рятувальна операція «людина за бортом»;**
- 3. Операція із надання допомоги судну, що зазнало лиха.**

Керівні документи

1. **STCW – 78/95:**
 - **Part A-II/1, A-II/2, tab. A-II/1, A-II/2.**
2. **SOLAS – 74/78:**
 - **Ch. III Reg. 19,**
 - **Ch. V Reg. 21,25,26,29,31,32,33.**
3. **IMO Model Courses**
 - **3.13, 7.01, 7.03**

Наступного тижня, під час показових вахт, курсанти будуть виступати вже в ролі експертів у залах спостережень і спільно з викладачами-інструкторами обговорювати процедури несення показових вахт.

За результатами несення вахт і дискусій організатори-викладачі, тренінг-офіцери, члени Клубу моряків-професіоналів будуть:

- готувати аналітичні висновки щодо якості продемонстрованих знань, умінь і навичок курсантів під час несення вахт;
- формувати інформаційні матеріали для висвітлення їх на засіданнях рад факультетів та вченої ради ХДМА про відповідність теоретичної, практичної і тренінг-підготовки курсантів сучасним вимогам морської індустрії;
- пропонувати конкретні зміни до тематичних планів фахової підготовки курсантів відповідного рівня навчання.

Заходи із забезпечення реалізації проекту.

Завершити формування навчально-тренажерної бази ХДМА, яка забезпечуватиме можливість всебічної підготовки морських фахівців у єдиному освітньо-тренажерному комплексі академії з оптимальним обсягом навчально-тренажерного навантаження за інтегрованими планами. З цією метою:

- розробити проект технічної документації щодо забезпечення аудіо-, відеоапаратурою приміщень, залучених у цей процес;
- з'єднати аудіо-, відеосистемою всі тренажери і кабінети, центри управління судном та забезпечити виведення інформації на екрани центрів спостереження експертів (2 актові зали навчальних корпусів та зал вченої ради ХДМА);
- підготувати інтегровані плани теоретичної, практичної і тренажерної підготовки курсантів у ХДМА і ХМСТЦ з урахуванням необхідного обсягу знань, умінь і навичок для отримання повного комплексу обов'язкових сертифікатів та інших документів для проходження плавальної практики/працевлаштування;
- удосконалити курси лекцій, практичних занять і тренажерної підготовки курсантів відповідно до їх рівнів освіти і року навчання;
- підготувати перелік та зміст компетентностей, якими курсанти повинні оволодіти за період теоретичної, практичної та тренажерної підготовки, а також під час несення вахти відповідно до їх фахового рівня;
- підготувати тести та ключі до них відповідно до змісту вимог ПДМНВ 78/95 із Манільськими поправками 2010 року з урахуванням особливостей тестування, яке проходять курсанти перед прийомом на практику/працевлаштування у компаніях-партнерах;
- узагальнити та погодити з компаніями-учасниками Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ» при ХДМА зміст тренінг-буків відповідно до фаху підготовки курсантів;
- запровадити в ХДМА систему підвищення професійної майстерності науково-педагогічних кадрів та інструкторів ХМСТЦ, яка передбачає:
- підвищення кваліфікації фахівців із числа спеціалістів-практиків на судах та у тренажерних центрах компаній-партнерів ХДМА (судноводіїв, механіків та електромеханіків);

- короткострокове стажування викладачів кафедр ХДМА на суднах компаній-партнерів;
- організувати роботу новоствореного Клубу моряків-професіоналів із залученням його членів до моделювання сценаріїв несення вахти курсантами в екстремальних умовах, наближених до реальної практики життєдіяльності моряків у морі, з урахуванням їх особистого досвіду;
- розробити методику:
 - організації несення вахт курсантами під час вахтового тижня;
 - здійснення курсантами експертної оцінки якості особистого несення вахти, а також показової вахти за результатами вахтових тижнів;
 - проведення дискусій за результатами несення вахти, з урахуванням виявлених помилок під час несення вахти.
- розробити для викладачів та інструкторів-екзаменаторів узагальнену методичну систему з підготовки компетентних фахівців усіх рівнів для суднових команд в освітньо-тренажерному комплексі «ХДМА – судно віртуальної реальності» відповідно до вимог світової морської індустрії;
- розрахувати вартість технічного та програмного забезпечення підготовки і реалізації даного проекту.

Очікувані результати впровадження проекту.

Впровадження проекту розширить освітній простір ХДМА з підготовки морських фахівців шляхом щільної інтеграції теоретичної, практичної та тренажерної діяльності відповідно до вимог ПДМНВ 78/95 із Манільськими поправками 2010 року, стандартів морської освіти України та сучасного рівня запитів роботодавців світової морської індустрії.

Тренінг із використанням судна віртуальної реальності психологічно підготує курсантів академії до проходження плавальної практики на суднах світового торговельного флоту з урахуванням їх посади на борту, а також тих функціональних обов'язків, які вони мають виконувати відповідно до своїх посад.

РОЗДІЛ 6.

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

У сучасних умовах істотно зростає роль кафедри як структурного підрозділу академії, здатного мобілізувати зусилля науково-педагогічного персоналу на вирішення важливих завдань поліпшення якості підготовки фахівців.

Кадровий потенціал Херсонської державної морської академії формується відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Рекомендацій щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів)», затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 05.20.2015 р. № 1005.

На виконання статті 55 Закону України «Про вищу освіту» розроблено і затверджено рішенням вченої ради ХДМА «Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Херсонській державній морській академії».

Питання підготовки висококваліфікованих кадрів відображені у колективному договорі і передбачають відповідні можливості для працівників колективу самостійно працювати над отриманням наукових ступенів, а також залучення для навчання здібних фахівців – випускників академії.

6.1. Якісний та кількісний склад професорсько-викладацького складу

Якісний склад професорсько-викладацького колективу – це головна запорука підготовки конкурентоспроможних фахівців.

Вирішення цього питання належним чином визначається та контролюється на рівні ректорату, деканатів, випускових та інших кафедр академії. Підвищення питомої ваги докторів наук, професорів та кандидатів наук, доцентів є одним з найголовніших завдань, яке успішно виконувалося протягом звітного періоду.

Кадрове забезпечення є одним з основних і важливих чинників провадження освітньої діяльності, яке повинно відповідати Ліцензійним умовам та Державним вимогам до акредитації спеціальності як при проведенні процедур ліцензування й акредитації, так і у будь-який час організації та проведенні освітнього процесу.

Якісний та кількісний склад працівників Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів за звітний період 2013-2017 рр.

2013 р.	• <u>Всього працівників</u> – 888 • ХДМА – - 403 • МК ХДМА – - 432 • ПМЛ ХДМА – - 66	<u>З них науково-педагогічний (педагогічних) склад</u> – 378 - 173 - 173 - 32
2014 р.	• <u>Всього працівників</u> – 865 • ХДМА – - 402 • МК ХДМА – - 395 • ПМЛ ХДМА – - 68	<u>З них науково-педагогічний (педагогічних) склад</u> – 400 - 192 - 175 - 33
2015 р.	• <u>Всього працівників</u> – 869 • ХДМА – - 434 • МК ХДМА – - 367 • ПМЛ ХДМА – - 68	<u>З них науково-педагогічний (педагогічних) склад</u> – 400 - 197 - 169 - 34
2016 р.	• <u>Всього працівників</u> – 905 • ХДМА – - 478 • МК ХДМА – - 361 • ПМЛ ХДМА – - 66	<u>З них науково-педагогічний (педагогічних) склад</u> – 426 - 228 - 166 - 32
2017 р.	• <u>Всього працівників</u> – 915 • ХДМА – - 481 • МК ХДМА – - 369 • ПМЛ ХДМА – - 65	<u>З них науково-педагогічний (педагогічних) склад</u> – 427 - 227 - 169 - 31

Якісний склад науково-педагогічних (педагогічних) працівників ХДМА та її структурних підрозділів за звітний період 2013-2017 рр.

За звітний період 2013-2017 рр. у Херсонській державній морській академії 31 співробітник захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук та 3 співробітника – на здобуття наукового ступеня доктора наук.

В академії створено достатньо ефективну систему розгляду кадрових питань, важливе місце в якій займає відповідна постійна конкурсна комісія вченої ради.

Комісія здійснює попередній розгляд питань, пов'язаних з конкурсами на заміщення вакантних посад професорсько-викладацького складу. На розгляд конкурсної комісії виносились справи щодо оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад завідувачів кафедр, професорів і доцентів.

У 2016-2017 н.р. процедура прийняття, переведення та звільнення з посад працівників, у тому числі науково-педагогічних (педагогічних), як працюючих за основним місцем роботи, так і зовнішніх сумісників, зокрема щодо обрання за конкурсом, здійснюється відповідно до КЗпП України; Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Херсонській державній морській академії (СМЯ 04-197-2015, (схвалено вченою радою ХДМА від 26.11.2015 р. протокол № 6), який розроблено відповідно Закону України «Про вищу

освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII; Положення про конкурсну комісію Херсонської державної морської академії; ДП «Управління персоналом» СМЯ 02-25-2011; Положення про формування кадрового резерву у ХДМА СМЯ 04-134-2012, інших нормативно-правових документів.

Ураховуючи вимоги роботодавців, а також той факт, що робота на сучасних суднах світового флоту вимагає від курсантів знання найновішого і найсучаснішого обладнання та сучасних принципів організації роботи суднового екіпажу, до навчального процесу академії залучаються висококваліфіковані фахівці морської галузі – капітани далекого плавання, старші помічники капітана, механіки та електромеханіки першого розряду. Такі фахівці мають високий потенціал для здійснення фахової підготовки морських спеціалістів, володіють сучасними професійними знаннями. Практикується поєднання викладацької діяльності таких фахівців в академії та їх роботи на флоті відповідно до укладених контрактів з судновласниками чи кріюінговими компаніями. Таке поєднання діяльності є можливим завдяки тривалим перервам між рейсами (до 6 місяців), так і у вільний від роботи в морі час такі фахівці залучаються до викладання найбільш важливих дисциплін практичного характеру, які потребують постійного оновлення знань викладачів у зв'язку з модернізацією флоту. Частині таких фахівців за рішенням вченої ради академії дозволено викладання лекційних курсів.

Таблиця 18

Кількість працівників Херсонської державної морської академії, які працювали на суднах далекого плавання

№	Посада	2013 рік		2014 рік		2015 рік		2016 рік		2017 рік	
		Штат	Сумісники	Штат	Сумісники	Штат	Сумісники	Штат	Сумісники	Штат	Сумісники
1	Капітан	14		19	2	22	2	17	5	18	5
2	Старший помічник капітана	4		4		3	1	3		2	1
3	ІІ помічник капітана	3		2		2		3		4	
4	Старший механік	6		7		6		4		5	

5	ІІ механік	2		2		3		3		2	1
6	Електромеханік	2	1	2	1	2	1		1		1
	РАЗОМ	31 штатний працівник, 1 сумісник	36 штатних працівників 3 сумісники	38 штатних працівників 4 сумісники	30 штатних працівників 6 сумісників	31 штатний працівник, 8 сумісників					

6.2. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників

Згідно з «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» від 24.01.13 р. № 48 та «Положення про підвищення кваліфікації та стажування професорсько-викладацького складу ХДМА» (СМЯ 04-13-2015) науково-педагогічні працівники академії підвищують кваліфікацію один раз на п'ять років. Підвищення кваліфікації шляхом стажування в академії відбувається згідно з графіком, який затверджується ректором в кінці поточного навчального року на наступний навчальний рік, відповідно до поданих пропозицій та потреб науково-педагогічних працівників. Систематичність і планування організаційних заходів забезпечує стовідсоткове проходження стажування та підвищення кваліфікації професорсько-викладацьким складом ХДМА протягом п'ятирічного циклу.

Станом на грудень 2017 року Херсонська державна морська академія має сім чинних угод про організацію підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників з Херсонським національним технічним університетом, Херсонським державним університетом, Херсонською філією Національного університету кораблебудування ім. адм. Макарова, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» Інститут післядипломної освіти та дорадництва, Комунальним вищим навчальним закладом «Херсонська академія неперервної освіти», Одеським національним морським університетом, Міжнародним університетом бізнесу і права.

Протягом останніх п'яти років підвищення кваліфікації та стажування пройшли загалом сто п'ять науково-педагогічних працівників ХДМА на базі

семи навчальних закладів України.

Упродовж 2013-2017 років організовано підвищення кваліфікації на кафедрах академії сорока п'яти викладачів із шести навчальних закладів Херсонщини.

У червні 2017 року проведено аналіз наявності документів про підвищення кваліфікації педагогічного та професорсько-викладацького складу академії. У графік підвищення кваліфікації шляхом стажування професорсько-викладацького складу на 2017-2018 н.р., затвердженого 30 червня 2017 р., внесено кандидатури двадцяти трьох викладачів академії.

Враховуючи професійну спрямованість навчального закладу, керівництво академії за підтримки компанії «Марлоу Навігейшн», впровадило у 2017 році пілотний проект підвищення кваліфікації викладачів на суднах світового флоту. У рамках проекту передбачається короткотермінове стажування від 14 до 30 днів викладачів англійської мови та спецдисциплін академії на суднах компанії «Марлоу Навігейшн» у басейнах Чорного, Мармурового та Середземного морів. У 2017 році таке підвищення кваліфікації пройшли п'ять викладачів ХДМА та МК ХДМА.

Відповідно до Положення про навчання студентів та стажування (наукове стажування) аспірантів, ад'юнктів і докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників у вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 р. № 411, Положення про реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579 та згідно з наказом ректора ХДМА від 08.09.2017 р. № 126-АГ «Про стажування викладачів Херсонської державної морської академії» з метою оновлення і розширення знань, формування нових професійних компетентностей у педагогічній діяльності, проведення спільних наукових досліджень з провідними вищими навчальними закладами та науковими установами за кордоном до Технічного університету в Кошице з 11.09.2017 по 11.12.2017 р. направлено кандидата технічних наук, докторанта кафедри транспортних технологій ХДМА Браїла М.В.

РОЗДІЛ 7.

НАУКОВА ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

7.1. Розвиток наукової роботи кафедр Херсонської державної морської академії

Основними завданнями науково-дослідної діяльності академії є розвиток фундаментальних, пошукових та прикладних досліджень, зміцнення наукового співробітництва з провідними науковими центрами, виконання держбюджетних і госпдоговірних робіт, науково-виробнича діяльність, упровадження наукових розробок у виробництво.

Відповідно до Постанови КМУ від 7 вересня 2011 р. № 942 до переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і розробок Херсонської державної морської академії включено:

- фундаментальні проблеми сучасного матеріалознавства;
- фундаментальні дослідження з актуальних проблем суспільних та гуманітарних наук;
- технології використання нових видів палива, скидних енергоресурсів, відновлюваних та альтернативних джерел енергії, теплонасосні технології;
- створення та застосування технологій отримання, зварювання, з'єднання та оброблення конструкційних, функціональних і композиційних матеріалів;
- найважливіші проблеми фізико-математичних і технічних наук.

Усі науково-дослідні роботи, які виконуються в академії, мають інноваційний характер, конкурентоспроможні і мають важливе значення для практичного застосування на судах річкового та морського флоту держави.

За останні п'ять років у ХДМА за рахунок видатків загального фонду державного бюджету за КПКВ 22010040 «Дослідження, наукові та науково-

технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами та державним замовленням, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка наукової інфраструктури, наукової преси та наукових об'єктів, що становлять національне надбання, забезпечення діяльності Державного фонду фундаментальних досліджень» виконувались шість прикладних та дві фундаментальні науково-дослідні роботи:

– «Розробка модифікованих енергетичними полями епоксипластів, наповнених дисперсно-волокнистими добавками, з підвищеними експлуатаційними характеристиками» (номер державної реєстрації 0112U1148), керівник – доктор технічних наук, професор Букетов А.В. Загальний обсяг фінансування – 138,0 тис. грн. Дослідження завершено у 2013 році.

– «Розробка концепції неруйнівного контролю несучих елементів суднових конструкцій в процесі їх експлуатації» (номер державної реєстрації 0113U003114), керівник – доктор технічних наук, професор Мирошников В.В. Загальний обсяг фінансування – 206,2 тис. грн. Дослідження завершено у 2014 році.

– «Підвищення ресурсу та експлуатаційних характеристик двигунів внутрішнього згоряння за допомогою прикладного магнетизму» (номер державної реєстрації 0113U003113), керівник – доктор технічних наук, професор Малигін Б.В. Загальний обсяг фінансування – 204,864 тис. грн. Дослідження завершено у 2014 році.

– «Розробка систем підтримки прийняття рішень судноводія» (номер державної реєстрації 0115U002517), керівник – кандидат технічних наук, доцент Бень А.П. Загальний обсяг фінансування – 220,85 тис. грн.). Дослідження розпочато у 2015 році, завершено у 2016 році.

– «Інноваційні технології формування професійної культури працівника морського та річкового транспорту при вивченні гуманітарних дисциплін» (номер державної реєстрації 0115U002518), керівник – доктор педагогічних наук, професор Куликова Л.Б. Обсяг фінансування на 2017 р. – 104,529 тис.

грн. Дослідження розпочато у 2015 році.

–«Дослідження енергозберігаючих суднових електроенергетичних систем і комбінованих електромеханічних пропульсивних комплексів» (номер державної реєстрації 0115U002516), керівник – кандидат технічних наук, доцент Іщенко І.М. Обсяг фінансування на 2017 р. – 148,151 тис. грн. Дослідження розпочато у 2015 році.

–«Створення епоксидних нанокompозитних матеріалів із підвищеними експлуатаційними характеристиками» (номер державної реєстрації 0117U002177), керівник – доктор технічних наук, професор Букетов А.В. Обсяг фінансування на 2017 р. – 248,231 тис.грн.). Дослідження розпочато у 2017 році.

–«Створення високоточних інтелектуальних систем управління рухом морських суден військового та цивільного призначення» (номер державної реєстрації 0117U002176), керівник – кандидат технічних наук, доцент Бень А.П. Обсяг фінансування на 2017 р. – 310,289 тис.грн.). Дослідження розпочато у 2017 році.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 03.07.2017 р. № 983 «Про оголошення конкурсного відбору у 2017 році проектів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених» та відповідно до наказу ректора від 13.07.2017 р. № 104-АГ до 30 серпня 2017 року у ХДМА проведено перший етап конкурсного відбору проектів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених. До участі у Конкурсі подано проект «Розробка епоксидних нанокompозитів для підвищення експлуатаційних характеристик обладнання морського і річкового транспорту». Науковий керівник – кандидат технічних наук, докторант, старший викладач кафедри транспортних технологій Сапронов О.О. (Секція «Нові технології виробництва матеріалів, їх оброблення, з'єднання, контролю якості; матеріалознавство; наноматеріали та нанотехнології»). Відповідно до наказу МОН України № 1333 від

03.10.2017 р. цей проект отримав держбюджетне фінансування. Обсяг фінансування на 2017 р. – 100,0 тис.грн.

Таблиця 19

Кількість виконаних робіт та обсяги їх фінансування за останні п'ять років

Категорії робіт	РОКИ									
	2013		2014		2015		2016		2017	
	кіль-ть од	тис. грн	кіль-ть од	тис. грн	кіль-ть од	тис. грн	кіль-ть од	тис. грн	кіль-ть од	тис. грн
Фундаментальні	0	0	0	0	2	236,03	2	236,6	2	252,7
Прикладні	3	228,3	2	260,8	1	219,63	1	220,9	2	558,5
Науково-технічні роботи молодих учених	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100,0
Госпдоговірні	4	14,5	0	0	0	0	1	3,0	0	0

Протягом останніх п'яти років на базі Херсонської державної морської академії проведено 3 науково-технічні розробки та надано 2 науково-технічні послуги за кошти організацій підприємницького сектору:

–«Розробка технології формування і нанесення модифікованих ультразвуком епоксипластів та захисних покриттів на їх основі», керівник – доктор технічних наук, професор Букетов А.В. Загальний обсяг фінансування – 1,0 тис. грн. Дослідження завершено у 2013 році;

–«Підвищення стійкості та зменшення концентрації залишкової напружки у промисловому обладнанні, шляхом магнітно-імпульсної обробки», керівник – доктор технічних наук, професор Малигін Б.В. Загальний обсяг фінансування – 1,0 тис. грн. Дослідження завершено у 2013 році;

–«Проведення науково-технічної експертизи аварійної морської події», керівник – кандидат технічних наук, доцент Бень А.П. Загальний обсяг фінансування – 5,0 тис. грн. Дослідження завершено у 2013 році;

–«Проведення науково-технічної експертизи аварійної морської події», керівник – кандидат технічних наук, доцент Бень А.П. Загальний обсяг фінансування – 7,5 тис. грн. Дослідження завершено у 2013 році;

– 26 серпня 2016 року між Херсонською державною морською академією та ТОВ «Південне річкове пароплавство» укладено угоду про

виконання науково-технічної роботи з розробки системи підтримки прийняття рішень судноводія на загальну суму 3,0 тис. грн.

Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 522 від 07.11.2000 р. та згідно з наказом МОН України № 1148 від 7.10.2014 р. «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі Херсонської державної морської академії» у ХДМА 2014 року із залученням Національної академії педагогічних наук України продовжується проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Теоретико-методичні засади реалізації компетентнісного підходу в системі ступеневої підготовки фахівців морської галузі» (терміни проведення роботи: 2014-2018 рр.).

В академії створено всі умови для забезпечення всебічного висвітлення результатів науково-технічної діяльності професорсько-викладацького складу. Відповідно до Наказу МОН України № 374 від 13 березня 2017 року науковий журнал «Науковий вісник Херсонської державної морської академії» поновлено у Переліку наукових фахових видань, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук у галузі «технічні науки». З моменту реєстрації видано 14 номерів наукового журналу. Створено робочу групу з питання формування редакційної колегії та авторського колективу наукового журналу гуманітарного напрямку.

У Херсонській державній морській академії особлива увага приділяється питанням захисту інтелектуальної власності. Загалом ХДМА є власником 122 патентів України з них 17 – на винахід. Лише за 2017 рік до Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» подано 35 заявок на отримання патентів України, протягом року отримано 30 патентів, з них 1 – на винахід. Із загальної кількості отриманих патентів та поданих заявок на об'єкти інтелектуальної власності у 2017 році під керівництвом кандидата технічних наук, доцента Проценка В.О. отримано 1 патент України на винахід у співавторстві з курсантами академії.

Отримані об'єкти інтелектуальної власності винахідниками ХДМА

Форма об'єкта інтелектуальної власності	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Отримані патенти України на корисну модель	6	7	20	11	11	30
Отримані патенти України на винахід	3	1	2	2	4	1

З метою популяризації винахідницької та інноваційної діяльності професорсько-викладацького складу ХДМА для виявлення найбільш талановитих і перспективних розробок та привернення до них уваги вітчизняних та іноземних інвесторів і підприємців академія бере участь у щорічному Всеукраїнському конкурсі «Винахід року» відкритому для підприємств, установ, організацій, дослідницьких груп незалежно від їх відомчої підпорядкованості та форм власності.

За підсумками розгляду конкурсною комісією матеріалів поданих для участі в конкурсі у 2014 році було оголошено результати, згідно з якими автор патенту України на винахід № 97736 «Кулькова запобіжна муфта» – кандидат технічних наук, доцент кафедри експлуатації суднових енергетичних установок та загальноінженерної підготовки Проценко В.О. став переможцем конкурсу «Винахід року» у номінації «Кращий винахід року серед молоді».

Диплом переможців конкурсу «Винахід року-2014»

У вересні 2016 року до розгляду конкурсної комісії було подано комплекс із п'яти патентів України, патентовласником яких є ХДМА. Відповідно до рішення конкурсної комісії переможцями у конкурсі «Винахід

року – 2016» у номінації «Кращий винахід року серед молоді» стали: доцент кафедри транспортних технологій Проценко В.О. та курсант ХДМА Авраменко О.М., як автори винаходу «Безпечна вантажна підвіска», а винахід «Амортизаційно-поглинаючий пристрій» (автори: доцент кафедри транспортних технологій Проценко В.О., курсант ХДМА Авраменко О.М. та фахівець редакційно-видавничого відділу Клементьєва О.Ю.) став кращим у Херсонській області. 21 квітня 2017 року в рамках святкування Міжнародного дня інтелектуальної власності було вручено дипломи та кубки переможцям конкурсу.

Дипломи переможців конкурсу «Винахід року-2016»

Реклама об'єктів інтелектуальної власності здійснюється через засоби масової інформації, публікацію наукових статей, доповіді на конференціях за результатами наукових досліджень. Так, за п'ять років у ХДМА проведено 32 науково-практичні конференції. Зокрема протягом 2017 року проведено 6 науково-практичних конференцій:

- Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті (MINTT-2017)»;
- Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні енергетичні установки на транспорті, технології та обладнання для їх обслуговування»;
- Міжнародна науково-практична конференція «Безпека життєдіяльності на транспорті та виробництві – освіта, наука, практика»;
- Міжнародна науково-практична конференція «Транспорт: механічна інженерія, експлуатація, матеріалознавство».

–Всеукраїнська науково-практична конференція «Новітні тенденції навчання іноземної мови за професійним спрямуванням».

–Всеукраїнська студентська наукова конференція «Сучасні проблеми морського транспорту та безпека мореплавства».

Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті»

З метою ефективного використання наукового потенціалу професорсько-викладацького складу та сприяння комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності, що створюються при виконанні науково-технічних розробок, академія постійно бере участь у регіональних та всеукраїнських виставках та форумах. Протягом 2013-2017 року академія взяла участь у 23 виставках.

Для вирішення актуальних наукових проблем упровадження сучасних ресурсо- та енергозберігаючих технологій у промисловості та на транспорті, з метою широкого залучення викладачів, докторантів, аспірантів і курсантів до вирішення важливих наукових завдань, а також забезпечення навчального процесу при кафедрах Херсонської державної морської академії створені науково-дослідні лабораторії:

- лабораторія суднових енергозберігаючих електроенергетичних комплексів при кафедрі експлуатації суднового електрообладнання і засобів автоматики, керівник кандидат технічних наук, доцент І.М. Іщенко;

- лабораторія експертного оцінювання і моніторингу загальної міцності суден для забезпечення мореплавства при кафедрі управління судном, керівник старший викладач кафедри управління судном В.Б. Нестеренко;

- лабораторія екології моря при експлуатації суден, керівник доктор технічних наук, професор В.Є. Леонов;

- лабораторія полімерних композитних матеріалів у суднобудуванні, керівник доктор технічних наук, професор А.В. Букетов.

У ХДМА з метою підготовки висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів організовано та діє три наукові школи під керівництвом професорів академії:

- «Матеріалознавство, експлуатація та ремонт засобів транспорту» під керівництвом доктора технічних наук, професора, завідувача кафедри транспортних технологій ХДМА Букетова А.В.

- «Управління магнітоімпульсною обробкою виробів» діє під керівництвом доктора технічних наук, професора кафедри суднових енергетичних установок та загальної інженерної підготовки ХДМА Малигіна Б.В.

- «Проблеми фізики горіння і вибуху, зниження горючості речовин і матеріалів та підвищення вогнетривалості конструкцій, що створює безпеку в робочій та житловій зоні на судні» діє під керівництвом доктора технічних наук, професора кафедри судноводіння та безпеки життєдіяльності на морі ХДМА Селіванова С.Є.

Херсонська державна морська академія входить до складу Науково-координаційної ради Південного наукового центру НАН України і МОН України в Херсонській області. Основними напрямками діяльності Південного наукового центру НАН України в м. Херсоні та Херсонській області є забезпечення інноваційного розвитку регіону, розв'язання важливих науково-технічних та соціально-економічних проблем міста та області, сприяння реалізації результатів науково-дослідних та проектно-конструкторських робіт, розвиток фундаментальних і прикладних досліджень та розробок з

необхідності зменшення ресурсоемності виробництва, заощадження енергетичних та трудових витрат, заміни екологічно-шкідливих технологій, підтримки перспективних наукомістких виробництв з метою підвищення їх конкурентоздатності.

Херсонська державна морська академія має одинадцять договорів про науково-технічне співробітництво з вищими навчальними закладами, науковими установами та підприємствами.

Розвиток міжнародного партнерства і співпраці є пріоритетним напрямом освітньо-наукової діяльності Херсонської державної морської академії. Із 05 по 06 липня 2017 року в місті Цзянсу (Китайська Народна республіка) відбувся форум з питань співробітництва провідних університетів та організацій України і Китаю.

Херсонську державну морську академію на міжнародному Форумі представляв проректор з науково-педагогічної роботи академії А.П. Бені. У рамках заходу була проведена виставка, де всі учасники мали можливість презентувати наукові розробки та дослідження своїх закладів.

**Підписання угоди про партнерство
між Університетом науки й технологій Цзянсу (Китай)
та Херсонською державною морською академією**

Найбільшим досягненням нашого навчального закладу на цьому форумі стало підписання Угоди про партнерство і співпрацю між Херсонською державною морською академією та Університетом науки й технологій Цзянсу (Китайська Народна Республіка).

7.2. Науково-дослідна робота курсантів

Важливий напрям наукової діяльності академії – робота з обдарованою студентською молоддю. Наукова діяльність студентів ХДМА за звітний період здійснювалась за такими основними напрямками: робота курсантів у проблемних групах, створених на кафедрах академії; участь у виконанні науково-дослідних тем кафедр; участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах студентських наукових робіт; апробація результатів наукових досліджень на студентських наукових конференціях.

Протягом останніх п'яти років із 56 курсантів учасників міжнародних та всеукраїнських конкурсів перемогу дістали 24:

Таблиця 21

Кількість учасників та переможців міжнародних та всеукраїнських конкурсів

Календарний рік	2013	2014	2015	2016	2017
Учасники конкурсів	9	8	9	13	17
Переможці	5	4	5	4	6

У лютому 2017 року в Україні відбувся фінальний етап VI Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Григоровича Шевченка. За результатами фінального етапу конкурсу, курсант 221 групи факультету суднової енергетики Костюк І., посів II місце й був нагороджений дипломом II ступеня.

Диплом переможця Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Григоровича Шевченка

У березні 2017 року на базі Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (м. Миколаїв) відбулась IX Науково-практична конференція Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із природничих, технічних та гуманітарних наук у галузі «Суднобудування та водний транспорт». Для участі у II турі Херсонська державна морська академія представила чотири конкурсні роботи. За результатами захисту яких курсант Таранущенко В. отримав диплом II ступеня, магістр Юренін К., курсанти Курилов А., Марченко В., Брага В., отримали диплом III ступеня та курсант Ігнат'єв О. отримав грамоту за участь у конкурсі.

Під час участі курсантів ХДМА у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у галузі «Суднобудування та водний транспорт», м. Миколаїв

У березні 2017 року на базі Харківського національного автомобільно-дорожнього університету відбувся II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у галузі «Цивільний захист» зі спеціалізації «Охорона праці». Для участі у II турі конкурсу Херсонська державна морська академія подала роботу: «Моделювання системи засобів порятунку судна в екстремальних виробничих ситуаціях на морі» курсантів факультету судноводіння Кожина О., Кашперука О., Сердюка М. (науковий керівник – доктор технічних наук, професор Селіванов С.Є.). За підсумками II туру

всеукраїнського конкурсу всі курсанти отримали грамоти від ректора Харківського національного автомобільно-дорожнього університету професора, академіка транспортної академії Туренка А.М.

У квітні 2017 року в Одеському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України відбулася XVIII Всеукраїнська студентська науково-практична конференція за міжнародною участю «Сучасний менеджмент: моделі, стратегії, технології». Від ХДМА у конференції взяв участь курсант факультету судноводіння, голова наукового товариства курсантів і студентів В. Таранущенко. Разом зі своїм науковим керівником, кандидатом технічних наук, доцентом, завідувачем кафедри інформаційних технологій, комп'ютерних систем і мереж Кравцовою Л.В. курсант Таранущенко В. підготував наукову роботу «Втілення мережевих технологій навчання в освітній процес Херсонської державної морської академії» та посів II місце.

Відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України та з метою подальшого підвищення якості підготовки кваліфікованих фахівців, пошуку обдарованої студентської молоді, створення умов для її творчого зростання щороку в ХДМА проводиться I етап Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальних дисциплін. Протягом 2013-2017 рр. до участі у II Всеукраїнському етапі олімпіади до базових вищих навчальних закладів України направлено 16 курсантів ХДМА.

Так, за результатами I етапу олімпіади в ХДМА з навчальної дисципліни «Англійська мова» переможцями стали курсанти А. Апостол та О. Баранов у II етапі олімпіади, який було проведено на базі Національного університету «Львівська політехніка» з 19 по 21 квітня 2017 року та отримали сертифікати учасників олімпіади.

У березні 2017 року проводився I етап Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Програмування мікропрограмних автоматів та мікроконтролерних систем» у заочній формі (через Інтернет). Організаторами заходу виступили Хмельницький національний університет

та компанія «Open system». За ініціативи завідувача кафедри експлуатації суднового електрообладнання і засобів автоматики доктора технічних наук, професора Рожкова С.О. було сформовано дві команди з курсантів академії у складі: А.Ротар, Є.Васницький, В.Герасимчук, А.Чух, К.Юренін, В.Санюк та Д.Трофанюк. Керівником команди було призначено к.т.н., доцента кафедри експлуатації суднового електрообладнання і засобів автоматики К.В. Тимофєєва. II етап олімпіади з навчальної дисципліни «Програмування мікропрограмних автоматів та мікроконтролерних систем» проходив 21-23 квітня 2017 року на базі Хмельницького національного університету. У результаті участі курсанти отримали сертифікати учасників та посіли шосте місце з двадцяти чотирьох зареєстрованих команд.

Під час участі курсантів ХДМА у II етапі Всеукраїнської олімпіади з навчальної дисципліни «Програмування мікропрограмних автоматів та мікроконтролерних систем» м. Хмельницький

У березні-травні 2017 року відповідно до «Положення про конкурс наукових досліджень серед курсантів ХДМА» (СМЯ 04-33-2012) та згідно з наказом ректора ХДМА від 06.03.17 р. №38-АГ проведено щорічний конкурс наукових досліджень серед курсантів ХДМА. Підсумкову конференцію конкурсу проведено 18 травня 2017 року у рамках святкування Дня науки в Україні. У заході взяли участь 37 курсантів і 17 викладачів академії та коледжу. Усі курсанти отримали грамоти учасників. Переможця конкурсу було відзначено дипломом ректора та цінним призом від Профбюро

курсантів, студентів і учнів Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів. Переможцем конкурсу став Є.Сластенін, курсант 112 групи факультету судноводіння.

**Проведення щорічного конкурсу
наукових досліджень серед курсантів ХДМА**

В академії створено та діє координаційний та консультативно-дорадчий орган, покликаний сприяти розвитку науково-дослідної діяльності та творчої ініціативи здібних курсантів академії – наукове товариство курсантів (НТК). Наукове товариство створено на основі спільності інтересів курсантів, які займаються науково-дослідницькою діяльністю.

Отже, в Херсонській державній морській академії створено всі умови для забезпечення всебічного висвітлення підсумків науково-дослідної діяльності, як результату дослідницької компетентності курсантів академії.

З метою підвищення якості навчання курсантів, активізації науково-дослідної роботи, створення умов для творчого зростання курсантів ХДМА та підвищення їх дослідницької компетентності, згідно з наказом ректора від 11.04.17 р. № 177 створено наукову проблемну групу при лабораторії «Екологія моря при експлуатації суден» за напрямом «Захист морського середовища при експлуатації суден» (керівник: професор Леонов В.Є., староста курсант факультету судноводіння О.Сердюк).

Участь у науково-дослідній роботі надає курсантам можливість отримати науковий досвід, реалізувати свої творчі здібності в обраній спеціальності, сформувати навички самостійного проведення досліджень, відкриває перспективи вступу до аспірантури з метою поглиблення та розширення своїх наукових досягнень та кар'єрного зростання.

Уміння і навички дослідницької діяльності важливі для майбутнього фахівця морської галузі та складають одну із ключових складових його професійного успіху.

З цією метою в академії кожного року проводиться Всеукраїнська студентська наукова конференція «Сучасні проблеми морського транспорту та безпека мореплавства», до тематики якої включено секцію «Компетентнісний підхід у підготовці фахівців морського транспорту» та студентська науково-практична конференція «Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі». Також керівництво академії надає можливість курсантам апробувати свої дослідження на конференціях за межами ХДМА.

Таблиця 22

Окремі статистичні дані про науково-дослідну роботу та інноваційну діяльність студентів, молодих учених

Роки	Кількість студентів, які беруть участь у наукових дослідженнях та відсоток від загальної кількості студентів	Кількість молодих учених, які працюють у ВНЗ або науковій установі	Відсоток молодих учених, які залишаються у ВНЗ або установі після закінчення аспірантури
2013	328 (28,2 %)	7	100 %
2014	381 (30,1 %)	9	100 %
2015	380 (30,0 %)	10	83 %
2016	386 (30,5 %)	16	80 %
2017	356 (29,5 %)	16	80 %

Щороку рішенням керівництва академії за результатами активної науково-дослідної діяльності молоді науковці та активні курсанти рекомендуються на здобуття державних премій, стипендій та нагород.

Так, у 2016 році молодим ученим ХДМА Сапронову О.О. та Браїло М.В. призначено стипендію Кабінету Міністрів України.

У травні 2017 року відповідно до Постанови президії Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки від 01.06.2016 р. № 2 «Про призначення стипендій Президента України та Кабінету Міністрів України для молодих учених» відбулося урочисте вручення нагород лауреатам премії Президента України для молодих учених за підсумками 2016 року. Лауреатами премії Президента України серед молодих учених 2016 року стали Сапронов О.О. та Браїло М.В.

Управління освіти Херсонської обласної державної адміністрації щороку проводить конкурс на отримання обласної стипендії для молодого науковця Херсонської області, науковці ХДМА отримували таку стипендію у 2013 (к.т.н. Проценко В.О.) та у 2016 році (к.т.н. Сапронов О.О. та к.т.н. Браїло М.В.).

Щороку близько п'яти курсантів академії та коледжу отримують державні стипендії. Зокрема у 2017 році академічну стипендію Президента України призначено трьом курсантам академії та одному курсанту МК ХДМА.

7.3. Робота аспірантури та докторантури

Необхідність підготовки працівників вищої кваліфікації впливає з основного завдання вищого навчального закладу – це здійснення освітньої, наукової, науково-технічної, творчої, мистецької, культурно-виховної, спортивної та оздоровчої діяльності.

Херсонська державна морська академія є одним із провідних вищих навчальних закладів у галузі підготовки кадрів вищої кваліфікації, і займає гідне місце як у регіоні, так і в цілому по Україні.

З метою підвищення кваліфікації науково-педагогічного потенціалу академії, у 2011 році в академії відкрито аспірантуру зі спеціальностей

05.26.01 – Охорона праці, 05.02.01 – Матеріалознавство та 05.13.07 – Автоматизація процесів керування.

З огляду на суттєві зміни, яких зазнали деякі наукові спеціальності протягом періоду, що минув з часу затвердження їхнього чинного переліку (окремі були перейменовані, інші – ліквідовані, трансформовані чи об'єднані), вчена рада ХДМА у 2016 році розглянула та перезатвердила оновлений перелік наукових спеціальностей, за якими здійснюється підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, і відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 про «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» академії надано ліцензії на провадження діяльності на третьому освітньо-науковому рівні за спеціальностями 132 Матеріалознавство, 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології та 275 Транспортні технології.

З метою підготовки докторів наук на четвертому освітньо-науковому рівні в академії у 2016 році відкрито докторантуру зі спеціальності 132 Матеріалознавство (на підставі рішення вченої ради ХДМА (протокол №15 від 23.06.2016 р.).

Станом на 01.09.2017 року в докторантурі академії навчається 3 докторанти, а в аспірантурі навчається 26 аспірантів (17 – з відривом та 9 – без відриву від виробництва) (Табл.23).

Таблиця 23

Шифр, назва спеціальності	Всього (осіб)	В тому числі	
		з відривом від виробництва	без відриву від виробництва
За державним замовленням			
05.13.07 – Автоматизація процесів керування	4	1	3
151 – Автоматизація та комп’ютерно-інтегровані технології (з 2016 р.)	5	5	0
05.02.01-Матеріалознавство	4	1	3
132 – Матеріалознавство з 2016 р.	2	2	0

275 – Транспортні технології	6	6	0
05.26.01 – Охорона праці	1	0	1
Всього	22	15	7
Докторанти			
05.02.01 – Матеріалознавство	1	1	0
132 – Матеріалознавство з 2016 р.	2	2	0
Всього	3	3	0
На умовах контракту			
05.13.07 – Автоматизація процесів керування	1	1	0
151 – Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології (з 2016 р.)	2	1	1
275 Транспортні технології	1	0	1
Всього	4	2	2
Разом аспірантів	26	17	9
Разом докторантів	3	3	0
Всього аспірантів та докторантів	29	20	9

Основним критерієм ефективної діяльності аспірантури є кількість захищених дисертацій здобувачами під час їх навчання. З 2012 року 6 аспірантів ХДМА достроково захистили кандидатські дисертації зі спеціальностей «Матеріалознавство» та «Охорона праці».

Щодо перспектив підготовки науково-педагогічних кадрів у Херсонській державній морській академії, слід зауважити, що не зважаючи на достатньо високий рівень професорсько-викладацького складу, слід підвищити значимість та цінність виконуваних наукових робіт шляхом пошуку і розробки найбільш актуальних прикладних науково-дослідних тем, результатом яких може бути розробка, впровадження, комерціалізація нової технології, техніки, програм, матеріалів та інших інноваційних продуктів, яких потребує промисловість, бізнес та інші сфери, а також збільшити кількість докторантів та контролювати своєчасність захистів здобувачів наукового ступеня доктора наук.

РОЗДІЛ 8.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

В ХЕРСОНСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ МОРСЬКІЙ АКАДЕМІЇ

8.1. Розвиток студентського самоврядування

Студентське самоврядування у Херсонській державній морській академії є гарантованим державою правом курсантів, студентів і учнів самостійно або через виконавчі органи вирішувати питання, віднесені до їх повноважень.

У ХДМА діють такі органи студентського самоврядування:

- конференція курсантів, студентів і учнів академії;
- студентська рада ХДМА та її структурних підрозділів;
- конференції курсантів, студентів та учнів факультетів і структурних підрозділів ХДМА;
- студентські ради факультетів та структурних підрозділів;
- студентські ради екіпажу та гуртожитків;
- органи студентського самоврядування на рівнях відділення, курсу, академічної групи.

Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів курсантів, студентів і учнів у Херсонській державній морській академії та її структурних підрозділах, участь в управлінні академією.

За погодженням зі студентською радою приймаються рішення про:

- відрахування осіб, які навчаються у Херсонській державній морській академії та її структурних підрозділах, їх поновлення на навчання;
- переведення осіб, які навчаються у навчальному закладі за контрактом за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб, на навчання за державним замовленням та навпаки;

- призначення заступника декана, проректора, які відповідають за роботу зі студентами;

- поселення осіб, які навчаються у навчальному закладі, в екіпаж і гуртожиток, виселення з екіпажу та гуртожитку;

- побрання кандидатур на призначення міських, обласних академічних стипендій та академічних і соціальних стипендій Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та Президента України;

- організацію проживання в екіпажі і студентських гуртожитках осіб, які навчаються у ХДМА та її структурних підрозділах.

Фінансовою основою діяльності студентського самоврядування академії є кошти, визначені вченою радою ХДМА за підтримки ректора академії В.Ф. Ходаковського у розмірі 0,5 відсотка коштів спеціального фонду. Розвивається академія – розвивається і студентське самоврядування. Так, у 2013 році фонд студентського самоврядування складав 300 тис. грн., у 2014 р. – понад 306 тис., у 2015 р. – 311 384,00 грн., у 2016 р. - 363 727,50 грн., у 2017 році фонд склав 502 052,50 грн.

За рахунок зазначених коштів здійснюється:

- створення належних умов для організації статутної діяльності органів студентського самоврядування;

- відрядження на Всеукраїнські та Міжнародні заходи студентського самоврядування, на предметні олімпіади, спортивні змагання, фестивалі та конкурси;

- організація студентським клубом культурно-масових заходів;

- організація спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи;

- наукова діяльність курсантів, студентів і учнів, у т.ч. проведення студентських наукових конференцій, семінарів і конкурсів.

Кількість бажаючих брати безпосередню участь в роботі органів студентського самоврядування з кожним роком невпинно зростає. Так, наприклад, студентська рада, профком та рада наукового товариства у 2013 році нараховувала близько 20 курсантів, студентів та учнів, а за результатами

звітно-виборчої конференції 20 квітня 2017 року до цих органів було обрано 45 осіб.

Студентське самоврядування Херсонської державної морської академії має низку своїх традицій, серед яких зустрічі активу з ректором В.Ф. Ходаковським, які проводяться щонайменше двічі на рік. За результатами відвертого діалогу про нагальні питання організації навчально-виховного процесу, дозвілля та побуту ректором надаються відповідні доручення щодо їх вирішення. На початку наступної зустрічі начальник відділу виховної роботи звітує перед ректором про виконання кожного з цих доручень.

Під час зустрічі студентського самоврядування з ректором академії

З кожним роком все більше уваги приділяється розвитку лідерських якостей, навичок вирішення конфліктних ситуацій тощо. Так, протягом року представники студентського самоврядування, старшини груп беруть активну участь у різноманітних тренінгах, школах. З метою створення атмосфери взаєморозуміння та взаємоповаги, збереження дружніх взаємостосунків у Херсонській державній морській академії та в подальшій роботі на судні для лідерів студентського самоврядування з 2014 року запроваджено соціально-психологічний проект «Медіація (посередництво) ровесників». Цей проект посів перше місце на шостому Міжнародному форумі-презентації «Інноватика в сучасній освіті» в номінації «Інноваційні технології професійної діяльності працівників психологічної служби». Протягом

звітнього періоду проведено 5 тренінгових курсів «Базові навички медіатора», у ході яких підготовлено близько 60 курсантів, які в результаті навчання мають змогу надавати посередницьку допомогу у вирішенні конфліктів серед курсантів та застосовувати отримані навички в роботі на суднах. За ініціативи учасників зазначеного навчання 2016 року та за підтримки ректора В.Ф. Ходаковського при академії створено «Центр порозуміння», діяльність якого спрямована на допомогу одноліткам у розв'язанні конфліктних ситуацій мирним шляхом. Метою центру є створення безпечної та сприятливої для навчання атмосфери в навчальному закладі. За допомогою в центр може звернутися будь-який курсант, студент або учень ХДМА та її структурних підрозділів.

Участь курсантів у тренінгу «Базові навички медіатора», 2016 р.

Із метою формування у курсантів, студентів і учнів лідерських якостей, творчого розвитку талановитої молоді, згідно з Положенням про студентське самоврядування, відповідно до Регламенту роботи Херсонської державної морської академії, плану роботи ХДМА, на виконання Державної молодіжної політики України та пропозицій органів студентського самоврядування академії кожного року в ХДМА та її структурних підрозділах проводиться Тиждень студентського самоврядування (далі – ТСС). Треба зазначити, що починаючи з 2013 року такий тиждень проводиться раз на семестр, тобто двічі на навчальний рік.

Розпочинається тиждень студентського самоврядування традиційно із зустрічі ректора ХДМА, професора В.Ф. Ходаковського із студентським активом. Супроводжується ТСС низкою конкурсів, серед яких конкурс творчих проєктів на різноманітні соціально-значущі теми; конкурс розважальних фото- та відеопроєктів «Один день з життя курсанта», «Життя очима курсантів», «Підслухано курсантами», «А вам слабо?», конкурс на власну екранізацію відомих художніх фільмів тощо; конкурс на кращу роту та кращий кубрик в екіпажі ХДМА та кращу кімнату в гуртожитку; конкурс художньої самодіяльності серед курсантів, студентів та учнів ХДМА. Серед кожного ТСС – це безпосередньо День студентського самоврядування. Розпочинається цей день о 7:30 із ранкового шикування в курсантському екіпажі, на якому передаються повноваження посадових осіб організаційно-стройового відділу академії та морського коледжу представникам студентського самоврядування.

Конкурс творчих проєктів у рамках ТСС, 2017 р.

О 8:00 на ранковому шикуванні в усіх навчальних корпусах представляються виконувачі обов'язків керівництва академії та її структурних підрозділів у День студентського самоврядування. Ректор і проректори академії передають свої повноваження обраним представникам молодіжного ректорату.

**Передача ректором своїх повноважень в.о. голови студентського самоврядування,
Тиждень студентського самоврядування, 2016 р.**

Із 8:30 молодіжний ректорат ХДМА, студентські деканати та молоде керівництво структурних підрозділів, майбутні викладачі, командири рот, керівники відділів і служб, куратори та класні керівники академічних груп беруть на себе повну відповідальність за організацію навчально-виховного процесу в Херсонській державній морській академії та її структурних підрозділах.

В.о. ректора ХДМА традиційно організовує засідання молодіжного ректорату, на якому учасники заходу обговорюють нагальні питання забезпечення функціонування навчального закладу.

Засідання молодіжного ректорату в рамках ТСС, 2017 р.

Протягом дня курсантами, студентами й учнями проводяться навчальні заняття відповідно до розкладу; молодіжними деканатами готуються щоденні звіти про відвідування й успішність курсантів, студентів і учнів академії; молоді керівники відділів виконують інші обов'язки відповідно до посад.

Обов'язки ректора в 2013 році виконував Шилов Євген, в 2014 – Кравченко Олександр, в 2015 р. – Терент'єв Владислав, в 2016 році – Кожин Олег, в 2017 році – Одінцов Валерій та Сердюк Олександр. Також приємно зазначити, що з кожним роком кількість курсантів, студентів та учнів, які беруть участь у Дні заміни нестримно зростає.

У межах Тижня студентського самоврядування, який відбувається в листопаді традиційно по четвергах відбувається Всеукраїнська студентська наукова конференція «Сучасні проблеми морського транспорту та безпека мореплавства», яка працює за такими тематичними напрямками: експлуатація водного транспорту; безпека мореплавства; екологічна безпека та захист навколишнього середовища при експлуатації суден; суднові енергетичні установки та ресурсозберігаючі технології; компетентнісний підхід у підготовці фахівців морського транспорту.

З кожним роком кількість учасників та молодих учених зі всієї країни зростає. Так, у 2013 році в роботі конференції взяли участь 104 студенти та 7 молодих учених з п'яти вищих навчальних закладів України: Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів, Одеської національної морської академії, Київської державної академії водного транспорту ім. гетьмана Тараса Конашевича-Сагайдачного, Академії військово-морських сил ім. П.С. Нахімова, Першого Українського морського інституту. Матеріали III Всеукраїнської студентської наукової конференції «Сучасні проблеми морського транспорту та безпека мореплавства» видані окремою збіркою (87 статей). А вже 2016 року кількість учасників склала близько 300 осіб.

Традиційним заходом для ТСС, який відбувається у березні-квітні є звітно-виборча конференція курсантського, студентського та учнівського колективів ХДМА та її структурних підрозділів. Так, остання конференція відбулася 20 квітня 2017 року і налічувала понад 180 учасників.

Звітно-виборча конференція студентського самоврядування ХДМА, 2017 р.

Закінчується Тиждень студентського самоврядування святковим концертом і конкурсом художньої самодіяльності. Також у ході заходу підводяться підсумки тижня та проходить нагородження за всі конкурси, що відбулися в його рамках. Ректор академії та проректор з навчально-виховної роботи нагороджують курсантів, студентів та учнів у номінаціях: «Кращий керівник структурного підрозділу», «Кращий викладач», «Кращий командир роти», «Краща організація Тижня студентського самоврядування у структурному підрозділі» тощо. Ректор та голова студентського самоврядування підводять підсумки і нагороджують за такими номінаціями: «Краща кімната гуртожитку», «Кращий кубрик», «Краща рота» та інші. Начальник відділу виховної роботи нагороджує переможців конкурсу художньої самодіяльності. Усі номінанти та переможці нагороджуються грамотами та подяками ректора академії Ходаковського В.Ф. і пам'ятними подарунками та призами, які традиційно купуються за рахунок профспілкової організації Херсонської державної морської академії в особі Лісового С.Ю.

Нагородження переможців конкурсу художньої самодіяльності в рамках ТСС, 2016 р.

Щороку представники студентського самоврядування ХДМА залучаються до роботи різноманітних студентських організацій та об'єднань всеукраїнського й обласного рівнів. Так, протягом останніх років курсанти брали участь у роботі Херсонської міської молодіжної ради та Херсонської обласної студентської ради, студентська рада академії продовжила роботу у складі Української асоціації студентів та була постійним учасником всіх її засідань і виїзних зборів, які за останні роки відбувалися в Києві, Харкові, Львові та інших містах України.

У жовтні 2017 року, за сприяння ректора академії Володимира Федоровича Ходаковського, в.о. голови студентської ради ХДМА Олександр Сердюк узяв безпосередню участь в обговоренні законопроекту «Про зміни в Законі України «Про вищу освіту», організованому Українською асоціацією студентів та Міністерством освіти і науки України. У ході зазначеної зустрічі обговорювалися найгостріші для студентства питання: запровадження зовнішнього незалежного оцінювання при вступі до коледжів та магістратури, а також переведення вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації у комунальну власність та на фінансування з міських бюджетів, що безпосередньо стосується нашого навчального закладу, адже морський коледж є невід'ємною частиною морської освіти в ХДМА.

Сердюк Олександр під час робочої зустрічі української асоціації студентів, Київ, 2017 р.

Голова студентської ради Валерій Одінцов, починаючи з 2016-2017 н.р. став членом Молодіжної Антикорупційної Агенції (зараз Молодіжна правозахисна агенція), у роботі якої брали участь курсанти ХДМА та МК ХДМА протягом 2016-2017 років. Разом із зазначеною організацією на початку літа 2017 року курсанти проходили п'ятиденний тренінговий курс для лідерів студентських організацій України на березі Чорного моря, у ході якого мали можливість прослухати лекції відомих антикорупційних діячів та успішних людей.

У жовтні 2017 року члени студентської ради ХДМА взяли участь у студентському обговоренні Законопроекту «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту», яке було організовано Молодіжною антикорупційною агенцією за сприяння Міністерства освіти і науки України. Також у межах зазначеного заходу курсанти прослухали лекції щодо антикорупційної діяльності у вищих навчальних закладах від народних депутатів 8-го скликання Мустафи Найєма та Сергія Лещенка, які мають гідний досвід антикорупційної діяльності.

На початку 2017-2018 н.р. органами студентського самоврядування було прийнято рішення про вступ одного з представників студентської ради до консультативно-дорадчого органу при Міністерстві інформаційної політики.

8.2. Організація культурно-масової, спортивної та виховної роботи

Виховна робота у Херсонській державній морській академії та її структурних підрозділах координується Радою з питань виховної роботи.

Засідання Ради з питань виховної роботи проводяться щоп'ятниці згідно з Регламентом роботи ХДМА та її структурних підрозділів, на яких розглядаються питання організації навчально-виховного процесу, культурно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи, дозвілля і побуту, стан навчальної дисципліни тощо.

Головною метою виховання курсантської, студентської та учнівської молоді є формування свідомого громадянина, патріота української держави, активного представника української національної еліти через формування у майбутніх морських фахівців національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей і духовних потреб.

На даний момент національне виховання в Херсонській державній морській академії та її структурних підрозділах здійснюється відповідно до Концепції національного виховання студентської молоді, затвердженої Рішенням колегії МОН України від 27.03.2015 р., розпорядчих актів і методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України, відповідними положеннями Херсонської державної морської академії.

Система національного виховання ХДМА має власну структуру та реалізується через комплекс відповідних заходів, визначених:

- планом навчально-виховної роботи ХДМА та її структурних підрозділів на навчальний рік, що коригується щомісячними та щотижневими планами-графіками навчально-виховної роботи;
- планом роботи Студентського клубу на поточний навчальний рік;
- планом роботи Спортивного клубу на поточний навчальний рік;
- положенням про студентське самоврядування Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів.

Система національного виховання курсантської, студентської та учнівської молоді академії включає такі напрями:

- національно-патріотичне виховання;
- громадянсько-правове виховання;
- морально-етичне виховання;
- інтернаціональне виховання;
- інтелектуально-духовне виховання;
- художньо-естетичне виховання;
- екологічне виховання;
- трудове виховання;
- фізичне виховання та утвердження здорового способу життя.

Координовані дії відділу виховної роботи, студентського і спортивного клубів, методичного об'єднання кураторів академічних груп, командирів рот, старшинського складу та органів студентського самоврядування забезпечують належний рівень організації виховного процесу, всебічний контроль за станом успішності та відвідування, дотриманням правил внутрішнього розпорядку курсантами, студентами й учнями морського навчального закладу.

Реалізацію завдань художньо-естетичного виховання в академії покладено на Студентський клуб, на базі якого постійно функціонують гуртки художньої самодіяльності:

- хореографічний;
- вокальний, вокально-інструментальний;
- театральний;
- літературного читання;
- духових інструментів;
- КВК.

Серед усіх урочистостей, які відбуваються в академії протягом року найбільше виховне значення має традиційне свято «Естафета морських поколінь» з нагоди урочистої посвяти в курсанти. Так, у третю суботу жовтня кожного навчального року курсанти нового набору присягають на вірність морю й українському народові та вдягають формені комірці-гюйси – символ

мореплавців і віднині стають повноправними курсантами Херсонської державної морської академії.

Відкриває урочисте свято ректор ХДМА, професор В.Ф. Ходаковський. Під час заходу відбувається декілька обрядів, серед яких напутні слова та наказ випускників молодому поповненню, урочиста клятва першокурсників та безпосередньо одягання старшокурсниками формених комірців-гюйсів як символ того, що віднині вони стають курсантами академії. Після всього напутнє слово має найрідніша людина – мама. І традиційно новоназвані курсанти проходять обряд Божого благословення.

Захід відбувається на славетному березі Дніпра та з кожним роком має все більш масштабний характер. Так, для порівняння в 2013 році присягу взяли близько 400 курсантів, а в 2017 році – понад 1300 чоловік.

Ректор В.Ф. Ходаковський під час свята «Естафета морських поколінь»

Посвята в курсанти – свято, яке має велике значення не тільки для академії, а й для всіх херсонців, тому серед поважних гостей завжди керівники міста і області, керівники крюїнгових та судноплавних компаній. Так, у 2016 році академія відзначала одразу два ювілеї – 5-річчя від дня утворення Херсонської державної морської академії та 10-у річницю співпраці навчального закладу з компанією «Марлоу Навігейшн».

«Естафета морських поколінь», колективне виконання Гімну України

Одягання морських комірців-гюйсів новому поповненню

Присяга на вірність українському народові

Окрім «Естафети морських поколінь», за сприяння ректора, професора Ходаковського В.Ф., в академії організовуються й інші урочистості та заходи: творчі вечори-зустрічі з воїнами-інтернаціоналістами з нагоди Дня

вшанування учасників бойових дій на території інших держав, заходи до Дня визволення міста Херсона від німецько-фашистських загарбників, Дня Пам'яті та Примирення, ритуал посвяти в Почесні курсанти академії та коледжу випускників і ветеранів навчального закладу, ритуал посвяти в Почесні професори видатних особистостей, які зробили значний внесок у розвиток академії та інші.

Починаючи з 2013 року, основним завданням виховання майбутніх морських фахівців було формування загальнокультурної, громадянської, здоров'язберігаючої та соціальної компетентностей через систему навчально-виховної роботи в умовах широкої автономії студентського самоврядування.

Із метою формування загальнокультурної компетентності студентської молоді протягом 2013-2017 років в Херсонській державній морській академії та її структурних підрозділах за ініціативи ректора В.Ф. Ходаковського організовано і проведено наступні заходи:

- кураторські години «Ми різні, але ми разом», «Толерантні стосунки на міжетнічному рівні», «Гуманізація стосунків – встановлення соціальної справедливості в освітньому просторі України», «Націоналізм і нацизм: у чому різниця?», «Ксенофобія в Україні: статистика взаємної неприязні», «Природа і майбутнє етнічних конфліктів», «Гендерна взаємодія у поліетнічному суспільстві» та інші;

- книжкові виставки «Культурна спадщина – духовна криниця Європи» (щороку);

- перегляд тематичних відеофільмів, наприклад, «Пам'ятки Європи» (щороку);

- екскурсії до Херсонського обласного художнього музею, краєзнавчого музею, музею морської освіти і слави України тощо;

- культурно-масові заходи «День вишиванки», «Країни Європи – єднання через культуру», «Перлини народних звичаїв», вечори поезії в бібліотеках ХДМА та її структурних підрозділів, «Дві країни – два поети», «Україно моя», літературні вітальні та інші (щороку);

- участь курсантів ХДМА в урочистостях з нагоди святкування Дня пам'яті та примирення (щороку);

Урочисті заходи до Дня пам'яті та примирення, 2017 р.

- участь курсантів ХДМА у відкритті пам'ятника морякам і рибалкам із нагоди 306-річчя м. Гола Пристань і 140-ї річниці від дня заснування морехідної школи (2015 р.)

- участь у вишиванковому флешмобі з нагоди Міжнародного дня вишиванки (2017 р.);

- участь курсантів і студентів в обласних конкурсах у рамках святкування Дня Європи в Україні, Дня Незалежності та ін (щороку).

- участь курсантів у церемонії підняття прапорів України та Європейського Союзу з нагоди прийняття остаточного рішення про скасування візових вимог для громадян України (2017 р.);

Церемонія підняття прапорів України та Євросоюзу з нагоди оголошення безвізового режиму, 2017

- участь курсантів у молодіжному флешмобі з нагоди 170-річчя з дня написання «Заповіту» Т.Г. Шевченка та 200-річчя з дня народження відомого композитора М.М. Вербицького (2015 р.);
- щорічна участь курсантів і духового оркестру в урочистих заходах з нагоди святкування Дня міста Херсона;
- участь курсантів у фестивалі «З днем народження, Канадо!» до 150-річчя Канади (2017 р.);

Урочисте свято «З днем народження, Канадо!», 2017 р.

- щорічна участь курсантів та духового оркестру в урочистій карнавальній ході в рамках Міжнародного фестивалю «Мельпомена Таврії»;
- участь курсантів ХДМА у започаткуванні в Херсоні «Естафети єдності» (2015 р.);

«Естафета Єдності», 2015 р.

- участь курсантів у вшануванні воїнів-випускників ХДМА, які загинули в АТО, захищаючи рідний край, організація й урочисте відкриття меморіальних дошок пам'яті К. Григорюка та О. Гребінського (2016 р.); урочистий захід відбувся за підтримки ректора ХДМА, професора В.Ф. Ходаковського;

Урочисте відкриття меморіальних дошок, 2016 р.

- участь та перше місце у VII Всеукраїнському конкурсі соціальних проектів «Моральний вчинок – 2017» (відеоролік – соціальна реклама «Медіація – запорука вирішення конфліктів»)

Диплом за I місце у Всеукраїнському конкурсі «Моральний вчинок», 2017

У листопаді 2016 року серед курсантів факультету судноводіння вперше відбувся квест під назвою «KSMA Amazing Race». Захід було підготовлено та проведено викладачами кафедри англійської мови в

судноводінні в рамках місячника англійської мови та виконання Указу Президента України «Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні». До участі у змаганнях було залучено 30 курсантів I–II курсів, які сформували шість команд-суперниць.

Формуванню у студентської молоді громадянської компетентності сприяє система правовиховної роботи. Систематично у жовтні місяці кожного навчального року в рамках місячника правової освіти та протягом року відділом виховної роботи та юридичним відділом ХДМА організовувалася така робота:

- щорічний місячник правової освіти та виховання (жовтень);
- випущено інформаційні бюлетені «СТОП КОРУПЦІЯ!», «Витяг із Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення»», «Сепаратизм: поняття, вплив, наслідки» та інші (2014, 2015, 2016 роки);
- організовано книжкові тематичні виставки, книжкові полицки, індивідуальні тематичні бесіди зі студентами у бібліотеці ХДМА (2014, 2015, 2016 роки):
 - «Правова освіта курсантів, студентів і учнів»;
 - «Міжнародне морське право – орієнтир у галузі світових морських ресурсів»;
 - «Правознавство – керманич у дотриманні законодавства»;
 - «Законодавчі акти про вищу освіту України».
- проведено інформаційні бесіди з правової тематики:
 - профілактика правопорушень, шкідливих звичок та інших асоціальних явищ;
 - захист прав студентів профспілками та органами студентського самоврядування;

- традиційна щорічна зустріч з юристом академії «Запитай у юриста» за питаннями, заздалегідь підготовленими курсантами, студентами й учнями та інші.

У 2017 році в рамках освітнього правового проекту організовано зустріч курсантів із працівниками міського управління юстиції.

Починаючи з 2013 року, волонтерський загін узів під свою опіку вихованців Олешківського дитячого будинку-інтернату. Ректор В.Ф. Ходаковський усебічно підтримує благодійну роботу в академії, тож займатися благодійною діяльністю стало традицією для наших курсантів. Вони систематично організовують благодійні акції та концерти, на зібрані в навчальному закладі кошти купують солодощі та іграшки для дітей інтернату. Так, 18 листопада 2015 року та 16 листопада 2016 року до Всесвітнього дня відмови від паління в Херсонській державній морській академії та Морському коледжі відбувалася традиційна благодійна акція «День без паління».

Акція «День відмови від паління», 2017 р.

У рамках цієї акції курсантам і викладачам пропонували пожертвувати на благодійність кошти, які вони щодня витрачають на сигарети. А тим, хто не палить, – просто долучитися до благої справи. Треба зазначити, що за два роки можна спостерігати позитивну динаміку, так в 2015 році курсантами було зібрано 2560 грн., а вже в 2016 році – 5218 грн.

На зібрані кошти представники Студентського самоврядування, небайдужі курсанти ХДМА та структурних підрозділів та придбали подарункові набори до дня Святого Миколая дітям-інвалідам – вихованцям Олешківського дитячого будинку-інтернату та подарували їм зимове свято – казку, організовану курсантами та студентами. Результати цього благодійного проекту висвітлено членом наукового товариства Вадимом Дубенко на обласній науково-практичній конференції «Морально-правові засади благодійної діяльності в Україні» у квітні 2016 р.

Відвідування Олешківського будинку-інтернату, 2017 р.

Із метою організації роботи з формування в курсантів, студентів та учнів здоров'язберігаючої компетенції відділом виховної роботи і психологічної службою протягом року проводиться низька профілактичних заходів. До складу психологічної служби ХДМА входять 3 практичних психолога (по одному в кожному структурному підрозділі) і 2 соціальних педагога (у професійно-морському ліцеї та академії). Метою її діяльності є психологічне забезпечення підвищення результативності навчально-виховного процесу із збереженням психічного і фізичного здоров'я всіх його учасників. Цю мету практичні психологи реалізують спільно з кураторами академічних груп, класними керівниками і майстрами виробничого навчання.

Особлива увага приділяється адаптації новоприбулих курсантів, студентів, учнів. З метою покращення адаптаційних процесів у всіх структурних підрозділах психологами організовано діагностичні дослідження індивідуальних особливостей першокурсників, які відбуваються традиційно в перший день навчання – 1 вересня. У ХДМА також виявляють комунікативні й організаторські здібності курсантів, схильність до суїцидальної поведінки тощо.

У професійно-морському ліцеї побудовано психологічний профіль особистості учнів I курсу та за бажанням – співробітників ліцею. Проективні методики дозволили виявити особливості характеру учнів та стали підґрунтям для індивідуальних бесід з метою гармонізації розвитку особистості. Для виявлення найбільш проблемних учнів застосовано методику первинної діагностики на виявлення «групи ризику». За результатами діагностики у всіх структурних підрозділах проведені індивідуальні консультації з курсантами, студентами, учнями, надані рекомендації майстрам виробничого навчання, класним керівникам, кураторам та розроблені конкретні поради з питань зниження емоційної напруги.

У ліцеї в усіх групах I курсу кожного року проводиться соціометричне дослідження, за результатами якого надаються рекомендації щодо коригування взаємин і поліпшення психологічного клімату.

Згідно з планом заходів щодо підготовки до відбору курсантів представниками компанії «Марлоу Навігейшн» у січні-лютому кожного року проводиться психодіагностичний експеримент з метою дослідження особистості та виявлення рівня нервово-психічної стійкості претендентів. За результатами тестування проводяться індивідуальні консультації для курсантів, надаються рекомендації щодо самовдосконалення, поведінки під час практики.

Достатня увага протягом 5-ти останніх років приділялась корекційно-розвивальній та профілактичній роботі.

У професійно-морському ліцеї формувалася система тренінгових занять. На початку навчального року в усіх групах I курсу вже традиційно пройшли тренінги «Знайомство». Напередодні Дня самоврядування для учнівського активу ліцею організовано тренінг «Сучасний лідер. Який він?». Метою проведених протягом року тренінгових занять було навчити учнів методам саморозвитку, надати зразки упевненої поведінки, створити атмосферу взаєморозуміння і підтримки. Ці та інші задачі реалізовувались у тренінгах: «Хто я?», «Моя творчість», «Шлях до толерантності», «Стили поведінки», «Свідомість і підсвідоме». Пройшли й індивідуальні тренінги: «Психологічний вік», «Публічний виступ», «Лінія мого життя».

Проведено декілька розвивально-корекційних тренінгів для учнів з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: «Розуміти себе», «Життєві цінності», «Взаємовідносини: Я і світ».

Організовано співпрацю з Херсонською громадською організацією «Вектор розвитку» та Херсонським обласним центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Учні ліцею взяли участь у проєкті «Попередження

торгівлі людьми і безпечне працевлаштування», пройшли навчання за методикою «рівний-рівному», провели серед однолітків низку заходів з цієї теми: інформаційні бесіди, міні-лекції, перегляд відеофільмів, обговорення, – найбільш активний учень Ахмедов Анар отримав Сертифікат «юного тренера» і Подяку від організаторів проекту.

У морському коледжі ХДМА протягом року реалізовувалась психокорекційна програма «Я бажаю змінитися», мета якої встановлення контакту з курсантами, які мали досвід вживання алкоголю та наркотичних речовин, розвиток у них позитивного світосприймання, вироблення навичок самопізнання, формування в них установки на здоровий спосіб життя, формування мотивації до самовиховання та саморозвитку, створення умов для саморозкриття, формування позитивної «Я – концепції», розвиток самоусвідомлення особистості. Впроваджено програми превентивного виховання. Проводилась профілактична робота з курсантами групи ризику та корекція поведінки за напрямками:

- компенсація проблематики розвитку за рахунок створення ситуацій успіху в припадних сферах життєдіяльності;
- активізація позитивної суспільно-корисної діяльності;
- звільнення від психологічних комплексів та переживань за рахунок формування впевненості у собі, власних силах, усвідомлення широти свого творчого потенціалу;
- допомога у подоланні депресивних станів та запобігання суїцидальної поведінки.

На стенді з навчально-виховної роботи постійно ведеться куточок «Психологічний вісник», де щотижня оновлюється цікава та корисна інформація про нові дослідження у галузі психології, фізіології, педагогіки.

До роботи в зазначеному напрямі залучаються спеціалісти різноманітних громадських організацій, працівники медичних установ, лікарі

тощо. Так, протягом 2013-2017 років були проведені такі профілактичні заходи:

- участь у районній конференції «Молодь обирає здоровий спосіб життя», присвяченій Міжнародному Дню боротьби з ВІЛ/СНІДом – 2014 р.;
- виховний захід для курсантів морського коледжу «Молодь обирає здоров'я» за участю начальника служби у справах дітей Суворовського району, капітана міліції та психологів – 2014 р.;
- зустріч курсантів I курсу ХДМА та учнів ПМЛ з працівниками міського центру планування сім'ї та репродукції людини – щороку;
- акція «Плануй своє майбутнє» спільно із соціальним партнером ХДМА – обласним центром «Успішна жінка» – 2015 р.;
- єдині виховні кураторські години «Алкогольні тортури...», «Ми за здоровий спосіб життя», «Наркотикам – Ні!», «Етика спілкування в соціальних мережах» – щороку;

Єдина кураторська година «Етика спілкування в соціальних мережах», 2016 р.

- тиждень поширення інформації про небезпечне інфекційне захворювання, приурочений до Всесвітнього та Всеукраїнського дня боротьби з туберкульозом – щорічно;
- участь у фестивалі «Молодь обирає здоров'я» за ініціативи «Клініки, дружньої до молоді» – 2015 р.;
- зустрічі з лікарями – щорічно;

- участь у конференції, присвяченій Міжнародному дню боротьби зі СНІДом «Обізнаність – мій вибір» – 2015 р.;

Конференція «Обізнаність – мій вибір», 2015 р.

- зустріч курсантів із представниками центру планування сім'ї «Медико-соціально-психологічні аспекти взаємовідносин сучасної молоді» – 2016 р.;
- участь курсантів у конференції «Морально-правові засади благодійної діяльності в Україні» – 2016 р.;
- виховний захід «Гуманізація стосунків – основа соціальної справедливості» за участю працівників психологічної служби – 2016 р.;
- виховний захід «Здоров'я моряка – запорука успіху в морській професії» – 2017 р.
- єдина кураторська година «Попередження торгівлі людьми» за участю працівників Херсонського обласного центру «Успішна жінка».

I. Участь у конкурсних заходах міського, обласного, всеукраїнського та міжнародного значення

Протягом 2013-2017 років курсанти Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів за підтримки ректора В.Ф. Ходаковського брали активну участь в організації та проведенні конкурсів і фестивалів різних рівнів:

Міські конкурси:

1. Організація та проведення конкурсу «Музична феєрія моря» 2013 р.

2. Організація Comedy Show «Смотри, не лопни» (ОПМіС) до Дня сміху 2013 р.

3. Участь у святковому конкурсі, присвяченому Дню закоханих – 2016 р.

4. Участь у II, III, IV міському конкурсі «Битва талантів» – 2015, 2016, 2017 роки.

5. Участь курсантів у форумі «Студентська творчість та креатив» – 2016 рік.

Призери міського конкурсу «Битва талантів», 2016 р.

Форум «Студентська творчість та креатив», 2016 р.

У ході форуму курсанти нашої академії відвідали мотиваційний тренінг «Розвиток творчого потенціалу сучасного студента» і майстер-клас «Сценічне мовлення та театральне мистецтво».

6. Участь у молодіжному рейтинговому конкурсі «Тріумф року» за ініціативи молодіжної організації «Спектр. ЮА» – 2016 рік.

Обласні конкурси:

1. Перемога на регіональному етапі Всеукраїнського конкурсу «Кращий студент України».

16 листопада 2016 року в рамках обласної програми «Молодь Херсонщини» відбувся обласний етап щорічної Всеукраїнської конкурсної програми «Кращий студент року» серед вищих навчальних закладів. Честь представляти Херсонську державну морську академію випала курсанту другого курсу факультету судноводіння Родіону Дєдкову. Так, разом із ще шістьма конкурсантами, Родіон мав змогу у креативній формі презентувати себе, свій талант, інтелектуальні здібності, громадянську позицію та продемонструвати цікаві моменти свого курсантського життя. Пройшовши через п'ять конкурсних етапів, Родіон, завдяки підтримці ректора академії В.Ф. Ходаковського, співробітників ХДМА, друзів, студентського самоврядування отримав феєричну перемогу, здобув звання Кращого студента Херсонщини та перспективу представляти Херсонську державну морську академію на державному рівні.

Перемога у першому етапі всеукраїнської конкурсної програми «Кращий студент України», 2016 р.

Всеукраїнські конкурси:

1. Починаючи з 2013 року, курсанти ХДМА та її структурних підрозділів щороку за підтримки ректора академії беруть участь у Всеукраїнському

фестивалі студентської творчості «Молода Україна». Рівень підготовки учасників кожного року стає вищим. Так, за результатами зазначеного конкурсу в 2013-2014 роках учасники отримували дипломи за участь, у 2015 році ХДМА отримала Гран-прі, у 2016 році три учасники стали лауреатами I та II ступенів, а вже у 2017 році курсанти отримали три дипломи лауреатів та Гран-прі.

Призери фестивалю «Молода Україна», 2017 р.

2. Всеукраїнський конкурс фото- і відеоробіт «Україна та НАТО: сучасний погляд української молоді» – 2016 р.

3. Всеукраїнський літературний конкурс «Ми – за тверезе життя» – 2017 р.

4. Перемога у VII всеукраїнському конкурсі соціальних проєктів «Моральний вчинок» – 2017 р.

5. Перемога у Всеукраїнській конкурсній програмі «Кращий студент України – 2016». За ініціативи ректора Родіон був нагороджений грошовими преміями від Херсонського міського благодійного фонду сприяння розвитку морської справи «Морське братство» та компанії «Марлоу Навігейшн Україна».

**Дєдков Родіон – переможець Всеукраїнського конкурсу
«Кращий студент України», 2016 р.**

Міжнародні конкурси та фестивалі:

1. II Міжнародний українсько-литовський конкурс малюнків «Здай кров заради життя» – 2017 рік.

Треба зазначити, що за п'ять років кількість учасників, призерів та переможців серед курсантів Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів значно зросла, що засвідчує про високий рівень підготовки й організаторські здібності працівників відділу виховної роботи та студентського клубу.

II. Культурно-масові заходи студентського клубу ХДМА

Свято – це невід'ємна частина будь-якої народної культури, це не тільки дні відпочинку, але й підсумок певного періоду, циклу, етапу життєдіяльності людей. Свята несуть емоційне навантаження, забезпечуючи, при цьому передачу традицій поколінь, зближення людей, на основі духовних, естетичних і творчих інтересів. Студентський клуб ХДМА разом із курсантами організували:

1. Свято до Дня Знань – щорічно 1 вересня;
2. Святковий концерт до Міжнародного жіночого дня – щорічно;
3. Святкові програми, організовані спільно зі студентами Херсонського училища культури – щорічно;

«Все страны в гости будут к нам», 2016 р.

4. Чемпіонат команд КВК серед структурних підрозділів ХДМА – 2014 р.;
5. Святковий концерт до Дня Святого Валентина – 2015 р.;
6. Новорічна святкова програма – 2014-2015 р.;
7. Концерт до Дня Сміху (Обласний Палац молоді і студентів Херсонської обласної ради) – 2016 р.;
8. Святковий концерт до Дня Матері – 2016 р.;

Святковий концерт до Дня матері, 2016 р.

9. Організація, участь і проведення святкової концертної програми з нагоди 5-річчя від дня утворення академії та 10-ї річниці співпраці ХДМА з компанією «Марлоу Навігейшн» – 2016 р.
10. Конкурси художньої самодіяльності в рамках Тижнів студентського самоврядування – 2013-2017 рр.

11. Святковий концерт у рамках благодійної акції «Ми – за здоровий спосіб життя» для вихованців Олешківського дитячого будинку – щорічно.

12. Організація урочистостей із нагоди вручення дипломів випускникам Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів.

III. Організація та участь у заходах національно-патріотичного спрямування

Пріоритетним напрямом виховання курсантів у національній системі освіти є патріотичне виховання. Актуальність патріотичного та духовного виховання зумовлюється процесом формування в Україні громадянського суспільства, становлення єдиної нації. Кожен рік студентський клуб бере участь у таких конкурсах, концертах і вечорах:

1. Концерт героїко-патріотичної та лірико-народної тематики «Любіть Україну» (Обласний палац молоді та студентів) – 2013 р.

2. Всеукраїнський конкурс військово – патріотичної пісні «Оберіг» (2013-2017 рр.);

3. Свято до Дня захисника України – щорічно;

4. Святковий концерт, присвячений 70-річчю Херсонської обл. – 2014 р.

5. Святковий концерт на військово-патріотичну тематику до 9 травня – 2014 р.

6. «Українські вечорниці», приурочені Міжнародному дню рідної мови (спільно з Херсонським училищем культури) – 2016 р.

«Українські вечорниці», 2016 р.

7. Виставка, присвячена загиблим Героям Майдану та воїнам, які воювали й полягли на сході України «Герої не вмирають» (ХНТУ) – 2016 р.
8. Участь у міських заходах, присвячених Дню пам'яті жертв голодомору (щороку).
9. Проведення урочистого відкриття меморіальної таблички з метою увічнення пам'яті моряків Дунайської флотилії – 2016 р.

Урочисте відкриття меморіальної таблички, 2015 р.

IV. Діяльність спортивного клубу ХДМА

Фізичне виховання необхідна складова освіти і виховання, педагогічний, навчально-виховний процес спрямований на оволодіння знаннями, уміннями й навичками щодо управління фізичним розвитком людини різновидами рухової активності, з метою навчання і виховання особистості в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточення.

Фізичне виховання та масовий спорт у Херсонській державній морській академії мають на меті забезпечити виховання в курсантів потреби самостійно оволодівати знаннями, уміннями й навичками управління фізичним розвитком людини засобами фізичного виховання та навчання, застосовувати набуті цінності в життєдіяльності майбутніх моряків.

Завданнями фізичного виховання та масового спорту в Херсонській державній морській академії є:

- створення відповідних умов і можливостей для задоволення різнобічних інтересів курсантів, працівників академії та інших осіб у сфері фізичної культури та спорту;

- формування всебічно розвиненої особистості члена трудового, курсантського, студентського та учнівського колективів засобами фізичної культури та спорту;

- пропаганда здорового способу життя, запровадження фізичної культури та спорту в систему навчання, роботу, побут та відпочинок курсантів і співробітників академії.

- використання засобів фізичної культури та спорту для професійно-прикладної підготовки курсантів, як майбутніх морських фахівців;

- організація та проведення масових фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів;

- проведення роботи щодо спортивного вдосконалення курсантів, підготовки та відрядження збірних команд академії на змагання різного рівня;

- організація, проведення та забезпечення контролю за навчально-тренувальним процесом у спортивних секціях, групах, збірних командах, клубах за спортивними інтересами;

- створення необхідних умов для росту майстерності студентів-спортсменів.

З метою якісного виконання всіх поставлених завдань у ХДМА за навчально-виховний процес відповідальна кафедра фізичного виховання, а за спортивно-масову роботу – спортивний клуб ХДМА.

Спортивний клуб є структурним підрозділом ХДМА, підпорядковується відділу виховної роботи академії.

У своїй роботі спортивний клуб керується чинним законодавством України, нормативними та методичними документами Міністерства освіти і науки України, Статутом та нормативними документами академії,

документацією системи менеджменту якості академії, Положенням про спортивний клуб ХДМА.

У спортивному клубі протягом 2013-2017 років навчальні заняття в спортивних секціях проводились згідно із затвердженим розкладом. Курсанти мають змогу відвідувати наступні секції: волейбол, баскетбол, футбол, фут-зал, легкоатлетичний крос, легка атлетика, настільний теніс, шахи. Заняття проводять викладачі кафедри фізичного виховання та голова спортивного клубу ХДМА.

Кожного року спортивний клуб і кафедра фізичного виховання проводять соціологічні дослідження (анкетування, опитування) серед курсантів перших курсів академії щодо фізичної та спортивної підготовленості курсантів.

Щорічно в академії проводиться комплексна спартакіада Херсонської державної морської академії з волейболу, баскетболу, футболу, легкоатлетичного кросу, легкої атлетики, настільного тенісу, шахів.

У 2013 році в спартакіаді Херсонської державної морської академії взяло участь 408 курсантів із 8 видів спорту: волейболу, баскетболу, футболу, легкоатлетичного кросу, легкої атлетики, настільного тенісу, шахів.

Змагання з волейболу в залі комплексної спартакіади ХДМА, 2014 р.

Змагання з баскетболу в залік комплексної спартакіади ХДМА, 2015 р.

Збірні команди академії регулярно беруть участь в обласних студентських спортивних іграх, обласній Універсіаді, естафетах і пробігах, приурочених до визначних і пам'ятних дат.

У 2013 році серед ВНЗ III-IV рівня акредитації збірна команда академії посіла I місце у змаганнях із настільного тенісу та легкоатлетичного кросу, II місце з футболу та легкої атлетики, III місце з баскетболу. Збірна команда курсантів академії та коледжу брала участь у Чемпіонаті та Кубку Федерації м. Херсона з футзалу та посіла III місце.

У 2014 році в спартакіаді Херсонської державної морської академії прийняло участь 398 курсантів з 8 видів спорту: волейболу, баскетболу, футболу, легкоатлетичного кросу, легкої атлетики, настільного тенісу, шахів. Збірна команда курсантів академії та коледжу приймала участь в Чемпіонаті та Кубку Федерації м. Херсона з футзалу та посіла III місце.

Збірна команда ХДМА з міні-футболу

У 2016 році в комплексній спартакіаді Херсонської державної морської академії взяли участь 435 курсантів.

У змаганнях серед вищих навчальних закладів м. Херсона курсанти академії стали чемпіонами в змаганнях з футболу, II місце завоювали збірні команди з легкої атлетики, III місце – команди з легкоатлетичного кросу та баскетболу.

Змагання з баскетболу в залі комплексної спартакіади ХДМА, 2015 р.

У жовтні 2017 року відбулися змагання з настільного тенісу за програмою обласних студентських спортивних ігор. Команда ХДМА в посіла призове II місце.

II місце в обласних змаганнях з тенісу, жовтень 2017 р.

Ще однією важливою подією в жовтні 2017 року стала участь команди Херсонської державної морської академії в Обласних змаганнях з легкоатлетичного кросу за програмою обласних студентських спортивних ігор, яка посіла I командне місце.

Обласні змагання з легкоатлетичного кросу, жовтень 2017 р.

Високий професіоналізм педагогів та значно покращена матеріально-технічна база академії дозволяють виконувати виховні завдання фізичного виховання на високому рівні. Адже в динаміці ми бачимо, що збільшується кількість курсантів, які беруть участь у спортивного-масових заходах ХДМА, що і дозволяє гідно представляти навчальний заклад найсильнішими курсантами.

Фінансування сфери фізичного виховання академії та її структурних підрозділів знаходиться на найвищому рівні. Закупівлі спортивного інвентарю та обладнання проводяться за рахунок коштів студентського самоврядування ХДМА та профспілкового комітету ХДМА. Розвивається академія – зростають витрати на спорт, так, наприклад, у 2015 році на закупівлю необхідного інвентарю було витрачено 34532,00 грн, у 2016 році – 100850,00 грн, а в 2017 році – це вже 389041,00 грн витрачених коштів на розвиток фізичного виховання. Це і новий спортивний інвентар, і форма, і нові спортивні майданчики.

8 червня 2017 року відбулася офіційна передача Херсонській державній морській академії спортивних тренажерів первинною профспілковою організацією Херсонського морського торговельного порту.

Тренажери, подаровані профспілкою Херсонського морського торговельного порту

Урочисте відкриття спортивного майданчика в НК № 1, 2017 р.

Офіційне відкриття останнього придбаного спортивного майданчику відбулося 14 жовтня 2017 року в урочистий день «Естафети морських поколінь».

8.3. Заходи щодо роботи з дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківського піклування

Протягом 2013-2017 років у Херсонській державній морській академії та її структурних підрозділах здійснювався соціально-психологічний супровід дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Реалізувався супровід відповідно до Закону України «Про охорону дитинства», Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов

соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», Закону України «Про вищу освіту».

Зміст роботи передбачає і спілкування з курсантами, студентами та учнями з числа дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування, їх опікунами, викладачами, і тісну співпрацю з відповідними службами міста (Центр соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді, Служби у справах дітей міста, Клініка дружня до молоді КЗ «Херсонська міська клінічна лікарня», обласний центр профілактики та боротьби зі СНІДом, міський центр планування сім'ї та інші).

На кожного курсанта соціально незахищеної категорії протягом 2013-2017 рр. було заведено особові справи та індивідуальні картки соціально-педагогічного супроводу. З метою уточнення даних цих курсантів двічі на рік працівниками соціальної служби та кураторами було відправлено листи до служб у справах дітей; здійснювалось обстеження житлово-побутових умов їх проживання, складались відповідні акти.

Протягом 2013-2017 років діти зазначеної категорії були забезпечені житлом у гуртожитках ХДМА.

Проводились тематичні зустрічі з такими організаціями:

- центром соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді;
- службами у справах дітей міста;
- клінікою дружньою до молоді КЗ «Херсонська міська клінічна лікарня»;
- обласним центром профілактики та боротьби зі СНІДом, Херсонським обласним благодійним фондом «Мангуст»;
- молодіжним християнським рухом «Анастасіс» та інші.

Робота клубу «Точка опори»

Традиційно, починаючи з 2013 року, працює молодіжний клуб «Точка опори», де обговорюються питання щодо здорового способу життя, формування власного бюджету, конструктивних методів вирішення конфліктів, організації ефективного спілкування, постановки життєвих цілей та визначення шляхів їх досягнення, попередження торгівлі людьми тощо.

У професійно-морському ліцеї регулярно проводяться тренінги на теми розвитку гармонійної особистості.

Протягом 2013-2017 років у морському коледжі було організовано систему наставництва, яка працює та постійно вдосконалюється.

Починаючи з 2014 року дітей-сиріт і дітей позбавлених батьківського піклування було залучено до реалізації проекту «Медіація ровесників». У ході тренінгу діти отримували знання, вміння і навички щодо проведення медіаційної процедури. Програма тренінгу передбачає знайомство учнів з основними принципами сучасної конфліктології, які орієнтовані на співробітництво і мирне врегулювання конфліктів; навчання конструктивним стратегіям поведінки; навчання медіації; підготовку групи дітей для виконання посередницьких функцій у процесі вирішення конфліктів; розробку плану організації системи посередництва в академії.

У ХДМА за період 2013-2017 років здобуло освіту наступна кількість студентів та учнів, які мали статус дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, а також осіб з їх числа (яким уже виповнилось 18 років):

Рік	Структурні підрозділи		
	Академія	Морський коледж	Професійно-морський ліцей
2013	26	79	31
2014	39	76	25
2015	35	75	32
2016	31	78	35
2017	27	54	29

На засіданнях студентського самоврядування щороку розглядається питання «Про забезпечення у навчальному році соціального захисту курсантів, студентів та учнів Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів (з числа дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування)». Було вирішено забезпечити гарантовані державою права шляхом надання зазначеним курсантам грошової компенсації, передбаченої чинним законодавством (на придбання навчальної літератури у розмірі трьох ординарних стипендій та забезпечення одягом та взуттям) і надати бухгалтерії дозвіл на перерахування цих коштів на стипендіальні картки.

Треба зазначити, що з 1 січня 2017 року в дію вступила Постанова Кабінету Міністрів України № 1045 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» згідно з якою нарахування соціальних стипендій курсантам зазначеної категорії відбувається за новим принципом: кандидатури затверджуються стипендіальною комісією, після чого управлінням праці та соціального захисту населення заносяться до Єдиного державного автоматизованого реєстру пільговиків, після звіряння з яким управлінням соціальної політики нараховує відповідні кошти. У зв'язку із цим в академії наказом була призначена уповноважена особа по зв'язках із службами соціального захисту населення – начальник відділу виховної роботи О.О.Митрохіна.

Кожного року проводились психодіагностичні обстеження курсантів, студентів та учнів нового набору з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування з метою виявлення психохарактерологічних

особливостей їх особистості, виявлення ризику суїцидальних тенденцій, визначення комунікативних і організаторських здібностей, акцентуації характеру тощо.

Були проведені анкетування щодо виявлення інтересів та схильностей, вивчення потреб. Дані анкетування використовувались для залучення дітей позбавлених батьківського піклування до спортивно-оздоровчої та культурно-масової роботи.

Кураторам академічних груп були надані індивідуальні консультації та рекомендації щодо роботи з курсантами з числа сиріт та позбавлених батьківського піклування.

Проводились консультування опікунів на актуальні для них теми: з питань здорового способу життя дітей, організації дозвілля, оздоровлення, дотримання прав дітей, які позбавлені батьків.

У Морському коледжі та ХДМА було організовано систему наставництва.

Протягом навчальних років до психологічних служб класними керівниками та кураторами надавались рапорти про роботу, проведену з дітьми-сиротами та позбавленими батьківського піклування.

8.4. Стан забезпечення належних умов проживання курсантів, студентів та учнів Херсонської державної морської академії

Правила проживання в екіпажі регламентовані Положенням про курсантський екіпаж Херсонської державної морської академії.

У 2013-2017 роках при наявності 441 ліжкомісць у гуртожитку Екіпаж за адресою: вул. Небесної Сотні, 25 та 120 ліжкомісць у гуртожитку № 2 за адресою: пр-т Ушакова, 42 – всі курсанти, студенти та учні, які потребують місць для проживання були забезпечені житлом.

У приміщенні гуртожитку Екіпаж курсанти розміщені на чотирьох поверхах, за структурними підрозділами:

II поверх – факультет судноводіння ХДМА;

III поверх – судноводійне відділення Морського коледжу ХДМА;

IV поверх – судномеханічне та електромеханічне відділення Морського коледжу ХДМА;

V поверх – факультет суднової енергетики та іноземні студенти ХДМА.

У період підготовки до нового навчального року силами співробітників і курсантів проводилися ремонтні та саморемонтні роботи, а саме:

1. Протягом звітного періоду на 2, 3, 4, 5 поверхах проведені капітальні ремонти всіх кубриків.

2. Систематично проводиться косметичний ремонт житлових кубриків за потребою.

3. Закінчено капітальний ремонт санвузлів на 2, 3, 4, 5 поверхах. З правої сторони виконано капітальний ремонт гальйонів та умивальників на 2, 3, 4, 5 поверхах.

4. На II поверсі силами курсантів, за їх ініціативи, відремонтовано побутову кімнату.

5. Відремонтована, укомплектована меблями та необхідною технікою кімната органів студентського самоврядування ХДМА.

6. На 5 поверсі обладнана кухня, встановлено електричні плити, для приготування їжі іноземними студентами-курсантами.

7. Встановлено та функціонують камери відеоспостереження: вхід до екіпажу, коридор 1 поверху, ворота з внутрішньої та зовнішньої сторони, вздовж будівлі екіпажу та з вулиці Кременчуцької.

8. Керівництвом ХДМА на 5 поверсі, де мешкають курсанти–іноземці, призначено чергових, які несуть чергову службу цілодобово.

9. За кожним поверхом закріплено відповідального командира роти, який забезпечує виконання розкладу дня та контролює санітарний стан кубриків і місць загального користування.

10. Щодня на кожному поверсі призначається добовий наряд у складі чергового та трьох днювальних для забезпечення дисципліни і порядку в роті протягом доби.

11. Заміна постільної білизни проводиться раз на тиждень. Лазня на території екіпажу працює щодня, пропускна здатність лазні дозволяє протягом 3-х годин приймати душ усім курсантам екіпажу.

12. У банно-пральному комплексі встановлено 5 пральних машин.

13. Медичним центром ХДМА, який знаходиться на території екіпажу, забезпечується цілодобове медичне обслуговування курсантів.

14. Щодня з 11.00 до 12.00 комісією у складі медичного працівника, командира роти, заступника начальника ОСВ та чергового по екіпажу проводиться санітарний огляд кубриків і місць загального користування. Результати огляду заносяться до журналу санітарного стану роти.

15. Начальник МСЧ ХДМА щотижня звітує про санітарний стан в екіпажі проректору з НВР.

16. Щочетверга у гуртожитку екіпажу проводиться «велике прибирання», здійснюється санітарна обробка приміщень і профілактична обробка м'якого інвентарю.

Кожного року під час Тижня студентського самоврядування проводиться огляд-конкурс на кращий поверх та кубрик екіпажу, кращу кімнату гуртожитку за участі органів самоврядування та профспілкового комітету.

Щотижня в екіпажі проводяться засідання студентської ради самоврядування екіпажу, на які виносяться питання проживання та подальшого благоустрою.

РОЗДІЛ 9.
МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО
МОРСЬКОГО КЛАСТЕРУ «ПАЛАТА ІТ-ОПМ»
ПРИ ХЕРСОНСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ МОРСЬКІЙ АКАДЕМІЇ

Міжнародна діяльність Херсонської державної морської академії, відповідно до затвердженої концепції розвитку спрямована на розбудову навчального закладу, інтеграцію в європейський та світовий освітній простір, поглиблення науково-дослідної роботи, вдосконалення професійного рівня педагогічного складу, покращення якості надання освітніх послуг. Вимогою процесу інтеграції є приведення освітніх, методичних, наукових матеріалів та обладнання у відповідність до вимог міжнародних освітніх, регуляторних органів, установ у сфері підготовки, перепідготовки курсантів та моряків.

Міжнародні зв'язки академії та її діяльність реалізуються у таких напрямках:

- співробітництво з іноземними партнерами – морськими асоціаціями, фондами, навчальними закладами, науковими та науково-технічними інститутами, судноплавними та круїзними компаніями з метою підвищення якості навчального процесу і приведення його до сучасних вимог морської індустрії та Міжнародної морської організації (ІМО);
- вдосконалення навчально-методичних освітніх програм, курсів, навчальних матеріалів, посібників, монографій;
- обмін та співпраця з вирішення та реакції на проблеми та виклики в галузі судноплавства, освіти, підготовки та перепідготовки курсантів, студентів;
- запровадження та участь у міжнародних програмах обміну викладачами, вченими, аспірантами, студентами;
- участь у спільних міжнародних науково-методичних проектах, конференціях, симпозіумах;

- підвищення кваліфікації викладацького складу, стажування викладачів та курсантів на суднах закордонних компаній;
- працевлаштування курсантів на суднах закордонних компаній;
- вдосконалення та розбудова навчально-тренажерної бази академії шляхом придбання, встановлення, вдосконалення тренажерів, лабораторій, обладнання, програмного забезпечення;

Провідне місце в міжнародній співпраці та діяльності академії займає спільна робота з «Марлоу Навігейшн» – однією з найбільших компаній у світовій галузі судноплавства. Базовий договір «Про співробітництво в підготовці та працевлаштуванні морських офіцерів» з цією компанією був укладений у 2007 році у Лімасолі (Кіпр). Відтоді академія та «Марлоу Навігейшн» оцінюючи результати співпраці за кожний рік щороку продовжують дію базового договору, а також доповнюють його відповідно до змін, з огляду на нові напрямки співробітництва. Так, 15 жовтня 2016 р. між академією та «Марлоу Навігейшн» було підписано вже IX доповнення до базового договору, у якому окреслені завдання на 2017 р. та зазначено, що сторони повністю задоволені результатами спільної діяльності.

Грунтовність співпраці між академією та «Марлоу Навігейшн» знаходить своє відображення у ретельності та довготривалому підході до підготовки та відбору курсантів академії для проходження плавальної практики та подальшого працевлаштування.

У 2011 році в рамках виконання стратегії з розвитку морської освіти до співпраці академії з компанією «Марлоу Навігейшн» долучилися органи державної влади України у рамках укладеного чотирьохстороннього договору «Про співробітництво між Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, компанією «Марлоу Навігейшн», Херсонською обласною державною адміністрацією та Херсонською державною морською академією про співробітництво в питаннях поліпшення якості морської освіти».

У 2016 році за сприяння компанії «Марлоу Навігейшн» була розпочата робота щодо створення унікального в Україні навчально-тренажерного

комплексу «Швартовна станція», який включає тренажерну площадку з судновою якорно-швартовною лебідкою виробництва Німеччини та палубне швартовне обладнання, такелажний цех та навчальну аудиторії з охорони праці. Уведення цього комплексу в експлуатацію відбулося 14 жовтня 2017 року. Цей тренажер дозволить відпрацьовувати практичні вміння з безпечного та ефективного проведення якірно-швартовних операцій відповідно до вимог відповідних розділів таблиці А-II/1, А-III/1, А-II/5 Міжнародної Конвенції ПДНВ з поправками.

Загалом за роки плідної співпраці з 2007 по 2017 рік академія та «Марлоу Навігейшн» втілили низку спільних проектів, спрямованих на розбудову навчально-тренажерної бази академії та розвитку кадетської спонсорської програми на загальну суму 29 млн доларів США.

Успішна реалізація протягом 2011-2014 р.р. на базі академії міжнародного інвестиційного проекту «Підготовка командного складу для торговельного флоту Європи» (бюджет 3 млн доларів США), у фінансуванні якого взяли участь німецький державний фонд інвестицій та розвитку (DEG) та компанія «Марлоу Навігейшн» дозволила створити сприятливий інвестиційний імідж для подальшої співпраці у цьому напрямі з іншими провідними світовими компаніями та установами.

Будучи офіційним членом Міжнародної ради роботодавців морського транспорту (ІМЕС), німецька компанія «Marlow Navigation», як базове підприємство академії, виступає ініціатором залучення коштів від цієї організації, яка об'єднує більше ніж 200 судноплавних та круїзних компаній світу та здійснює свою діяльність із офісів, розташованих у Лондоні (Великобританія) та Манілі (Філіппіни). Останнім часом до цього співробітництва долучилася ще одна з найбільших круїзних компаній світу – Columbia Shipmanagement, яка також є дійсним членом ІМЕС.

Урахувавши позитивний досвід освоєння іноземних інвестицій у розвиток навчально-тренажерної бази Херсонської державної морської академії за період з 2011 по 2014 рік, керівництво фонду ІМЕС розглянуло

проект інвестування у розвиток тренажерних лабораторій академії та підтвердило виділення інвестиційного гранту в розмірі 2,2 млн доларів США на створення сучасних тренажерних лабораторій, необхідність яких викликана сучасними вимогами Міжнародної морської ради та Кодексу дипломування моряків і несення вахти, та висловило впевненість, що академія має всі можливості щодо освоєння цих інвестицій. Також була досягнута домовленість щодо встановлення довгострокового співробітництва між Херсонською державною морською академією та ІМЕС у питаннях поліпшення якості підготовки морських фахівців.

У межах реалізації спільного інвестиційного проекту з ІМЕС протягом 2016 року були створені сучасні лабораторії-тренажери «Тренажер машинного відділення ERS 5000», офшорний навігаційний симулятор «Тренажер динамічного позиціювання», «Тренажер GMDSS» (Global Maritime Distress and Safety System); проведена модернізація пожежного полігону та розпочата реконструкція водно-тренажерної бази академії для приведення її у відповідність до сучасних вимог ІМО.

Протягом 2017 р. академія продовжила залучення до співробітництва провідних світових компаній. Так, упродовж поточного року академію відвідали представники судноплавних та кріюінгових компаній «MSC Crewing Services», «Reliance Defense Systems Private Ltd», «Tsakos Columbia Shipmanagement», «Bernhard Schulte Shipmanagement», «Vroon Offshore», «Briese Crewing», OPITO, «V.Ships».

З компаніями «Tsakos Columbia Shipmanagement» (Греція) та «V.Ships» у 2016 році були укладені довгострокові угоди про співробітництво.

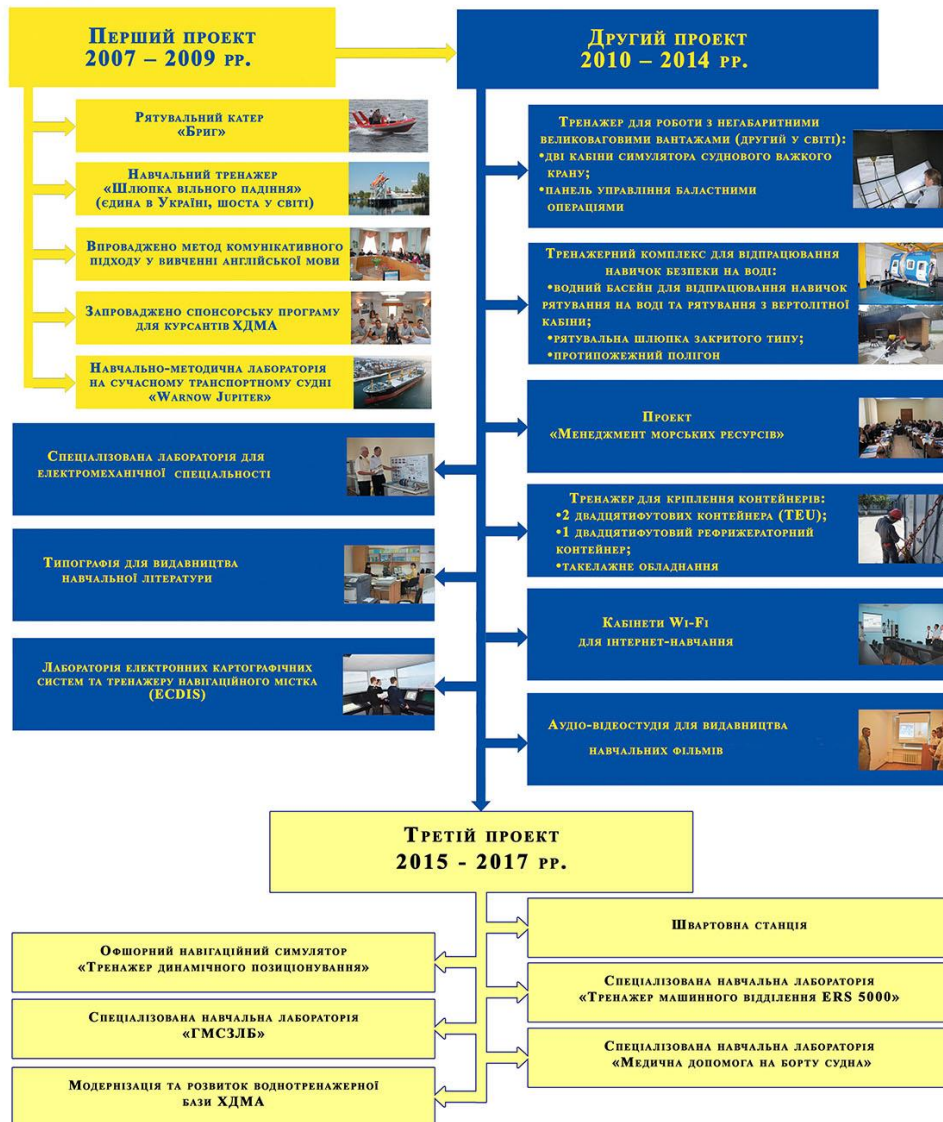
На сьогодні ХДМА, має угоди з понад 30 іноземними судноплавними та кріюінговими компаніями про співробітництво щодо надання курсантам можливості проходження практики з їх подальшим працевлаштуванням.

Міжнародна співпраця у царині методичної, наукової та освітньої діяльності ґрунтується на умовах викладених у договорах про науково-технічне і навчально-методичне співробітництво з такими установами:

Бременський університет прикладних наук (Німеччина), Академія шведського клубу (Швеція), Міжнародний морський тренажерний трест – IMTT (International Maritime Training Trust), державна морська академія ім. адмірала С.О. Макарова, Морський державним університетом ім. адмірала Г.І.Невельського, Harren & Partner ShipManagement GmbH&Co.KG., навчальний центр компанії Марлоу Навігейшн у Манілі (Філіппіни).

СПІЛЬНІ МІЖНАРОДНІ ІННОВАЦІЙНІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЕКТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ 2007–2017 РР.

Міжнародний кластер «Палата ІТ-ОПМ»

Практика співпраці з іноземними інвесторами підтвердила необхідність об'єднання їх зусиль з метою подальшого забезпечення системного розвитку навчального закладу, модернізації та оновлення обладнання його тренажерного комплексу, залучення іноземних інвесторів до утримання матеріальної бази.

Позитивним досвідом у вирішенні цього питання є кластеризація виробничих підприємств, наукових установ і навчальних закладів відповідної галузі, органів місцевого самоврядування.

З метою реалізації світового досвіду кластеризації в реальному часі та наявних для цього умов при ХДМА була організована робоча група, яка й ініціювала створення загальноновизнаної в Україні та світі моделі міжнародного освітнього кластера.

За ініціативи ХДМА та іноземних компаній-партнерів, а також Міністерства освіти і науки України та Херсонської обласної державної адміністрації був створений Міжнародний морський кластер «Палата ІТ-ОПМ» («Палата ІТ-освіти і підготовки моряків») при Херсонській державній морській академії

Новостворений Міжнародний морський кластер «Палата ІТ-ОПМ» при ХДМА покликаний зосередити фінансові, матеріальні й людські ресурси іноземних та національних крьюінгових і судноплавних компаній, центральних і місцевих органів влади і направити їх діяльність на цілеспрямоване і системне поліпшення якості підготовки морських фахівців у академії на основі запровадження в її освітню діяльність новітніх інформаційних технологій, здійснення навчання на матеріальній базі, яка відповідатиме постійно зростаючим вимогам морської індустрії.

До процесу кластеризації було запропоновано долучитися іноземним інвесторам академії, національним центральним і місцевим органам влади, банкам, будівельним організаціям і підприємствам видавничої діяльності.

Усі засновники кластера мають чітко визначені зобов'язання щодо участі у розвитку навчально-тренажерної бази, запровадженні новітніх інформаційних технологій у освітній процес ХДМА, виданні праць науковців, ремонті й утриманні будівель і споруд академії, кредитуванні навчання юнаків із малозабезпечених сімей за ставкою до 3% з відтермінуванням платежів до завершення їх навчання, працевлаштування з можливістю погашення кредиту протягом наступних 2-х років праці на суднах одної із компаній-учасників кластера.

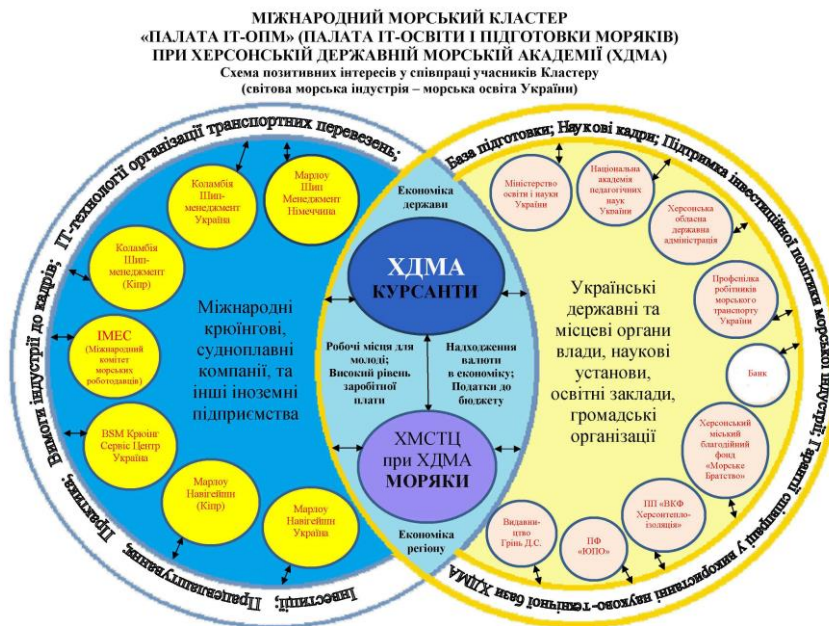
Новостворений Міжнародний морський кластер «Палата ІТ-ОПМ» може претендувати на статус пілотного у морській освітній галузі. Його головною метою є підтримка запровадження інновацій у освітній простір ХДМА, сприяння інтеграції фахового виробничого досвіду компаній-учасників кластера у теоретичну і практичну підготовку курсантів і моряків, поліпшення взаємозв'язків навчального закладу з регіональними органами влади через підвищення рівня зайнятості молоді області у виробничій діяльності.

Логотип Міжнародного морського кластера
«Палата ІТ-ОПМ»

Зазначений кластер не має аналогів у світі, тому що центром уваги морської індустрії є вищий навчальний заклад – ХДМА. Загалом до складу кластера увійшли 17 іноземних та національних підприємств, установ і організацій, а саме Міністерство освіти та науки України, Національна академія педагогічних наук України, Херсонська обласна державна адміністрація, Міжнародний комітет морських роботодавців (ІМЕС),

Профспілка робітників морського транспорту України, Марлоу Навігейшн (Кіпр), Марлоу Шип Менеджмент (Німеччина), Марлоу Навігейшн Україна, Коламбія Шипменеджмент (Кіпр), Коламбія Шипменеджмент Україна, BSM Україна, банківська установа, Видавництво ФОП Грінв Д.С., Херсонський міський благодійний фонд «Морське Братство», ПП «ВКФ Херсонтеплоізоляція», ПФ «ЮПО», Херсонська державна морська академія.

Структура Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ»

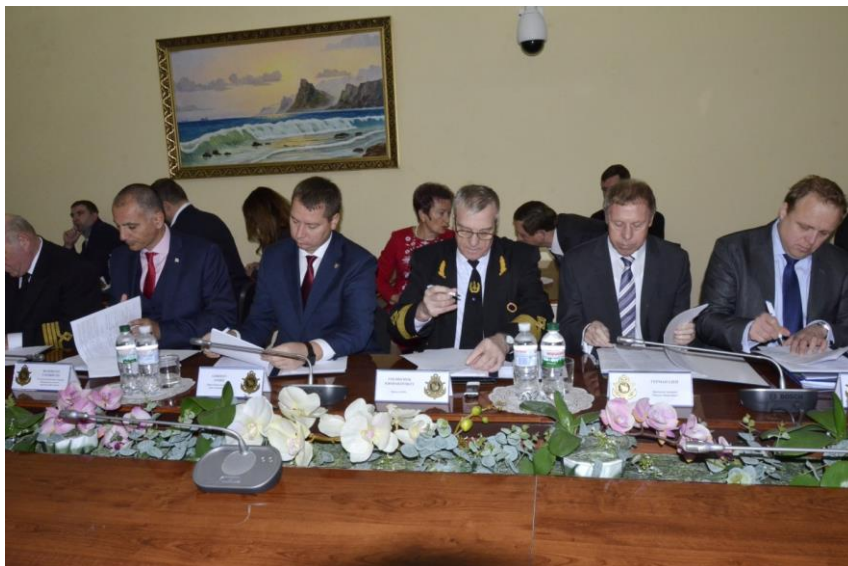
14 жовтня 2016 року відбулися установчі загальні збори засновників Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ» при Херсонській державній морській академії.

Метою створення кластера є задоволення потреб національної та міжнародної морської індустрії в якісно підготовлених фахівцях та забезпечення здатності цих фахівців системно і послідовно реалізовувати отримані в ХДМА за сукупністю знання, уміння, навички і компетентності в практичній виробничій діяльності на судах торговельного флоту.

Серед завдань діяльності кластера пріоритетними визначено:

- здійснювати в академії підготовку моряків шляхом системного запровадження в її освітній простір інноваційних технологій підготовки моряків;

- продовжити реалізацію інвестиційних проектів, спрямованих на підготовку в ХДМА морських кадрів на рівні робітничих професій, бакалаврів та магістрів;

**Підписання угоди про створення Міжнародного морського кластера
«Палата ІТ-ОПМ»**

- забезпечувати умови економічної і політичної привабливості української сторони для іноземних інвесторів-учасників кластера;

- гарантувати підписантам Меморандуму стабільність і повагу в процесі реалізації раніше досягнутих домовленостей з підготовки морських фахівців для учасників кластера на основі чинної в Україні ступеневої системи освіти студентів та молоді.

15 жовтня 2016 року відбулося урочисте підписання базових документів кластера – Меморандуму про створення Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ», Положення про Міжнародний морський кластер «Палата ІТ-ОПМ», структуру управління Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ», Концептуальні засади розвитку Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ» до 2020 року представниками усіх засновників.

У процесі засідання Ради кластера, що складається з представників усіх організацій та компаній-засновників, були визначені завдання щодо планування роботи на 2017 рік та створення перспективного плану розвитку кластера до 2020 року.

Наразі ведуться переговори з АТ «Ощадбанк» стосовно започаткування кредитної програми для оплати навчання в ХДМА курсантів з малозабезпечених сімей за ставкою до 3% з відтермінуванням платежів до завершення їх навчання, працевлаштування з можливістю погашення кредиту протягом наступних 2-х років праці на суднах одної із компаній-учасників кластера.

Під час візиту представника компанії Марлоу Навігейшн до ХДМА (28.11. – 01.12.2016) були розроблені конкретні пропозиції щодо розширення та модернізації навчально-тренажерної бази академії та поліпшення якості підготовки морських фахівців. Зокрема обговорювалось питання створення комплексного тренажеру суднових енергетичних установок та реального машинного відділення в ХДМА; створення тренажеру холодильного обладнання; оновлення комп'ютерної техніки; модернізація тренажеру «Heavy Lift»; стажування викладачів ХДМА на торговельних суднах та інше.

31 січня 2017 року відбулося засідання загальних зборів кластера «Палата ІТ-ОПМ» при Херсонській державній морській академії у м. Одеса.

На засіданні обговорювалися підсумки роботи у 2016 році у сфері інвестиційної політики ХДМА та учасників кластера, а також було затверджено план роботи кластера на 2017 рік. Під час засідання була презентована інноваційна модель комплексної тренажерної та сертифікаційної підготовки курсантів ХДМА та Морського коледжу ХДМА на базі тренажерного комплексу «ХДМА – судно віртуальної реальності» та ХМСТЦ ХДМА.

**Засідання загальних зборів Міжнародного морського кластера
«Палата ІТ-ОПМ» у м. Одеса**

Члени кластера ухвалили пропозицію щодо затвердження інтегрованих планів навчально-тренажерної підготовки за різними напрямками.

Голова-координатор Кластера «Палата ІТ-ОПМ» Ходаковський В.Ф. виступив із презентацією проекту підготовки курсантів до роботи у морі в умовах наближених до реальних шляхом відпрацювання несення ходової вахти членами екіпажу на базі тренажерного комплексу «ХДМА – судно віртуальної реальності». Реалізація проекту передбачає планування і програмне забезпечення освітнього простору ХДМА та її структурних підрозділів відповідно до рівня навчання і фаху підготовки моряків. Планування освітнього простору ХДМА буде враховувати необхідний обсяг компетенцій, якими курсанти повинні оволодіти в період підготовки до першої та другої плавальних практик, а також перед працевлаштуванням. Відповідно до рівня та фаху підготовки будуть сплановані тижні практичного несення вахти курсантів у складі повноцінних суднових команд.

Учасникам засідання презентували інформаційний матеріал щодо навчально-тренажерної підготовки академії в умовах роботи у складі ММК «Палата ІТ-ОПМ» для розміщення на офіційних сайтах учасників кластера.

**Учасники загальних зборів Міжнародного морського кластера
«Палата ІТ-ОПМ» у м. Одеса**

Під час засідання Загальних зборів Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ» при ХДМА було затверджено План роботи на 2017 рік, що містить організаційні заходи, інформаційну політику кластера та роботу з засобами масової інформації щодо освітлення його діяльності та інвестиційну політику кластера; передбачає створення інноваційної платформи навчального процесу в ХДМА; висвітлює науково-дослідну діяльність кластера; охоплює організацію практичної підготовки курсантів та стажування викладачів на морських суднах компаній-учасників кластера, а також фінансову підтримку та кредитування обдарованої молоді для отримання професії моряка. Інформаційна політика кластера та робота з засобами масової інформації щодо освітлення діяльності кластера передбачає створення та забезпечення роботи інтернет-сайту та створення інформаційного бюлетеня, а також поширення інформації щодо діяльності кластера та рекламу у вітчизняних ЗМІ й через інтернет.

У рамках інвестиційної політики кластера планується модернізація тренажерних лабораторій для забезпечення проведення необхідних курсів для моряків, придбання та удосконалення комп'ютерного обладнання лабораторій для проведення спеціалізованого тестування курсантів і приведення обладнання у відповідність до вимог програмного забезпечення.

Створення інноваційної платформи навчального процесу у ХДМА охоплює реалізацію компетентнісного та комунікативного підходу в освітньому процесі ХДМА, організацію стажування науково-педагогічних кадрів на торгових суднах, у тренажерних центрах учасників кластера та в інших морських ВНЗ, формування пропозицій для щорічного оновлення варіативної частини освітніх програм на основі урахування вимог роботодавців-учасників кластера.

До науково-дослідної діяльності кластера входять такі аспекти як визначення за допомогою учасників кластера проблематики науково-дослідної діяльності, яка враховує останні виклики сучасної морської індустрії; моделювання небезпечних ситуацій на судні та вплив людського фактору на прийняття рішень в екстремальних умовах, а також створення високоточних інтелектуальних систем керування рухом судна.

Згідно з планом, передбачена організація попереднього відбору курсантів на 2 курсі ХДМА та 3 курсі Морського коледжу ХДМА; відбір курсантів компанією Марлоу Навігейшн та проведення відбору курсантів представниками учасників кластера – судноплавними та кріюінговими компаніями. З метою фінансової підтримки та кредитування обдарованої молоді для отримання професії моряка, розроблятимуться критерії відбору абітурієнтів для участі у програмі кредитування навчання, тести відповідно до визначених критеріїв, а також відбудеться пілотний відбір серед абітурієнтів 2017 року за участі представників учасників кластера.

У березні 2017 року кластер був зареєстрований у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань як Громадська спілка «Міжнародний морський кластер «Палата ІТ-освіти і підготовки моряків при Херсонській державній морській академії».

РОЗДІЛ 10.

РОБОТА БІБЛІОТЕКИ

ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

У єдиному інформаційному просторі вищих навчальних закладів чільне місце відводиться бібліотеці як бібліотечно-інформаційному центру.

Нині бібліотека ХДМА зазнає суттєвих трансформацій в умовах нового соціокомунікативного середовища, визначальними ознаками якого стали електронні засоби зберігання, обробки, розповсюдження та використання інформації.

Процеси навчання й виховання відбуваються в умовах становлення інформаційного освітнього простору на базі новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Бібліотека Херсонської державної морської академії у своїй діяльності керується:

- Конституцією України;
- Законом України «Про освіту»;
- Законом «Про бібліотеки і бібліотечну справу»;
- Указом «Про національну доктрину розвитку освіти»;
- Нормативними актами та документами з бібліотечної справи органів управління вищими навчальними закладами України, Міністерства культури і туризму;
- Статутом академії;
- Положенням про бібліотеку ХДМА.

Загальне методичне керівництво бібліотекою здійснює науково-методична комісія МОН України, зональний (півдня України) методичний центр (ОДНБ ім. І. Мечникова) та обласний методичний центр бібліотек ВНЗ (бібліотека Херсонського державного університету).

За останній час бібліотека академії стала творчою лабораторією, центром надання послуг як курсантам, так і викладачам у методиці пошуку необхідних джерел інформації.

Основним напрямом діяльності бібліотеки залишається забезпечення бібліотечного, бібліографічного та інформаційно-тематичного обслуговування курсантів, студентів, учнів, викладачів та співробітників академії.

Загальний фонд бібліотеки складає 336504 примірників.

Фонди бібліотеки розкривають 8 алфавітно-предметних каталогів, 12 систематичних картотек статей, картотеки брошурного фонду, тематичні картотеки, краєзнавчо-інформаційні картотеки.

Щорічно структурними підрозділами бібліотеки обслуговуються приблизно 6 тисяч читачів, щорічна книговидача складає майже 400 тисяч видань.

Схема обслуговування читачів

Підрозділ	Адреса	Абонемент	Читальний зал
Основна бібліотека	пр. Ушакова, 42	1, література універсальна, обслуговуються викладачі, співпрацівники, курсанти академії денної форми навчання та суднобудівного відділення коледжу академії	1, література універсальна, обслуговуються всі категорії читачів
Філія №1	вул. Небесної сотні, 25, бібліотека МК ХДМА	1, література універсальна, обслуговуються викладачі, співробітники, курсанти коледжу, академії, всі першокурсники (відділення загальноосвітньої підготовки) та студенти заочного відділення коледжу, академії.	1, література універсальна, обслуговуються всі категорії читачів
Філія №2	вул. Богородицька, 122, Професійно-морський ліцей	абонемент і читальний зал (1 пункт видачі), література універсальна, на абонементі обслуговуються учні, викладачі та співробітники ліцею, в читальному залі – всі категорії читачів.	

Однією з умов якісного забезпечення навчальної і наукової роботи є стан автоматизації, інформатизації та комп'ютеризації бібліотечно-інформаційних процесів.

На сьогодні в читальному залі основної бібліотеки для користування читачам надано комп'ютери, підключені до мережі Інтернет.

Користувачі бібліотеки ХДМА мають змогу ознайомитися з літературою з фонду електронної бібліотеки, скопіювати інформацію на електронні носії.

Особливістю роботи бібліотеки Херсонської державної морської академії у 2013-2017 рр. стали такі складові:

- оформлення інформаційно-тематичного стенду «Компетентнісний підхід у ХДМА»;
- створення бібліографічної бази даних для викладачів та курсантів ХДМА на тему «Компетентнісний підхід у навчальному процесі»;
- укладання комплексу нормативно-правової документації з метою розповсюдження доступу роботи по компетентнісному підходу в рамках заходів МОНУ щодо проведення вищевказаного експерименту;
- організація системи науково-інформаційного забезпечення інноваційної діяльності всіх структурних підрозділів ХДМА (відбіркове поширення інформації);
- Професійне вдосконалення бібліотечно-бібліографічного обслуговування на основі розвитку компетентнісного підходу взаємодії бібліотек (обмін досвідом).

Оновлені постійні книжкові виставки:

- ХДМА та компанія «Marlow Navigation»: плідна співпраця;
- «Міжнародна морська організація – орієнтир у справі підготовки морських фахівців» (нормативно-правова база);
- «Нові підручники – курсантам» (автори – професорсько-викладацький склад ХДМА);
- Бібліотечний інформаційний стенд «Бібліотека інформує».

Оглядові бібліографічні та інформаційні матеріали:

- «ХДМА на сторінках Херсонських обласних газет»;
- «ХДМА на сторінках періодичних видань»;
- «Публікації викладачів ХДМА»;
- «Морський літопис ХДМА» та інше.
- Бібліографічні та інформаційно-аналітичні матеріали;
- Стендова презентація художньої та історичної прози, публіцистики та інших видань капітанів, викладачів та випускників ХДМА.
- Презентація книги ректора ХДМА В.Ф. Ходаковського «Морський літопис (1834-2011. Від училища торговельного мореплавання до Херсонської державної морської академії)».
- Репрезентаційні тематичні списки літератури «Про нас пишуть. (ХДМА)».
- Інформаційні листівки-списки статей щодо останніх подій та новин в академії «ХДМА на сторінках газет» (експрес-інформація).
- Тематичні папки: «Історія та перспективи розвитку ХДМА»: матеріали з періодичних видань.

Щорічно бібліотека ХДМА передплатує періодичні фахові видання (газети та журнали), здійснює закупівлю спеціалізованих навчальних сучасних посібників та підручників. Викладачі та студенти ХДМА дарують навчальну, художню та краєзнавчу літературу (Таблиця 23).

Таблиця 23

**Динаміка придбання навчальної літератури бібліотекою
ХДМА за 2013-2017 рр.**

Найменування	2013 рік		2014 рік		2015 рік		2016 рік		2017 рік	
	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума
Навчальна література	156	83046,0	642	189534,0	1737	413882,78	875	351437,19	151	14577,76

Згідно з «Угодою про співпрацю» з Херсонською обласною універсальною науковою бібліотекою ім. О. Гончара працівники бібліотеки

беруть участь у науково-методичних об'єднаннях республіканського масштабу з метою обміну досвідом та підвищення кваліфікації наших співробітників.

Згідно з «Угодою про співпрацю» з централізованою бібліотечною системою м. Херсона, яка налічує 24 бібліотеки та філії проводилась така робота:

- участь у круглих столах міського масштабу;
- спільні масово-інформаційні заходи;
- обмін досвідом.

У бібліотеці ХДМА створено електронний сектор, потужний аналітично-бібліографічний відділ, злагоджено працюють відділи абонементу та читальної зали.

Щорічно співробітники відділу бібліографії виконують близько 180 складних бібліографічних довідок на запити професорсько-викладацького складу академії.

Щомісяця для випуску бібліографічної оперативної інформації проходять обробку біля 80-ти найменувань газет і журналів.

Бібліографічна база даних щорічно поповнюються на 1500 записів.

Наша бібліографічна продукція:

- інформаційні списки;
- інформаційні листівки;
- календарі дат;
- бюлетені нових надходжень.

У 2013 році створено науковий відділ, у фондах якого зібрані:

- праці професорсько-викладацького складу ХДМА;
- матеріали науково-практичних конференцій;
- «Науковий вісник ХДМА»;
- автореферати дисертацій;
- наукові доробки викладачів ВНЗ України.

Згідно з Законом «Про обов'язковий екземпляр», за домовленістю з адміністрацією ХДМА бібліотека отримує 10 екземплярів методичних розробок кожного найменування з нашого видавництва для подальшого користування.

З метою впровадження компетентнісного підходу до організації навчально-виховного процесу в ХДМА розроблено план методичних бібліографічних заходів: створено тематичну картотеку «Компетентнісний підхід в освіті»; оформлено стенди: «Компетентність – ключ до оновлення змісту бібліотечної роботи»; «Книги, книги – дум людських скарбниці»; «Бібліотечний вісник»; «Бібліотека ХДМА: інформаційний ресурс»; «Інформаційний поступ бібліотеки ХДМА»; «Бібліотека – дзеркало історії та буття»; створено електронну базу даних щодо компетентнісного підходу.

У травні 2016 року завдяки підтримці ректорату було придбано ліцензований автоматичний ресурс для створення сучасної електронної бібліотеки «ІРБІС» (інформаційна розвинута бібліотечна інтегрована система), яка добре відома не лише в Україні, а й у країнах СНД та за кордоном. Для співробітників бібліотеки проведено навчальні заняття в он-лайн режимі.

У системі реалізовані технології автоматизації всіх типових бібліотечних процесів на основі взаємопов'язаного функціонування модулів АРМ (автоматизованих робочих місць):

- АРМ – «Адміністратор»;
- АРМ – «Каталогізатор»;
- ТСР/ІР – сервер на 10 робочих місць;
- ОРА – ІРБІС-64.

Основними пріоритетами роботи бібліотеки ХДМА на найближчі п'ять років є:

- Компетентнісний підхід в освіті;
- Підвищення комунікативного підходу в освітньому процесі ХДМА;

- Використання інформаційно-бібліографічних ресурсів для забезпечення якісного обслуговування користувачів;
- Подальша автоматизація, інформатизація та комп'ютеризація бібліотечно-інформаційних процесів;
- Подальша співпраця з Херсонським обласним бібліотечним товариством.

Сучасна бібліотека вищого навчального закладу – це не тільки зібрання книжкових колекцій, але і величезний світ соціальних комунікацій для різних категорій користувачів: професорсько-викладацького складу, курсантів та студентів об'єднаних пошуком нових прогресивних знань.

РОЗДІЛ 11.

РОБОТА ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Для реалізації єдиної системи безперервної освіти, у якій однією з провідних ланок є підготовка майбутніх студентів до вступу у вищі навчальні заклади, враховуючи прибуття іноземних громадян за запрошеннями на навчання у ХДМА з листопада 2016 року Центр довузівської підготовки було реорганізовано у підготовче відділення ХДМА, метою якого є надання додаткових освітніх послуг із питань підготовки до вступу учнів 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів до Морського коледжу, учнів 11 класів – до Херсонської державної морської академії та підготовка до складання ЗНО; іноземних громадян та осіб без громадянства – до вступу в Херсонську державну морську академію або інші вищі навчальні заклади України.

Центр довузівської підготовки, як структурний підрозділ Херсонської державної морської академії, було створено у 2014 році.

У 2014-2015 навчальному році заняття проводилися за навчальними дисциплінами, визначеними Правилами прийому до Морського коледжу ХДМА та Херсонської державної морської академії:

- для слухачів 9 класу – з української мови та математики;
- для слухачів 11 класу – з української мови та літератури, математики, фізики.

У 2015 році Центр довузівської підготовки успішно закінчили 89 слухачів.

У 2015 році Центр довузівської підготовки вперше здійснив набір на заочну форму навчання для слухачів 11 класів, які мешкають у Херсонській області та інших регіонах України. Географія слухачів заочного відділення Центру довузівської підготовки Херсонської державної морської академії у 2015 році була представлена містами: Берислав, Каховка, Скадовськ,

Запоріжжя, Кривий Ріг, Миколаїв, Одеса. Для слухачів 11 класу заочної форми навчання відбувалося шляхом формування навчальних сесій, термін яких збігався зі шкільними канікулами та вихідними відповідно до структури поточного навчального року.

Випуск слухачів 9 класу

Випуск слухачів 11 класу

У 2015-2016 навчальному році відповідно до Правил прийому до Херсонської державної морської академії слухачі 11 класу крім двох обов'язкових навчальних дисциплін (математики, української мови та літератури) мали змогу вивчати навчальні дисципліни за вибором (фізика або англійська мова).

У 2016 році свідоцтва про закінчення навчання у Центрі довузівської підготовки отримали 125 слухачів 9 класу та 43 слухача 11 класу.

У листопаді 2016 року відповідно до рішення Акредитаційної комісії МОН України (протокол № 117 від 30 червня 2015 року) згідно з Порядком організації набору на навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства № 1541 від 01.11.2013 р., затвердженим МОН України, за рішенням вченої ради академії (протокол № 6 від 31.10.2016 р.), як структурний підрозділ Херсонської державної морської академії розпочало свою роботу підготовче відділення.

Група іноземних громадян та осіб без громадянства проходила підготовку у 2016-2017 навчальному році за навчальними дисциплінами: українська мова, математика та англійська мова. Слухачі підготовчого відділення іноземного контингенту та особи без громадянства навчалися за окремим навчальним планом та програмами, які передбачають вивчення навчальних дисциплін англійською мовою.

З метою підвищення рівня мовленнєвої компетенції на підготовчому відділенні проводилися години вільного спілкування слухачів іноземного контингенту зі слухачами 11 класу українською та англійською мовами.

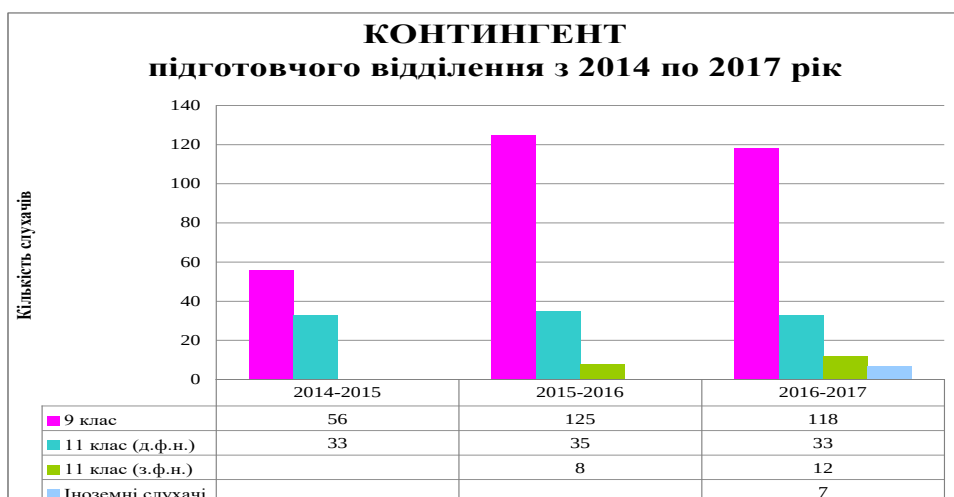
Слухачі підготовчого відділення іноземного контингенту

У 2016-2017 навчальному році навчалися та отримали свідоцтва про закінчення навчання на підготовчому відділенні Херсонської державної

морської академії 170 слухачів денної, заочної форм навчання та слухачів іноземного контингенту.

Підготовкою слухачів до вступу у вищі навчальні заклади займалися досвідчені викладачі Морського коледжу, академії, загальноосвітніх шкіл та вищих навчальних закладів м. Херсона, серед яких професори, кандидати наук, заслужений учитель України, учителі-методисти, спеціалісти вищої категорії.

За три роки роботи 427 слухачів пройшли підготовку до вступу у Морський коледж та ХДМА. Слухачі підготовчого відділення щорічно поповнюють контингент курсантів та студентів Морського коледжу та Херсонської державної морської академії.

Робота
підготовчого відділення ХДМА
з 2014 по 2017 рік

Група	Кількість слухачів	Навчальні дисципліни	Кадрове забезпечення	Географія контингенту
2014-2015 навчальний рік				
9 клас	56	Українська мова Математика	9 педагогічних працівників, серед яких: • 1 професор, кандидат наук; • 1 спеціаліст вищої категорії учитель-методист, заслужений учитель України; • 3 спеціаліста вищої категорії, учителя-методиста; • 3 спеціаліста вищої категорії	м. Херсон та Херсонська обл.
11 клас	33	Українська мова та література Математика		м. Херсон та Херсонська обл.

Група	Кількість слухачів	Навчальні дисципліни	Кадрове забезпечення	Географія контингенту
		Фізика		
Усього:	89			
2015-2016 навчальний рік				
9 клас	125	Українська мова Математика	9 педагогічних працівників, серед яких: • 1 кандидат наук; • 2 спеціаліста вищої категорії, учителя-методиста; • 3 спеціаліста вищої категорії	м. Херсон та Херсонська обл.
11 клас денна форма навчання	35	Українська мова та література Математика Фізика / Англійська мова		м. Херсон та Херсонська обл.
11 клас заочна форма навчання	8	Українська мова та література Математика Фізика / Англійська мова		м. Берислав, м. Каховка, м. Скадовськ, м. Запоріжжя, м. Кривий Ріг, м. Миколаїв, м. Одеса
Усього:	168			
2016-2017 навчальний рік				
9 клас	118	Українська мова Математика	11 педагогічних працівників, серед яких: • 2 кандидата наук; • 2 спеціаліста вищої категорії, учителя-методиста; • 2 спеціаліста вищої категорії; • 1 спеціаліст I-ї категорії; • 1 спеціаліст II-ї категорії	м. Херсон та Херсонська обл.
11 клас денна форма навчання	33	Українська мова та література Математика Фізика / Англійська мова		м. Херсон та Херсонська обл.
11 клас заочна форма навчання	12	Українська мова та література Математика Фізика / Англійська мова		м. Каховка, м. Черкаси, м. Кривий Ріг, м. Миколаїв, м. Одеса
Іноземні громадяни та особи без громадянства	7	Українська мова Математика Англійська мова		Нігерія, Гана, Марокко, Азербайджан та Бангладеш
Усього:	170			

РОЗДІЛ 12.

ДІЯЛЬНІСТЬ РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧОГО ВІДДІЛУ

Наявність власної видавничої бази у Херсонській державній морській академії дозволяє виконувати вимоги Міністерства освіти і науки України щодо забезпечення освітнього процесу науковою, навчальною та навчально-методичною літературою.

Редакційно-видавничий відділ Херсонської державної морської академії створено у 2008 році. У цьому ж році Державним комітетом телебачення і радіомовлення України редакційно-видавничому відділу академії було видано Свідоцтво про внесення видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції. Тому надрукована література відповідає стандартам Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Книжковій продукції присвоюється Міжнародний стандартний книжковий номер ISBN – ключ для пошуку необхідних видань, що випускаються у світі, в автоматизованих системах на національному та міжнародному рівнях.

За 2013–2017 рр. у редакційно-видавничому відділі Херсонської державної морської академії виготовлено 25 найменувань книг, а саме:

Книги професорсько-викладацького складу

– Теорія і практика самоменеджменту психофізичних станів моряка з активації людського ресурсу та подолання проблеми аварійності на флоті: монографія / Т. Г. Зайцева, В. Ф. Ходаковський; за ред. Т. Г. Зайцевої. – Херсон: ХДМА, 2012. 136 с.;

– Географія судноплавства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. П. Безлуцька, А. М. Лещенко. – Херсон: ХДМА, 2013. – 252 с.: іл.;

–Основы теории автоматического управления: учебное пособие по практической подготовке на судах кадетов-электромехаников. – 2-е изд.: перераб. и доп. / Е. А. Исаев, И. Е. Чернецка. – ХГМА, 2013. – 252 с.: рус.яз.;

–Прикладной магнетизм. Магнитная активация водных растворов и органических энергоносителей: монография/ Б.В. Малыгин, В. И. Кавун, А. В. Ходаковский. – Херсон: ХДМА, 2013. – 304 с.;

–Трение, износ, смазка. Прикладной магнетизм и повышение работоспособности изделий: монография / Б.В. Малыгин, А.В. Ходаковский, В. И. Кавун. – Херсон: ХДМА, 2013. – 326 с.;

–Самоменеджмент психофізичних станів морських фахівців у контексті посилення людського ресурсу та попередження аварійності на флоті: навчальний посібник / Т. Г. Зайцева, В. Ф. Ходаковский. – Херсон: ХДМА, 2013. – 152 с.;

–Обеспечение экологической безопасности судоходства: монография / В.Е. Леонов, О. В. Соляков, П. Г. Химич, В. Ф. Ходаковский. – Херсон: ХГМА, 2014. – 188 с., ил. – 21: рус. яз.;

–Топливные системы современных судовых дизелей: учебное пособие / Е. В. Белоусов. – Херсон : ХГМА, 2014. – 268 с.;

–Современные информационные технологии обеспечения безопасности судоходства и их комплексное использование: монография / В.Е. Леонов, В. И. Дмитриев, О. М. Безбах, и др. – Херсон: ХГМА, 2014. – 324 с.;

–Морський літопис (1834–2014): від училища торговельного мореплавання до Херсонської державної морської академії: нариси з історії/ В. Ф. Ходаковский. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – Херсон: ХДМА, 2014. – 304 с.: іл., табл., портр., карти;

–Исторический опыт и традиции изучения античности в отечественном образовании: монографія / Л. Б. Куликова. – Херсон: ХГМА, 2014. – 428 с.: ч.б., цв. ил.;

–Классическая греко-римская мифология в современной школе: монография Л. Б. Куликова. – Херсон: ХГМА, 2014. – 168 с.: ил.;

–Історія стародавнього мореплавства: навчальний посібник/
А. О. Молчанов, В. Ф. Ходаковський, Л. Б. Кулікова, А. К. Казанчан,
О. В. Ходаковський. – Херсон: ХДМА, 2014. – 304 с.: іл.;

–Епоксидні нанокompозити: монографія / А.В. Букетов, О.О. Сапронов,
В.Л. Алексенко. – Херсон: ХДМА, 2015. – 184 с.;

–Словник-довідник з історії мореплавства / О. П. Безлуцька. – Херсон:
ХДМА, 2016. – 280 с.;

–Природно-климатические факторы и социально-экономические
системы: монография / В. Е. Ходаков, Н. А. Соколов. – Херсон: ХГМА, 2016.
– 604 с.;

–Епоксидні композити модифіковані високочастотним імпульсним
магнітним полем: монографія / А.В. Букетов, О. О. Сапронов, В.О. Скинденко,
В. Л. Алексенко, О. І. Скирденко. – Херсон: ХДМА, 2016. – 201 с.;

–Курс лекций по общей физике: в 2 т. Т 1 / А. В. Шарко. – Херсон:
ХДМА, 2016. – 384 с.: ил.;

–Курс лекций по общей физике: в 2 т. Т 2 / А. В. Шарко. – Херсон:
ХДМА, 2016. – 384 с.: ил.;

–Матеріалознавство та технологія матеріалів. Основи теорії,
лабораторний практикум, індивідуальні завдання: навчальний посібник. – 2-е
вид., переробл. і допов. – Херсон: ХДМА, 2015. – 360 с., іл.;

–Екологія та охорона навколишнього середовища: навчальний посібник/
В. Є. Леонов, А. В. Ходаковський; під. ред. В. Є. Леонова. – Херсон: ХДМА,
2016. – 348 с.: іл. 81;

–Впровадження компетентнісного підходу в освітньому процесі:
колективна монографія / В. Ф. Ходаковський, А. В. Букетов та інші; за. заг.
наук. ред. В. Ф. Ходаковського, А. В. Букетова. – Херсон: ХДМА, 2016. –
164 с.;

–Полюс поворота и его учет при маневрировании морского судна:
монография / С. Э. Мальцев, О. Н. Товстокорый. – Херсон: ХГМА, 2016. –
124 с.: ил., табл.

Книги професорсько-викладацького складу

У 2011-му році за фінансової підтримки спонсора академії – німецької крюїнгової компанії «Marlow Navigation» у редакційно-видавничий відділ закуплено дороговартісне друкарське обладнання європейського рівня, що дозволяє швидко та якісно виготовляти необхідну наукову, навчальну та навчально-методичну літературу, і повністю забезпечувати потреби бібліотеки й кафедр академії та її структурних підрозділів. За допомогою широкоформатного кольорового друку стендів і плакатів оформлюються лабораторії та аудиторії навчального закладу.

Для проведення профорієнтаційної роботи редакційно-видавничий відділ виготовляє рекламну продукцію у вигляді буклетів, бюлетенів і брошур для ознайомлення майбутніх курсантів з Херсонською державною морською академією та її структурними підрозділами.

Редакційно-видавничий відділ вчасно та якісно виконує копіювальні та розмножувальні роботи, забезпечує навчальний заклад журнально-бланковою продукцією, необхідною для ефективної роботи Херсонської державної морської академії та її структурних підрозділів.

**Навчально-методичні матеріали для забезпечення навчального процесу
та матеріали для проведення наукових конференцій за 2013–2017 рр.**

*(Перелік усіх навчально-методичних матеріалів подано у бібліографічному
покажчику «Наукові, навчально-методичні праці професорсько-
викладацького складу ХДМА за період 2011–2017 рр.»)*

- Методичні рекомендації до виконання завдання, оформлення та захисту звіту з плавальної практики;
- Рекомендації щодо оформлення звітної документації з практичної підготовки та документи, необхідні для проходження плавальної практики курсантами Херсонської державної морської академії;
- Методичні рекомендації до виконання випускної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»;
- «Сучасні проблеми морського транспорту та безпека мореплавства»;
- «Сучасні енергетичні установки на транспорті, технології та обладнання для їх обслуговування»;
- «Новітні тенденції навчання іноземної мови за професійним спрямуванням»;
- «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті (MINTT – 2013)»;
- Методичні рекомендації щодо виконання роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»;
- Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Гідрометеорологічне забезпечення мореплавства»;
- Методичні рекомендації до написання випускної роботи за ОКР «спеціаліст» та «магістр». «Сучасні енергетичні установки на транспорті, технології та обладнання для їх обслуговування СЕУТТОО-2014»;
- «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті (MINTT – 2014)»;
- «Безпека життєдіяльності на транспорті та виробництві – освіта, наука, практика БЖД 2014»;

- Конспект лекцій для курсантів 1-го курсу факультету суднової енергетики з дисципліни «Інформаційні технології»;
- Конспект лекцій для курсантів 1-го курсу факультету судноводіння з дисципліни «Інформаційні технології»;
- Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт для курсантів 1-го курсу та 1сп курсу з дисципліни «Інформаційні технології»;
- Методичні рекомендації та індивідуальні завдання для самостійної роботи курсантів (студентів) 1-го курсу з дисципліни «Інформаційні технології»;
- Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт для курсантів 1-го курсу та 1сп курсу з дисципліни «Інформаційні технології»;
- Безпека життєдіяльності на транспорті і виробництві – освіта, наука, практика 2015;
- Сучасні енергетичні установки на транспорті, технології та обладнання для їх обслуговування СЕУТТОО-2015;
- Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті (MINTT – 2015);
- Методичні рекомендації для виконання практичних робіт з дисципліни «Теорія автоматичного управління» для курсантів напряму 6.070104 – Морський та річковий транспорт, професійного спрямування «Експлуатація суднових енергетичних установок», денної форми навчання;
- Безпека життєдіяльності на транспорті і виробництві – освіта, наука, практика 2016;
- Сучасні енергетичні установки на транспорті, технології та обладнання для їх обслуговування СЕУТТОО–2016;
- Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті (MINTT – 2016);
- Технологія матеріалів: лабораторний практикум;
- Матеріалознавство та технологія матеріалів: методичні рекомендації;

- Гідрометеорологічне забезпечення мореплавства: методичні рекомендації;
- Методичні рекомендації до виконання курсових робіт освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст»;
- Реалізація компетентнісного підходу при вивченні інформатики;
- Методичні рекомендації «Математичні компетенції за фахом»;
- Безпека життєдіяльності на транспорті і виробництві – освіта, наука, практика 2017;
- Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті (MINTT – 2017);
- Новітні тенденції навчання іноземної мови 2017.

Навчально-методична література

Плідно працюючи в науковій сфері, академія випускає журнал «Науковий вісник Херсонської державної морської академії», що відповідає стандартам Вищої атестаційної комісії України, та забезпечує друк матеріалів наукових конференцій редакційно-видавничим відділом. Упродовж 2013–2017 рр. було надруковано 9 номерів Наукового вісника ХДМА (№ 1(8), № 2(9), № 1(10), № 2(11), № 1(12), № 2(13), № 1(14), № 2(15), № 1(16)).

Журнал «Науковий вісник Херсонської державної морської академії»

У редакційно-видавничому відділі опрацьовується інформаційний матеріал щодо всіх подій, які відбуваються у нашому навчальному закладі для подальшого висвітлення їх у газеті «Вісник Херсонської державної морської академії», що виходить один раз на два місяці. За 2013–2017 рр. було надруковано 53 номери газети «Вісник Херсонської державної морської академії». Інформація, що не ввійшла до газети, розміщується в інформаційному бюлетені газети «Вісник Херсонської державної морської академії», який виходить після надходження інформації до редакційно-видавничого відділу. За 2013–2017 рр. було надруковано 523 номери інформаційного бюлетеня газети «Вісник Херсонської державної морської академії». Газету й інформаційні бюлетені розміщують на інформаційних стендах, сайті та розповсюджують по усіх структурних підрозділах академії для ознайомлення з подіями, які відбуваються у навчальному закладу.

Газета «Вісник Херсонської державної морської академії»

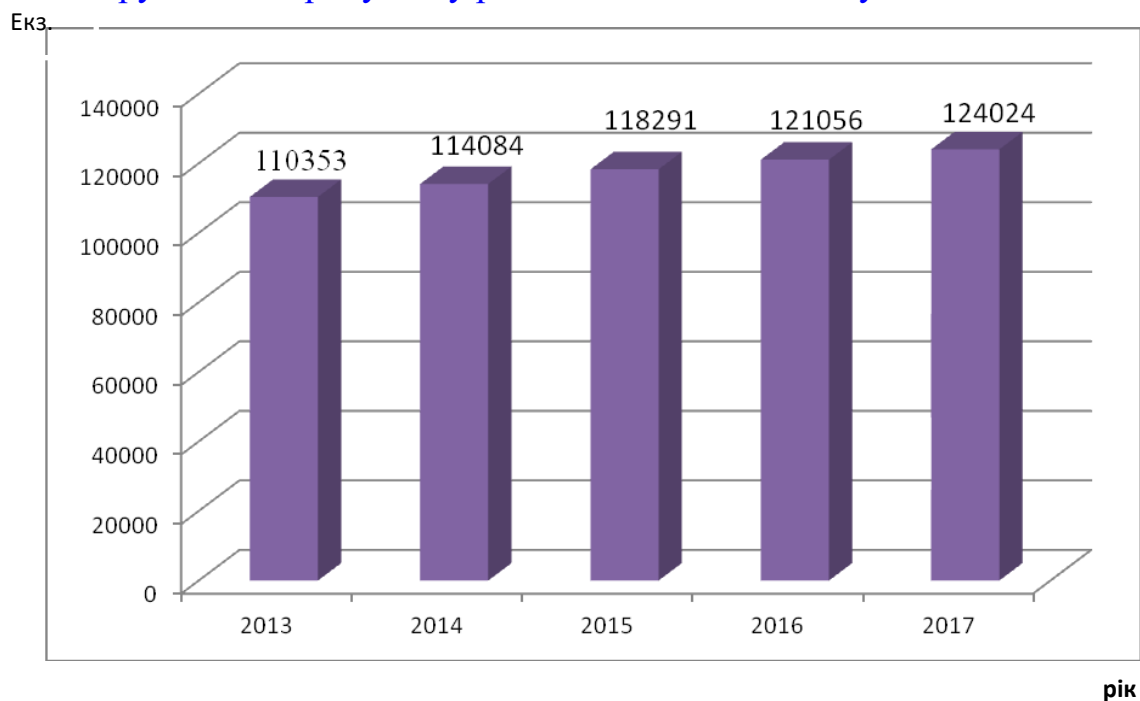
Інформаційні бюлетені

З кожним роком у редакційно-видавничому відділі кількість друкованої продукції збільшується. Тому, завдяки підтримці ректора Херсонської державної морської академії Ходаковського Володимира Федоровича у 2017 році було закуплено чотириколірну цифрову продуктивну систему друку Konica Minolta bizhub PRESS C1085 для кольорового друку дипломів і

додатків до дипломів європейського зразка, бюлетенів, газети «Вісник ХДМА» та іншої друкованої продукції.

Діаграма
друкованої продукції у редакційно-видавничому відділі

РОЗДІЛ 13.

РОБОТА ЦЕНТРУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Центр післядипломної освіти та підвищення кваліфікації розпочав роботу з вересня 2014 року (Наказ ХДМА № 179 а від 13.08.2014 року).

Для проведення освітньої діяльності Центр отримав дозвіл рішенням Акредитаційної комісії від 22.09.2014 року, протокол № 112, термін дії до 01.07.2019 року, Сертифікат відповідності системи управління якістю, термін дії якого до 15.09.2018 року.

У зв'язку з закінченням терміну дії Протоколу про відповідність № 02/2015 від 14.01.2017 року, у період з 25 по 27 січня 2017 року в академії працювала комісія Державної служби України з безпеки на транспорті з метою здійснення оцінки відповідності рівня підготовки Херсонською державною морською академією моряків відповідно до вимог Конвенції ПДНВ та національним вимогам.

Академія отримала Протокол про відповідність вимог Конвенції ПДНВ та національним вимогам № 04/2017 від 09.02.2017 року, термін дії якого до 08.02.2019 року. Відповідно до Протоколу підготовка слухачів курсів підвищення кваліфікації здійснюється за напрямками підготовки: судноводії (рівень управління, рівень експлуатації), суднові механіки (рівень управління, рівень експлуатації), суднові електромеханіки.

Заняття на курсах підвищення кваліфікації проводять висококваліфіковані викладачі випускових кафедр, доктори наук, професори, кандидати наук, доценти, капітани далекого плавання, старші механіки, механіки першого розряду.

Для практичної підготовки слухачів курсів підвищення кваліфікації задіяні тренажери, а також WI-FI класи, в яких проводиться підсумкова

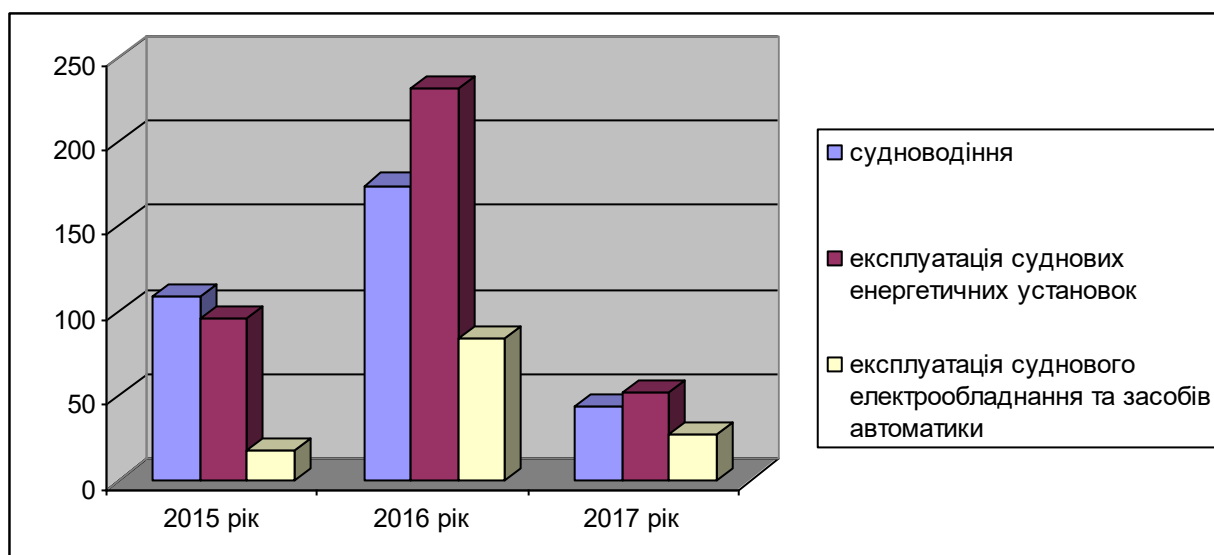
перевірка компетентності суднових механіків і суднових електромеханіків у формі тестування.

За 2015-2017 роки підвищення кваліфікації пройшли 833 слухачі, про що були видані відповідні свідоцтва. З них: 326 судноводіїв (146-рівень управління і 180-рівень експлуатації), 378 суднових механіків (152-рівень управління і 226-рівень експлуатації) та 129 суднових електромеханіків.

На курсах підвищення кваліфікації навчаються слухачі не лише з Херсонщини, а й з різних областей України – Миколаївської, Дніпровської, Запорізької, Кіровоградської, Донецької, Одеської.

Кількість слухачів за 2015-2017 роки

Рік	Всього слухачів	Спеціальність				
		судноводіння		експлуатація суднових енергетичних установок		експлуатація суднового електрообладнання та засобів автоматики
		рівень управління	рівень експлуатації	рівень управління	рівень експлуатації	
2015	221	63	45	60	35	18
2016	489	71	103	79	152	84
2017	123	12	32	13	39	27
Всього	833	146	180	152	226	129

РОЗДІЛ 14.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Херсонська державна морська академія – це вищий навчальний заклад до складу якого входять академія, Морський коледж, Професійно-морський ліцей, тобто це навчальний заклад, що готує як працівників робітничих професій, так і молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів і магістрів.

У 2017 році вищий навчальний заклад фінансувався з загального фонду бюджету за 3 напрямками програмної класифікації:

- Херсонська державна морська академія;
- Морський коледж ХДМА;
- прикладні дослідження і розробки за напрямками науково-технічної діяльності вищих навчальних закладів та наукових установ, тобто бюджетні теми академії.

Кошторис видатків загального фонду бюджету в 2017 році склав 47,72 млн грн, в т.ч. по:

- академії 21,76 млн грн;
- коледжу 25,05 млн грн;
- бюджетній темі 911,2 тис. грн.

Крім цього, по спеціальному фонду заплановані видатки 2017 року становлять 108,27 млн грн, в т.ч. по:

- академії 79,97 млн грн;
- коледжу 28,28 млн грн;
- бюджетній темі 10 тис. грн.

Усього заплановані видатки 2017 року по ХДМА в розмірі 155,98 млн грн, що на 49,09 % (51,36 млн грн) більше, ніж фактичні видатки 2016 р.

За 3 квартали 2017 р. Херсонській державній морській академії надано благодійної допомоги на суму 10,86 млн грн.

Основними видатками загального і спеціального фонду бюджету є видатки на заробітну плату, нарахування на заробітну плату, стипендію, придбання продуктів харчування, видатки на оплату комунальних послуг, капітальний ремонт.

Всього станом на 01.11.2017 р. касові видатки в цілому по академії склали 104,51 млн грн., з яких:

- на заробітну плату та нарахування на заробітну плату – 70,82 млн грн;
- на придбання матеріалів, обладнання, медикаментів, дезінфікувальних засобів, посуду, на оплату послуг зв'язку, Інтернету, охорони, вивозу сміття, ремонту авто, участь у виставках, відрядження, придбання паливно-мастильних матеріалів, літератури, придбання паперу – 7,66 млн грн;
- на харчування – 6,28 млн грн;
- на комунальні послуги – 3,60 млн грн;
- стипендія та матеріальна допомога сиротам – 4,90 млн грн;
- податки – 1,330 млн грн. (в т.ч. військовий збір – 891,4 тис. грн);
- капітальний ремонт – 6,40 млн грн (приміщення НК-1, НК-3, НК-4, гуртожитку № 2, Водної станції);
- реконструкція та реставрація – 3,51 млн грн (приміщення НК-1, НК-2, гуртожитку № 2).

Станом на 01.11.17 р. Херсонська державна морська академія має на рахунках у казначействі:

1. Власні кошти ХДМА (спеціальний фонд) – 97,39 млн грн, в т.ч.:
 - ХДМА – 61,86 млн грн;
 - Морський коледж ХДМА – 35,53 млн грн.

2. Кошти загального фонду бюджету ХДМА – 12,21 млн грн, в т.ч.:
 - ХДМА – 1,43 млн грн;

– Морський коледж ХДМА – 0,78 млн грн.

Кредиторська заборгованість станом на 01.11.2017 р. відсутня.

Дебіторська заборгованість станом на 01.11.2017р. – 180,55 тис. грн (передоплата за капітальний ремонт, періодичні видання).

З 1 січня 2015 року згідно з Додатком № 10 до Закону України «Про державний бюджет України на 2015 рік» Професійно-морський ліцей Херсонської державної морської академії віднесено до Переліку організацій, які передаються на фінансування з місцевих бюджетів.

Кошторис видатків ПМЛ ХДМА на 2017 рік склав 10,31 млн грн (в т.ч. 10,07 млн грн по загальному фонду та 239,04 тис. грн по спеціальному фонду).

Бухгалтерія академії своєчасно та в повному обсязі перераховує платежі до бюджету, в тому числі внески до Державної фіскальної служби України, а також інші податки, збори та обов’язкові платежі. Заборгованості по заробітній платі, стипендії за надані комунальні послуги та спожиті енергоносії в академії немає. Кошти державного бюджету витрачаються згідно з кошторисами та планами асигнувань, затвердженими Міністерством освіти і науки України відповідно до кодів економічної класифікації, затверджених Міністерством фінансів України.

Станом на 01.11.2017 року було проведено 27 тендерів на суму 14,64 млн грн.

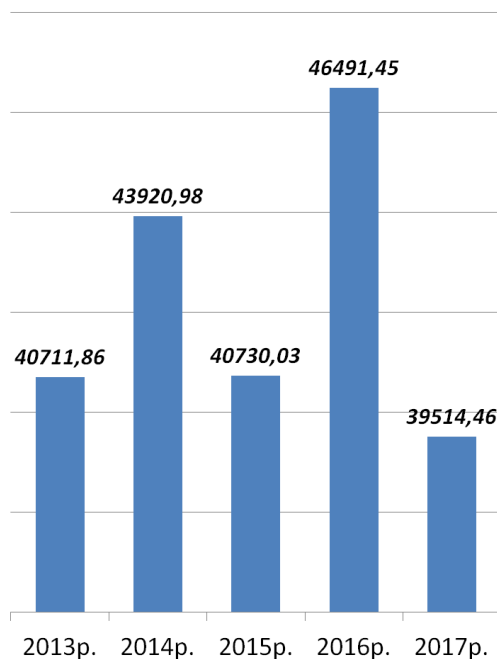
Фінансово-господарська діяльність Херсонської державної морської академії

№ п/п	Показник	Дані по роках				
		2013	2014	2015	2016	2017*
1.	Загальний обсяг бюджетного фінансування (тис. грн.)	40711,86	43920,98	40730,03	46491,45	44512,76
2.	Загальний обсяг надходження позабюджетних коштів (тис. грн), у т.ч. кошти, отримані за:	40988,90	41378,33	58505,51	79982,18	86861,18
	навчання	40175,40	40278,87	57217,80	78396,62	85205,34

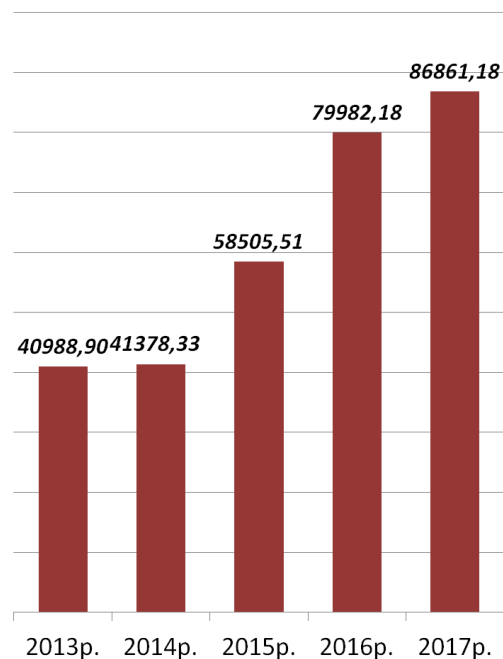
№ п/п	Показник	Дані по роках				
		2013	2014	2015	2016	2017*
	виробничу діяльність	589,07	629,50	731,73	929,65	1016,44
	оренду приміщень і майна	221,11	469,64	554,56	628,09	632,60
	інші надходження	3,33	0,31	1,42	27,82	6,8
3.	Витрачання бюджетних коштів (тис. грн) у т.ч. на:	40711,86	43920,98	40730,03	32149,18	41561,36
	заробітну плату	23573,54	25155,83	23721,18	25753,90	29482,19
	стипендію студентам	9397,00	9416,10	9879,25	10139,06	4635,20
	господарські та комунальні витрати разом	2028,07	2005,54	1335,13	2179,04	696,54
4.	Витрачання позабюджетних коштів (тис. грн) у т.ч. на:	29839,07	27057,58	51318,56	42205,36	67591,94
	заробітну плату	18952,70	19132,56	24005,71	32448,83	41336,24
	придбання обладнання та інвентарю	240,00	0,00	1221,45	6037,92	7470,97
	придбання навчальної і наукової літератури	180,00	168,00	189,29	211,01	15,96
	господарські та комунальні витрати разом	5380,40	4022,46	12583,36	5966,34	6770,83

*дані станом на 01.112017 р.

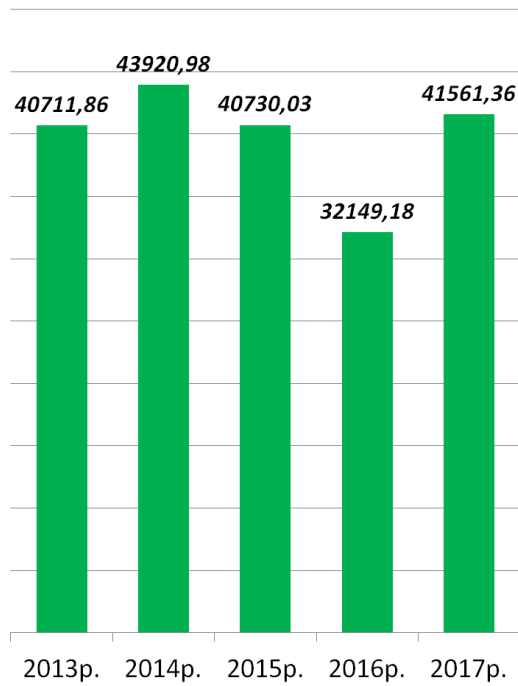
**ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ БЮДЖЕТНОГО
ФІНАНСУВАННЯ (тис. грн.)**

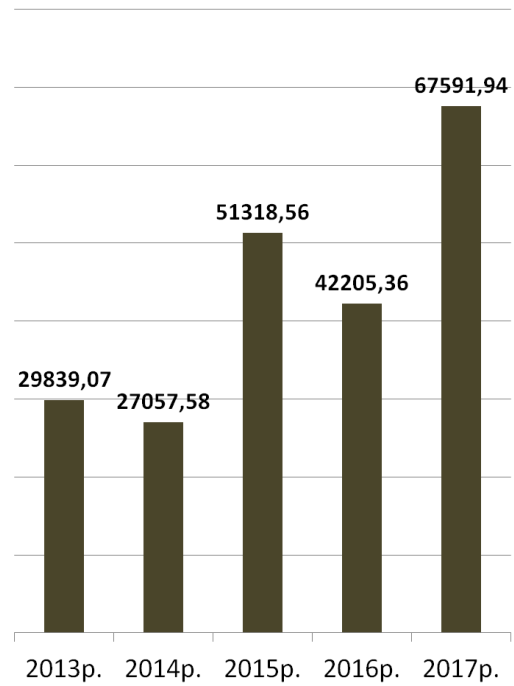
**ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАДХОДЖЕННЯ
ПОЗАБЮДЖЕТНИХ КОШТІВ (тис. грн.)**

ВИТРАЧАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ
(тис. грн.)

ВИТРАЧАННЯ ПОЗАБЮДЖЕТНИХ КОШТІВ (тис. грн.)

РОЗДІЛ 15.

ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Адміністративно-господарська частина є структурним підрозділом академії, основними завданнями якого є: господарче, соціально-побутове обслуговування, матеріально-технічне забезпечення академії, утримання в належному стані будівель, споруд і прилеглої території, проведення поточних та капітальних ремонтів матеріально-технічної бази.

Маючи у структурі службу головного інженера, відділ головного енергетика, відділ головного механіка, ремонтно-будівельний відділ, відділ матеріально-технічного забезпечення та господарський відділ, адміністративно-господарська частина постійно проводить заходи по утриманню матеріально-технічної бази ХДМА та її структурних підрозділів, забезпеченню дотримання в ХДМА санітарно-гігієнічних норм.

Починаючи з 2013 р. на капітальні, поточні ремонти та реконструкцію приміщень ХДМА було використано 1 401 511,13 грн, у 2014 році – 231 909,38 грн, у 2015 р. – 8 360 161,62 грн, у 2016 році – 9 156 057,26. Саме 2017 рік видався найбільш продуктивним і було освоєно біля 14 750 000,00 грн.

Для проведення саморемонтних робіт за 5 років було освоєно 3 102 915,77 грн. У період з 2013 по 2017 роки на сплату комунальних послуг було витрачено 21 038 045,12 грн.

За останні роки було проведено немало ремонтних робіт, але найбільш вагомими стали:

- облаштування тренажера навігаційного містка в навчальному корпусі № 1 (пр. Ушакова, 20) у 2013 році та тренажера офшорних операцій у 2016

році. На честь 5-річчя утворення Херсонської державної морської академії та 10-ї річниці співпраці академії з компанією «Марлоу Навігейшн» відбулося офіційне відкриття навчально-тренажерного комплексу ХДМА «Віртуально-реальне судно морської індустрії». Унікальне обладнання у ХДМА було встановлено в рамках міжнародного інвестиційного проекту, що фінансується Міжнародним комітетом морських роботодавців, за підтримки кріїнгової компанії «Марлоу Навігейшн» та Профспілки працівників морського транспорту України;

- капітальний ремонт навчально-лабораторного фонду в навчальному корпусі № 1 у 2015-2016 рр. (пр. Ушакова, 20);

- реконструкція гаража № 5 та лабораторії ЧПУ під тренажерний комплекс «Швартовна станція» на території навчального корпусу № 1 (пр. Ушакова, 20);

- капітальний ремонт лабораторії Суднових енергетичних установок (пр. Ушакова, 20) у 2015 році. Була здійснена робота по ремонту покрівлі, влаштуванню опалення, проведено капітальний ремонт приміщень лабораторії;

- виконано капітальний ремонт покрівлі та приміщень їдальні навчального корпусу № 4 (вул.40 років Жовтня (Небесної сотні), 25);

- у 2017 році розпочата робота з ремонту приміщень Гуртожитку № 2 (пр. Ушакова, 42) та розробка проекту реконструкції гуртожитку ХДМА в навчальний корпус для збільшення навчальних площ, що посприє поліпшенню освітнього процесу. Також, упродовж поточного року була проведена значна робота з облаштування прибудови Гуртожитку № 2 (пр. Ушакова, 42) для подальшого використання курсантами та працівниками ХДМА. На сьогоднішній день відремонтовано опалення, підключені системи водопостачання та водовідведення, проведені електричні роботи;

- з 2016 року на території водної станції (затон № 3, р. Дніпро) розпочато роботу з реконструкції комплексу в цілому, а саме:

1) Розробляються проекти на:

- реконструкцію побутової будівлі на території водної станції ХДМА;
- реконструкцію будівлі басейну плавскладу на території водної станції ХДМА.

2) Проводяться ремонти:

- реконструкція будівлі Елінгу;
- капітальний ремонт наявної причальної стінки водної станції ХДМА;
- капітальний ремонт споруд та благоустрій території водної станції ХДМА.

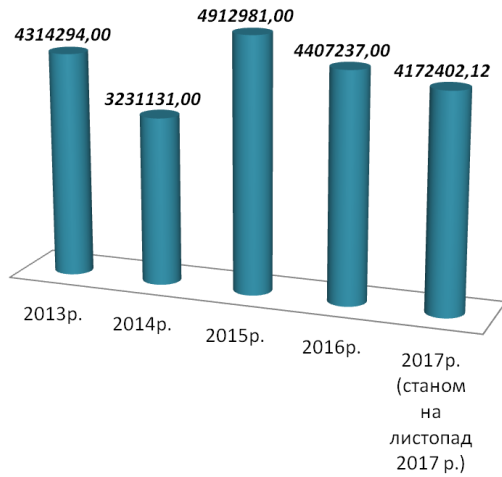
Для ремонтних робіт використовуються якісні матеріали та нове обладнання, що робить будівництво надійним та безпечним для подальшої експлуатації.

Кожного року своєчасно проводяться роботи по підготовці ХДМА та її структурних підрозділів до осінньо-зимового періоду, а саме: перевірка приладів обліку споживання теплоносія, перевірка системи опалення з оформленням паспортів готовності до опалювального сезону, перевірка датчиків загазованості, укладаються угоди на обслуговування газового обладнання. Також в установлені строки виконується перевірка готовності академії та її структурних підрозділів до нового навчального року – проводяться огляди навчальних корпусів та гуртожитків, перевіряється готовність кафедр, кабінетів, лабораторій, факультетів і відділень ХДМА та її структурних підрозділів, їдальні та буфетів, медичних пунктів та реабілітаційного центру, спортмайданчиків із складанням відповідних актів.

У цілому за звітний період робота адміністративно-господарської частини оцінюється задовільно.

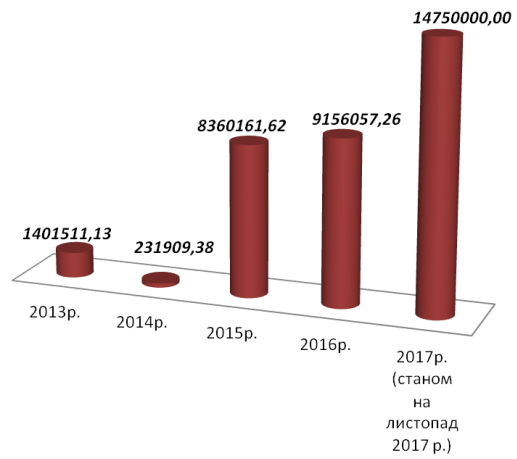
**КОШТИ ВИТРАЧЕНІ
НА КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ**

Всього витрачено: **20 497 661,06**

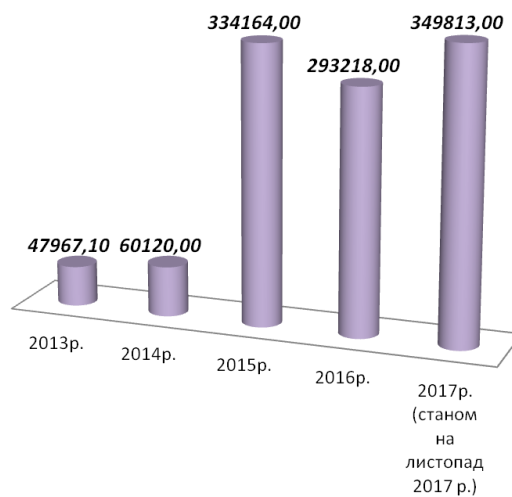
**КОШТИ ВИТРАЧЕНІ
НА РЕМОНТНІ РОБОТИ**

Всього витрачено: **33 899 639,39**

**КОШТИ ВИТРАЧЕНІ
НА ЗАКУПІВЛЮ ТА ВИГОТОВЛЕННЯ
МЕБЛІВ**

Всього витрачено: **1 085 282,10**

РОЗДІЛ 16.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

16.1. Робота профспілкового комітету

На обліку первинної організації Херсонської державної морської організації станом на 01.10.2017 р. знаходяться 3629 членів профспілки, з них:

- 779 співробітників;
- 2850 курсантів, студентів, учнів.

За період з 01.01.2013 р. по 30.09.2017 р. для співробітників, членів профспілки придбано 197 санаторно-курортних путівок на суму 1191061,96 грн (один мільйон сто дев'яносто одна тисяча шістдесят одна грн 96 коп.); для учнів Професійно-морського ліцею ХДМА, курсантів та студентів морського коледжу і курсантів ХДМА із числа дітей-сиріт, дітей з малозабезпечених та багатодітних сімей (за рахунок коштів профспілки) придбано 80 путівок до дитячо-оздоровчого табору «Фрегат» на суму 219200, 80 грн (двісті дев'ятнадцять тисяч двісті грн, 80 коп.); придбано 160 путівок для дітей співробітників, членів профспілки на суму 617480, 54 грн (шістсот сімнадцять тисяч чотириста вісімдесят грн, 54 коп.).

Також на цей період придбано:

- спортінвентар для Професійно-морського ліцею, Морського коледжу, ХДМА на суму 77334, 05 грн;
- два вуличних спортивних майданчики для Морського коледжу та ХДМА на суму 466502, 00 грн;
- сім пральних машин на суму 42215, 00 грн;
- комп'ютерний клас для Професійно-морського ліцею на суму 5900,00 грн;
- ксерокс-принтер на суму 3210,00 грн;

- бойлери для екіпажу МК ХДМА на суму 18000,00 грн;
- монітор, персональний комп'ютер на суму 8638, 98 грн;
- планшет на суму 7499, 80 грн;
- ноутбук на суму 19980, 00 грн;
- кабель для музичних інструментів на суму 8750, 00 грн;
- Фотоапарат та аксесуари на суму 82544, 00 грн.

Надано матеріальної допомоги 809 (восьмистам дев'яти) членам профспілки (співробітник, курсанти, студенти, учні) на суму 283175, 00 грн (двісті вісімдесят три тисячі сто сімдесят п'ять грн 00 коп.)

16.2. Робота з медичного забезпечення курсантського, студентського та учнівського складу Херсонської державної морської академії

До 2017 року медичне забезпечення курсантів, студентів та учнів здійснювалось працівниками медико-санітарної частини Херсонської державної морської академії. З 1 вересня 2017 року на базі медико-санітарної частини академії створено Медичний центр, розташований за місцем проживання курсантів та студентів в екіпажі за адресою вулиця Небесної сотні, 25, і має всі необхідні приміщення – терапевтичний кабінет, процедурний, кабінет щеплень, палата-ізолятор на 3 койки, санітарно-гігієнічні приміщення.

У жовтні 2017 року Медичний центр Херсонської державної морської академії отримав ліцензію на провадження медичної практики.

Медичний центр укомплектовано медичним устаткуванням згідно з затвердженим табелем оснащення.

У штаті медичного центра 2 лікарів: головний лікар, лікар-терапевт; 2 фельдшери; 4 медичних сестри.

Медичний центр забезпечує надання необхідної медичної допомоги вторинної ланки: надання невідкладної допомоги, загально терапевтичну допомогу, проводять профілактичну, санітарно-просвітницьку діяльність.

Лікувально-профілактична робота

Ураховуючи специфіку навчального закладу, тобто вимоги до стану здоров'я згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України № 347 від 19.11.1996 р. «Про затвердження Правил визначення працездатності за станом здоров'я осіб для роботи на суднах» до академії вступають здорові молоді люди, а профілактична робота є основним напрямком діяльності медичних працівників.

У зв'язку з відсутністю в зазначеному наказі вказівок щодо професійного попереднього відбору абітурієнтів, які вступають до профільних навчальних закладів, попередній медичний огляд не проводиться, а дані про стан здоров'я виносяться з форми обліку 086-У.

У подальшому періодичні медичні огляди студентів та курсантів проводяться спільно з поліклінікою № 1 та дитячою поліклінікою № 1 КЗ «Херсонська міська клінічна лікарня ім. Є.Є. Карабелеша» на основі Договору між адміністрацією лікарні та адміністрацією Херсонської державної морської академії. При необхідності студенти, курсанти, учні ХДМА отримують кваліфіковану консультацію і лікування у вузьких фахівців лікувального закладу. Курсанти та студенти у яких виявлено певну патологію беруться на диспансерний нагляд.

Диспансерна робота

Згідно з наказом № 728 від 27.08.2010 р. «Про порядок проведення загальної диспансеризації населення» 85-90% курсантів належать до диспансерної групи (D-I) – здорові; 8-12% курсантів належать до групи D-II – практично здорові. Та лише 2-3% належать до групи D-III – хворі, які потребують лікування.

Проведення диспансеризації фельдшером

Диспансеризація займає важливе місце в роботі лікаря й ставить за мету попередження захворювань шляхом лікарського нагляду за курсантами та студентами в умовах їх навчання, праці, побуту та шляхом активного виявлення ранніх стадій захворювання, своєчасного їх лікування, збереження працездатності.

Успіху диспансеризації сприяє знання умов навчання, побуту, специфіки плавальної практики курсантів. Особи з виявленою патологією після обстеження беруться на диспансерний облік для лікування, спостереження, оздоровлення. Оздоровчі заходи включають: раціональний режим навчання та відпочинку, дієтотерапію, лікувальну гімнастику, фізіотерапію, за можливості санаторно-курортне лікування, госпіталізацію в стаціонар чи на амбулаторний курс з використанням базисних лікувальних схем. Диспансерні огляди плануються в основному на осінній та весняний періоди, що викликано частими загостреннями багатьох хронічних захворювань в осінньо-весняний період.

Аналіз проведення щорічних медичних оглядів курсантів, студентів та учнів ХДМА

Рік	2013	2014	2015	2016	2017
Оглянуто всього курсантів	3115	3390	3478	3480	3560
Виявлено всього патології	568	559	571	605	649
% виявлення	17.1	16.4	16.4	17.3	18.2
Виявлено вперше	22.5%	24.8%	29.2%	29.8%	29.9%

Виявлення патології терапевтичного профілю залишається на стабільному рівні, покращився показник уперше виявленої патології з 22,5% в 2013 році до 29,9% – в 2017 р. У структурі захворювань, виявлених при профогляді найбільша питома вага серцево-судинної патології – вегето-судинні дистонії по гіпертонічному та кардинальному типу, міокардитичний кардіосклероз і складає 30-35%. Особи з виявленою патологією дообстежені: ехокардіоскопія, ВСМ, консультація кардіолога. Курсанти, студенти ХДМА у яких виявлено вегето-судинну дистонію встановлені на диспансерний нагляд.

Диспансерна група ХДМА та її структурних підрозділів

Показники	2013	2014	2015	2016	2017
Перебувало на D-обліку на початок року	251	358	425	584	695
Узято на D-облік	106	232	236	305	356
У тому числі з «+»	65	68	75	112	149
Знято всього	125	169	178	196	305
- у тому числі із одужанням	74	98	105	96	123
- у тому числі із смертю	-	-	-	-	-
- у тому числі із закінченням ХДМА	51	71	73	100	182
% охоплених D- наглядом	95%	96.8%	98%	97.7%	98.6%
% хворих, які не спостерігалися	-	-	-	-	-
% загострення	3.0	2.9	2.0	2.5	2.4
випадки госпіталізації	48	36	34	38	37
% виходу на інвалідність	-	-	-	-	-
% смертності	-	-	-	-	-
Перебуває на D-обліку	126	189	347	484	598

Захворюваність і поширеність зросла за рахунок взяття на диспансерний нагляд гострого бронхіту (6 місяців) для раннього виявлення хронізації процесу і попередження розвитку обструктивних явищ. Кожному хворому індивідуально призначається базисна терапія і профілактичні заходи відповідно до рекомендації програми «Здорові легені України».

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.99 № 667 «Про комплексні заходи боротьби з туберкульозом» частиною забезпечується проходження кожним курсантом, студентом і учнем флюорографічного обстеження щорічно.

Для покращення інформованості населення про туберкульоз та його ускладнення за 2013-2017 рр. прочитано 12 лекцій.

Лекція для курсантів на тему: «Що треба знати про туберкульоз»

Випадків захворювання на туберкульоз серед курсантів та працівників зареєстровано у 2013 р. – 2 курсанти, 2014 р. – 1 курсант, 1 працівник; 2015 р. – 1 курсант, 2016 р. – 1 працівник. У 2017 році жодного випадку захворювання на туберкульоз не зареєстровано.

В академії ведеться також системна робота щодо дотримання курсантами санітарно-гігієнічного та санітарно-епідеміологічного режиму.

Усі курсанти мають повний курс щеплень і в подальшому чергові ревакцинації виконуються за планом щеплень. Співробітники академії приймаються на роботу тільки за наявності медичного огляду й необхідних щеплень.

Проведення профілактичних щеплень проти дифтерії та правця

Амбулаторно-поліклінічна допомога

Показники амбулаторно-поліклінічної допомоги

Показники	2013	2014	2015	2016	2017
Прийнято всього на амбулаторному прийомі	5054	6015	7500	8995	12074
Навантаження на прийомі	25	30	37	45	60
Кількість викликів					
Навантаження на викликах					
Проліковано в ізоляторі санітарної частини	2000	2200	3150	4500	5854
Проведено медичних оглядів	2800	2995	3000	3250	3950

Зростання кількості пацієнтів на амбулаторному прийомі з року в рік пов'язано зі зростанням кількості курсантів, студентів та учнів, які вступають до навчального закладу. Також у епідемічний період на сезонні ГРВІ та грип максимально збільшується амбулаторний прийом.

Санітарний нагляд

Санітарний контроль за об'єктами харчування та торгівлі, житловими та навчальними корпусами, територією академії проводиться постійно медичними працівниками разом з робітниками служб адміністративно-господарської частини, організаційно-стройового відділу, деканами факультетів, завідувачами спеціальностей.

За минулий рік грубих порушень санітарного стану в приміщеннях академії не було.

Щоденно проводились перевірки якості приготування їжі. Грубих порушень у приготуванні їжі за звітний період не відзначалось, асортимент різноманітний, до меню включені свіжі овочі, фрукти.

Санітарно-просвітницька робота

У профілактиці захворювань санітарно-просвітницька робота займає важливе місце. Тому постійно проводяться лекції та бесіди на різні теми:

- «Дифтерія. Щеплення як єдиний метод захисту»;
- «Правець, чому потрібні щеплення?»;
- «Що таке сибірка?»;

- «Кишкові захворювання»;
- «Інфекції, які розповсюджуються статевим шляхом»;
- «Здоров'я є наслідком активного способу життя»;
- «Гепатити в наш час. Токсична дія хімії та алкоголю на організм»;
- «Серцево-судинні захворювання»;
- «Боротьба з алкоголізмом та наркоманією».

Також застосовується наочна агітація: листівки із роз'ясненням необхідності та нешкідливості флюорографії, профілактичних щеплень; санбюлетені на важливі теми, у яких детально пояснювались механізми хвороб та їхні методи лікування.

Щомісячно читались лекції, випускались санітарні бюлетені, проводились зустрічі з курсантами, студентами та учнями академії з питань санітарно-просвітницької роботи.

РОЗДІЛ 17.
ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

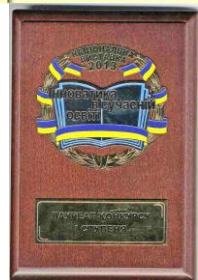
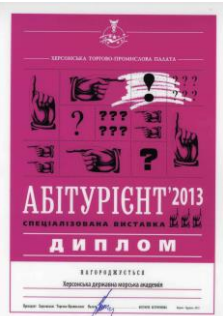
Освіта завжди була і є основою успішного розвитку кожного суспільства, базою продукування інтелектуального потенціалу.

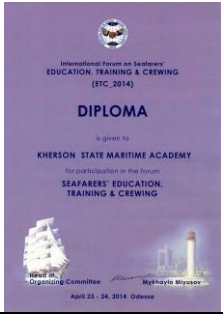
Сьогодні у Херсонській державній морській академії визначено пріоритети діяльності, які направлені на формування у молодого покоління мотивації самостійного навчання упродовж життя, потребу бути конкурентоспроможними фахівцями, здатними продукувати нові знання, забезпечити демократичні перетворення в суспільстві, динаміку економіки країни.

Участь ХДМА у проведенні міжнародних спеціалізованих виставок навчальних закладів є надзвичайно актуальним і важливим заходом, що дає змогу презентувати громадськості, фахівцям свій внесок у реформування галузі, представляти найвагоміші творчі досягнення, ефективні інноваційні технології навчання. Обмін досвідом між педагогами і науковцями різних держав, розгляд проблем освіти у глобалізованому світі беззаперечно сприятимуть активному оновленню освітнього процесу, використанню кращих надбань у практичній діяльності, взаєморозумінню і співпраці між фахівцями різних країн.

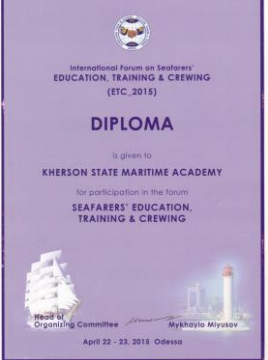
Здобутки Херсонської державної морської академії відзначено Міністерством освіти і науки України, Національною академією педагогічних наук України. Результати участі наведені у таблиці:

№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
1	Міжнародна спеціалізована виставка «Освіта та кар'єра -2014»	11-13 квітня 2013 року м. Київ, Національний центр ділового та	Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національна	Гран-Прі у номінації «Профорієнтаційна робота серед молоді»

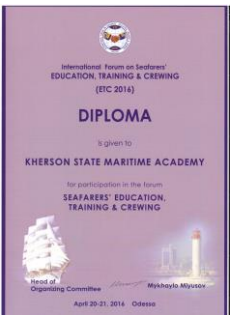
№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
		культурного співробітництва «Український дім»	академія педагогічних наук України та Товариство «Знання України»	
2	V виставка-презентація «Інноватика в сучасній освіті»	22-24 жовтня 2013 року м. Київ, виставковий центр «КиївЕкспо-Плаза»	Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національна академія педагогічних наук України та компанія «Виставковий світ»	Дипломом лауреата конкурсу I ступеня у номінації «Розробка та активне просування інноваційних комплексних рішень для освіти і науки»
3	Міжрегіональна спеціалізована виставка-ярмарок «Абітурієнт-2014»	листопад 2013 року м. Херсон, к-з Ювілейний	Херсонська торгово-промислова палата	Диплом учасника виставки
4	XXIV Міжнародна спеціалізована	14-16 листопада 2013 року	Міністерство освіти і науки,	Гран-Прі у номінації «Інноваційний розвиток освіти та сучасні педагогічні технології».

№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
	виставка «Освіта та кар'єра -2014»	м. Київ, Національний центр ділового та культурного співробітництва «Український дім»	молоді та спорту України, Національна академія педагогічних наук України та Товариство «Знання України»	
5	Міжнародний форум-виставка «Освіта, підготовка і працевлаштування моряків»	23-24 квітня 2014 року м. Одеса, виставковий комплекс Одеського порта	Одеська національна морська академія, виставковий центр «Одеський дім»	Диплом учасника виставки
6	V виставка-презентація «Інноватика в сучасній освіті»	21-23 жовтня 2014 року м. Київ, Палац дітей та юнацтва	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та компанія «Виставковий світ»	Дипломом лауреата конкурсу I ступеня у номінації «Інноваційні технології професійної діяльності працівників психологічної служби», Дипломом за активну діяльність з інноваційного оновлення змісту національної освіти»
7	Міжнародна спеціалізована	13-15 листопада	Міністерство освіти і науки	Гран-Прі у номінації «Науково-дослідна діяльність навчального закладу»

№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
	виставка «Освіта та кар'єра-2014» та виставка закордонних навчальних закладів «Освіта за кордоном»	2014р. м. Київ, Національний центр ділового та культурного співробітництва «Український дім»	України, Національна академія педагогічних наук України та Товариство «Знання України»	
8	VI Міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти – 2015»	12-14 березня 2015 року м. Київ, Палац дітей та юнацтва	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та компанія «Виставковий світ»	«Гран-Прі Лідер міжнародної діяльності» (у рейтинговому виставковому конкурсі), Золота медаль у номінації «Сучасний заклад як соціо-культурний осередок громадянсько-патріотичного виховання дітей та студентської молоді», Диплом за творчу працю з підвищення якості національної освіти та Почесна грамота ректору ХДМА В.Ф. Ходаковському за вагомий особистий внесок і плідну організаторську діяльність з модернізації та оновлення галузі освіти.
9	Міжнародна виставка «Освіта та кар'єра»	16-18 квітня 2015 року, м. Київ, Український дім	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України	Почесне звання «Лідер вищої освіти України», «Гран-Прі у номінації «Компетентнісний підхід в освітній діяльності вищої школи»

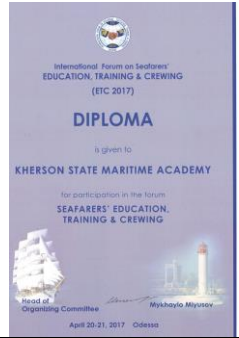
№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
			наук України та товариство «Знання» України	
10	III Міжнародний форум «Освіта, підготовка та працевлаштування моряків»	22 - 23 квітня 2015 року (Морський вокзал Одеського морського торговельного порту)	Одеська національна морська академія і виставковий центр «Одеський дім»	Диплом за активну участь у заходах в рамках виставки
11	VII міжнародний форум «Інноватика в сучасній освіті»	20-22 жовтня 2015 року м. Київ, Палац дітей та юнацтва	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та компанія «Виставковий світ»	Переможці національного конкурсу «Електронний освітній ресурс». Видатні науково-практичні досягнення в освіті «Вища математика для майбутніх мореплавців», (Почесний диплом лауреата – Доброштан О.О., асистент кафедри природничо-наукової підготовки ХДМА за навчально-методичний комплекс «Вища математика для майбутніх мореплавців», Диплом за активне впровадження інноваційних технологій у процес навчання і виховання» Професійно-морському ліцею – Диплом лауреата конкурсу I ступеня у номінації «Вектори інноваційного розвитку системи професійно-технічної освіти», Диплом за активне впровадження інноваційних технологій у процес навчання і виховання», Подяка ректору Ходаковському В.Ф. за наполегливу працю та системну організаторську діяльність з інноваційного

№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
				оновлення національної освіти
12	Міжнародна виставка «Освіта та кар'єра – День студента 2015»	12-14 листопада 2015 року, м. Київ, Український дім	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та товариство «Знання» України	Почесне звання «Лідер вищої освіти України», «Гран-Прі у номінації «Досягнення у працевлаштуванні випускників вищого навчального закладу»
13	Міжнародна виставка «Сучасні	17-19 березня 2016 року	Міністерство освіти і науки	Золота медаль у номінації «Використання комплексу сучасних засобів ІКТ, програм і

№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
	заклади освіти – 2016»	м. Київ, Палац дітей та юнацтва	України, Національна академія педагогічних наук України та компанія «Виставковий світ»	рішень для підвищення якості освіти» Диплом за презентацію досягнень і впровадження педагогічних інновацій у національний освітній простір»
14	Міжнародна виставка «Освіта та кар'єра»	14-16 квітня 2016 року, м. Київ, Український дім	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та товариство «Знання» України	Почесне звання «Лідер вищої освіти України», «Гран-Прі у номінації «Науково-дослідна діяльність навчального закладу»
15	Міжнародний форум «Освіта, підготовка та працевлаштування моряків»	20-21 квітня 2016 року (Морський вокзал Одеського морського торговельного порту)	Одеська національна морська академія і виставковий центр «Одеський дім»	Диплом
16	Міжнародний форум «Інноватика»	25–27 жовтня 2016 року	Міністерство освіти і науки	Переможці національного конкурсу «Електронний освітній ресурс» Видатні

№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
	в сучасній освіті» та Міжнародна виставка закордонних навчальних закладів «World Edu – 2016»,	м. Київ, Палац дітей та юнацтва	України, Національна академія педагогічних наук України та компанія «Виставковий світ»	науково-практичні досягнення в освіті за навчально-методичний комплекс «Актуальність формування інформаційної компетентності при вивченні спеціальних тем вищої математики», (науково-методична розробка – Спичак Т.С, кандидата педагогічних наук, доцента кафедри природничо-наукової підготовки ХДМА), Диплом лауреата конкурсу I ступеня у номінації «Сучасні інформаційні системи, технічні засоби навчання, технології та рішення для впровадження в освітню практику» (наукова розробка Проценка В.О., доцента кафедри механічної інженерії та загальнопрофесійної підготовки кандидат технічних наук). ХДМА відзначено Дипломом за активну участь в інноваційній освітній діяльності та Подяка ректору Ходаковському В.Ф. за впровадження інноваційних технологій для підвищення якості освітнього процесу.

№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
17	Міжнародна виставка «Освіта та кар'єра»	17-19 листопада 2016 року, м. Київ, Український дім	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та товариство «Знання» України	Почесне звання «Лідер вищої освіти України», «Гран-Прі у номінації «Компетентнісний підхід в освітній діяльності вищої школи»
18	Міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти – 2017»	16-18 березня 2017 року м. Київ, Палац дітей та юнацтва	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та компанія «Виставковий світ»	Гран-Прі «Лідер вищої освіти», Золота медаль у номінації «Партнерство як стратегічний ресурс інноваційного розвитку навчальних закладів»; Почесна грамота «За плідну працю та організаторську діяльність із модернізації національної освіти» відзначено ректора ХДМА Ходаковського В.Ф., ХДМА відзначено Дипломом «За активну участь у створенні сучасної якісної системи національної освіти»
19	Міжнародна виставка «Освіта та кар'єра»	06-08 квітня 2017 року, м. Київ, Український дім	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних	Почесне звання «Лідер вищої освіти України», «Гран-Прі у номінації «Інноваційний розвиток освіти та сучасні педагогічні технології»

№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
			наук України та товариство «Знання» України	
20	Міжнародний форум «Освіта, підготовка та працевлаштування моряків»	20-21 квітня 2017 року (Морський вокзал Одеського морського торговельного порту)	Одеська національна морська академія і виставковий центр «Одеський дім»	Диплом
21	IX Міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті» та IV міжнародна виставка закордонних навчальних закладів «World Edu»	24–26 жовтня 2017 року м. Київ, Палац дітей та юнацтва	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та компанія «Виставковий світ»	Золота медаль у номінації «Інтеграція змісту освіти як світова тенденція розвитку освітніх технологій» (науково-методична розробка – Спичак Т.С., кандидата педагогічних наук, доцента кафедри природничо-наукової підготовки ХДМА), відзначено ректора ХДМА Ходаковського В.Ф. подякою «За активну організаторську діяльність із впровадження інновацій у оновлення змісту освіти», ХДМА відзначено Диплом «За активну інноваційну діяльність у підвищенні якості навчально-виховного процесу»

№ з/п	Назва заходу	Дата та місце проведення	Організатори проведення	Результати участі
22	Міжнародна виставка «Освіта та кар'єра»	16-19 листопада 2017 року, м. Київ, Український дім	Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України та товариство «Знання» України	Почесне звання «Лідер вищої освіти України», «Гран-Прі у номінації «Інноваційний розвиток освіти та сучасні педагогічні технології»

РОЗДІЛ 18.

ОФІЦІЙНІ ТА РОБОЧІ ВІЗИТИ

ДО ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Із 2013 по 2017 рік Херсонську державну морську академію відвідали з офіційними та робочими візитами понад 100 делегацій уряду, зокрема: Президент України П.О. Порошенко, Прем'єр-міністр України В.Б. Гройсман, представники посольств і відомств, органів державної влади та місцевого самоврядування, світових круїнгових і судноплавних компаній, освітніх, громадських і профспілкових організацій.

Зростання кількості делегацій та високих гостей Херсонської державної морської академії свідчить про підвищення інтересу до навчального закладу з боку професіоналів морської справи та світової громадськості.

Метою офіційних і робочих візитів було не лише ознайомлення з навчально-тренажерною базою та досягненнями академії, а й співпраця щодо питаннях розвитку морської освіти в Україні, покращення якості підготовки морських кадрів для світової морської індустрії.

Більшість із них мали визначальне значення для розвитку навчального закладу, розширення партнерських зв'язків і визнання його здобутків на державному та світовому рівні.

Найвагомішим для колективу Херсонської державної морської академії став візит і оцінка вищого керівництва нашої держави – Президента України Петра Порошенка та Прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана.

28 квітня 2016 року Президент України Петро Олексійович Порошенко в рамках робочої поїздки на Херсонщину відвідав Херсонську державну морську академію.

Глава держави ознайомився з навчально-тренажерною базою академії. Йому було продемонстровано симулятори-тренажери з управління судном та забезпечення роботи з великоваговими вантажами, лабораторію «Пожежний

полігон» і лабораторно-тренажерний комплекс із відпрацювання навичок безпеки на воді.

**Президент України Петро Порошенко
під час ознайомлення з навчально-тренажерною базою ХДМА**

Президент України приділив особливу увагу спілкуванню з курсантами нашого навчального закладу. Під час відкритого діалогу він відзначив, що в Академії забезпечено дуже сприятливі умови для якісного професійного навчання, створена для цього сучасна навчально-лабораторна база.

Президент України Петро Порошенко спілкується з курсантами ХДМА

Петро Олексійович Порошенко також наголосив на тому, що у випускників академії є перспективи роботи як у національному флоті, так і за кордоном: «Впевнений, що скоро ви матимете змогу працювати на українських суднах і отримувати гідну заробітну плату. Дуже добре, що ваша професія дозволяє вам бачити світ. Звичайно, ви працюватимете і на іноземні компанії. Я вважаю, що вам дуже пощастило».

Президент України Петро Порошенко високо оцінив діяльність ХДМА

10 листопада 2016 року Прем'єр-міністр України Володимир Борисович Гройсман у рамках робочої поїздки на Херсонщину відвідав Херсонську державну морську академію.

**Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман
під час ознайомлення з навчально-тренажерною базою ХДМА**

Голова Уряду зустрівся з керівництвом, професорсько-викладацьким складом та курсантами ХДМА, ознайомився з навчально-тренажерним комплексом академії «Віртуально-реальне судно морської індустрії». Йому було продемонстровано симулятори-тренажери з управління судном і забезпечення роботи з великоваговими вантажами, лабораторію «Пожежний полігон» і лабораторно-тренажерний комплекс із відпрацювання навичок безпеки на воді.

Прем'єр-міністр України приділив особливу увагу спілкуванню з курсантами нашого навчального закладу. Під час відкритого діалогу він відзначив, що завдяки Херсонській державній морській академії у них є унікальна можливість стати успішними, адже є попит морських спеціалістів на ринку праці, оскільки в академії створена сучасна навчально-тренажерна база для якісного професійного навчання.

Зустріч курсантів Херсонської державної морської академії з Прем'єр-міністром України Володимиром Гройсманом

Під час підведення підсумків візиту й обговорення перспектив розвитку морської освіти в Україні Володимир Гройсман зазначив: «Ваш навчальний заклад є прикладом для інших закладів нашої держави. Для нас важливо змінити якість освіти, особливо професійно-технічної, яка необхідна для відновлення економіки країни. Студенти повинні бути підготовлені на високому рівні, а для цього нам потрібно перезавантажити і програми підготовки, і обладнання для молодих людей, які будуть працювати в реальних секторах економіки. Академія є прикладом того, якою має бути сучасна технічна база».

Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман високо оцінив роботу ректора Херсонської державної морської академії, професора Володимира Федоровича Ходаковського, назвавши стиль його управління унікальним, оскільки він приносить високі результати підготовки конкурентоспроможних на світовому ринку праці морських фахівців.

**Ректор академії В.Ф. Ходаковський знайомить
Прем'єр-міністра України В.Б. Гройсмана з досягненнями навчального закладу**

23 квітня 2014 року на базі Херсонської державної морської академії відбулася зустріч із представниками ВНЗ Херсонської області. Із робочим візитом наш навчальний заклад відвідали Голова Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, нинішній Міністр освіти і науки України Гриневич Лілія Михайлівна і заступник Міністра освіти і науки України Полянський Павло Броніславович.

Перед урочистим зібранням ректор Херсонської державної морської академії Ходаковський Володимир Федорович ознайомив почесних гостей з Херсонською державною морською академією та її матеріально-технічною базою.

**Під час зустрічі Л. М. Гриневич перед курсантським
та професорсько-викладацьким складом ХДМА**

Своїми враженнями про побачене поділилася Гриневич Лілія Михайлівна: «Ми отримали справді глибокі позитивні враження з приводу того, що відбувається в Херсонській державній морській академії. Пишучи

Закон про освіту, у нас є основна мета – зробити якість вищої освіти такою, щоб їй довіряли роботодавці, і щоб вони, довіряючи цій якості освіти, інвестували в систему освіти. Я думаю, що ХДМА – це, мабуть, один з небагатьох прикладів, де ми бачимо реальну взаємодію роботодавців і вищих навчальних закладів і цю взаємну довіру».

22 серпня 2016 року Херсонську державну морську академію відвідали перший заступник Міністра освіти і науки України Ковтунець Володимир Віталійович і в.о. голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти і науки, народний депутат України Співаковський Олександр Володимирович. Делегація оглянула найсучаснішу навчально-тренажерну базу академії та обговорила з ректором навчального закладу проблемні питання в галузі морської освіти в Україні, можливість створення кластерних відносин між вищими навчальними закладами, органами державної влади та роботодавцями.

Перший заступник Міністра освіти і науки України В.В. Ковтунець обговорює з ректором ХДМА В.Ф. Ходаковським перспективи вищої освіти

15 жовтня 2016 року, у день святкування 5-річчя від дня створення Херсонської державної морської академії та 10-ї річниці співпраці навчального закладу з компанією «Марлоу Навігейшн», підписано меморандум про створення Міжнародного морського кластеру, до складу якого увійшли 17 учасників.

У рамках підготовки до створення Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ» керівництвом Академії проведено переговори з усіма можливими партнерами (крюїнговими та судноплавними компаніями,

фінансовими організаціями, органами державної влади та місцевого самоврядування тощо).

**Підписання меморандуму про створення
Міжнародного морського кластера «Палата ІТ-ОПМ»**

12 травня 2017 року на запрошення курсантського, студентського й учнівського колективів Херсонську державну морську академію відвідав Народний депутат України, заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Купрій Віталій Миколайович.

Почесний гість не лише був вражений навчально-тренажерною базою навчального закладу та рівнем підготовки морських фахівців, а й долучився до вирішення проблем академії, висловлених під час зустрічі з колективом ХДМА та її структурних підрозділів.

**Зустріч представників колективу ХДМА
з народним депутатом України Купрієм В.М.**

25 серпня 2017 року Херсонську державну морську академію відвідали голова Державної служби України з безпеки на транспорті Ноняк Михайло Васильович; заступник директора Департаменту, начальник управління контролю на водному транспорті Фотінюк Андріан Вікторович; заступник голови Державної служби України з безпеки на транспорті Петренко Дмитро Сергійович; начальник Чорноморського міжрегіонального управління Державної служби України з безпеки на транспорті Пастух Ігор Олександрович.

Михайло Васильович Ноняк відзначив високий рівень підготовки майбутніх морських фахівців у Херсонській державній морській академії.

Ноняк М.В. знайомиться з навчально-тренажерною базою ХДМА

Не менш визначальними для підвищення авторитету навчального закладу і України як морської держави в цілому стали ще декілька візитів до ХДМА офіційних делегацій.

Зокрема, 9 квітня 2014 року ХДМА відвідала делегація Латвійської Республіки у складі Надзвичайного та повноважного посла Латвійської Республіки в Україні Аргіти Даудзе, військового аташе Посольства Латвійської Республіки в Україні Зігмунда Балодиса, третього секретаря Посольства Латвійської Республіки в Україні Андріса Сеянса.

**Зустріч ректора, професора В.Ф. Ходаковського
з представниками Посольства Латвійської Республіки в Україні**

Надзвичайний та повноважний посол Латвійської Республіки Аргіта Даудзе в офіційному листі подякувала ректорові академії, професору Ходаковському В.Ф. за дружній прийом та висловила сподівання на плідну співпрацю.

LATVIJAS REPUBLIKAS VĒSTNIECS
ПОСОЛ ЛАТВІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
AMBASSADOR OF THE REPUBLIC OF LATVIA

Київ, 10 квітня 2014 року

Шановний Володимир Федорович!

Прийміть мою подяку за дружній прийом, який був організований 9 квітня 2014 року та можливість дізнатися про діяльність університету.

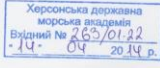
Я вражена досягненнями навчального закладу, сучасними методами навчання та існуючою матеріально-технічною базою. Під Вашим керівництвом університет став одним з успішних прикладів у галузі вищої освіти в Україні.

Також високо ціную можливість обговорити й почути Вашу думку навколо ситуації в регіоні, а також визначити шляхи подальшого можливого співробітництва із вищими Латеї.

З повагою,

Д-р Аргіта Даудзе
Надзвичайний та повноважний посол
Латвійської Республіки в Україні

Ректору Херсонської державної морської академії
Пану Ходаковському В.Ф.

Херсонська державна
морська академія
Вхідний № 263/01.22
14-04-2014 р.

17 листопада 2015 року до академії з офіційним візитом прибули віце-консул Сполучених Штатів Америки Вільям О'Брайен і візовий асистент консульства США Кучко Олексій Борисович з метою зустрічі з курсантським та професорсько-викладацьким складом навчального закладу.

Віце-консул США Вільям О'Брайен знайомиться з особливостями підготовки морських фахівців у ХДМА

Зустріч курсантів з представниками Консульства США

Підсумовуючи результати візиту, віце-консул США підкреслив високу педагогічну майстерність професорсько-викладацького складу академії та якість підготовки майбутніх морських фахівців.

Слід зазначити, що спілкування віце-консула Вільяма О'Брайена з викладачами і курсантами проходило на англійській мові. Курсанти академії продемонстрували високий рівень вільного володіння іноземною мовою.

07 вересня 2017 року в Херсонській державній морській академії перебували Надзвичайний і Повноважний Посол Індії в Україні пан Манодж

Кумар Бхарті з дружиною. Після тривалої бесіди з ректором академії, професором Володимиром Федоровичем Ходаковським, у ході якої обговорювалися питання продовження та поглиблення співробітництва у сфері освіти, Його Високоповажність пан Бхарті зустрівся з курсантами факультетів судноводіння і суднової енергетики академії та Морського коледжу ХДМА й оглянув навчально-тренажерну базу.

**Зустріч ректора, професора В.Ф. Ходаковського
з паном Манодж Кумар Бхарті**

Скористалися можливістю поспілкуватися з паном Манодж Кумар Бхарті й студенти з Індії, які навчаються в академії. Вони розповіли про якісне теоретичне і практичне навчання, комфортні умови проживання, сучасні методичну та навчально-тренажерну бази. Передали через пана Посла запрошення своїм співвітчизникам приїжджати на навчання саме до Херсонської державної морської академії.

18 липня 2017 року до Херсонської державної морської академії завітали 17 представників Київської асоціації військових аташе з 10-ти країн світу.

Аташе з питань оборони Німеччини, президент Київської Асоціації військових аташе, полковник Норберт Гесс подякував керівництву академії за змістовну презентацію навчально-тренажерної бази академії. На згадку про зустріч ректору ХДМА Ходаковському В. Ф. було вручено пам'ятну табличку Асоціації.

Президент Київської Асоціації військових аташе, полковник Норберт Гесс вручає пам'ятну табличку Асоціації ректору ХДМА В.Ф.Ходаковському

Норберт Гесс зауважив, що Херсонська державна академія на чолі з професором Володимиром Ходаковським має високий потенціал у наданні якісної морської освіти. Наприкінці зустрічі він зазначив: «Інвестуючи в молодь і в майбутнє, Ви здатні змінити світ на краще».

За результатами візиту Президент Київської асоціації військових аташе Норберт Гесс направив офіційного листа до Міністерства оборони України, у якому просив висловити позитивні враження побаченим Міністерству освіти і науки України.

7 жовтня 2017 року відбулася зустріч адміністрації академії з головою Херсонської обласної державної адміністрації А.А. Гордєєвим, головою Херсонської обласної ради В.М. Мангером та представниками міжнародної громадської організації «Земляцтво Херсонщини». Учасники зустрічі ознайомилися з навчально-тренажерною базою ХДМА та висловили задоволення якістю надання освітніх послуг в закладі.

Організація має свої представництва не лише у Херсоні, але й у Сімферополі (АР Крим), Нью-Йорку (США), Торонто (Канада) та ін. містах світу, що відкриває для Херсонської державної морської академії великі перспективи для міжнародного визнання.

РОЗДІЛ 19.

ПІДСУМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Головна особливість геополітичного, економічного, транспортно-географічного положення України – це її приморське розташування.

Як морська держава Україна повинна мати могутній морський транспорт та відповідно підготовлених висококваліфікованих фахівців плавального складу.

Для підготовки морських фахівців, Україна має потужний потенціал морських навчальних закладів для підготовки кадрів командного плавального складу для торговельного флоту.

Херсонська державна морська академія, що розвивається, є морським навчальним закладом, який у своїй структурі підготовки кадрів здійснює навчання фахівців для торговельного флоту та суднобудування.

Академія створена на базі Вищого навчального закладу «Херсонський державний морський інститут» та його структурних підрозділів – Морського коледжу та Професійно-морського ліцею без права юридичної особи.

Академія, як юридична особа, здійснює підготовку кадрів для морського та річкового транспорту, а також для суднобудівних і судноремонтних підприємств дотримуючись чинного законодавства щодо ступеневої підготовки фахівців від робітничих професій до магістрів.

У Професійно-морському ліцеї здійснюється підготовка кваліфікованих робітників за професіями, визначеними в його ліцензії.

На базі Морського коледжу продовжується підготовка фахівців за ОКР «молодший спеціаліст» за спеціальностями, визначеними в його ліцензії.

Безпосередньо в академії здійснюється підготовка фахівців за ступенями вищої освіти «бакалавр», «магістр» та за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст відповідно до чинної ліцензії.

Накопичений навчальним закладом досвід надає всі підстави для подальшої якісної підготовки кадрів за спеціалізаціями «Судноводіння», «Експлуатація суднових енергетичних установок», «Експлуатація суднового електрообладнання та засобів автоматики».

Концептуальними засадами розвитку академії до 2020 року визначаються основні напрями розбудови навчального закладу і його місця в галузі національного та світового освітнього простору, науково-дослідної роботи, кадрового забезпечення та міжнародної діяльності з посиленням якості професійної складової.

Відповідно до чинної системи підготовки та перепідготовки морських фахівців, в академії створено центр післядипломної освіти та підвищення кваліфікації для надання додаткової професійної підготовки, сертифікації та підвищення кваліфікації плавального складу. Діяльність центру направлена на підготовку морських фахівців відповідно до національних стандартів та вимог Міжнародної конвенції ПДМНВ78/95 (з Манільськими поправками 2010 року).

На виконання Концепції розвитку навчального закладу в напрямку надання додаткової професійної підготовки, сертифікації та підвищення кваліфікації плавального складу в академії, як окремий структурний підрозділ створено, морський спеціалізований тренажерний центр.

З метою забезпечення академії та її структурних підрозділів висококваліфікованими кадрами відкрито:

А) постійнодіючу аспірантуру зі спеціальностей:

05.02.01 – Матеріалознавство

05.13.07 – Автоматизація процесів керування

275 – Транспортні технології

Б) докторантуру зі спеціальності:

05.02.01 – Матеріалознавство

В академії створено спеціалізовану вчену раду К 67. 111.01 із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 132 – Матеріалознавство.

З метою приведення структури та системи управління академії до визначеної її моделі, забезпечення якісної підготовки фахівців згідно із завданнями означеними в Концепції розвитку академії до 2020 року необхідно:

- привести у відповідність до визначеної моделі академії систему її управління;
- продовжити роботу по запрошенню в академію викладачів вищої кваліфікації (в тому числі і з іноземних університетів та академій); направленню на навчання перспективних молодих працівників академії в аспірантури та докторантури інших навчальних закладів України;
- відкрити постійно діючі аспірантури та докторантури з підготовки викладачів вищої кваліфікації за спеціальностями випускових кафедр;
- продовжити роботу по залученню іноземних інвестицій для подальшого розвитку навчально-тренажерної бази та інших основних фондів академії. З цією метою забезпечити виконання умов чотирьохстороннього договору про співпрацю між академією, Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, Херсонською обласною державною адміністрацією та компанією «Марлоу Навігейшн»;
- забезпечити використання в підготовці морських фахівців сучасних інформаційних технологій. З цією метою удосконалювати роботу з реалізації підписаних договорів між Інститутом інноваційних технологій Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка та академією, а також між академією і компанією «Марлоу Навігейшн» щодо організації діяльності спільно створених лабораторій із запровадження в освітній процес академії інноваційних технологій та передового досвіду теоретичної та практичної підготовки морських фахівців;
- всебічно сприяти створенню належних умов для діяльності органів курсантського, студентського та учнівського самоврядування;

- створювати умови для проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень і забезпечувати їх широке впровадження у практику;
- удосконалювати механізми навчального-методичного та наукового забезпечення викладання дисциплін;
- привести у відповідність до вимог цієї концепції чинну систему управління якістю освіти в академії з урахуванням національного та міжнародного досвіду.

Підсумовуючи викладене, висловлюю щирю вдячність проректорам, деканам факультетів, завідувачам кафедр, керівникам структурних підрозділів, профкому академії, курсантському і студентському активам, всім членам колективу академії за сумлінну працю, за надання мені постійної допомоги у виконанні моїх обов'язків ректора.

Дякую за терпіння, розуміння і підтримку.

На мою думку, фаховий підхід та професіоналізм, принцип взаємної вимогливості, нормальний морально-психологічний клімат у колективі – запорука вирішення всіх важливих завдань, які стоять перед нами.

Час нашої спільної роботи показав, що ми маємо всі умови, щоб зробити нашу академію навчальним закладом європейського рівня, визнаним у всьому світі.

Я вірю, я переконаний, що ми зможемо це зробити!

Ректор Херсонської
державної морської академії

В.Ф. Ходаковський